

יקוּוּ הַמִּים

דברי תורה, גימטריות
ורמזים מהפסוקים והאותיות

ספר שמות ב'

בראשית פרק א' פסוק ט':

"וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יִקְוּ הַמֵּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד וַתֵּרָא הַיַּבֶּשֶׁה וַיְהִי כֵן"

ע"פ חז"ל מעבר לסיפור בריאת העולם יש בפרשה זו רמזים לעתיד לבוא. עוד אמרו חז"ל שכל יום בבריאה הוא כנגד אלף שנים בעולם. אולי הפסוק הנ"ל (יום שלישי לבריאה) רומז על מאורע שהתרחש באלף השלישי: **מתן תורה**.

ספרי (וזאת הברכה):

"...מלמד שהחזיר הקב"ה התורה על כל העולם ולא רצו לקבלה עד שבאו ישראל וקבלוה"

"וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יִקְוּ הַמֵּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד"—אין מים אלא תורה'.

הקב"ה החליט לתת את התורה ולרכז אותה בעם אחד—**"אל מקום אחד"**, לעם ישראל, "ומי כעמד ישראל גוי אחד בארץ".

ותראה היבשה", לאחר נתינת התורה לעם ישראל בולט העדר התורה והקדושה אצל הגויים.

"ויהי כן", כך נשאר סדר עולם, 70 אומות ללא תורה, **"כן"** עולה למנין **70**, כנגד עם ישראל שעם התורה.

חז"ל אומרים: אם אומרים לך שיש חכמה בגויים--תאמין, יש תורה בגויים--אל תאמין.

על הכותרת

הובא לידיעתי, על ידי הרב פרפ' יחזקאל בבקוף, כי הרב שמואל אבן תבון (תלמידו ומתרגם ספריו של הרמב"ם) כתב לפני כ-800 שנה ספר בשם "מאמר יקוו המים". ברצוני להבהיר כי שם החוברת שלפניכם—"יקוו המים" מבוסס על דבר התורה שלמעלה ובלא כל קשר למאמר של הרב שמואל אבן תבון.

לעילוי נשמת נכדי :
סגן (סיירת מטכ"ל) נוה אלעזר לקס הכהן ז"ל
שנפל בקרב עם מחבלים בקיבוץ בארי בשבת קודש, שמיני עצרת, תשפ"ד
תנצב"ה
ה' יקום דמו

קינה

על מלחמת חרבות ברזל
ולעילוי נשמת סגן נוה אלעזר לקס הי"ד

עיניי עיניי מורידות מים על בנינו שאיננו היום בחיים.
גיבורי כוח שעמדו בפרצה ונפלו ארצה.

שונאינו הרגישו הפילוג והקיטוב בתוכנו.
ובערפל שעטף אותנו פרצו לארצנו.

עיוור עיוור היינו ביום שמחתנו.
עצרת לצערת נהפך ובנינו הלכו בשבי.

ישראל בצרה על רפיון כלל גדול בתורה.
"לא תשנא את אחיך בלבבך", ואהבת לרעידך

חטאינו נקמו בנו, אויבינו השיגנו, חמס, חיזבאללה, חותים תקפו את ארצנו.
מקטרגים התומכים באויבנו הרימו קולם נגדנו וצועקים השמד לכלותינו.

"מאין יבא עזרי? "עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ"

שערי תפלה נעולים, נתעורר ונבכה הלא שערי דמעה פתוחים.
בבכי נשוב ונבקש הצלה מאלקנו שבשמים.

נשמות וולדנו היו לקרבן, הצל נא ותיק הרחמן.
נא סתום פיות מקטרגנו, הפר מחשבות ומעשי שונאינו נגדנו.
"כי אין בנו מעשים עשה עמנו צדקה וחסד והושיענו"

וגם לעילוי נשמות :

אבי מורי: **ר' חיים אלעזר בן ישראל הכהן** (לקס) ז"ל
איש בעל לב טוב

אמי מורתי: **מרת רחל בת זלמן** ז"ל
אשה חשובה ובעלת צדקה

סבתי: **מרת הנדה בת מרדכי יצחק הלוי** (הרשקוביץ) ז"ל
לבית קלוש (סבתא מצד האם)

מורי חמי: **ר' יוסף שמואל בן יחזקאל הכהן** (קריגר) ז"ל

חמתי: **מרת חנה גיטל בת שלמה זלמן** ז"ל

אחותי: **אלטע חנה בת חיים אלעזר הכהן** ז"ל

ולעילוי נשמות סבתי ומשפחת אבי שנרצחו על ידי המרצחים במלחמת העולם השנייה.

תודה לה' יתברך, שהצליח דרכי להוציא לאור חוברת זאת לעילוי נשמת הורי זצ"ל.

חז"ל אמרו: אין דבר שלא נרמז בתורה.
פרקי אבות פרק ה' משנה כ"ו: "בן בג אומר: הפך בה והפך בה **דכלא בה**..."

בתקופתנו, אנו עדים למחקרים בפענוח צופני התורה. עידן המחשבים פתח לפנינו אפשרויות חדשות לחקור את החכמה והסוד שבתורה. כידוע פרשו חז"ל את פסוקי התורה בשיטת ה'**פרדס'** (פשט, רמז, דרש, סוד). דרישתם בדרך זו הראתה לנו שיטות שונות ביניהן הגימטריה, דרישת הרשומים, נוטריקונים ועוד.

החוברת שלפניכם כוללת דברי תורה, גימטריות, וגם רמזים מהאותיות מפרשיות השבוע, רעיונות, ונאומים מאירועים משפחתיים.

לעיתים הגימטריה של פסוק (או חלקו) שווה בקירוב או במדויק לגימטריה של הפירוש אותו נתנו חז"ל לפסוק זה.

כתוב:

אבות (פרק ד' משנה כ'):

"רבי מאיר אומר אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו..."

בקשה לקורא ספר זה:

"אל תסתכל בקנקן" - נא לא להסתכל בחיצוניות של הספר
(קרי בטעויות כתיבה, באיות, ובדקדוק)
"אלא במה שיש בו" – בתוכן העניינים והרעיונות.

יחיאל לקס

רחובות, ישראל

מרחשון התשפ"ה

כל דברי התורה (של כל ספרי יקוו המים) נמצאים באתר:

yekavu-hamayim.com

רב תודות לאשתי, אלן, שעזרה בתיקון שגיאות כתיב.

תודה לבתי לאה נחמני, שתרמה מזמנה ועזרה בהגהת חלק מהחוברת.

תודה לבני דני, שקרא חלק מדברי התורה ותרם לשיפורם, ושעזר בהגהת חלק מהחוברת.

תודה לנכדי, עמיחי צבי, שקרא חלק מדברי התורה ותרם לשיפורם, ושעזר בהגהת חלק מהחוברת.

תודה לרב נריה קורש שהביא לתשומת לבי את אשר כתוב:

ברכות (נ"ח, א'), נדרים (ח"ב'), ילקוט ירמיהו (רמז ש"ו), זוהר רע"ם פנחס רל"ה:

"אמר רבי יוחנן משום רשב"י:

כשם שאי אפשר לבר (תבואה) בלא תבן (קש) כך אי אפשר לחלום בלא דברים בטלים" ועל אותו משקל נאמר:

שכשם שאי אפשר לבר בלא תבן כך אי אפשר לספר בלי טעויות.

וביחוד שמדובר בספר זה, שכל מילה בו צריכה להיות שקולה בשקל הקודש.

ולכן נשמח מאוד לקבל הארות והערות הקשורות לתוכן הספר,

בכתובת: חוה לוצקי 13, רחובות, 7625176

טלפון: 08-9476223

050-9444615

בברכת התורה,

יחיאל לקס

תוכן ענינים

9	פרשת יתרו.....
93	פרשת משפטים.....
163	פרשת תרומה.....
221	פרשת תצוה.....
269	פרשת כי תשא.....
389	פרשת ויקהל.....
427	פרשת פקודי.....

פרשת יתרו

שמו של יתרו

פרק י"ח פסוק א':
"**וישמע יתרו כהן מדין חתן משה**..."

ליתרו היו 7 שמות.
רש"י: "שבע שמות נקראו לו, רעואל, יתר, יתרו, חובב, קני, פוטיאל..."

מכל שבעת השמות שהיו לו, הפרשה בתורה נקראת על שמו '**יתרו**'.
מקודם שמו 'יתר', לאחר שהתגייר שמו 'יתרו' (רש"י), הוספה אות וו לשמו.

ונשאלת השאלה:
מה משמעות הוספת האות וו לשמו?
למה הפרשה על שמו 'יתרו', ולא על שמו 'יתר'?
השאלה מתחזקת לאור דברי רש"י שפירש ששמו 'יתר' "על שם שיתר פרשה אחת בתורה, 'ואתה תחזה'".

מפרשי המדרש שואלים את השאלה הראשונה, והנה תשובתם:
פירוש מהרז"ו יתרו רבה (כ"ז, ח'):
"התבוננתי על אלו שהוסיף להם אותיות בתנ"ך שהם אותיות של השם, יו"ד ליהושע ודוד, ופינחס לדעת הזוהר, ה' לשרה ואברהם ויוסף, ו' ליתרו, וכן החסרים ו' מעפרן, ה' מיהונדב".

ידי משה יתרו רבה (כ"ז, ח'):
"כאן אין טעם לוי"ו הנתוסף. ויש לומר שנתוסף לו ו' מעלות שיהי במשיח... ובספר של"ה אי' על שם שקיבל תורה ומצות..."

- ונראה לי להוסיף:
אולי האות וו העולה למנין 6 גם רומז על ששה דברים שיתרו זכה בהם, והם:
- 1) זכה לחזור בתשובה ולא לקבל עונש על היותו יועץ לפרעה (בלעם ראה הקני ואת עמלק. ניבא על עמלק רע ועל הקני טוב. ראה שיתרו חוזר בתשובה ועמלק לא)
 - 2) זכה להיות חותן משה רבנו (להשיא את בתו צפורה למשה רבנו)
 - 3) זכה להקריב קרבן עולה וזבחים לה'
 - 4) זכה בכבוד שנתנו לו משה רבנו, אהרון הכהן, וכל זקני ישראל, שיצאו לקראתו ואכלו עמו לחם (שמות י"ח, י"ב- "ויבא אהרן וכל זקני ישראל לאכל לחם עם חתן משה...")
 - 5) זכה לייעץ למשה רבנו למנות דיינים שידונו את העם עמו. ומזה זכה ליתר פרשה בתורה על שמו (פרשת 'ואתה תחזה').
 - 6) זכה להתגייר, ולגייר את ביתו

ועוד :

הפרשה על שמו 'יתרו', באה לרמוז שיתרו חיבב את התורה (רש"י, פירוש השם חובב).
וכאשר התגיר ובא ללמוד תורה ולקיים המצוות נתוסף לו אות וו לשמו 'יתר', לרמוז
על זה :
כי יתרו עולה 616 למנין המילה 'התורה'.

וגם :

יתרו עולה 616

יתרו באתב"ש : מאגף עולה 124

ביחד (616+124) עולה 740

חובב באתב"ש : ספשו עולה 740

לרמוז ששמו יתרו שרמוז על תורה, רומז שחיבב את התורה.

יתרו עולה 616

"טוב טעם ודעת" עולה 616

לרמוז שיתרו ביקש ללמוד תורה. קהלת קי"ט, ס"ו- "טוב טעם ודעת למדני". שתעשה עמי גם
הטובה הזאת ללמדני כל פרטי המצוות ודיניהם

יתרו גם מתכבד בתואר "חתן משה" (שיש בו 6 אותיות), שגם רומז על 'תורה' :

"חתן משה" באתב"ש : סאט יבץ עולה 172 ועוד 2 מילים עולה 174

תורה באתב"ש : אפגץ עולה 174

וגם :

"חתן משה" עולה 803

"זאת חקת התורה" עולה 800 ועוד 3 מילים עולה 803

("זאת חקת התורה אדם כי ימות האהל..." , ודרשו באוהלה של תורה)

וגם :

"חתנך" עולה 484

דברות באתב"ש : קשגפא עולה 484

(שמות י"ח, ו-"אני חתנך יתרו בא אליך")

וגם :

"ויחד יתרו" באתב"ש : פמסק מאגף עולה 404

"יושב אהלים" עולה 404

"יושב אהלים", רומז על אוהלה של תורה, כמו שנאמר ביעקב אבינו "איש תם יושב
אהלים" שיושב ולומד תורה.

וגם :

"יתרו" באתב"ש : מאגף עולה 124

"ויקח" עולה 124

יתרו לקח לעצמו לקח טוב (התורה) :

"חתן משה כהן מדין" סוף תיבות, אותיות : ה', ו', ו', עולה 155

לקח טוב עולה 155

עשה תשובה, לקח את עצמו והלך ודבק בישראל (התגייר) ודבק בתורת ישראל :
"**ויחד יתרו**" באתב"ש : **פמסק מאגף** עולה 404
דבק באתב"ש : **קשד** עולה 404

ונוסיף עוד :
אולי תוספת האות וו לשמו רומז על 6 המילים שמתארות את הפעילות של יתרו כאשר הוא בא למחנה ישראל. והם : "וישמע", "ויחד", "ויקח", "ויבוא", "ויאמר", "וילך".
והם 6 מילים שבראשם אות וו. והמילים רמז לדבקותו להתקרב לישראל ולתורה שנתנה ביום ו' בסיוון.

ועוד :
על השם רעואל :
רעואל באתב"ש : **גזפתך** עולה 510
מדבר סיני באתב"ש : **יקזג חמטם** עולה 510
כבוד באתב"ש : **לשפק** עולה 510
רומז שיתרו בא למדבר סיני לתת כבוד לתורה. והוא קיבל כבוד ממשה רבנו, ומאחרון הכהן ומכל זקני ישראל.

* * * * *

"וישמע יתרו כהן מדין חתן משה"

פרק י"ח פסוק א':

"וישמע יתרו כהן מדין חתן משה את כל אשר עשה אלקים למשה ולישראל עמו"
בפסוק הזה הוא מתואר: "יתרו", "כהן מדין", "חתן משה".
לפי חז"ל:

"יתרו" – על שם שיתר פרשה אחת בתורה (רש"י), פרשת הדיונים
"כהן מדין" – שהיה כהן גדול לע"ז בארץ מדין
"חתן משה" – שהוא אבא של צפרה אשת משה. והוא מתכבד במשה (רש"י)

אחרי הפסוק הזה הוא לא מתואר עוד "כהן מדין". אלא הוא מתואר רק
"יתרו חתן משה" או "יתרו", או "חתן משה".
לפי:

פרק י"ח פסוק ב': **"ויקח יתרו חתן משה את צפרה אשת משה אחר שלוחיה"**
פרק י"ח פסוק ה': **"ויבא יתרו חתן משה ובניו ואשתו אל משה..."**

לפי:

פרק י"ח פסוק ט': **"ויחד יתרו על כל הטובה אשר עשה ה' לישראל..."**
פרק י"ח פסוק י': **"ויאמר יתרו ברוך ה' אשר הציל אתכם..."**

וחוזר וקוראו "יתרו חתן משה", ולפי:
פרק י"ח פסוק י"ב: **"ויקח יתרו חתן משה עלה וזבחים..."**

ואז בהמלצתו למשה רבנו למנות דיינים מתואר רק "חתן משה", ולפי:
פרק י"ח פסוק י"ד: **"וירא חתן משה את כל אשר הוא עשה לעם..."**
פרק י"ח פסוק י"ז: **"ויאמר חתן משה אליו לא טוב הדבר אשר אתה עשה"**

ונשאלת השאלה:

למה הוא נקרא לפעמים "יתרו חתן משה", ולפעמים רק "יתרו", ולפעמים רק "חתן משה"?

ונראה לי להגיד:

שקראו בהתאם לנושא. כאשר הנושא קשור גם ליתרו ולמשה רבנו קראו "יתרו חתן משה". וכאשר הנושא קשור רק לעצמו קראו רק "יתרו". וכאשר הנושא קשור רק למשה רבנו קראו "חתן משה", ונסביר:

כשהגיע, ביאתו קשורה לו ולמשה רבנו:
"יתרו" – כי הוא בא במטרה להתגייר,
"כהן מדין" – כי בא מרקע של כהן לע"ז,
"חתן משה" – כי הביא אתו אשתו ובניו של משה רבנו.

ומיד אחרי שבא פסק מלהיות לו קשר לע"ז, פסק התיאור של כהן מדין.

והתקרב להתגייר, והתכבד במשה רבנו, ונקרא רק **"יתרו חתן משה"**, כי הנושא קשור לו ולמשה רבנו. כי הוא הביא קרובות וזכה לאכל לחם, לאכול ימ' עם אהרון והזקנים

(ומשה רבנו עומד עליהם ומשרת אותם).
'לחם' באתב"ש כסי עולה 90 למנין המילה 'מן'.

ואחרי זה נקרא רק **"יתרו"** - **"ויחד יתרו"**, **"ויאמר יתרו"** כי אז לקח עצה להתגייר והנושא קשור רק לו:
בעל הטורים (על המילים "וישמע יתרו"): **"שבא לקבל יי דברות ותר"ו מצות יותר על ז' הראשונות שנצטוו בני נח"**
בעל הטורים (על המילים "ויחד יתרו"): **שיחד לבו לא-ל אחד ונעשה יהודי"**.

"יתרו" עולה 616 למנין המילה **'התורה'** (בעל הטורים), לרמוז שהתגייר וקבל על עצמו תרי"ג מצוות.

ובהמלצה שלו למינוי הדיינים כתוב רק **"חתן משה"** כי אז בא בהמלצה הקשורה למשה רבנו ולבני ישראל (וידוע שמשה רבנו שקול כנגד כל ישראל, ודי בהזכרת "חתן משה" לבד).

ונקרא **"חתן משה"** לרמוז לנו שהוא עשה את זה בגלל עניין של 'כבוד' (כמו שפרש רש"י על המילים "חתן משה" שזה עניין של כבוד, שהתכבד במשה רבנו).

כי הוא ראה, שלא רק שמשה רבנו יושב ודן לבד, אלא בני ישראל עומדים. וזה לא כבוד להם לעמוד ככה (וגם לא כבוד למשה רבנו). ולפי:
רש"י: **"יושב כמלך וכולן עומדים, והוקשה הדבר ליתרו שהיה מזלזל בכבודן של ישראל והוכיחו על זה"**

ואפשר להוסיף שגם נקרא כאן רק **"חתן משה"**, כי אותיות המילה **"חתן"**, אותיות המילה **"נחת"**. שרצה לעשות נחת רוח למשה רבנו ולבני ישראל שיוכלו לעמוד בזה, ולפי:

פרק י"ח פסוק כ"ג:
"אם את הדבר הזה תעשה וצוך א-ל-ה-ים ויכלת עמד וגם כל העם הזה על מקמו יבא בשלום"

* * * * *

”וישמע יתרו”

פרק י”ח פסוק א’:

”וישמע יתרו כהן מדין חתן משה”

יש מחלוקת מתי בא יתרו לפני מתן תורה או אחרי מתן תורה. וגם יש כמה דעות מה הוא שמע ובא. יש אומרים ששמע מלחמת עמלק. דורשים את זה מהסמיכה של פרשת מחיית עמלק בסוף פרשת בשלח לתחילת פרשת יתרו. יש אומרים ששמע קריעת ים סוף ויש אומרים ששמע מתן תורה. במדרש דורשים ששמע את הדברים האלו מפסוקים שכתובים (על הנושאים האלו) ושיש בהם לשון של שמיעה (המילה ‘שמע’ או ‘שמעו’, ראה ילקו שמעוני פרשת יתרו).

ואולי יש רמז למה ששמע, ולמה ששמע ובא, מהמילה:

”וישמע” אותיות: וי, יי, מי, ש, ע’

ו’ – וי שעות, חצות היום (וי שעות על היום. שמע על יצאת מצרים שהייתה ברש גלה), וגם אות המחבר לנושא הקודם (מלחמת עמלק)

י’ – ים סוף (קריעת ים סוף)

ש’ – שמים (בא לקבל על עצמו עול מלכות שמים, להתגייר)

שכינה (שמע שירד ה’ על הר סיני ובא להתגייר ולהיות תחת כפני השכינה. זה לפי הדעה שבא אחרי מתן תורה)

מ’ – מתן תורה (לפי הדעה שבא אחרי מתן תורה), מופתים (שמע על כל הניסים שנעשו לבני ישראל)

ע’ – עמלק (מלחמת עמלק)

הלא הדברים האלו היו מפורסמים וידועים לכל אנשי הסביבה, ולמה הוא בא? אלא שיתרו לקח ללבו ובא להידבק בבני ישראל.

(והמילה ‘וישמע’ מקרין על ‘שמע ישראל’ שבא לקבל על עצמו עול מלכות שמים).

* * * * *

"וישמע יתרו"

פרק י"ח פסוק א':

" וישמע יתרו כהן מדין חתן משה את כל אשר עשה אלקים למשה ולישראל עמו"

רש"י: "מה שמיעה שמע ובא?, קריעת ים סוף ומלחמת עמלק (זבחים קט"ז)"
כלי יקר: "בליקוט מסיק מה שמועה שמה ובא?, ר' יהושע אומר מלחמת עמלק שמע ובא. ר"א המודעי אומר מתן תורה שמע ובא. ר"א אומר קריעת ים סוף שמע ובא..."

"וישמע יתרו כהן מדין חתן משה את כל אשר עשה" עולה 3351
שמע על מתן תורה, מלחמת עמלק, וקריעת ים סוף עולה 3351

* * * * *

"וישמע יתרו"

פרק י"ח פסוק א':

"וישמע יתרו כהן מדין חתן משה את כל אשר עשה א-לקים למשה ולישראל עמו..."
רש"י: "מה שמועה שמע ובא קריעת ים סוף ומלחמת עמלק (זבחים קט"ז)"

יתרו היה יועץ לפרעה וגם גר קרוב (מתוך) עמלק.

הוא הצטער על אבדן של מצרים:

רש"י (על המילים שמות י"ח, ט' - "ויחד יתרו"): "ומ"א נעשה בשרו חדודין חדודין, מיצר על אבוד מצרים..."

וכנראה הוא הצטער גם על אבדן של עמלק, ולפי:

יתרו רבה (כ"ז, ו'): "עמלק ויתרו היו בעצה עם פרעה כשראה יתרו שאבד הקב"ה את עמלק מן העוה"ז ומן העוה"ב תוהא ועשה תשובה, שכן כתיב 'כי מחה אמחה את זכר עמלק' ואח"כ 'וישמע יתרו'..."

ונראה להגיד שזה רמוז במילה **"וישמע"**, **"וי"** **"שמע"**.

"וי" על השמיעה של קריעת ים סוף שבו נהרג המצריים, וגם **"וי"** על השמיעה של מלחמת עמלק שבו נהרגו כל גיבוריה של עמלק ("ויחלוש יהושע את עמלק לפי חרב", ופירשו שהחליש אותם ולא הרג את כולם רק את הגיבורים)

* * * * *

"וישמע יתרו"

פרק י"ח פסוק א':

"וישמע יתרו כהן מדין חתן משה את כל אשר עשה א-לקים למשה ולישראל עמו..."

כאן הסדר "יתרו", "כהן מדין", "חתן משה", אומר דרשני. הלא זה לא לפי ציר הזמן, כי הוא היה "כהן מדין" לפי שהיה "חתן משה" ולפני שהוסיפו אותו וו לשמו, וקראו לו "יתרו" (שקבל על עצמו עול תורה, ולפי: "יתרו" עולה 616 למניין 'התורה', בעל הטורים).

וגם למה הוזכר כאן "כהן מדין"? הלא הוא בא להתגייר ולא מזכירים לגר את העבר שלו?

ובסנה הסדר שונה, כתוב:

שמות פרק ג' פסוק א':

"ומשה היה רעה את צאן יתרו חתנו כהן מדין וינהג את הצאן אחר המדבר..."
רש"י: "להתרחק מן הגזל, שלא ירעו בשדות אחרים"

כאן הסדר: "יתרו", "חתנו", "כהן מדין".

גם כאן הסדר אומר דרשני. הלא הוא עדיין לא נקרא "יתרו" אלא רעואל או יתר או חובב.

(וגם למה רק "חתנו" ולא 'חותן משה'?)

ונראה להגיד:

הסדר שבו כתוב הדברים מבליט נושא הקשור לעניין שעליו הם כתובים.

ואסביר:

בסנה פתח בשם "יתרו" על שם העתיד. כי בעתיד יקבל על עצמו עול תורה ומצוות. ומשה רבנו נהג את צאן "חתנו" (באשר הוא מוזכר כאן בשם "יתרו") לרעות במדבר ולא בישוב. וכתוב "כהן מדין" אחרון, להבליט העניין שמשה רבנו לא הנהיג את צאן חתנו לפי מנהגי "כהן מדין", לפי מנהגי כומר לע"ז, לא לפי מנהגי הגויים. כי הגויים לא מקפידים לשמור את צאנם שלא ירעו בשדות אחרים (או בשדות של רבים), הגויים לא מקפידים על גזל מסוג הזה. אבל משה רבנו התנהג בצאן של "חתנו" כמו שהיה נוהג בצאן שלו, והנהיג אותם למקום הפקר לרעות. ולפי זה נראה שלו כתוב כאן "חתן משה" (כדי לא להפסיק במילה 'משה' בין המילה "חתנו" לבין המילים "כהן מדין") אלא רק כתוב "חותנו" כדי להדגיש, מצד אחד "חתנו" הוא "יתרו" שבעתיד יקבל על עצמו עול מצוות, ומצד השני להדגיש שלמרות שהוא, "חתנו", ועכשיו עדיין כומר לע"ז, "כהן מדין", משה רבנו התנהג עם צאנו כאילו הוא כבר "יתרו" ולא לפי שהוא "כהן מדין". בסכום, נראה שכאן הסדר הולך בקשר להנהגת הצאן. הסדר מבליט עניין "יתרו" באשר הוא "חתנו" (להנהיג הצאן אחר המדבר) וממעט עניין "כהן מדין".

כאשר הוא בא להר סיני, למחנה ישראל במדבר, הוא בא להתגייר. וקראו לו "יתרו" להבליט דבר זה. ומיד כתוב "כהן מדין", להבליט שבואו למחנה ישראל היה בנושא רוחני, בנושא של כהן דת, שבא להידבק בדת האמת. ומסביר אור החיים שהזכרת "כהן מדין" זה לא לגנות אלא לשבח של האיש. כי הוא היה לא רק מנהיג בעמו אלא כהן לע"ז ובא לעזוב את כל זה כדי להידבק בשכינה. וכתוב "חתן משה" אחרון

להדגיש שלמרות שעיקר ביאתו למחנה ישראל הייתה בעניין דת, "כהן מדין" (ולא רק בגלל "משה"), הוא היה "מתכבד במשה, אני חותן המלך" (רש"י). בסכום נראה שכאן הסדר בקשר למטרת ביאתו למחנה ישראל. הסדר מבליט עניין עיקר ביאתו וזה "יתרו" (כמתגייר) שהוא היה "כהן מדין" (שעבר מהפך עצום), וממעט בעניין הכבוד, "חתן משה".

ועוד :

אולי ניתן להגיד של כל התארים האלו גם קשורים לתחילת הפסוק, לנושא "וישמע". לפי חז"ל, מה שמע ובא : קריאת ים סוף, מלחמת עמלק, מתן תורה (לפי הדעה שבא אחרי מתן תורה), והצלת משה וישראל על ידי ה' מיד פרעה ומיד מצרים. והקשר : "יתרו" – מתן תורה (בעל הטורים, "יתרו" עולה 'התורה') "כהן מדין" – מלחמת עמלק ('מדין' גר קרוב לעמלק ושניהם שונאי ישראל) "חתן משה" – קריעת ים סוף (הלא משה רבנו הרים את ידו והקב"ה קרע את הים), הצלת משה רבנו מחרב פרעה (יתרו היה יועץ לפרעה והכיר שרק בנס ניצול משה וישראל מפרעה)

* * * * *

צפרה חוזרת למשה

פרק י"ח פסוק ב':

" ויקח יתרו חתן משה את צפרה אשת משה אחר שלוחיה "
אולי השתמש הכתוב במילה **"שלוחיה"** עם שמה של אשת משה
" צפרה ", ("צפרה", בדומה לציפור).

לרמוז לנו :

דברים פרק כ"ב פסוקים ו'- ז' :

" כי יקרא קן צפור לפניך בדרך בכל עץ או על הארץ אפרחים או ביצים והאם רבצת על האפרחים או על הביצים לא תקח האם על הבנים. שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך למען ייטב לך והארכת ימים "
בדומה לשילוח הקן, את האם תשלח ואחר כך תיקח הבנים.

כאשר אהרן פגש את משה רבנו במדבר, וראה את אשתו ובניו של משה,
הוא שאל אותם: לאן אתה מוביל אותם? ומשה ענה: למצרים.
ואהרן אמר לו: על הראשונים אנו מצטערים ואתה בא להוסיף עליהם.
על בני ישראל במצרים אנו מצטערים, ורוצים להוציא אותם משם,
ועכשיו אתה מכניס עוד אנשים למצרים.
ואולי הרמז הוא :

משה רצה לשלוח את אשתו (שקוראים צפרה, כמו צפור), ולא לשלוח את בניו, בדומה
לשילוח הקן. כי הבנים היו משבט לוי, ולא נשתעבדו למצרים. אבל, בכל זאת, צפרה
חזרה עם הבנים לאביה, ועכשיו היא באה אליו למדבר.

* * * * *

"אחר שלוחיה"

כאשר יתרו חותן משה בא למחנה בני ישראל במדבר הוא הביא אתו את צפורה אשת משה ואת ילדיה :

פרק י"ח פסוק ב' :

"ויקח יתרו חתן משה את צפורה אשת משה אחר שלוחיה"

לביטוי "אחר שלוחיה" יש כמה משמעויות :

(1) אחרי ששלח אותה בחזרה לבית אביה

קרי, לבדה עם ילדיה, בלי משה רבנו.

(2) אחרי שלוה אותה בדרך חזרה לבית אביה

כמו שכתוב אצל אברהם אבינו "ואברהם הולך עמם לשלחם" - הוא לווה אותם.

(3) אחרי שגרש אותה בגט

דברים כד, א' - "וַיִּכְתֹּב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתָתָהּ וַנֶּתַן בְּיָדָהּ, וַיְשַׁלְּחָהּ מִבֵּיתוֹ".

ירמיהו ג, א' - "הֵן יִשְׁלַח אִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ, וְהִלָּכָה מֵאֵתוֹ וְהִי־תֵהָ לְאִישׁ אֲחֵר".

ונשאל : ומתי שלח משה רבנו את אשתו?

רש"י מפרש לפי משמעות ראשונה של "אחר שלוחיה" :

רש"י : "כשאמר לו הקב"ה במדין לך שוב מצרים ויקח את אשתו ואת בניו וגו' ויצא אהרן לקראתו ויפגשו בהר האלקים. אמר לו מי הם הללו אמר לו זו היא אשתי שנשאתי במדין ואלו בני. אמר לו להיכן אתה מוליכן אמר לו למצרים אמר לו על הראשונים אנו מצטערים ואתה בא להוסיף עליהם אמר לה לכי אל בית אביך. נטלה שני בניה והלכה לה "

כאשר נאמר למשה רבנו בארץ מדין לחזור למצרים נאמר בו זמנית לאהרן אחיו במצרים ללכת לקראתו במדבר (מדרש רבה). והם נפגשו בהר חורב. במפגש, משה רבנו סיפר לאחיו על אודות המשימה שהוטלה עליו להוציא את בני ישראל ממצרים. ועל אודות האותות והמופתים אשר נתן ה' בידו. משה רבנו לקח אתו את אשתו ואת בניו כדי שהם יהיו נוכחים במתן תורה.

לפי פרוש רש"י אהרן שאל משה מי האנשים אשר אתו. ואחרי שמשה רבנו הסביר מי הם והיכן הוא מוליכן, אהרן אמר לו "על הראשונים אנו מצטערים ואתה בא להוסיף עליהם".

ונראה קצת קשה :

האם עוד 3 יהודים במצרים יקשה על הגאולה?

ועוד, שבת לוי לא השתעבדו במצרים והם היו חופשיים לצאת ממצרים ולהיכנס למצרים. עובדה, אהרן שהיה אחד מגדולי הדור במצרים, לא בקש רשות מפרעה לצאת לפגוש את משה בהר חורב. ואז לא תהיה בעיה לצפורה ובניה לצאת ממצרים מתי שהם רוצים.

ועוד, יתרו היה יועץ לפרעה וצפורה היא בתו. ומטעם זה נראה שהיא תזכה ליחס טוב מצד הממשל.

אז למה התכוון (או חשש) אהרן?

ונראה לי להגיד שחשש מטומאת מצרים. ובדיוק לפי שצפורה היא בתו של יתרו אשר היה יועץ לפרעה היא יכולה לבוא במגע יותר מדי קרוב עם השלטון ועם שקוציהם. ועוד, במשך הזמן שה' הביא האותות והמופתים על מצרים אולי פרעה יכביד את גזירותיו גם נגד שבט לוי.

אבל המדרש דורש לפי משמעות השנייה (שכתבנו למעלה) של "אחר שלוחיה". כי אחרי שבאו משה ואהרן לפרעה בפעם הראשונה, פרעה אמר "נרפים הם". ופרעה גזר לא לתת להם קש לתבן, ושהם יביאו קש בעצמם, וכתוב במדרש: מדרש רבה (ה', י"ט): "כיון שגזר כך הלך משה למדין ועשה שם ששה חדשים ואהרן היה יושב במצרים. ואותה שעה החזיר משה אשתו ובניו [למדין]" לפי המדרש משה רבנו לא שלח את צפורה מהר חורב בחזרה למדין, אלא הביא אותה עמו למצרים ואחר כך הוא בעצמו לקח אותה בחזרה למדין.

ועל הכתוב "ויפץ העם בכל ארץ מצרים לקושש קש לתבן" מסביר:
פירוש מהרז"ו: לכך נתפזרו בכל ארץ מצרים לבקש ולחפש את משה. דאם כפשוטו בעבור תבן, הלא מקומם היה בארץ גושן... ואיך נתפזרו בארץ מצרים כולה? ע"כ כאילו כתוב 'ויפץ העם לקושש קש לתבן', ומ"ש 'בכל ארץ מצרים' אא"ע על קשוש קש, ת"ע על חיפוש משה, שהיה בכל ארץ מצרים"

אם נתן לה גט, או לא נתן לה גט, לא נדע. כי אם הוא שלח אותה מיד מהר חורב לביתה יכול ששלח אותה עם גט. ואם לווה אותה ממצרים לבית אביה יכול שנתן לה גט לפני שהוא חזר לבדו למצרים אחרי 3 (או 6) חדשים.

יש דעה שיתרו בא לפני מתן תורה, ויש דעה שיתרו בא אחרי מתן תורה. העובדה שמשה רבנו שלח את צפורה ובניה בחזרה למדין נותן גבוי לדעה שיתרו בא לפני מתן תורה.
ונסביר:
מטרת לקיחת צפורה והבנים למצרים על ידי משה רבנו היתה כדי שהם יהיו נוכחים במתן תורה. ואם יתרו בא והביא אותם אחרי מתן תורה הם לא היו נוכחים במתן תורה.
וגם על עצם השליחות נשאל – אם הם במדין איך הם יהיו נוכחים במתן תורה? האם נראה סביר שאשתו ובניו של משה רבנו לא יהיו נוכחים באירוע של כל הדורות, במתן תורה?

וניתן להגיד שעצם השליחות לא מנע מהם מלהגיע למתן תורה. כי מקומו של יתרו במדין לא היה רחוק מהר חורב (כי כתוב על משה רבנו: "ויהג את הצאן אחר המדבר ויבא אל הר האלקים חורבה"). ואם יתרו לא רחוק מהר חורב משה רבנו היה יכול לשלוח בשבילם כאשר בני ישראל יגיעו קרוב להר חורב או כאשר הם יהיו חונים סביב להר. (לפני מתן תורה בני ישראל חנו סביב הר סיני 6 או 7 ימים, מראש חודש סיון עד מתן תורה). אבל מה קרה? "וישמע יתרו" – מה שמע ובא? קריעת ים סוף ומלחמת עמלק (רש"י). יתרו שמע על הניסים ובא מעצמו והביא את צפורה ובניה למחנה ישראל בחורב.

(ולא כתוב שהוא שמע מתן תורה).
ויתרו חזר למדין לגייר בני משפחתו (רש"י - "וישלח משה את חתנו וילך לו אל ארצו"). ואולי
יתרו חזר עוד הפעם לחורב אחרי שגייר את משפחתו. וזה היה או לפני מתן תורה, או
אחרי מתן תורה.

* * * * *

גרשם ואליעזר

משה רבנו קרא לבן הראשון שנולד לו, "גרשם":
פרק י"ח פסוק ג':

"שם האחד גרשם כי אמר גר הייתי בארץ נכריה"
וקרא לבן השני שנולד לו, "אליעזר":

פרק י"ח פסוק ד':
"ושם האחד אליעזר כי א-ל-ה-י אבי בעזרי ויצלני מחרב פרעה"

ונשאלת השאלה:
הלא הצלתו מחרב פרעה קדמה לגרות שלו בארץ מדין.
למה קרא לבן הראשון על הגרות ולא על שם הצלתו?

ומפרש אור החיים הקדוש (שמות י"ח, ד'):
"...וטעם לא הקדים קראת שם אליעזר הוא כי קרא למאורע שהיה בו אז בארץ נכריה
ואחר כך הלך לחפש מאורות קודמות..."

קרא לבן הראשון על המאורע הנוכחי בזמן שנולד.
"כי אמר גר הייתי בארץ הנכריה"
"הייתי בארץ נכריה" סוף תיבות, אותיות: י, צ, ה' עולה 105 למנין המילה 'מדין'
(כולל המילה).
ואת הבן השני על מאורע מהעבר.

ונראה לי לומר לפי פירוש הספורנו.
שמשם רבנו לא קרא לבן הראשון "אליעזר" על שם הצלתו מחרב פרעה, כי עד שנולד
"אליעזר", משה רבנו לא היה בטוח באופן וודאי שניצל מחרב פרעה. כי מלך השולט
בכיפה, קרי בכל העולם, יכול לשלוח שליחים להרגו בכל זמן ולכל מקום.
אבל כשנולד "אליעזר" נודע למשה רבנו:
שמות פרק ד' פסוק י"ט:

"ויאמר ה' אל משה במדין לך שב מצרים כי מתו כל האנשים המבקשים את נפשך"

משה רבנו היה יכול לקרא לבן השני אליעזר רק על הנס של הצלתו מחרב פרעה שהיה
לפני הרבה שנים (אולי 60 שנה). אבל כאשר לא השתמש בשם הזה עד שידע בוודאות
שהוא ניצל באופן מוחלט מחרב פרעה, זה מביא אותנו לשאלה איפה (מתי) נולד
אליעזר?

(כי צריכים לדעת אם אליעזר נולד אחרי הבשורה "כי מתו כל האנשים המבקשים את נפשך")
ולתשובה לשאלה הזאת יש דעות בחז"ל איפה נולד אליעזר.
יש אומרים שנולד במדין.

(קצת לפני שמשם רבנו חזר למצרים, והיה ממש תינוק בדרך בחזרה למצרים. ולא מל אותו בגלל
סכנת הדרכים ולא רצה לעכב שליחותו לחכות עד שיבריא. ואז בא מלאך ורצה לפגוע בו וצפורה מלה
את בנה. ומשה רבנו שלח את אשתו ובניו בחזרה לבית חמיו והוא המשיך לבדו למצרים).
ויש אומרים שנולד במלון (אור החיים שמות י"ח, ב'- "וצריך לאמו שנולד בדרך במלון") בדרך
למצרים.

ויש אומרים שנולד במצרים.

רמב"ן (שמות ד', כ'): "ואליעזר נתעברה ממנו בדרך או במצרים"

(יש אומרים שמשה רבנו לקח אשתו המעוברת ובנו גרשם איתו בחזרה למצרים. ואחרי שפרעה לא שמע אליו לשלוח את בני ישראל, משה רבנו חזר עם אשתו ובניו למדין. כי אליעזר נולד במצרים או בדרך. וקרא לו השם זה כי בזמן שהיה במצרים ראה שלא מבקשים את נפשו עוד. ולא מל אותו בגלל סכנת הדרך ואז במלון בחזרה לביתה צפרה מל את בנה. ואחרי שחזר משה רבנו למדין עשה במדין כחצי שנה ואז שב למצרים לבדו והשאיר את אשתו ובניו בבית יתרו. ואם תרצה להקשות מהפסוק שמות ד', כ' - "ויקח את אשתו ואת בניו וירכבם על החמר וישב ארצה מצרים", שכתוב שלקח את בניו איתו, והמילה בניו משמע לפחות שני בנים, ונראה לנו שהפסוק מדבר על כך שלקח אותם ממדין למצרים. פירוש הפסוק הזה לא חד משמעי, כי כבר פירש הרמב"ן, שכוונת הפסוק שמשה רבנו לקח את אשתו ורק את בנו גרשם למצרים. כי אליעזר לא נולד עדיין. ויש שפירשו שאליעזר נולד בדרך, ונימול במלון, ומשה רבנו לקח אותם והרכיבם על החמור ושלח אותם מהמלון בחזרה לבית חמו. ומשה רבנו המשיך לבדו למצרים)

ולפי כל הדעות האלו נראה להגיד שאליעזר נולד אחרי שמשה רבנו קיבל הציווי (שהיה אחרי פרשת הסנה) לחזור למצרים ואת הבשורה "כי מתו כל האנשים המבקשים את נפשך".

(ועוד מובא במדרש שהסיבה שמשה רבנו לא מל את בנו כאשר נולד, כי יתרו היתנה עם בתו כתנאי להתחתן עם משה, שמשה לא ימול את אחד מבניו. ואז לא מל אותו עד שהיה בדרך בחזרה למצרים וזה היה אחרי שקיבל אישור מיתרו להתיר נדרו לצאת מביתו. ולפי זה, הבן שלא מל היה גרשם)

ועוד :
נראה להגיד שוודאי קיבל ההודעה לפני שנתן לבן השני את שמו. כי בדרך כלל נותנים שם לבן בברית המילה. ולפי המדרש אליעזר לא נימול עד שמשה רבנו היה בדרך במלון. כי אמר : אצא לדרך ואמול את בני? הלא הדרך בחזקת סכנה, ותהיה סכנה לבני הנימול. אז חיכה ולא מל את אליעזר מיד אחרי לידתו. ובדרך במלון בא מלאך לפגוע בו ואז צפורה מלה את אליעזר בנה (שמות ד', כ"ה) והצילה את משה.

ועוד נראה להגיד :
לפי המדרש יתרו היתנה את נתינת ביתו צפורה למשה רבנו לאשה בכך שהבן הראשון הנולד יהיה לע"ז (יתרו היה כהן מדין, כהן לע"ז, וקבע שנכדו יהיה לפולחן נכרי).
ורמזים :

"שני בניה אשר שם האחד גרשם"

סוף תיבות, אותיות : י', ה', ר', ס', ד', ס' עולה 299
עבודה זרה

וגם :

"אשר שם האחד גרשם כי"

ראש תיבות, אותיות : א', ש', ה', ג', כ' עולה 329
לעבודה זרה

וגם :

"האחד גרשם כי אמר גר"

סוף תיבות, אותיות : ד', ס', י', ר', ר' עולה 454
פולחן נכרי

וגם :

"בניה אשר שם האחד גרשם כי אמר גר הייתי"

באתב"ש :

שטמץ תבג בי צתסק רגבי לס תיג רג צממאם

סוף תיבות, אותיות : **צ', ג', י', ק', י', ס', ג', ג', ס'** עולה 299

עבודה זרה עולה 299

ולפי זה משה רבנו לא היה יכול לקרוא לבן הראשון בשם "אליעזר", כי בשמו אותיות "א-ל" וזה לא מתאים לבן המיועד לע"ז.

אבל לקרוא לו "גרשם" יכול, כי בזה הודיע שהוא 'לא תושב' אלא רק 'גר' שם (באופן זמני).

הרמז של ע"ז בשם גרשם, לא מהווה מציאות, כי 'גרשם' משמעו שהוא לא תושב אלא רק 'גר' שם, ולא יישאר שם, ולא יהיה לע"ז.

ולבן השני קרא "אליעזר" כי בשמו יש רמז גם לאופן הצלתו מחרב פרעה. ולפי :
רש"י : "כשגילו דתן ואבירם על דבר המצרי ובקש להרוג את משה, נעשה צוארו כעמוד של שיש"

משה רבנו ניצל מחרב פרעה כאשר צווארו נעשה כעמוד של שיש והחרב לא פגע בו.

ורמזים :

"יושם האחד אליעזר כי א-ל-ה-י אבי בעזרי" עולה 1060

עמוד של שיש עולה 1060

וגם :

"בעזרי ויצלני מחרב" עולה 735 ועוד 15 אותיות עולה 750

כעמוד שיש עולה 750

וגם :

"אליעזר כי" באתב"ש : תכמזעג לס עולה 610 למנין המילה 'שיש'.

וגם :

"אליעזר כי א-ל-ה-י"

באתב"ש :

תכמזעג לס תכצם

ראש וסוף תיבות, אותיות : **ת'+ג', ל'+ס', ת'+ס'** עולה 913

צוארו שיש עולה 913

וגם :

"האחד אליעזר כי א-ל-ה-י"

באתב"ש :

צתסק תכמזעג לס תכצם עולה 1810 ועוד 4 מילים עולה 1814

'נעשה צווארו כעמוד של שיש' עולה 1814

* * * * *

"ויבא יתרו"

יש שתי דעות בחז"ל מתי בא יתרו:

מסכת זבחים דף קט"ז עמוד א': "בני ר' חייא ור' יהושע בן לוי, חד אמר: יתרו קודם מתן תורה היה, וחד אמר יתרו אחר מתן תורה היה".

(1) **'קודם מתן תורה'** – כי כך סדר הפרשיות בתורה. ראשון ביאת יתרו ואחריו מתן תורה.

(2) **'אחר מתן תורה'** – בגלל יעוצו של יתרו למשה בקשר ללימוד העם דיני תורת ה'. והרבה המדרשים דורשים אחרי מתן תורה.

(אמנם זה לא חד משמעי, כי בני ישראל קבלו קצת דינים במרה כמו דיני שבת ופרה אדומה. והיה למשה מה ללמד ולדון איתם גם לפני מתן תורה.)

ראה פירוש הרמב"ן שדן בנושא באריכות.

ונשאלות השאלות:

יתרו בא קודם מתן תורה

(1) לפי הדעה שיתרו בא **'לפני מתן תורה'** – למה עזב לפני מתן תורה?
כי לפני פרשת מתן תורה כתוב (שמות פרק י"ח פסוק כ"ז): **"וישלח משה את חותנו וילך לו אל ארצו"**.
ועוד:

(2) אם סומכים שסדר הפרשיות זה סדר האירועים הלא כתוב:
שמות פרק י"ח פסוק ה':
"ויבא יתרו חתן משה ובניו ואשתו אל משה אל המדבר אשר הוא חנה שם הר האלקים".
לפי זה יתרו פגש את משה רבנו 'בהר סיני'. אבל אחריו כתוב:
שמות פרק י"ט פסוקים א'-ב':

"בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים ביום הזה באו מדבר סיני... ויחננו במדבר ויחן שם ישראל נגד ההר".
לפי זה בני ישראל רק הגיעו להר סיני בראש חודש סיון. אבל לפי סדר הפסוקים

יתרו כבר חזר לביתו כמו הכתוב:

שמות פרק י"ח פסוק כ"ז:
"וישלח משה את חותנו וילך לו אל ארצו"
אז איך יתרו פגש את משה רבנו בהר סיני?

יתרו בא אחר מתן תורה

(3) לפי הדעה שיתרו בא **'אחר מתן תורה'** – למה הפרשיות בתורה מסודרות לא לפי סדר התרחשות של הדברים?
למרות שאין מוקדם או מאוחר בתורה, ידוע שהרבה פעמים חז"ל מצאו קשר בין סמיכות של נושאים. ואם כן, מה הקשר כאן?

ונראה לי להגיד:

יתרו בא קודם מתן תורה

לפי הדעה שיתרו בא 'קודם מתן תורה' יכול להיות שיתרו הגיע למדבר 'סין' (ולא למדבר סיני). בני ישראל באו למדבר סין ב15 לחודש אייר, ככתוב:
שמות פרק ט"ז פסוק א':

"ויבאו כל עדת ישראל אל מדבר סין אשר בין אלם ובין סיני בחמישה עשר יום לחדש השני לצאתם מארץ מצרים".

נראה להגיד שמדבר סיני זה רק האזור של מדבר סין מאוד קרוב להר סיני (מדבר סיני הוא חלק מדבר סין). או השמות 'מדבר סין' ומדבר 'סיני' שמות נרדפות לאותו המדבר. ולפי זה יתרו הגיע למדבר סין קרוב להר סיני ופגש את משה רבנו. ואחרי שיתרו עזב בני ישראל התקרבו עוד יותר להר סיני (בראש חודש סיון), קרי חנו בתחתית ההר. ולמרות שיתרו הלך לגייר ביתו, אולי הוא חזר מיד להיות נוכח במתן תורה. ארץ מדין לא רחוקה ממדבר סיני (יום או יומים) ואם יתרו הגיע בין 15 לאייר לבין ראש חודש סיון היה לא מספיק זמן לחזור לביתו ולחזור להר סיני. וגם אם יתרו בא בראש חודש סיון ועזב ביום שני היה לא אפשרות לחזור עד יום שישי בסיון לסיני. (ידוע לנו מהכתוב שיתרו נשאר אצל משה רבנו לפחות למחרת של היום שבו הוא הגיע כי כתוב "ממחרת").

ואולי אפשר ללמוד שהר חורב לא רחוק מארץ מדין מהעובדה שמשה רבנו הנהיג את צאן יתרו אחר המדבר והגיע ממדין לסנה (להר חורב). ולא נראה שמשה רבנו היה מרחיק עם הצאן מרחק רחוק מאוד מביתו של יתרו.

חלק מהדברים האלו מובאים בפירוש הרמב"ן. אפשרות אחרת:

יתרו בא קודם מתן תורה אבל מה שכתוב **"וישלח משה את חותנו וילך לו אל ארצו"** היתה אחר מתן תורה (40 יום אחרי מתן תורה. כי משה רבנו נשאר בהר 40 יום. "וישלח משה את חותנו", "וישלח" קרי הוא 'לווה' את יתרו. ואיך משה לווה את יתרו בתוך הזמן הזה?).

יתכן מאוד שהסיבה שאמרו חז"ל שיתרו בא לפני מתן תורה לא רק קשור לסדר הפרשיות כפי שהם מופיעים בכתוב. כי באופן כללי אפשר להגיד שבגלל סדר הפרשיות יתרו בא לפני מתן תורה, אבל לפי הפרטים הקטנים בתוך הפרשיות יש קושי להסביר כל סדר האירועים לפי סדר הפרשיות. ונשאיתי בצריך עיון.

יתרו בא אחר מתן תורה

הרמב"ן מביא את פרוש רבי עקיבא להסביר למה נכתבה פרשת יתרו לפני פרשת מתן תורה. וזה להסמיק פרשת יתרו למלחמת עמלק. כי **"וישמע יתרו"** מה שמע ובא - מלחמת עמלק.

זה מסביר הסמיכות לנושאי שקדם לפרשת יתרו. ויתכן שיש גם קשר של סמיכות לפרשה שאחרי פרשת יתרו, קרי לפרשת מתן תורה. לפי הדעה שיתרו בא 'אחר מתן תורה' נשתמש במדרש תנחומא להסביר הסמיכות. כתוב (מדרש תנחומא פרשת יתרו א'): **"...ראיתי רשעים קברים ובא וגוי' (קהלת ח', י'). וכי יש רשעים קבורים באים ומהלכים?...דבר אחר הכתוב מדבר בגרים שבאים ועשין תשובה..."**.

ומפרש הענף יוסף:

"...הרי הגרים מזליהו עמדו על הר סיני ולא נדחו...וזהו כונת המדרש המדבר בגרים, ור"ל שנדחו וחוזרים ובאין ונראו עוד. וכי תימה הא קי"ל ונדחה ונראה אינו נראה עוד, לזה אמר 'וממקום קדוש יהלכו', ממקום שישאל נקראים קדושים יהלכו. והיינו לומר שנראה מזליהו על הר סיני שמאותו מקום נקראו ישראל קדושים משם הם מהלכים כמ"ש בזה הסדר 'כה תאמר לבית יעקב וגוי' ואתם

תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש. ודרשו חז"ל בית יעקב אלו הגרים כו', ולמדתי שגם הגרים הם עומדים שם ונקראים קדושים (זב"ש).

ומסביר הרב מרדכי מנשה לאופר (שליח כ"ק אדמו"ר – אשדוד) :
"ולא אמרו גוי שנתגייר להורות כי זאת מלפנים ממעמד הר סיני שקיבלנו התורה שם נמצא נפש הגר הזה הבא לאחר זמן רב מאוד להתגייר . . שמאז הימים נפש זו עמדה במעמד הנפלא של הר סיני אלא דאשתהויי אשתהי עד הזמן הזה ושפיר אמרו גר שנתגייר".

ולכאורה המקור לזה הוא בשבת קמו, א : "שבשעה שבא נחש על חוה הטיל בה זוהמא ישראל שעמדו על הר סיני פסקה זוהמתן, עובדי כוכבים שלא עמדו על ה"ס לא פסקה זוהמתן . . **גרים** מאי א"ל אע"ג דאינהו לא הוו – **מזליהו הוו**, דכתיב "את אשר ישנו עמנו עומד היום לפני ה' אלקינו ואת אשר איננו פה וגו'", ו"מזליהו" הוא – כמבואר בכ"מ בדא"ח – שורש הנשמה."

לפי זה נפשות של הגרים (ויתרו בתוכם) היו במעמד הר סיני. ואולי זה הרמז כאן שפרשת יתרו סודר לפני מתן תורה לרמוז שגם אם יתרו בפועל בא אחרי מתן תורה 'מזליהו' כבר היתה שמה.

* * * * *

"אל המדבר אשר הוא חנה שם"

פרק י"ח פסוק ה':

"ויבא יתרו חתן משה ובניו ואשתו אל משה אל המדבר אשר הוא חנה שם הר האל-הים"

ונשאלת השאלה:

למה כל התיאור המדויק הזה על המקום אשר בא יתרו?

ומתוך:

רש"י (על המילים "אל המדבר"): "...אלא בשבחו של יתרו דבר הכתוב שהיה יושב בכבודו של עולם ונדבו לבו לצאת אל המדבר אל מקום תוהו לשמוע דברי תורה" ורמז:

"משה אל המדבר אשר הוא חנה שם הר האל-הים"

סוף תיבות, אותיות: ה', ל', ר', א', ה', ס', ר', ס' עולה 721
ללמוד תורה עולה 721

ומתוך:

אור החיים: "פי' ואם תאמר מניין ידעו מקום תחנתו במדבר הגדול, לזה אמר אשר הוא חונה שם וגו', פי' וכבר הודיעו משה מקום אשר דבר אתו שם האל-הים, ואמר אליו תעבדון את האל-הים על ההר הזה, והודיעו ההר שעליו יקבלו התורה, והוא אומר אשר הוא חונה שם הר וגו' הידוע אצלו..."

לפי פרוש אור החיים הקדוש, יתרו ידע היכן למצוא את משה רבנו במדבר כי לפני שמשה רבנו עזב אותו לחזור למצרים הוא סיפר לחותנו על הסנה. ורמזים:

"ובניו ואשתו אל משה אל המדבר"

ראש וסוף תיבות, אותיות:

ו'+ו', ו'+ו', א'+ל', מ'+ה', א'+ל', ה'+ר' עולה 336
למקום הסנה עולה 336

וגם:

"הר האל-הים" עולה 296 ועוד 8 אותיות ועוד 2 מילים עולה 306
מקום הסנה עולה 306

וגם:

"אשר הוא חנה שם הר האל-הים"

סוף תיבות, אותיות: ר', א', ה', ס', ר', ס' עולה 486

"תעבדון את האל-הים על ההר הזה"

ראש תיבות, אותיות: ת', א', ה', ע', ה', ה' עולה 486
(שמות ג', י"ב)

וגם:

"אל משה אל" באתב"ש: תך יבץ תך

סוף תיבות, אותיות: ד', צ', ד' עולה 130

סיני עולה 130

יתרו עזב את ביתו ובא למדבר, אל הר סיני, לשמוע דברי תורה.

* * * * *

"וישמע יתרו"

פרק י"ח פסוק ח':

"ויספר משה לחתנו את כל אשר עשה ה' לפרעה ולמצרים על אודת ישראל את כל התלאה אשר מצאתם בדרך ויצלם ה'"'

יתרו בא אחרי ששמע דברים שהם לא בגדר הטבע.

מהדברים שאמרו חז"ל:

קריעת הים בים סוף, ומלחמת עמלק ברפידים:

רש"י על המילה "התלאה": "שעל הים ועל עמלק (מכילתא)"

"ישראל את כל התלאה"

ראש וסוף תיבות, אותיות: י'+ל', א'+ת', כ'+ל', ה'+ה' עולה 501

על הים ועל עמלק עולה 501

וגם:

"על אודת"

ראש וסוף תיבות, אותיות: ע'+ל', א'+ת' עולה 501

על הים ועל עמלק עולה 501

וגם:

"עשה ה'"'

באתב"ש:

זבץ מ-ץ עולה 399 ועוד 2 מילים עולה 401

על הים ועמלק עולה 401

יונתן בן עוזיאל: "על ימא דסוף ובמרה וברפידים"

"לפרעה ולמצרים על אודת"

באתב"ש:

כוגזץ פכיהגמי זך תפקא עולה 902 ועוד 4 מילים עולה 906

על ימא דסוף ובמרה וברפידים עולה 906

ושמע על ירידת המן באלוש, והנס במרה שהומתקו המים:

(רפידים כתוב מלא י"ז, א'- "רפידים", וחסר י"ז, ח'- "רפידים"):

"כל אשר עשה" עולה 926

אלוש מרה רפידים עולה 926

וגם:

"ישראל את כל"

באתב"ש:

מבגתך תא לך עולה 916

אלוש מרה רפידים עולה 916

וגם :

"משה לחתנו את כל אשר עשה ה' לפרעה ולמצרים על אודת ישראל
את כל התלאה אשר מצאתם בדרך"
באתב"ש :

יבץ כסאטף תא לך תבג זבץ מ-ץ כוגזץ פכיהגמי זך תפקא מבגתך
תא לך צאכתץ תבג יהתאי שקגל
סוף תיבות, אותיות :
ץ,ף,א,ד,ג,ץ,ץ,ץ,י,ד,א,ד,א,ד,ץ,ג,י,ל' עולה 669
'מן מרה רפדים' עולה 669

וגם :

"לחתנו את כל אשר עשה ה' לפרעה ולמצרים על אודת ישראל את
כל התלאה אשר מצאתם בדרך ויצלם ה'"'
באתב"ש :

כסאטף תא לך תבג זבץ מ-ץ כוגזץ פכיהגמי זך תפקא מבגתך תא
לך צאכתץ תבג יהתאי שקגל פמהכי מעקץ
סוף תיבות, אותיות :
ף,א,ד,ג,ץ,ץ,ץ,י,ד,א,ד,א,ד,ץ,ג,י,ל' עולה 679
מן מרה רפידים עולה 679

וגם שמע על הבאר :

"על אודת" עולה 511
ים סוף, והמן, והבאר עולה 511

ועוד :

פרק י"ח פסוק ט' :

"ויוחד יתרו על כל הטובה אשר עשה ה' לישראל אשר הצילו מיד מצרים"
רש"י (על המילה "ויוחד") : "וישמח יתרו זה פשוטו"

ילקוט שמעוני יתרו י"ח : "את כל התלאה אשר מצאתם בדרך זו מלחמת עמלק..." ויוחד
יתרו על כל הטובה... ר' יהושע אומר בטובת המן הכתוב מדבר... ר' אלעזר המודעי אומר
בטובת הבאר... ר' אליעזר אומר בטובת ארץ ישראל... א"ל עתיד המקום ליתן לנו שש
מדות טובות, ארץ ישראל, העולם הבא, והעולם חדש, ומלכות בית דוד, כהונה, ולויה
לכך נאמר טובה..."
ורמזים לחלק מהדברים :

"על כל הטובה"

ראש תיבות, אותיות : ע,כ,ה' עולה 95
המן עולה 95

וגם :

"ויוחד יתרו על כל הטובה אשר עשה ה' לישראל אשר הצילו מיד מצרים"
ראש וסוף תיבות, אותיות :

ו'+ד', י'+ו', ע'+ל', כ'+ל', ה'+ה', א'+ר', ע'+ה', י'+ה', ל'+ל', א'+ר', ה'+ו',
מ'+ד', מ'+ם' עולה 873
ארץ ישראל באתב"ש : תגה מבגתך עולה 873

וגם :

"כל הטובה" עולה 77 ועוד 7 אותיות ועוד 2 מילים עולה 86
כהונה עולה 86

וגם :

"הטובה אשר עשה ה'"'

ראש תיבות, אותיות : ה', א', ע', י' עולה 86
כהונה עולה 86

וגם :

"כל" עולה 50 ועוד המילה עולה 51
לויה עולה 51

ושמח כאשר שמע על עולם הבא (גן עדן) :

"על כל" עולה 150 ועוד 4 אותיות עולה 154
עולם הבא עולה 154

וגם :

"על כל הטובה" עולה 177 למנין המילים **'גן עדן'**.

וגם :

"ויצלם" עולה 176 ועוד המילה עולה 177 למנין המילים **'גן עדן'**.

וגם שמח כאשר שמע על מתן תורה (לפי הדעה שיתרו בא אחרי מתן תורה).

"הטובה" באתב"ש : **צנפשץ** עולה 610 ועוד המילה עולה 611 למנין המילה **'תורה'**.
ואמרו חז"ל :

ברכות ה', א' : "שלוש מתנות טובות נתן הקדוש ברוך הוא לישראל, וכולן לא נתן אלא על ידי ייסורים, ואלו הן : תורה, ארץ ישראל, ועולם הבא"
התורה נקנית בייסורין :

"התלאה" עולה 441 למנין המלה **'אמת'**.

קצת רמז לתורה שהיא **'אמת'** ("משה אמת ותורתו אמת")
וגם :

"התלאה" באתב"ש : **צאכתץ** עולה 601 ועוד 5 אותיות עולה 606 למנין **תר"ו** מצות שקבלו ישראל נוסף על 7 מצות בני נוח

* * * * *

”כל התלאה”

פרק י”ח פסוק ח’:

”...את כל התלאה אשר מצאתם בדרך ויצלם ה’ ”

רש”י: ”שעל הים ושל עמלק (מכילתא)”

יונתן בן עוזיאל: ”...ית כל דאשכחתנון בארחא על ימא דסוף ובמרה וברפידים...”

”את כל התלאה” עולה 892 ועוד 9 אותיות עולה **901**

על ים סוף ובמרה וברפידים עולה **901**

* * * * *

"כל התלאה אשר מצאתם"

פרק י"ח פסוק ח':

"ויספר משה לחתנו את כל אשר עשה ה' לפרעה ולמצרים על אודת ישראל את כל התלאה אשר מצאתם בדרך ויצלם ה'"
רש"י (על המילים "את כל התלאה") : "שעל הים ועל עמלק"

ורמזים:

- (1) **"כל התלאה אשר מצאתם בדרך ויצלם ה'"**
סוף תיבות, אותיות: ל', ה', ר', ס', ך', ס', ה' עולה 340
על עמלק עולה 340
- (2) **"כל אשר עשה ה'"**
סוף תיבות, אותיות: ל', ר', ה', ה' עולה 240
עמלק עולה 240
- (3) **"אשר מצאתם"**
סוף תיבות, אותיות: ר', ס' עולה 240
עמלק עולה 240
- (4) **"ישראל את כל" עולה 992 ועוד 9 אותיות ועוד 3 מילים עולה 1004**
"ויבא עמלק וילחם עם ישראל" עולה 1004
- (5) **"מצאתם בדרך ויצלם" עולה 973 ועוד 3 מילים עולה 976**
קריעת ים סוף עולה 976
- (6) **"לפרעה ולמצרים" עולה 801**
"שעל הים ועל עמלק" עולה 801
עמלק שמע מה שעשה ה' "לפרעה ולמצרים" (על הים), ולמרות זאת, בא להלחם עם ישראל.
- (7) **"משה לחתנו את כל אשר עשה ה' לפרעה ולמצרים על"**
ראש וסוף תיבות, אותיות: מ'+ה', ל'+ו', א'+ת', כ'+ל', א'+ר', ע'+ה', י'+ה', ל'+ה', ו'+ס', ע'+ל',
עולה 1004
"ויבא עמלק וילחם עם ישראל" עולה 1004
עמלק שמע מה שעשה ה' "לפרעה ולמצרים", ולמרות זאת, בא להלחם עם ישראל.

(8) "את כל אשר עשה ה'"

באתב"ש :

תא לך תבג זבץ מ-ץ

ראש וסוף תיבות, אותיות :

ת'+א', ל'+ד', ת'+ג', ז'+ץ', מ'+ץ' עולה 1081

"וילחם עם ישראל ברפידם" עולה 1081

(9) "על אודת ישראל את כל התלאה אשר"

באתב"ש :

זך תפקא מבגתך תא לך צאכתץ תבג

סוף תיבות, אותיות : ד', א', ד', א', ד', צ', ג' עולה 155

על הים עולה 155

(10) "ויצלם"

באתב"ש :

פמהכי עולה 155

על הים עולה 155

* * * * *

”חדודים חדודים”

פרק י”ח פסוק ט’:

”על כל הטובה אשר עשה ה’ לישראל...”

בעל הטורים: ”שיחד לבו לקל אחד ונעשה יהודי, ד”א שנעשה בשרו חדודים חדודים על
אבדן מצרים”

”ויחד יתרו” עולה 644 ועוד 8 אותיות עולה 652

בשרו חדודים חדודים עולה 652

* * * * *

"ויחד יתרו על כל הטובה"

פרק י"ח פסוק ט':

"ויחד יתרו על כל הטובה אשר עשה ה' לישראל אשר הצילו מיד מצרים"

(1) רש"י: "טובת המן והבאר והתורה..."

"הטובה אשר עשה" עולה 903

מן, באר, תורה עולה 904

(2) חזקוני: "שעדיין היו ראויים להשתעבד בגזרת בין הבתרים"

"אשר הצילו מיד", סוף תיבות, אותיות: ר', ו', ד', עולה 210

אולי רמז לדברי החזקוני שבני ישראל רק היו במצרים 210 שנים ולא 400 שנה.

* * * * *

"ויחד יתרו"

פרק י"ח פסוק ט':

"ויחד יתרו על כל הטובה אשר עשה ה' לישראל אשר הצילו מיד מצרים"

רש"י (על המילה "ויחד"): "וישמח יתרו"

יתרו שמח על "כל הטובה אשר עשה ה' לישראל אשר הצילו מחרב פרעה"

יתרו באתב"ש: מאגף עולה 124

"הודו לה' כי טוב" עולה 124

שמח שהצילים מחרב פרעה. הצלה זו היתה מעשה חסד. כי בני ישראל במצרים שקעו עד מ"ט שערי טומאה. ורק בזכות קצת מעשים שהיו בידם (לא שינו שמם, לשונם, ומלבושם, ולא אמרו לשון הרע), וזכות אבות, וחסדי ה', ניצולו.

"ויחד יתרו" עולה 644

"ועשה חסד לאלפים" עולה 644

ועוד:

יש מחלוקת אם יתרו התגייר או לא.

לפי הגמרא (מסכת זבחים קט"ז, א') יתרו התגייר.

וכתוב במשנה (סנהדרין י', א')- "כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא"

"יתרו" באתב"ש: מאגף עולה 124

עדן עולה 124

עכשיו, אחרי שהתגייר, כחלק מישראל יש לו חלק לעולם הבא

ועוד:

"ויחד יתרו"

רש"י: "נעשה בשרו חדודין חדודין"

הדבר הזה מראה שיתרו התגייר, כי הוא היה:

רש"י: "מיצר על איבוד מצרים"

"ויחד יתרו" באתב"ש: פמסק מאגף עולה 404

איבוד מצרים עולה 403

רש"י: "היינו דאמרי אינשי גיורא עד עשרא דרי לא תבזי ארמאה"

(גר עד עשרה דורות מתנהג ככה מיצר על איבוד רשעים)

"ויחד יתרו" עולה 644

לו כאשר זמם עולה 644

יתרו היה מיצר על איבוד מצרים. שנעשה לו (למצרים) כאשר זמם ועשה לישראל.

הם הרגו ילדי ישראל במים והם הוטבעו במים.

ונראה להגיד שלמרות שמיצר על איבוד מצרים, גם שמח ("ויחד") כאשר ראה איך הציל

הקב"ה את ישראל מפרעה. ראה מידת הדין פוגעת במצרים 'מידה כנגד מידה'. כי לפי

המדרש, יתרו היה אחד משלושת היועצים (בלעם, איוב, יתרו) לפרעה. וכאשר בלעם יעץ

לפרעה לזרוק את ילדי ישראל לים, יתרו ברח, ולא יעץ נגד ישראל ולא היה שותף

לגזירה הזו.

ועוד :

כאשר התגיייר ולמד תורה נעשתה לו התורה תבלין נגד יצר הרע.
וכנראה זה גם שימח אותו.

"ויחד יתרו" עולה 644
"לו תורה תבלין" באתב"ש : **כף אפגץ אשכמט** עולה 644

ועוד :

יש מחלוקת אם יתרו בא לפני מתן תורה או אחרי.

יתרו רבה (כ"ז, ד') :

"(ירמיה ט"ז) ה' עזי ומעוזי ומנוסי ביום צרה אילך גוים יבואו מאפסי ארץ... ולא שמע יתרו ובא ונדבק בך..."

המדרש כאן דורש שיתרו בא רק אחרי מתן תורה.

ולא בא מיד אחרי כל הנסים, מכות מצרים וקריעת ים סוף.

ואולי יש כאן רמז לזה. אולי "עזי ומעוזי" גם רומז על התורה, ולפי תהלים כ"ט- "ה' עוז לעמו יתן", והתורה נקראת "עוז". ואחרי זה כתוב "גוים יבואו מאפסי ארץ"

בין אם בא לפני מתן תורה או אחרי, יתרו בא ממדין להצטרף לישראל :

"אילך גוים יבואו" עולה 145

ממדין עולה 144 ועוד המילה עולה 145

ודבק בישראל, ובאלקי ישראל, ובתורתו, וזה רמוז משמו :

יתרו עולה 616

בצדקתך עולה 616

ולפי :

תהלים פרק ה', פסוק ט' : ה' נחני בצדקתך

תהלים פרק קמ"ג, פסוק י"א : "תחיני בצדקתך תוציא מצרה נפשי"

ועוד :

"וישמע יתרו"

יתרו רבה (כ"ח, ט') :

"דבר אחר, 'שמעו דבר ה' (ישעיה נ"ה)... וכן אתה מוצא ביתרו שעל ידי שמיעה זכה לחיים. ששמע ונתגיייר..."

כאשר שמע יתרו ובא למחנה ישראל, שהיה בהר סיני, הוא התגיייר וזכה לחיים :

"וישמע" באתב"ש : **פמביז** עולה 139

"זכה לחיים" עולה 130 ועוד 8 אותיות ועוד המילה עולה 139

וזה היה בהר סיני :

סיני עולה 130

זכה לחיים עולה 130

ועוד :

משה רבנו ביקש מיתרו שיישאר עם מחנה ישראל (במדבר י', כ"ט) :

"והיית לנו לעינים" באתב"ש : **פצממא כטף כזמטמי** עולה 486

"לא אלך כי אם אל ארצי" עולה 485

אבל יתרו הלך וחזר לארצו.

יש אומרים (רש"י) "לגיייר בני משפחתו", ולהכניס את אנשי מדינתו תחת כנפי השכינה.

ויש אומרים שיתרו חזר לארצו מפני שראה שלא יהיה לו חלק (ירושל' בארץ).

וזה למרות שזרעו של יתרו (הקני) יקבלו, באופן זמני, דשנה של יריחו.
ויחיו שם 440 שנה עד בניית בית המקדש הראשון. והיו מבני בניו תלמידי חכמים
שישבו בסנהדרין.

"וילך לו אל ארצו" עולה 430 ועוד 23 אותיות ועוד 4 מילים עולה 446
דשנה של יריחו באתב"ש: **קבטץ בך מגמסף** עולה 446

* * * * *

"מתחת יד מצרים"

פרק י"ח פסוק י':

"...אשר הציל אתכם מתחת יד מצרים..."

(1) אבן עזרא: "בבקיעת ים סוף"
"מתחת יד מצרים", ראש תיבות, אותיות: מ', י', מ', המילה 'מים'.
אולי רמז לדברי האבן עזרא.

(2) ספורנו: "משה ואת אהרן"
"הציל אתכם" עולה 1097 ועוד 11 אותיות עולה **1108**
משה ואת אהרן עולה **1108**

* * * * *

"עתה ידעתי"

פרק י"ח פסוק י"א:

"עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלהים כי בדבר אשר זדו עליהם"

רש"י: "אשר הרשיעו. ורבותינו דרשוהו (סוטה י"א) ל' (בראשית כ"ה) ויזד יעקב נזיד, בקדרה אשר בשלו בה נתבשלו"

רש"י מסביר שהתפעלותו של יתרו היתה כי המצרים קבלו עונש מידה כנגד מידה. בהתאם למה שמצרים עשו לבני ישראל, ככה עשה להם. לדוגמה, מצרים זרקו ילדי ישראל לים ומצרים הוטבעו בים סוף. ויתרו ראה בזה דין עמוק ואמת **"כי גדול ה' מכל האלהים"**, 'אלהים' מידת הדין, קרי מכל הדיינים.

ואולי יש רמז לזה מהבטחת ברית בין הבתרים. בבית בין הבתרים כתוב:

(1) **"וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי"**

ראש תיבות, אותיות: ו', א', ה', א', י', ד', א', עולה 28

"ויחד" עולה 28

(2) **"את הגוי אשר יעבדו"**, סוף תיבות, אותיות: ת', י', ר', ו', אותיות המילה **"יתרו"**.

וכתוב:

פרק י"ח פסוק ט': **"ויחד יתרו"**

רש"י: "מיצר על אבוד מצרים"

והרמז:

"וגם את הגוי אשר יעבדו" - קרי מצרים, **"דן אנכי"** - כתוצאה מהדין שיעשה במצרים ("אשר זדו עליהם", מידה כנגד מידה) **"ויחד יתרו"** – מיצר על אבדן של מצרים וגם מצדיק הדין באומרו **"עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלהים"**.

* * * * *

"עתה ידעתי"

פרק י"ח פסוק י"א:

"עתה ידעתי כי גדול ה' מכל הא-לקים כי בדבר אשר זדו עליהם"
רש"י: "כתרגומו, במים דמו לאבדם והם נאבדו במים"

"בדבר אשר זדו עליהם" – בדבר שהרשיעו (רש"י) לעשות להם לבני ישראל
ובמידה כנגד מידה, המצריים שרצו לאבד את ישראל במים (שמות א', כ"ב-כל הבן הילוד
היארה תשליכהו), הם עצמם נאבדו במים (שמות י"ד, כ"ו- "וינער ה' את מצרים בתוך הים").
ורמז:

"זדו עליהם"

באתב"ש:

עקף זכמצי עולה 417 ועוד 8 אותיות עולה **425**

"במים דמו לאבדם והם נאבדו במים" עולה **425**

ואולי גם אפשר להבין את הפסוק ככה:
"כי בדבר אשר זדו" – בדבר שהם הרשיעו לעשות להם
"עליהם" – הפך עליהם (על המצריים) והם נאבדו במים
ורמז:

"עליהם" עולה **155**

"נאבדו במים" עולה **155**

וגם:

רש"י (על המילים "אשר זדו"): "ורבותינו דרשוהו לשון: 'ויזד יעקב נזיד' (בראשית כ"ה, כ"ט),
בקדרה אשר בשלו בה, נתבשלו"

ורמז:

"ה' מכל א-ל-ה-ים כי בדבר אשר זדו עליהם"

באתב"ש:

מ--ץ ילך ת---י לם שקשג תבג עקף זכמצי

ראש תיבות, אותיות: **מ', י', ת', ל', ש', ת', ע', ז'** עולה **1257**

"ויזד יעקב נזיד ויבא עשו מן השדה והוא עיף" עולה **1257**

* * * * *

"וישב משה לשפט"

פרק י"ח פסוק י"ג:

"ויהי ממחרת וישב משה לשפט את העם ויעמד העם על משה מן הבקר עד הערב"

רש"י (על המילים "מן הבקר עד הערב"): "(שבת י') אפשר לומר כן אלא כל דיין הדן דין אמת לאמיתו אפי' שעה אחת מעלה הכתוב עליו כאלו עוסק בתורה כל היום וכאלו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית (מגילה י')"

(1) **"ממחרת וישב משה לשפט את העם ויעמד העם על משה מן הבקר עד הערב"**
עולה 3724

הדן דין אמת לאמיתו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית

עולה 3724

(2) **"ממחרת וישב משה לשפט את העם ויעמד העם על משה מן הבקר עד הערב"**
עולה 3724 ועוד 46 אותיות ועוד 14 מילים

עולה 3784

כל הדן דין אמת לאמיתו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית

עולה 3784

(3) **"ממחרת וישב משה לשפט את העם ויעמד העם על משה מן הבקר עד הערב"**
עולה 3724

כל הדן דין אמת לאמיתו אפילו שעה אחת מעלה עליו הכתוב כאלו עוסק בתורה כל היום

עולה 3723

(4) **"ממחרת וישב משה לשפט את העם ויעמד העם על משה"**
באתב"ש:

ייסגא פמבש יבץ כבון תא צזי פמזיק צזי זך יבץ

עולה 1711

עולה 1667 ועוד 34 אותיות ועוד 10 מילים

עולה 1711

מעלה עליו הכתוב כאלו עוסק בתורה כל היום

* * * * *

היעוץ של יתרו

פרק י"ח פסוקים י"ד-ט"ז :

"...ויאמר מה הדבר הזה אשר אתה עשה לעם מדוע אתה יושב לבדך וכל העם נצב עליך מן בקר עד ערב. ויאמר משה לחותנו כי יבא אלי העם לדרש אלקים. כי יהיה להם דבר בא אלי ושפטתי בין איש ובין רעהו והודעתי את חקי האלקים ואת תורתיו."

משה רבנו משיב ליתרו ומסביר מהם שלושת הדברים שהוא עושה לעם :

- (1) אם בא מישהו לדרוש את ה' משה מעביר דרישותיו. (לדוגמה, האם אבריא ממחלתי וכדומה).
 - (2) שופט את העם (דן דני ממנות ורכוש).
 - (3) מלמד את העם תורת ה'.
- (לפי האבן עזרה יש כאן רק שני דברים מספר 2 ו 3).

יתרו יועץ למשה לעשות שינוי :

פרק י"ח פסוקים כ"א :

"עתה שמע בקלי איעצך ויהי אלקים עמך היה אתה לעם מול האלקים והבאת אתה את הדברים אל האלקים. והזהרתה אתה את החקים ואת התורות והודעת להם הדרך ילכו בה ואת המעשה אשר יעשון. ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל יראי אלקים אנשי"

אמת שנאי בצע ושמת עליהם שרי אלפים שרי מאות שרי חמשים ושרי עשרת."

משה רבנו מקבל הרעיון של יתרו וביישום הרעיון כתוב :

פרק י"ח פסוקים כ"ה :

"ויבחר משה אנשי חיל מכל ישראל ויתן אתם ראשים על העם שרי אלפים שרי מאות שרי חמשים ושרי עשרת"

ונשאלת השאלות :

- (1) למה כאשר יתרו יעץ למשה רבנו הוא שינה סדר שלושת הדברים הכתובים למעלה (מספר 1 ו 3 באים לפני מספר 2)?
- (2) למה יתרו אמר " **ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל**", ובביצוע כתוב " **ויבחר משה אנשי חיל מכל ישראל**". (למה יתרו אמר " **מכל העם**" ומשה רבנו בחר " **מכל ישראל**"?)
- (3) האם הרעיון של יתרו היה מקורי? האם משה רבנו וחכמי ישראל לא יוכלו להמציא פתרון כזה?
- (4) מאיפה נלקחו השרים (עשרות, חמשים, מאות, אלפים)?

תשובות :

- (1) אין כאן שאלה, משה רבנו נימק את הסיבות למה הוא יושב והעם עומד הוא דבר על הדברים שהוא עצמו עושה בשבילם. כאשר יתרו יועץ למשה רבנו הוא כנראה ריכז את הדברים הקשורים רק למשה רבנו ביחד ואת הדבר הקשור למשה רבנו וגם קשור לשופטים לחוד ובסוף. ושסדר הדברים מאוד הגיוני. ראשית הדבר הנחוץ ביותר

לדרוש ה' (שיכול לכלול גם פקוח נפש). ואחריו הדבר שצריך טיפול מידי דיני ממנות ודיני רכוש ובסוף למוד התורה והמצות שזו עבודה שממשיכה כל הזמן.

(2) אולי אפשר לפרש לפי פירוש חז"ל שמסבירים שמה רבנו מצא רק אנשי חיל, אז הבחירה מכל ישראל אומרת לנו שמהעם (הערב רב) הוא לא מצא אפילו אנשי חיל ורק מכל ישראל הוא מצא ומנה אנשי חיל.

(3) יתכן שחלק מהחשיבות והבינה של הרעיון של יתרו היא לא רק עצם הרעיון אלא העיתוי שלה. יתרו כנראה הסתובב יותר בתוך העם וראה איך הם מחכים בתור. ואולי חלק מהעם לא באים בגלל התורים. ובנוסף אם לא יהיה שנוי במצב וחס וחלילה משהו יקרא למשה רבנו הדורות הבאים לא ידעו שאפשר להעביר סמכות ויחשבו שרק היורש של משה רבנו יכול לשבת בדין. עכשיו יהיה ברור לכל שמערכת משפט עם שופטים ברמה פחותה מרמת משה רבנו יכולה לתפקד תחתיו.

(4) שיטת בחירת שרי העשרות והחמישים ומאות ואלפים נשארה בסימן שאלה. לפי הגמרא היו סך הכול 60,000 שרי עשרות, 12,000 שרי חמישים, 6,000 שרי מאות, ו-600 שרי אלפים. אם לוקחים בחשבון שבני ישראל היו 600,000 רגלי לבד מטף, אז ה-60,000 שרי עשרות נראים עשירית מבני ישראל. והמספרים האחרים נראים כאחוזים מה-60,000 (חמישית מ-60,000 הינו 12,000 וחצי מ-12,000 הינו 6,000 ומאית מ-6,000 הינו 600). אבל לפי זה לא נשאר בסוף 60,000 שרי עשרות כי אם 48,000 וכו'. אולי לפי זה המספר בגמרא זה סך הכול בהתחלה ולא הסכום הנשאר בסוף. ראה פרוש החזקוני (וגם זקנים מבעלי התוספות) שפותרים התעלומה. ה-600,000 היו מגיל 21 עד גיל 60. והשרים לא באו מהם אלא לקחו השרים מבני ישראל שהיו מעל לגיל 60. וזה גם נראה מאוד הגיוני ששופטיו של העם באו מהזקנים החכמים מעל לגיל 60. ואולי משכתוב שבחר השופטים "מכל ישראל" זה הרמז. "מכל" אותיות מ', כ', ל'. האות מ' והאות כ' עולה 60 והאות י' למעלה. שלקחו השופטים מ-60 ולמעלה.

* * * * *

"העם הזה"

פרק י"ח פסוק י"ח :

"נבל תבל גם אתה גם העם הזה אשר עמך..."

מכילתא (פרשה ב') : "גם אתה" זה משה. "גם" זה אהרן. "העם הזה" זה

שבעים זקנים דברי רבי יהושע. רבי אלעזר המודעי

אומר "אתה" זה משה "גם" זה אהרן נדב ואביהוא

"העם הזה" אלו שבעים זקנים

רש"י (על "גם אתה") : "לרבות אהרן וחור וע' זקנים "

"אשר עמך" עולה 631 ועוד 6 אותיות עולה 637

אהרן ונדב ואביהוא ו 70 הזקנים עולה 637

ועוד :

רש"י : "... (ישעיה ל"ד) 'כנבול עלה מגפן וגו' , שהוא כמוש ע"י חמה וע"י קרח, וכחו חש

ונלאה"

יונתן בן עוזיאל : "מיתר תינתר אוף אנת אהרן ובנוי וסביא דעמך..."

פירוש יונתן : "היא ענין נשירה, כנשירת עלין מהדקל כמו עלה נובלת מן האילן..."

"נבל תבל גם אתה גם העם הזה" עולה 1138 ועוד 7 מילים עולה 1145

כנשירת העלין עולה 1145

* * * * *

"ראשים על העם"

פרק י"ח פסוק כ"א:

"ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל יראי אלקים אנשי אמת שנאי בצע ושמת עליהם שרי אלפים שרי מאות שרי חמשים ושרי עשרות"
רש"י (על המילה "תחזה"): "ברוח הקדש שעליך"

פרק י"ט פסוק כ"ד:

"וישמע משה לקול חתנו ויעש כל אשר אמר"

פרק י"ט פסוק כ"ה:

"ויבחר משה אנשי חיל מכל ישראל ויתן אתם ראשים על העם"

למרות שכתוב שמשה רבנו עשה "כל אשר אמר", נראה שיש הבדלים בין מה שנאמר לו לעשות לבין מה שהוא עשה (והמילה "כל" זה כנראה לא 'הכול').
ונשאלת השאלות:

יתרו אמר **"ואתה תחזה"** (ברוח הקדש), וכתוב **"ויבחר משה"**?
יתרו אמר **"מכל העם"**, ומשה רבנו בחר **"מכל ישראל"**?
יתרו אמר **"אנשי חיל יראי אלקים אנשי אמת שנאי בצע"**, וכתוב שמשה רבנו בחר רק **אנשי חיל**?

חזקוני (י"ח, כ"ה): "כגון אלו היה יכול משה להכיר עשירים, אבל מדת כגון יראי אלקים אנשי אמת שונאי בצע אין בשר ודם יכול לראות, רק לפי אומד הדעת. לפיכך לא הזכירם כאן. גם במשנה תורה רק הזכיר משה חכמים ונבונים וידועים (דברים א', י"ג). לפי שכל כך יש באדם להכיר בחברו אם הוא חכם אם לא, אבל ירא שמים אין בידו להכיר"

וצריך עיון. אם משה רבנו בחר את האנשים ברוח הקודש למה לא יכול להבחין דברים שבלב? ואם לא השתמש ברוח הקודש למה כתוב שהוא עשה "כל אשר אמר"?

ותרצו חז"ל:

ספורנו: "אחר שבקש ולא מצא אנשים שיהיו בהם כל המעלות שהזכיר יתרו בחר באנשי חיל בקיאים וחרוצים לברר וללבן דבר ולהביאו אל תכלית יותר מיראי אלקים בלתי אנשי חיל"

מסביר הספורנו (וגם אבן עזרא) שלא מצא אנשים עם כל התכונות האלו, רק אנשי חיל ומוסיף:

אבן עזרא (י"ט, כ"ד): "הזכיר עצת יתרו ולא הזכיר עצתו. שהוא הוסיף על עצת יתרו, והוא שם שוטרים על השופטים לעשות מה שיצוו השופטים"

וכמו שכתוב :

דברים פרק ט"ז פסוק י"ח :

"שפטים ושטרים תתן לך בכל שעריך"

רש"י : "(סנהדרין ט"ז) הרודין את העם אחר מצותן שמכין וכופתין במקל וברצועה עד שיקבל עליו את דין השופט"

המילה **"ראשים"** אומר דרשני (הלא בלי המילה **"ראשים"** ניתן להבין את הפסוק).
ואולי יש רמז שנתן גם שוטרים, במילים :

(1) **"אתם ראשים על העם"**

באתב"ש : **תאי גתבמי זך צזי**

עולה 1000 ועוד 4 מילים עולה **1004**

"שפטים ושטרים" עולה **1004**

(המילים - שפטים ושטרים, דברים ט"ז , י"ח, כתובים בתורה בלי האות וו)

(2) **"ראשים"**

עולה **455**

באתב"ש : **גתבמי**

שופטים ושטרים

באתב"ש : **בפונמי בפונגמי** עולה 453 ועוד 2 מילים עולה **455**

(כאן שופטים ושטרים בכתב מלא)

ונראה להגיד לפי המדרש :

ילקוט שמעוני יתרו י"ח : **"ר' אלעזר המודעי אומר וישמע לקול חותנו ודאי ויעש כל אשר אמר לו אלקים"**

שמונה רבנו הקשיב למה שאמר לו חותנו יתרו אבל עשה **"כל אשר אמר"** אלקים.

(לא עשה עד שהסכים אלקים, ולא עשה רק על פי חותנו או עצמו).

אולי משה רבנו חזה גם בעם (עם' כינוי לחלקים הפחות טובים מבני ישראל וגם לערב רב, כמו שיעץ חותנו) ולא מצא אנשים כאלו בכלל (אפילו לא אנשי חיל).

אבל נראה יותר שלא חזה בכלל בעם, כי לא מצוי שיהיו אנשים כאלו בעם.

וחזה בבני ישראל (כינוי לחלקים היותר טובים מבני ישראל) ומצא אנשי חיל ובוחר בהם.

ונראה שהבחירה הייתה כדלהלן :

משה רבנו בקש מהשבטים לבחור ולמסור לו אנשים ידועים ונבנים וחכמים ולפי :

דברים פרק א', פסוקים י"ג :

"הבו לכם אנשים חכמים ונבנים וידעים לשבטיכם ואשימם בראשיכם".

דברים פרק א', פסוקים ט"ו :

"ואקח את ראשי שבטיכם אנשים חכמים וידעים ואתן אתם ראשים עליכם שרי אלפים

ושרי מאות ושרי חמשים ושרי עשרות ושטרים לשבטיכם"

כי את זה הם יוכלו לדעת בלי רוח הקודש, והם היו אנשי החיל. ומשה רבנו בחן את

האנשים האלו ברוח הקודש לראות אם יש בהם אנשים עם כל יתר התכונות שאמר

יתרו, ולא מצא איש עם כל התכונות האלו (אלא רק מצא אנשים אנשי חיל, חכמים, וידעים,

וראה רש"י דברים א', ט"ו).

ואולי כלול במילה "ראשים" רמז לכל מה שלא כתוב כאן. וזה, ששם עליהם נוסף על שופטים, שוטרים הרודין בעם. ולא שם להם שופטים שהם

אנשי אמת, שונא בצע, וירא שמים (כי לא נמצא כאלו). ורמז :

"ראשים" אותיות: ר', א', ש', י', ס'

ר' – רודין (שוטרים הרודין את העם)

א' – אנשי אמת

ש' – שונא בצע

י' + ס' – יראי אלקים

אנשים עם כל התכונות האלו לא מצא. ולקחת אנשים שהם אינם אנשי חיל אבל יש להם חלק מהתכונות האלו לא כדאי. כי לפי הספורנו יותר חשוב מידת אנשי חיל, שיכולים ללבן דבר ולהביאו אל התכלית, ממידת יראי אלקים (וכנראה יותר חשוב מכל יתר המידות).

ולפי :

"ויתן אתם" – אנשי חיל (להיות שופטים)

"ראשים" – רמז 'שבראש' השיקולים (לבחירת השופטים) נתן עדיפות למידת 'אנשי חיל' (כי זה תנאי הכרחי להיות שופט). וגם אות ר' (מהמילה 'ראשים'), רמז שגם נתן רודין 'על העם' (שוטרים).

"על" – נתן על יתר המידות (הרמזו ביתר אותיות המילה 'ראשים', אותיות "אשים", אנשי אמת, שונא בצע, יראי אלקים).

"העם" – נתן אותם 'על העם'. כי מערכת המשפט צריכה שוטרים הרודין בעם ושופטים שהם אנשי חיל היכולים לעמוד מול העם.

* * * * *

”תחזה”

פרק י”ח פסוק כ”א :
” **ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל יראי אלקים אנשי אמת שנאי בצע...**”
רש”י: ”ברוח הקדש שעליך”

” תחזה מכל העם ” עולה 625
ברוח הקדש עולה 625

* * * * *

”כל העם”

פרק י”ח פסוק כ”ג:

”...וגם כל העם הזה על מקמו יבא בשלום”

מכילתא (פרשה ב’): ”אהרן נדב ואביהוא וע’ מזקני ישראל יבא לשלום”

מכילתא (פרשה ב’): ”גם אתה’ זה משה. גס’ זה אהרן. העם הזה’ זה

שבעים זקנים דברי רבי יהושע. רבי אלעזר המודעי

אומר אתה’ זה משה גס’ זה אהרן נדב ואביהוא

העם הזה’ אלו שבעים זקנים”

עולה 677

”על מקמו יבא בשלום”

עולה 677

באהרן ובניו ובעין זקנים

* * * * *

"וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה אֶת חֲתָנוֹ"

פֶּרֶק י"ח פְּסוּק כ"ז :

" וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה אֶת חֲתָנוֹ וַיֵּלֶךְ לוֹ אֶל אֶרְצוֹ "

מְכִילֶתָא (פֶּרֶשֶׁה ב') : "הֲרֵנִי הוֹלֵךְ לְאֶרֶץ, וְאֶגִּיר לְכָל בְּנֵי מִדְיָנָתִי "

רִש"י (עַל הַמִּילִים, "וַיֵּלֶךְ לוֹ אֶל אֶרְצוֹ") : "לְגִיר בְּנֵי מִשְׁפַּחְתּוֹ"

" וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה אֶת "
הֵלֶךְ וְגִיר אֶת בֵּיתוֹ
עוֹלָה 1100 וְעוֹד 3 מִילִים עוֹלָה 1103
עוֹלָה 1103

* * * * *

"באו מדבר סיני"

פרק י"ט פסוק א':

"בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים ביום הזה באו מדבר סיני"

רש"י: "(שבת פ"ו) בראש חודש..."

1. **"ביום הזה באו מדבר סיני"** עולה 460 ועוד 18 אותיות ועוד 5 מילים

עולה 483

עולה 483

באחד לחדש סיון

2. **"מצרים ביום הזה באו מדבר סיני"** עולה 840 ועוד 23 אותיות

ועוד 6 מילים עולה 869

עולה 869

יום ראש חדש

* * * * *

”ויוחן שם ישראל”

פרק י”ט פסוק ב’:

”וַיִּסְעוּ מֵרְפִידִים וַיָּבֹאוּ מִדְּבַר סִינִי וַיַּחֲנוּ בְּמִדְבַּר וַיִּחַן שֵׁם יִשְׂרָאֵל נֹגַד הַהָר”
רש”י: ”כאיש אחד בלב אחד, אבל שאר כל החניות בתרעומות ובמחלוקת (מכילתא)”

עולה 414 ”ויוחן שם”
עולה 414 היו יחד, איש אחד בלב אחד

* * * * *

"כנפי נשרים"

פרק י"ט פסוק ד':

"ואשא אתכם על כנפי נשרים ואבא אתכם אלי"

רש"י (על המילים "על כנפי נשרים"): "כנשר הנושא גוזליו על כנפיו שכל שאר העופות נותנים את בניהם בין רגליהם לפי שמתיראין מעוף אחר שפורח על גביה אבל הנשר הזה אינו מתירא אלא מן האדם שמא יזרוק בו חץ לפי שאין עוף אחר פורח על גביו לכן נותן על כנפיו אומר מוטב יכנס החץ בי ולא בבני. אף אני עשיתי כן מלאך האלהים וגו' ויבא בין מהנה מצרים וגו' והיו המצרים זורקים חצים ואבני בליסטראות והענן מקבלם"

אור החיים: "שאפילו מדרך כף רגליכם חסתי עליו ונשאתי אתכם על כנפי נשרים פי' ענני הכבוד היו ממוצעים תחתם וכן הוא אומר רגליך לא בצקה"

(1) **"עשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים ואבא אתכם"**

סוף תיבות, אותיות: י', ס', א', ס', ל', י', ס', א', ס', עולה 212
ענני כבוד עולה 212

(2) **"למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים ואבא אתכם אלי"**

סוף תיבות, אותיות: ס', א', ס', ל', י', ס', א', ס', י', עולה 212
ענני כבוד עולה 212

(3) **"אתכם על כנפי נשרים"** סוף תיבות, אותיות: ס', ל', י', ס', עולה 120

"כנפי נשרים" ראש וסוף תיבות, אותיות: כ' + י', נ' + ס', עולה 120
עמוד עולה 120

אולי גם רמז לעמוד הענן שנשא מאחריהם (שמות י"ד, י"ט – "ויסע עמוד הענן ויעמד מאחריהם"), בין מחנה מצרים לבין מחנה ישראל, וקלט החצים. וגם רמז שהבאתי אתכם לסוכות, מרחק של 120 מיל, לפי שעה. (רש"י י"ב, ל"ז, ושפתי חכמים כאן).

(4) **"אתכם על כנפי"** עולה 721

עמוד הענן עמוד האש עולה 721

(5) **"כנפי נשרים ואבא אתכם"** סוף תיבות, אותיות: י', ס', א', ס', עולה 91

"עשיתי למצרים ואשא אתכם" סוף תיבות, אותיות: י', ס', א', ס', עולה 91
מלאך עולה 91

(6) "למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים"

ראש תיבות, אותיות: ל', ו', א', ע', כ', נ', עולה 177

מלאך א-לה-ים עולה 177

אולי רמז למלאך שנשא מאחריהם.

(שמות י"ד, י"ט - "ויסע מלאך האלקים ההולך לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם")

* * * * *

”על כנפי נשרים”

פרק י”ט פסוק ד’:

”אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים ואבא אתכם אלי”

רש”י (”על כנפי נשרים”): ... אף אני עשיתי כן ויסע מלאך האלקים וגוי ויבא בין מחנה מצרים וגוי והיו המצרים זורקים חצים ואבני בליסטראות והענן מקבלם”
 אור החיים (”על כנפי נשרים”): ... שאפילו כף רגליכם חסתי עליו ונשאתי אתכם על כנפי נשרים פ’ ענני כבוד היו ממוצעים תחתיהם וכן הוא או’ רגלך לא בצקה”

אולי יש רמז מאותיות הביטוי **”כנפי נשרים”** להשגחה הניסית שעשה לבני ישראל כאשר הוציאם מארץ מצרים והביאם להר סיני.
 שהקב”ה הוציא את בני ישראל ממצרים (כשש מאות אלף רגלי הגברים לבד מטף) אחרי 10 מכות במצרים שבסופם היכה את מצרים בחצות הלילה במכת בכורות ופסח על בתי בני ישראל. וקרע להם הים. ולווה אותם, דרך המדבר להר סיני לקבלת התורה, נביאים (משה אהרן ומרים) שבזכותם נתן להם מן, והקיפם ענני כבוד, ונתן להם באר מים, ועמוד האש בלילה ועמוד הענן ביום הולך לפנייהם. שמלתם לא בלתה מעליהם ורגליהם לא בצקה במדבר.
 ואולי הרמז:

”כנפי נשרים”, אותיות: **כ’, נ’, פ’, י’, נ’, ש’, ר’, י’, ס’**
כ’ – כשש מאות אלף (”כשש מאות אלף רגלי הגברים לבד מטף”), כחצות (”כחצות הלילה”)
נ’ – נגע (”עוד נגע אחד אביא על מצרים”)
פ’ – פסח (פסח על בתי בני ישראל)
י’ – 10 מכות, ים (קריעת ים סוף)
נ’ – נביאים (משה, אהרן, ומרים). שבזכותם היה להם המן, ענני הכבוד, והבאר)
ש’ – שמלתך (”שמלתך לא בלתה מעילך”)
ר’ – רגלך (”ורגלך לא בצקה”)
י’ – 10 שלווה אותם ממצרים להר סיני, והם: משה, אהרן, מרים, ענני הכבוד (5 עננים), עמוד האש, ועמוד הענן.
ס’ – מן, מים (הבאר), מלאך

ועוד:

”על כנפי נשרים”, ראשי תיבות, אותיות: **ע’, כ’, נ’**.
ע’ – על ידי
כ’ – כהנים (אהרן ומשה)
נ’ – נביאים (משה, אהרן ומרים, ועוד)

* * * * *

"ואבא אתכם אלי"

פרק י"ט פסוק ד':

"אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים ואבא אתכם אלי"

לפי הפשט של הפסוק מדובר כאן שה' הביא את בני ישראל להר הא-ל-ה-י-ם, להר חרב, להר סיני, לקבלת התורה כאשר ענני כבוד מגנים עליהם בדרך מסוכות לסיני.

ורמזים:

(1) **"ואשא אתכם על כנפי נשרים ואבא אתכם אלי"**

ראש וסוף תיבות, אותיות:

ו' + א', א' + ס', ע' + ל', כ' + י', נ' + ס', ו' + א', א' + ס', א' + י' עולה 327
אל הר הא-ל-ה-ים עולה 327

(2) **"אתכם על כנפי נשרים"**

באתב"ש:

תאלי זך לטום טבגמי

ראש תיבות, אותיות: ת', ז', ל', ט' עולה 446

אל הר חרב עולה 446

(נשים לב חורב כתוב חסר בתורה 'חרב')

(3) **"אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים"**

סוף תיבות, אותיות: ס', ר', י', ס', א', ס', ל', י', ס' עולה 451

להר חורב עולה 451

(4) **"אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים ואבא"**

סוף תיבות, אותיות: ס', ר', י', ס', א', ס', ל', י', א' עולה 452

אל הר חורב עולה 452

(5) **"עשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים ואבא אתכם"**

סוף תיבות, אותיות: י', א', ס', ל', י', ס', א', ס' עולה 212

ענני כבוד עולה 212

(6) **"למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים ואבא אתכם אלי"**

סוף תיבות, אותיות: ס', א', ס', ל', י', ס', א', ס', י' עולה 212

ענני כבוד עולה 212

ולפי התרגום דורשים שה' לקח את בני ישראל מפלוסין (מרעמסס) על עננים והביא אותם למקום בית המקדש, להר המריה, להר ה', לעשות קרבן הפסח, והחזיר אותם באותו לילה למצרים, ולפי:

יונתן בן עוזיאל: "אתון חמיתון מה די עבדית וטענית יתכון על עננין הי כעל נשרין מן פלוסין ואובילית יתכון לאתר בית מוקדשא למעבד תמן פסחא ובההוא ליליא אתיבית יתכון לפילוסין ומתמן קריבית יתכון לאולפן אוריית" ורמזים:

(1) "על כנפי נשרים"

ראש וסוף תיבות, אותיות: ע' + ל', כ' + י', נ' + ס' עולה 220
עננים עולה 220

(2) "אשר עשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים ואבא אתכם"

ראש תיבות, אותיות: א', ע', ל', ו', א', ע', כ', נ', ו', א' עולה 255
מריה עולה 255
(נשים לב מוריה כתוב בלי האות וו בתורה)

(3) "ואבא אתכם" עולה 471

הר המוריה עולה 471

(4) "אתכם" עולה 461 ועוד 4 אותיות עולה 465

הר המריה עולה 465

(5) "על כנפי נשרים" עולה 860 ועוד 3 מילים עולה 863

בית מוקדשא עולה 863
(לפי התרגום הביא אותם על עננים למקום בית המקדש לעשות הפסח)

(6) "על כנפי" עולה 260 ועוד 2 מילים עולה 262

אל הר ה' עולה 262

* * * * *

"על כנפי נשרים"

פרק י"ט פסוק ד':

"אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים ואבא אתכם אלי"
רש"י (על המילים "על כנפי נשרים"): "...והיו המצרים זורקים חצים ואבני בליסטראות והענן מקבלם"

לפי פירוש רש"י "על כנפי נשרים" משמעותו שהביא את בני ישראל ממצרים מוגנים בעמוד הענן (כמו שנשר שומר על גוזליו מחצי אדם, ולפי: דברים ל"ב, י"א- "כַּנְשָׁר יַעִיר קִנּוּ עַל גּוֹזְלָיו יִרְחֹף יִפְרֹשׁ כַּנָּפָיו יִקְחֵהוּ וְשָׂאֵהוּ עַל אֶבְרָתוֹ"). והחצים והאבנים שזרקו המצריים נקלטו ונעצרו בענן ולא הגיעו לבני ישראל (וגם הגנו עליהם ענני הכבוד, ועמוד האש).
ורמזים:

(1) **"עשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים ואבא אתכם אלי"**
עולה 3341 ועוד 41 אותיות ועוד 10 מילים
עולה 3392
"כַּנְשָׁר יַעִיר קִנּוּ עַל גּוֹזְלָיו יִרְחֹף יִפְרֹשׁ כַּנָּפָיו יִקְחֵהוּ וְשָׂאֵהוּ עַל אֶבְרָתוֹ"
עולה 3392

(2) **"ראיתם אשר עשיתי למצרים ואשא"** עולה 2660 ועוד 23 אותיות עולה 2683
"כַּנְשָׁר יַעִיר קִנּוּ עַל גּוֹזְלָיו יִרְחֹף יִפְרֹשׁ כַּנָּפָיו יִקְחֵהוּ וְשָׂאֵהוּ" עולה 2683

(3) **"על כנפי נשרים"** באתב"ש: זך לטום טבגמי עולה 176
הענן עולה 175 ועוד המילה עולה 176

(4) **"כנפי נשרים"** באתב"ש: לטום טבגמי עולה 149
חצים עולה 148 ועוד המילה עולה 149

ומוסיף:

רשב"ם: "שהעברתי אתכם את הים כנשרים שעוברים ימים דרך פריחה גם שלא הוחזקתם כדכתיב 'כנשר יעיר על גוזליו ירחף' (דברים ל"ב, י"א) "
שהעביר את בני ישראל את הים בלי שהיו במים (שמות י"ד, כ"ט-י"ב) ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים", כמו נשר שפורח מעל המים ועובר את הים. ורמז:
"על כנפי נשרים" עולה 860 ועוד 3 מילים עולה 863
"הלכו ביבשה בתוך הים" עולה 863

ומתרגם:

יונתן בן עוזיאל: "וטענית יתכון על עננין הי כעל נשרין מן פילוסין ואובילית יתכון לאתר בית מוקדשא למעבד תמן פסחא ובההוא ליליאי אתיבית יתכון לפילוסין ומתמן קריבית יתכון לאולפן אוריית"

"על כנפי נשרים" — זה עננים שהביא את בני ישראל בליל 14 בניסן מרעמסס להר המוריה למקום בית המקדש לעשות את קרבן הפסח ומשם החזירם לרעמסס ומשם הביא אותם להר סיני לקבל את התורה.

ורמזים :

- (1) **"על כנפי נשרים ואבא אתכם אלי"**
 באתב"ש : זך לטום טבגמי פתשת תאלי תכם
 עולה 2257 ועוד 22 אותיות
 עולה 2279
"לאחר בית מוקדשא למעבד תמן פסחא"
 עולה 2279

- (2) **"על כנפי נשרים"**
 ראש וסוף תיבות, אותיות : ע'+ל', כ'+י', נ'+ם' עולה 220
 עננים
 עולה 220

ועוד רמזים :

- (1) **"עשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים ואבא אתכם אלי"**
 סוף תיבות, אותיות : י', ס', א', ס', ל', י', ס', א', ס', י' עולה 222
 עמוד ענן באתב"ש : זיפק זטט
 עולה 222

- (2) **"ואשא"** עולה 308 ועוד 4 אותיות
 עולה 312
עמוד הענן באתב"ש : זיפק צזטט
 עולה 312

- (3) **"אתם ראיתם אשר עשיתי"**
 סוף תיבות, אותיות : ס', ס', ר', י' עולה 290
 עמוד ענן
 עולה 290

- (4) **"ראיתם אשר עשיתי למצרים"**
 סוף תיבות, אותיות : ס', ר', י', ס' עולה 290
 עמוד ענן
 עולה 290

- (5) **"אתכם על כנפי נשרים ואבא אתכם"**
 ראש תיבות, אותיות : א', ע', כ', נ', ו', א' עולה 148
 חצים
 עולה 148

- (6) **"על כנפי נשרים ואבא אתכם אלי"**
 ראש תיבות, אותיות : ע', כ', נ', ו', א', א' עולה 148
 חצים
 עולה 148

- (7) **"עשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים ואבא אתכם"**
 סוף תיבות, אותיות : י', ס', א', ס', ל', י', ס', א', ס' עולה 212
 ענני כבוד
 עולה 212

(8) "למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים ואבא אתכם אלי"
סוף תיבות, אותיות: ס', א', ס', ל', י', ס', א', ס', י' עולה 212
ענני כבוד עולה 212

(9) "אתכם אלי על כנפי נשרים" עולה 1321
"כנשר יעיר על גוזליו ירחף" עולה 1320
(דברים ל"ב, י"א)

(10) "אתם ראיתם אשר" עולה 1593 ועוד 11 אותיות עולה 1604
העברתי אתכם את הים עולה 1604

* * * * *

"ממלכת כהנים"

פרק י"ט פסוק ו':

"ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש אלה הדברים אשר תדבר אל בני ישראל"

רש"י: "שרים, כמה דאת אמר (ש"ב) 'ובני דוד כהנים היו' "

בעל הטורים (על המילים "וגוי קדוש"): "וגוי קדוש, 'וגוי לא ידעוך אליך ירוצו, ושניה בירמיה על חורבן הבית 'וגוי גדול יעור מירכתי ארץ, וגוי גדול ומלכים רבים יעורו מירכתי ארץ', אם תהיו גוי קדוש, גוי לא ידעוך, אליך ירוצו, ואם לאו, גוי גדול יעור"

מסביר רש"י (וגם הרשב"ם) שתהיו ממלכת כהנים, קרי שרים. ומסביר בעל הטורים שאם יהיו גוי קדוש מלכים ירוצו אליך ואם לאו יבואו אליך למלחמה.

שיהיו ממלכת כהנים, כמו שרים, מתי? כאשר הם 'גוי קדוש' המקבל והשומר את התורה, ורמז:

"לי ממלכת כהנים וגוי קדוש אלה הדברים אשר תדבר אל בני ישראל"

ראש תיבות, אותיות: ל', מ', כ', ו', ק', א', ה', א', ת', א', ב', י' עולה 616

עולה 616

כמו שרים

עולה 616

התורה

וגם: "תדבר" עולה 606 ועוד 4 אותיות ועוד המילה עולה 611 למנין 'תורה'.

ועוד רמזים:

(1) "לי ממלכת" עולה 570

כשרים עולה 570

(כשרים- כמו שרים)

(2) "כהנים וגוי קדוש אלה" עולה 596 ועוד 16 אותיות ועוד 4 מילים עולה 616

עולה 616

כמו שרים

עולה 616

התורה

(3) "וגוי קדוש אלה"

באתב"ש:

פרפס דקפב תכץ

ראש וסוף תיבות אותיות: פ'+ם', ד'+ב', ת'+ץ' עולה 616 למנין 'תורה'.

(גוי קדוש כאשר שומרים התורה)

* * * * *

"ממלכת כהנים וגוי קדוש"

פרק י"ט פסוק ו':

"ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש אלה הדברים אשר תדבר אל בני ישראל"

רש"י ("ממלכת כהנים"): "שרים, כמה דאת אמר 'ובני דוד כהנים יהיו' (שמואל ב', ח', י"ח)"

ורמז:

"ממלכת כהנים" באתב"ש: **ייכלא לצטמי**

ראש וסוף תיבות, אותיות: י'+א', ל'+י' עולה 51 ועוד 4 אותיות עולה 55

'שרים' באתב"ש: **אגמי** עולה 54 ועוד המילה עולה 55

ועוד:

הקדושה של בני ישראל נובעת מקבלת עשרת הדברות:

"אלה הדברים אשר תדבר"

באתב"ש:

תכץ צקשגמי תבג אקשג

ראש תיבות, אותיות: ת', צ', ת', א' עולה 891

שאמרו:

"נעשה ונשמע" עולה 891

וגם:

"תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש אלה" עולה 1587

עשרת הדברות עולה 1587

(כאשר אמרו "נעשה ונשמע" וקבלו את עשרת הדברות, בני ישראל הפכו להיות מופרדים משאר אומות העולם)

הקדושה שלהם מהתורה ומשמירת מצות התורה:

"לי ממלכת כהנים וגוי קדוש אלה הדברים אשר תדבר אל בני ישראל"

ראש תיבות, אותיות:

ל', מ', כ', ו', ק', א', ה', א', ת', א', ב', י' עולה 616

התורה עולה 616

וגם:

"וגוי קדוש אלה"

באתב"ש:

פרפס דקפב תכץ

ראש וסוף תיבות, אותיות: פ'+ס', ד'+ב', ת'+ץ' עולה 616

התורה עולה 616

והכהנים הם אלו שמפיצים, מעבירים התורה, שמדברים תורה לעם:

"תדבר" עולה 606 ועוד 4 אותיות ועוד המילה עולה 611

תורה עולה 611

משה רבנו מביא דברי העם אל ה'

פרק י"ט פסוק ח':

"...וישב משה את דברי העם אל ה' "

רש"י: "ביום המחרת, שהוא יום שלישי..."

"וישב משה את" עולה 1064

ביום המחרת, בג' לחודש עולה 1064

ועוד :

פרק י"ט פסוק ט':

"...ויגד משה את דברי העם אל ה' "

רש"י: "ביום המחרת, שהוא רביעי לחודש..."

"ויגד משה את" עולה 769

יום המחרת, יום ד' עולה 769

* * * * *

"ויתיצבו בתחתית ההר"

פרק י"ט פסוק י"ז:

"ויוצא משה את העם לקראת האלקים מן המחנה ויתיצבו בתחתית ההר"

וידרשו חז"ל על הפסוק הזה :

בפרק רבי עקיבא (גמרא שבת פ"ח) :

"ויתיצבו בתחתית ההר", אמר רב אבדימי בר חמא בר מחסיא, מלמד שכפה עליהם את ההר כגיגית, ואמר להם אם מקבלים אתם את התורה מוטב, ואם לאו, שם תהא קבורתכם"

ומובא בספר תפארת ישראל (המהר"ל מפרג) :

פרק ל"ב:

"אם לא היתה התורה, העולם חוזר לתהו ובהו"
בגלל זה כפה עליהם ההר כגיגית, מפני שכל מעשה בראשית תלויים בקבלת התורה.
ואם בני ישראל לא יקבלו את התורה העולם יחזור לתהו ובהו.

ולפי המדרש :

ילקוט יחזקאל כ' :

"אמר ריש לקיש תנאי התנה הקדוש ברוך הוא עם מעשה בראשית, אם יקבלו ישראל התורה מוטב ואם לאו יחזרו לתהו ובהו"

וכתוב ביציאת מצרים :

שמות פרק י"ב פסוק מ"א :

"ויהי מקץ שלשים שנה וארבע מאות שנה ויהי בעצם היום הזה יצאו כל צבאות ה' מארץ מצרים"

הגאולה אחרי 430 שנה. המספר הזה לא תואם מה שנאמר לאברהם אבינו בברית בין הבתרים (שם כתוב בראשית ט"ו, י"ג- ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה"). וכבר פרשו חז"ל שהחשוב של 400 שנה מלידת יצחק, ו430 שנה מברית בין הבתרים.

ואולי יש רמז בהזכרת **430 שנה** (ולא 400 שנה) ביציאת מצרים.

כי כל מטרת יציאת מצרים זה שבני ישראל ילכו להר סיני ויקבלו את התורה, יקבלו תרי"ג המצות.

(כי נאמר למשה רבנו בסנה, שמות ג', י"ב- "בהוציאת את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה").

ומעניין :

"תהו ובהו" עולה 430

(בבראשית א', ב', כתוב "תהו ובהו" חסרים בלי האות וו)

תרי"ג המצות באתב"ש אגמר ציהפא עולה 430

ואולי זה הרמז (שנזכר 430 שנה) :

יציאת בני ישראל ממצרים אחרי 430 שנה לקבל את תרי"ג המצות,
הכרחי כדי שהעולם לא יחזור למצב של תהו ובהו.

ועוד רמזים :

(1) "יצאו כל צבאות ה' מארץ מצרים"

ראש וסוף תיבות, אותיות :

י'+ו', כ'+ל', צ'+ת', י'+ה', מ'+ץ', מ'+ס' עולה 781

"ואם לאו יחזרו לתהו ובהו" עולה 781

אם לא יצאו ולא יקבלו את התורה העולם חוזר לתהו ובהו.

(2) "מקץ שלשים שנה וארבע מאות שנה ויהי בעצם היום הזה יצאו כל צבאות ה'"

באתב"ש :

פמצם ידה בכבמי בטץ פתגשו יתפא בטץ פמצם שזהי צמפי צעץ מהתף לך
השתפא מ'

ראש וסוף תיבות, אותיות :

י', ב', ב', פ', פ', י', ב', פ', ש', צ', צ', מ', ל', ה', מ' עולה 781

"ואם לאו יחזרו לתהו ובהו" עולה 781

(3) "בעצם היום הזה יצאו"

באתב"ש :

שזהי צמפי צעץ מהתף עולה 1317

"כפה עליהם את ההר כגיגית" עולה 1317

הם יצאו (אחרי 430 שנה) כדי שיכפה עליהם את ההר כגיגית, שלא יהיה להם
אפשרות לסרב לקבל את התורה, כדי שהעולם לא יחזור לתהו ובהו.

(4) "לקראת הא-להים מן המחנה ויתיצבו בתחתית"

באתב"ש :

כדגתא צת-כצ-מי יט ציסטץ פמאמה שף שאסאמא

ראש וסוף תיבות, אותיות :

כ'+א', צ'+י', י'+ט', צ'+ץ', פ'+ף', ש'+א' עולה 781

"ואם לאו יחזרו לתהו ובהו" עולה 781

* * * * *

"בתחתית ההר"

פרק י"ט פסוק י"ז:

"ויוצא משה את העם לקראת האלקים מן המחנה ויציצבו בתחתית ההר"
רש"י (על מילים "בתחתית ההר"): "לפי פשוטו ברגלי ההר, ומדרשו שנתלש ההר ממקומו ונכפה עליהם כגיגית (שבת פ"ח)"

כלי יקר: "מכאן למדו רבותינו ז"ל שכפה עליהם ההר כגיגית"

(1) "המחנה ויציצבו בתחתית ההר"

סוף תיבות, אותיות: ה', ו', ת', ר', אותיות המילה 'תורה'.
ולמה כפה עליהם ההר כגיגית? כי לא רצו לקבל תורה שבעל פה.

(2) "את העם לקראת האלקים"

באתב"ש:

תא צזי כדגתא צתכדמי

ראש וסוף תיבות, אותיות: ת'+א', צ'+י', כ'+א', צ'+י' עולה **622**

י' דברות עולה **622**
שרק רצו לקבל עשרת הדברות, תורה שבכתב, ולא תורה שבעל פה.

(3) "משה את העם לקראת"

באתב"ש:

יבץ תא צזי כדגתא

ראש וסוף תיבות, אותיות: י'+צ', ת'+א', צ'+י', כ'+א' עולה **622**

י' דברות עולה **622**
שרק רצו לקבל עשרת הדברות, תורה שבכתב, ולא תורה שבעל פה.

(4) "המחנה ויציצבו בתחתית"

באתב"ש:

ציסטץ פמאמהשף שאסאמא עולה 1208 ועוד 3 מילים עולה **1211**

שכפה עליהם הר כגיגית עולה **1211**

* * * * *

"ההר כגיגית"

כתוב (במעמד הר סיני) :

שמות פרק י"ט פסוק י"ז:

"ויוצא משה את העם לקראת הא-ל-הים מן המחנה ויציצבו בתחתית ההר"

ועל זה כתוב בגמרא :

שבת פ"ח, א' :

"ויתיצבו בתחתית ההר", א"ר אבדימי בר חמא בר חסא מלמד שכפה הקב"ה עליהם את ההר כגיגית ואמר להם : אם אתם מקבלים התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם. א"ר אחא בר יעקב מכאן מודעא רבה לאורייתא. אמר רבא : אעפ"כ הדור קבלוה בימי אחשורוש דכתיב : 'קיימו וקבלו היהודים' - קיימו מה שקיבלו כבר"

ורמז :

"הא-ל-הים ויציצבו בתחתית"

סוף תיבות, אותיות : ס', ו', ת' עולה 446

כגיגית עולה 446

ועוד :

במעמד הר סיני בני ישראל אמרו "נעשה ונשמע". באמירת זו הם הוכיחו שהם מוכנים ללכת בחוקות התורה ("אם בחקתי תלכו"), ולפי :

"נעשה" באתב"ש : טזבץ עולה 108

"ונשמע" באתב"ש : פטביז עולה 108

חק עולה 108

וזה מראה על קבלת התורה בלי תנאים.

וכתוצאה מאמירה זו ירדו ס' ריבוא מלאכים ושמו על כל אחד ואחד 2 כתרים (כנגד נעשה ונשמע).

ורמז :

"העם לקראת הא-ל-הים ויציצבו בתחתית"

באתב"ש :

צזי כדגתא צת-כ-צ-מי פמאמהשף שאסאמא צצג

ראש תיבות, אותיות : צ', כ', צ', פ', ש', צ' עולה 670

כתרים עולה 670

אבל כאשר חטאו ירדו ק"ך ריבוא מלאכים והסירו את הכתרים. (ירדו פעמים ריבוא ורק ריבוא לשים, כי מידה טובה מרובה ממידה רעה, גמרא שבת פ"ח. ואולי נגיד עוד, שכאשר היו מלוכדים ביחד "כאיש אחד בלב אחד" הכתרים גם באו ביחד כמתנה כפולה. אבל כאשר חטאו, ועברו על 'נעשה' הם כאילו התפרדו, ולא עוד כולם 'כאיש אחד בלב אחד' ואז גם הכתרים, שהם כנגד נעשה ונשמע, התפרדו ועזבו אותם אחד אחד)

ואולי יש כאן רמז, שלמרות שאמרו "נעשה ונשמע" (ונראה שלא היה צורך לכפות עליהם התורה) כפה עליהם "ההר כגיגית" כדי שלא יחטאו, ויזכו בכתרים תמיד, ולא יפסידו אותם, ולפי:

"ההר כגיגית"

ראש וסוף תיבות, אותיות: ה'+ר', כ'+ת', אותיות המילה 'הכתר'.

ושתמיד יהיו במצב של "נעשה" בשמירת התורה (תורה לשמה, ולא ייכשלו במעשיהם).

"נעשה" עולה 425 ועוד המילה עולה **426**

"גיגית" עולה **426**

ועוד:

"מלמד שכפה הקב"ה עליהם את ההר כגיגית" - פירושה שאיים עליהם והכריע אותם לקבל את התורה.

ונשאלת השאלה למה דווקא כפה עליהם הר 'כגיגית'? מה מיוחד 'בגיגית'?

(למה לא כתוב 'כפה עליהם התורה')

ונראה להגיד במישור הרעיוני:

כדי לקבל את התורה צריך להיות במצב של שפל רוח, ענוה, ולא במצב של גאווה. ולפי:

אבות פרק ו' משנה ו': "...והתורה נקנית בארבעים ושמונה דברים....באימה, ביראה, בענוה...המכיר את מקומו...ולא מגיס לבו בתלמודו..."

והם אמרו "נעשה ונשמע" המראה שהם הכניעו את עצמם והיו מוכנים נפשית לקבל את התורה בלי תנאים, ולפי:

"ויתיצבו בתחתית ההר" – הם התיצבו **"בתחתית"**, שפל רוח ומוכן לקבלת התורה. ובכל זאת, למרות שהם היו במצב של "תחתית",

"כפה הקב"ה עליהם ההר כגיגית" – כי כאשר כופים 'גיגית' על מישהו זה מונע ממנו לעמוד זקוף. ומסמל שמונע ממנו גאווה. משאיר את האדם במצב של ענוה ושפל רוח. וכל זה כדי שיישארו במצב של "נעשה ונשמע" תמיד, ולא יחטאו.

כי כאשר יוצאים להתיצב לקראת האלקים, צריך כפיה 'כגיגית':

"לקראת האל-הים ויתיצבו"

סוף תיבות, אותיות: ת', ס', ו' עולה **446**

כגיגית עולה **446**

צריך את האיום והרסן כדי שיהיה יראת ה' עליהם תמיד.

וכדי שיהיו מסוגלים לקבל **'האמת'** (העולה 446) של תורה

ולמנוע מהם להיכשל על ידי **'מכשולים'** (העולה 446) של היצר שיכול להביא אותם ליד

'עונש' (העולה 426 למנין 'גיגית') ולגרום להם **'מות'** (העולה 446).

ועוד :

'גגית' זה כלי חרס. וידוע שכלי חרס לא מקבל טומאה מגבו אלא רק מתוכו. שאם טומאה נוגעת בגב הכלי (מבחוץ), מה שבתוכו נשאר טהור.

ובאופן רעיוני נגיד :

"כפה עליהם ההר כגגית" לרמז שהתורה ישמור עליהם שלא ייזקו מטומאות החיצונית של העולם.

ועוד :

"כפה עליהם ההר כגגית" - יש כאן רמז לעונשה של עוברי מצוות התורה, ולשכרה של שומרי מצוות תורה. ואסביר, כתוב במדרש :

במדבר רבה (א', א') : "משפטיך תהום רבה", אר"מ משל את הצדיקים ואת הרשעים בדירתן. משל את הצדיקים בדירתן (יחזקאל ל"ו) 'במראה טוב ארעה אותם ובהרי מרום ישראל יהיו נויהם'. ומשל את הרשעים בדירתן 'כה אמר ה' א-לקים ביום רוחו שאולה האבלתי כסיתי עליו את התהום', במה רשעים מתכסים כשהן יורדין לשאול, בתהום. חזקיה בר ר' חייא אמר הגגית הזו במה מכסין אותה בכלי חרס ממהי בה כשם שהיא של חרס כן מכסין אותה בכלי חרס כך הן הרשעים מה כתיב בהם (ישעיה כ"ט) 'והיה במישך מעשיהם ויאמרו מי רואנן ומי יודענו ולפי שהן חשוכין הקב"ה מורידן לשאול שהיא חשוכה ומכסה עליהם את התהום שהו חושך...."

המדרש מביא כאן משל ונמשל.

כמו שגגית מתכסה בכיסוי של אותו חומר של הגגית, בחרס. כך הרשעים שמעשיהם בחושך ידונו בחושך (יתכסו בתהום).

ואולי בשימוש "כגגית" ("ההר כגגית") בא גם להזהיר מקבלי התורה שיזהרו לא להיות רשעים כי יתכסו בתהום (בחושך).

ולבשר לשומרי התורה, לצדיקים, שמעשיהם המביאים אור לעולם, יזכו אותם לאור גדול, ולפי :

תהילים פרק צ"ז פסוק י"א : "אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה"

* * * * *

"את כל הדברים האלה"

פרק כ' פסוק א':

"וידבר א-ל-ה-ים את כל הדברים האלה לאמר"

יתרו רבה (כ"ח, ד') : "שהוא עושה את הכל בבת אחת...וכלן אמרן בבת אחת הוי 'וידבר

א-לקים את כל הדברים לאמר' "

רש"י : "מלמד שאמר הקב"ה עשרת הדברות בדבור אחד מה שאי אפשר לאדם לומר כן"

ורמזים :

(1) **"א-ל-ה-ים את כל הדברים האלה לאמר"** עולה 1110

בבת אחת נאמרו עולה 1110

(2) **"א-ל-ה-ים את כל הדברים"** עולה 798 ועוד 15 אותיות עולה 813

בבת אחת עולה 813

(3) **"וידבר א-ל-ה-ים את כל הדברים האלה לאמר"**

באתב"ש :

פמקשג ת---י תא לך צקשגמי צתכץ כתיג

ראש תיבות, אותיות: פ', ת', ת', ל', צ', צ', כ' עולה 1110

בבת אחת נאמרו עולה 1110

(4) **"כל הדברים האלה"**

באתב"ש :

לך צק, גמי צתכץ עולה 1193 ועוד 3 מילים עולה 1196

כל י' דברות נאמרו בדבור אחד עולה 1196

(5) **"וידבר א-ל-ה-ים את"**

באתב"ש :

מקשג ת---י תא

ראש וסוף תיבות, אותיות: פ+ג, ת+י, ת+א עולה 894

כל הדברות בדבור אחד עולה 894

* * * * *

"וינעו ויעמדו מרחק"

פרק כ' פסוק ט"ו:

" וכל העם ראים את הקולת ואת הלפידים ואת קול השפר ואת ההר עשן וירא העם וינעו ויעמדו מרחק "

1. רש"י: "היו נתרעין לאחוריהם שנים עשר מיל כאורך מחניהם"

" וירא העם וינעו ויעמדו מרחק " עולה 958
חזרו לאחור כאורך מחניהם 12 מיל עולה 958

2. מכילתא (פרשה ט'): "חוץ לשנים עשר מיל"

" מרחק " עולה 348
הלכו כ"ד אלף אמה בחוץ עולה 348

אולי רמז לדברי המכילתא (פרשה ט'): "חוץ לשנים עשר מיל"
מיל = 2000 אמה, 12 מיל = 24000 אמה.

ועוד רמזים:

(1) **"ההר עשן וירא העם וינעו"**

ראש תיבות, אותיות: ה', ע', ו', ה', ו' עולה 92
"י"ב מיל" עולה 92

(2) **"ראים את הקולת"** עולה 1193

"היו נרתעין לאחוריהם י"ב מיל" עולה 1193

(כאשר ראו את הקולות ואת הלפידים ואת קול השופר נרתעו לאחוריהם י"ב מיל)

(3) **"קול השפר ואת ההר עשן וירא העם וינעו ויעמדו"**

באתב"ש:

דפך צבוג פתא צצג זבט פמגת צזי פמטזף פמזיקף

עולה 2050 ועוד 34 אותיות עולה 2084

"היו נרתעין לאחוריהם י"ב מיל כאורך מחנה ישראל" עולה 2084

* * * * *

"ראים את הקולת"

פרק כ' פסוק ט"ו:

"העם ראים את הקולת" באתב"ש: צזי גתמי תא צדפכא

ראש וסוף תיבות, אותיות:

צ' + י', ג' + י', ת' + א', צ' + א' עולה 605 ועוד 8 אותיות עולה 613 למנין המילה 'תרי"ג'.

וגם למנין המילה **'דברות'** (כולל המילה)

ראו ממש את הדברות.

* * * * *

"נשיאת כפיים"

פרק כ' פסוק כ"א:

"בכל מקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך"

חז"ל (ראה רש"י) למדו מכאן שרק במקום שהשכינה נמצאת ניתן רשות לברך בשם המפורש. כמו במשכן, בנזב וגבעון, ובבית המקדש, שהכהנים מברכים את העם בשם המפורש בשעת נשיאת כפיים. ובאלו מקומות נמצא ארון הקדש.

ורמזים:

(1) **"בכל מקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך"**

סוף תיבות, אותיות: ל', ס', ר', ר', ת', י', א', ד', ד' עולה 921
נשיאת כפיים עולה 921

(2) **"אשר אזכיר"** עולה 739 ועוד 8 אותיות עולה 747
ברכת כהנים עולה 747

(3) **"אשר אזכיר"** עולה 739 ועוד 8 אותיות ועוד 2 מילים עולה 749
בברכת כהנים עולה 749

(4) **"אבוא אליך וברכתיך"** עולה 729 ועוד 15 אותיות ועוד 3 מילים עולה 747
ברכת כהנים עולה 747

ועוד כתבו חז"ל:

בעל הטורים: "אבוא, עולה עשרה, לומר שאם אמצא י" בבית הכנסת אבוא אליך וברכתיך"
שגם תפילה בציבור במניין בבית הכנסת מביא ברכה.

(1) **"שמי אבוא"**
באתב"ש:

ביום תשפת עולה 1232
בתפילת בציבור עולה 1232

(2) **"אבוא אליך"**
באתב"ש:

תשפת תכמל
ראש וסוף תיבות, אותיות: ת'+ת', ת'+ל' עולה 1230
תפילת בציבור עולה 1230

ועוד :

גמרא מסכת ברכות (ו', ב') : " מניין שאפילו אחד שיושב ועוסק בתורה ששכינה עמו, שנאמר בכל מקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך" (ואולי הלומד תורה דומה למי שבלבבו בונה משכן מהמובן 'בלבבי משכן אבנה להדר כבודו')

ורמז :

"**אזכיר את שמי אבוא**" סוף תיבות, אותיות : **ר', ת', י', א'** עולה **611** למנין המילה '**תורה**'.
הלומד תורה, ואף היחיד הלומד תורה, יקבל ברכה.

ועוד רמזים הקשור לתורה :

(1) "**וברכתיך**" עולה 658 ועוד 7 אותיות ועוד המילה עולה **666**
ארון הקדש עולה **666**

(2) "**את שמי אבוא**"
באתב"ש :

תא בים תשפת עולה **1633**
רק מקום שנמצא ארון הקדש עולה **1633**

* * * * *

”וברכתיד”

פרק כ' פסוק כ"א:

”בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיד”

1. **”אזכיר את שמי”** עולה 989

בבית הבחירה השם עולה 989

2. **”אבוא אליך וברכתיד”**

יש כאן 15 אותיות. אולי רמז **לברכת כהנים**. בברכת כהנים יש 15 תיבות.
הכהנים אומרים את הברכה, וה' מברך את בני ישראל.

* * * * *

שפל רוח

פרק כ' פסוק כ"ג:

"ולא תעלה במעלת על מזבחי אשר לא תגלה ערותך עליו"

הפשט בפסוק, לעשות כבש כדי לעלות למזבח (ולא מדרגות), ולפי הגמרא, לא לפסוע פסיעות גסות, אלא, ללכת עקב אחרי אגודל, שלא יראה ערוותך. (אמנם, הכהנים מכוסים עם מכנסי בד, אבל בלי זה, פסיעה גסה היתה מגלה ערוה). ואולי יש כאן רעיון מוסרי:

המזבח מקום הקרבת הקרבנות. היום, שאין לנו מזבח, **תפילה** בא במקום הקרבנות, ("ונשלמה פרים שפתינו").

יש כאן רמז במישור הגשמי ובמישור הרוחני.

במישור הגשמי:

"ולא תעלה במעלת על מזבחי" : שהמתפלל, (שליח הציבור), יעמוד במקום נמוך, ולא במקום גבוה, ("לא תעלה במעלות"). כמו שכתוב:
תהילים פרק ק"ל: " ממעמקים קראתיך ה' "

במישור הרוחני:

פרקי אבות פרק ד' משנה ד':

"רבי לויטס איש יבנה אומר: מאד מאד הוי שפל רוח, שתקות אנוש רמה"

פרקי אבות פרק ג' משנה א':

"עקביא בן מהללאל אומר: הסתכל בשלשה דברים ואין אתה בא לידי עברה. דע מאין באת, ולאן אתה הולך, ולפני מי אתה עתיד לתן דין וחשבון. מאין באת?, מטפה סרוחה, ולאן אתה הולך?, למקום עפר רמה ותולעה, ולפני מי אתה עתיד לתן דין וחשבון?, לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא"

לכל אדם יש ערוה במקום שהוא הולך אליו, (אל הקבר). **ערוה**, נוטריקון: עפר, רמה, ותולעה.

"ולא תעלה במעלת על מזבחי" : תהיה שפל רוח, ולא בעל גאווה, ולא גס רוח.

"אשר לא תגלה ערותך עליו" : **"ערוותך"**, רמז לסופך (עפר, רמה, ותולעה),

תהיה שפל רוח, שלא תקרב סופך.

כמו שכתוב על גסות הרוח:

גמרא סוטה דף ה' עמוד א': "דרש רב עזירא, זמנין אמר לה משמיה דר' אמי, וזמנין אמר ליה משמיה דר' אסי, כל אדם שיש בו גסות הרוח לסוף מתמעט שנאמר, (איוב כ"ד), "רוממו מעט", יכול ישנו בעולם, ת"ל, "ואננו", ואם חוזר בו, נאסף מן העולם בזמנו..."
גמרא סוטה דף ה' עמוד א': "אמר רב חסדא אמר מר עוקבא כל אדם שיש בו גסות הרוח אמר הקב"ה אין אני והוא יכולים לדור בעולם"

* * * * *

"ולא תעלה במעלת על מזבחי"

פרק כ' פסוק כ"ג:

"ולא תעלה במעלת על מזבחי אשר לא תגלה ערותך עליו"

לפי הפשט (ראה רש"י) אסור לעלות למזבח דרך מדרגות ("מעלות") אלה בכבש (משטח משופה).

ולמרות שהכהנים לובשים בגדי בד על בשרם ממתנים עד ירכים, יש בזה כמין גלוי ערוה כאשר מרמים את הרגל (כי אם לא היו מכוסים כראוי היה בזה חשיפת ערוה ממש).

במישור הרעיוני:

מי שמקריב קרבן, קרי מתפלל תפילה ("ונשלמה פרים שפתנו"), לא להיות בעל גאווה. אלא להיות שפל רוח, ובענוה תבקש רחמים על עצמך. כי מי שמתגאה, מגלה ערותו, קרי מידותיו הלא רצויים, ואז תפילתו כמו תועבה.

כאשר הביא יתרו קרבן, קרי כאשר הוא גש למזבח להקריב, כתוב:

פרק י"ח פסוק י"ב:

"ויקח יתרו חתן משה עלה וזבחים..."

ונשאלת השאלה:

אם לא רצוי להתגאות למה כתוב **"יתרו כהן משה"** (ולא יתרו סתם)? למה, בשעת הבאת הקרבן, כביכול התגאה בייחוסו למשה רבנו?

אלא צריכים להגיד (ולפי חז"ל):

רש"י (על המילים "חותן משה"): " (מכילתא) כאן היה יתרו מתכבד כמשה, אני חותן המלך. ולשעבר היה משה תולה הגדולה בחמיו שנאמר 'וישב משה אל יתר חותנו' "

יתרו לא התגאה במשה רבנו, אלא מתכבד במשה רבנו.

ועל משה רבנו כתוב:

במדבר פרק י"ב פסוק ג':

"והאיש משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה"

"ענו מאד מכל אדם", כאן יחוסו למשה רבנו מוסיף ליתרו מידת הענוה ולא גאווה.

ואולי רמז שיחוסו למשה רבנו בעניין הענוה:

פרק י"ח פסוק א':

"וישמע יתרו כהן מדין חתן משה..."

"וישמע יתרו כהן" סוף תיבות, אותיות: ע', ו', ו' אותיות המילה **"ענו"**.

וגם :

"יתרו כהן מדין חתן משה"

באתב"ש :

מאגף לצט יקמט סאט יבץ

עולה 584 ועוד 17 אותיות ועוד 5 מילים עולה **606**

"משה ענו מכל אדם" עולה **606**

שיתרו מתכבד במשה רבנו ובמידותיו.

ועוד :

נשא רבה ח' :

"ג' מתנות נתן הקדוש ברוך הוא לישראל : רחמנין וביישנין וגומלי חסדים"

בני ישראל היו ביישנין, רחמנין וגומלי חסדים. ומי שיש לו מידות האלו כנראה גם יש לו מידת הענוה. ולמרות שירדו למ"ט שערי טומאה במצרים, הציל אותם מידות טובות של בני ישראל (שיר רבה פ"ד : "בזכות ארבעה דברים נגאלו ישראל ממצרים : שלא שינו את שמם, ולא שינו את לשונם, ולא אמרו לשון הרע, ולא נמצא בהן אחד פרוץ בערוה") וזכו להיגאל ממצרים.

ורמז :

"למשה ולישראל עמו כי הוציא"

ראש תיבות, אותיות : ל', ו', ע', כ', ה' עולה **131**

ענוה עולה **131**

יתרו בא להדבק בישראל ובמידותיהם.

* * * * *

"לא תעלה במעלת"

פרק כ' פסוק כ"ג:

"ולא תעלה במעלת על מזבחי אשר לא תגלה ערותך עליו"

במישור הרעיוני אזהרה שלא להתגאות בלימוד התורה, ולא להשתמש בלימוד התורה ובתרי"ג המצוות למטרת התנשאות על אנשים. וגם לא להתנהג בגסות הרוח. כי אמרו חז"ל, 'כל המתגאה כאילו עובר על כל העריות' (כלי יקר).

(1) "במעלת על מזבחי אשר לא תגלה ערותך"

ראש תיבות, אותיות: ב', ע', מ', א', ל', ת', ע', עולה 613 למנין 'תרי"ג'.

(2) "על מזבחי אשר לא תגלה ערותך"

ראש תיבות, אותיות: ע', מ', א', ל', ת', ע', עולה 611 למנין המילה 'תורה'.

(3) "מזבחי אשר לא תגלה ערותך עליו"

ראש תיבות, אותיות: מ', א', ל', ת', ע', עולה 611 למנין המילה 'תורה'.

(4) "במעלת על"

באתב"ש:

שיזכא זך

סוף תיבות, אותיות: א', ד', עולה 21

גאוה עולה 21

(5) "לא תגלה"

באתב"ש:

כת ארכץ

ראש תיבות, אותיות: כ', א', עולה 21

גאוה עולה 21

(6) "תגלה ערותך עליו"

באתב"ש:

ארכץ זגפאל זכמף

ראש תיבות, אותיות: א', ז', ז', עולה 15

גאוה עולה 15

- (7) **"במעלת על מזבחי אשר לא תגלה ערותך עליו"**
ראש תיבות, אותיות: **ב', ע', מ', א', ל', ת', ע', ע',** עולה **683**
גסות רוח עולה **683**
אם עולים במעלת למזבח זה דרך גסות הרוח.

ואמרו חז"ל במדרש :
ילקוט שמעוני (פרשת יתרו ש"ו): **"ר' ישמעאל אומר אינו צריך, הרי הוא אומר ועשה להם מכנסי בד וגו'.** ומה ת"ל אשר תגלה ערותך עליו, שלא יפסיעו בו פסיעה גסה עליו, אלא גודל בצד עקב, ועקב בצד גודל"

לא לפסוע פסיעה גסה על הכבש או על המזבח (וראה רש"י).

- (1) **"לא תגלה ערותך עליו"**
ראש תיבות, אותיות: **ל', ת', ע', ע',** עולה **570**
לא לפסוע פסיעה גסה עולה **570**

- (2) **"מזבחי אשר"** עולה **568**
לא יפסיעו בו פסיעה גסה עולה **568**

- (3) **"תגלה"**
באתב"ש :
ארכץ עולה **311**
גודל בצד עקב עולה **311**
שאם לא ילך גודל בצד עקב ועקב בצד אגודל תגלה ערוותך.

- (4) **"במעלת"**
באתב"ש :
שיזכא עולה 338 ועוד 5 אותיות עולה **343**
אלא גודל בצד עקב עולה **343**
שאם תעלה במעלת, בפסיעה גסה, על הכבש או המזבח, תגלה ערותך עליו.

ועוד :

מכילתא : **"מכאן אמרו עשה כבש למזבח"**

- (1) **"על מזבחי אשר לא תגלה"** עולה 1137 ועוד 5 מילים עולה **1142**
"מכאן אמרו עשה כבש למזבח" עולה **1142**

- (2) **"במעלת על מזבחי אשר לא"**
ראש וסוף תיבות, אותיות :
ב'+ת', ע'+ל', מ'+י', א'+ר', ל'+א', עולה **784**
"עשה כבש למזבח" עולה **784**

ועוד :

גמרא ירושלמי מסכת ברכות פ"א, ה"א : "המתפלל צריך להשוות את רגליו ככהנים דכתיב ולא תעלה במעלת על מזבחי, והיו הולכים עקב בצד אגודל ואגודל בצד עקב" "תעלה במעלת על מזבחי אשר לא"

באתב"ש :

אזכר שיזכא זך יעשס תבג כת עולה 1788 ועוד 6 מילים עולה **1794**

בזמן תפלה להשוות הרגלים ככהנים עולה **1794**

לפי חז"ל בשעת תפילת שמונה עשרה צריך להשוות את הרגלים ככהנים או כמלאכים. ולומדים ככהנים מהפסוק הזה, ובגלל שהכהנים הולכים עקב בצד אגודל ואגודל בצד עקב. ונשאלת השאלה, איך לומדים עמידה מהליכה? ונראה לי להגיד :

שאם כאשר הכהנים הולכים על הכבש או על המזבח הם כמעט ולא מפרידים את רגליהם (עקב בצד אגודל), כאשר הם עומדים בשעת בעבודה, בטח שהם לא מפרידים רגליהם ועומדים עם רגליהם כרגל אחת בשווה. והתפילה במקום קרבן ולפי "ונשלמה פרים שפתינו". (וראה דיון בנושא הזה בתורה תמימה שמות כ', כ"ג).

ועוד במישור הרעיוני :

"ולא תעלה במעלת על מזבחי" – כאשר מביאים קרבן למזבח (לחובה או לכפרה) צריך להביא את הקרבן בהרגשה ובמחשבה של הכנעה ושברון לב, ולא :

"במעלת" – ולא במחשבה ובהרגשה של גאווה וגסות רוח על המעשה שעושים (איזה צדיק אני). ובגלל "ונשלמה פרים שפתינו" התפילה במקום קרבן. וכאשר עומדים בתפילה צריכים לעמוד בהכנעה ושברון לב ולעשות התפילה כבקשת רחמים, ולפי " ממעמקים קראתיך ה' " (ולא כמי שמשלם חובו).

"אשר לא – כדי שלא.

כי אם לא תעשה תפילתך בהכנעה ובשברון לב ובדרך בקשה ורחמים, תפילתך סוג של תועבה. ובגלל שאין אדם שלא יחטא ושיזכה בדין, אם תתנהג ככה כאשר יבוא לדקדק במעשך :

"תגלה ערוותך עליו" – תגלה חטאך (ערוות דבר). ואולי (חס וחלילה) לא תזכה למידת הרחמים, ואז תכשל בעוונך.

* * * * *

במעלת על מזבחי

פרק כ' פסוק כ"ג:

"ולא תעלה במעלת על מזבחי אשר לא תגלה ערותך עליו"

במישור הרעיוני בא להזהיר על גסי הרוח. כי העולה במעלות על מזבחי זה מי שגס רוחו ובעל גאווה.

ודינו:

"במעלת על מזבחי" באתב"ש: שיזכפא זך יעשסם עולה 845

אשת איש באתב"ש: **תבא תמב** עולה 845

לומר לך, המתנהג בנפש גבוהה (כמו הכתוב על תלמידיו של בלעם הרשע אבות ה', י"ט), בגס רוח, סופו להיכשל באשת איש, ולפי:

גמרא סוטה (ד', ב'):

"ומאי (משלי ו') 'ואשת איש נפש יקרה תצוד', אמר רבי חייא בר אבא א"ר יוחנן כל אדם שיש בו גסות הרוח לבסוף נכשל באשת איש שנא' 'ואשת איש נפש יקרה תצוד'. אמר רבא האי נפש יקרה נפש גבוהה מיבעי ליה ועוד היא תצוד מיבעי ליה אלא אמר רבא כל הבא על אשת איש אפילו למד תורה דכתיב בה (משלי ג', ט"ו) יקרה היא מפנינים מכהן גדול שנכנס לפני ולפנים היא תצודנו לדינה של גיהנם" ועוד:

"נפש יקרה" עולה 745

גילוי עריות עולה 745
(אשת איש)

הגס רוחו (הרמוז במילים "לא תגלה ערוך עליו") יבוא ויכשל בעוון (הרמוז במילים "ואלה המשפטים...") הקשור לערווה ("ערוך"), וזה אשת איש.

"לא תגלה ערותך עליו. ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם"

ראש תיבות, אותיות: **ל', ת', ע', ו', ה', א', ת', ל'** עולה 1012
אשת איש עולה 1012

* * * * *

על הדיינים

פרק כ' פסוק כ"ג:

"ולא תעלה במעלת על מזבחי אשר לא תגלה ערותך עליו"

משפטים רבה (ל', ב'): "...כך הזהיר הקב"ה את הדיינים שלא יפסיעו פסיעות גסות בדין" ופירוש הדברים:

יפה תואר (על משפטים רבה ל', ב'): "פסיעה גסה, גלוי ערוה"

וכתוב מיד אחרי זה:

פרק כ"א פסוק א':

"ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם"

פירוש מהר"ז: "בלא דקדוק, דרישה, וחקירה"

מתנות כהונה: "כלומר שלא ימהרו לפסוק הדין אלא יהיו מתונים בדין"

דיין הגס לבו בהוראה (פוסע פיסות גסות בדין) ימהר להכריע את הדין בלי עיון מספיק ויבוא לידי טעויות.

ועליו נאמר:

אבות פרק ד' משנה ז': "הגס לבו בהוראה שוטה, רשע, וגס רוח"

שוטה, רשע, גס רוח, ראש תיבות, אותיות: ש', ר', ג' (בכיוון הפוך) המילה 'גרש'. וכתוב:

גמרא שבת: "כל דיין שאינו דן דין אמת גורם השכינה שישתלק מ ישראל" –

אם הוא לא ידון דין אמת בגלל שגס לבו בהוראה (טועה בדין), השכינה ישתלק מ ישראל, ובהתנהגותו הוא כביכול 'גרש' אותה.

ועוד:

דיין (הרמוז במילים "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם"), שפוסע פסיעות גסות בדין, וגס רוח בהוראה (הרמוז במילים "תגלה ערותך עליו"), אולי לא ידון דין אמת:

"ולא תעלה במעלת על מזבחי אשר לא תגלה ערותך עליו"

ראש תיבות, אותיות: ו', ת', ב', ע', מ', א', ל', ת', ע', ע' עולה 1089

לא דן דין אמת באתב"ש: כת קט קמט תיא עולה 1089

ויגרום לשכינה להסתלק מ ישראל:

"תגלה ערותך עליו. ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם"

באתב"ש:

ארכץ זגפאל זכמפ פתכץ ציבונמי תבג אבמי כוטמצי

סוף תיבות, אותיות: צ', ל', פ', צ', י', ג', י', י' עולה 323

סילוק שכינה באתב"ש: חמכפד בלמטץ עולה 323

* * * * *

"ולא תעלה במעלת"

פרק כ' פסוק כ"ג:

"ולא תעלה במעלת על מזבחי אשר לא תגלה ערותך עליו"

לפי חז"ל (משפטים רבה ל', ב'), כאן אזהרה לכהנים בבית המקדש לא לפסוע פסיעה גסה, אלא ללכת עקב בצד אגודל (וראה גמרא שבת, ס"ב, ב'). ואמרו חז"ל נתנו הדרכה כללית שלא לפסוע פסיעה גסה (גדולה) בהליכה כי זה מוריד מאור העיניים. (ברכות מ"ג: "ואל יפסיע פסיעה גסה, דאמר מר פסיעה גסה נוטלת אחד מחמש מאות ממאור עיניו של אדם...")

במישור הרעיוני:

המזבח קדוש. ומסמל מקום של קדושה.

"במעלת על מזבחי" – מי שמנסה להתקרב לקודש, ולעלות ברמת הקדושה שלו. אם מטרתו לשם שמים טוב. אבל אם מטרתו כדי להשיג שררה וכבוד זה לא טוב. ונראה שרמוזים כאן הדברים האלו:

"ולא תעלה במעלת על מזבחי" –

"ולא תעלה במעלת" – לא בגאווה ("במעלת", ברוח גבוהה, גסות הרוח) עולים למקום

"על מזבחי" – של קדושה

"ולא תעלה" – לא להתקרב או לעלות במדרגות הקודש:

"במעלת" אותיות: **ב', מ', ע', ל', ת'**

ב' – באמצעות

מ' – ממונך, מלכות (ממשלה, קרי שלטון), משפחה

ע' – עסקתך

ל' – לשונך

ת' – תורתך (תוארך)

לא משתמשים באמצעים שיש בידך, קרי ממונך, או מלכות (קרבה לממשלה), או משפחה, או עסקתך, או לשונך (דבורך, להשפיע בדבורך, להכניע אדם אחר כדי להתקדם, "נצור לשונך מרע"),

או תורתך, בעצה כדי להשיג שררה או כבוד, ולפי:

"ולא תעלה במעלת על מזבחי"

באתב"ש:

פכת אזכך שיזכא זך יעשסם

סוף תיבות, אותיות: **ת', צ', א', ד', ס'** עולה 551

'הרודף אחרי הכבוד' עולה 551

כאשר מטרתך להשיג שררה וכבוד באמצעותם.

מי שרוצה לעלות בקדושה, צריך לעלות לאט לאט (לא בקפיצות, לא בפסיעה גסה) כדי שהקדושה תבוא עליו בהתאם להשגותיו. כי אם לא ישקיע את הזמן בלימודו, הדברים יהיו אצלו לא מבוארים עד הסוף ויבוא ליד תקלה. ומי שדוחק את עצמו לעלות מהר הוא דומה למי שרודף אחרי הכבוד, וזה יתגלה, וכבוד לא יהיה לו מזה.

כי על העולה במעלת (קרי בפסיעות גסות) מהר, נאמר:
"אשר לא תגלה" – שלא תגלה
"ערוכתך" אותיות: ע', ר', ו', ת', ד'
ע' – עצתך
ר' + ו' – רודף
ת' – תואר
ד' – כבוד

וגם:

"לא תגלה ערוכתך עליו"

סוף תיבות, אותיות: א', ה', ד', ו' עולה 32
כבוד עולה 32

כי הכבוד מגיע אליך מההישגים שהשגת, ואנשים רואים ומכבדים אותך.
ואי אפשר לרכוש כבוד מהר באמצעות כל מיני אמצעים גשמיים.
ואמרו חז"ל:

'הרודף אחרי הכבוד, הכבוד בורח ממנו, והבורח מהכבוד, הכבוד משיגו'
ולפי הגמרא:

עירובין י"ג, ב'

"...ללמדך שכל המשפיל עצמו הקב"ה מגביהו, וכל המגביה עצמו הקב"ה משפילו.
כל המחזר על הגדולה גדולה בורחת ממנו, וכל הבורח מן הגדולה גדולה מחזרת אחריו.
וכל הדוחק את השעה דוחקתו, וכל הנדחה מפני שעה עומדת לו..."

וגם לא ללמוד תורה ולקיים מצות כדי שאנשים יקראו לך רב או חכם או קדוש.

"ולא תעלה במעלת על מזבחי" –

"מעלת" – מצוה עשה ללמוד תורה

לא תשתמש בתורה להנאתך, להשיג כבוד.

ואמרו חז"ל:

אבות פרק ד' משנה ה'

"...רבי צדוק אומר על תעשם עטרה להתגדל בהם ולא קרדום לחפור בהם.

וכן היה הלל אומר ודאשתמש בתגה חלף.

הא למדת, כל הנהנה מדברי תורה, נוטל חייו מן העולם"

ועוד:

לפני שמתחילים לעלות בקדושה צריכים תיקון עצמי.

"ולא תעלה במעלת על מזבחי" –

האדם כמו עיוור לפני יצרו, שמכשיל אותו.

"ולא תעלה" – לא תתקרב לקדושה ("על מזבחי")

"במעלת" – כאשר אתה שם מכשול לפני עצמך:

'מעלת' בכיוון הפוך, אותיות: ת', ל', ע', מ'

תיתן לפני עיוור מכשול

כאשר אתה נכנע ליצר, כלומר, נותן פרצה ליצר להכשיל אותך, כאילו אתה בעצמך
שמת מכשול לפני עיוור, קרי לפני עצמך. אלא תכניע את היצר, ואז תתקרב לקדושה.

וגם :

"ואל תעלה במעלת"–

'מעלת' אותיות : מ', ע', ל', ת'

מ'– מרמות, מי שלא נושא ונותן עם הבריות בכנות אלא מרמה אותם

ע'– עזות מצח, מי שגס רוח ובעל גאווה, עושה עוול ומלא עבירות

ל'– ליצנות, מי שמתנהג בליצנות נגד התורה

ת'– תועבות, מי שנכשל בתועבות הגוף והנפש

"על מזבחי"– מי שנגוע בדברים האלו שלא יתקרב לקדושה, עד שיתקן את עצמו.

* * * * *

פרשת משפטים

"ואלה המשפטים"

פרק כ"א פסוק א':

"ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם"

מדרש רבה (ל', י"ב): "פעם אחת אמר עקילס לאדריינוס המלך רוצה אני להתגייר ולהעשות ישראל אמר לו לאומה זו אתה מבקש כמה בזיתי אותה כמה הרגתי אותה לירודה שבאומות אתה מבקש להתערב מה ראית בהם שאתה רוצה להתגייר אמר לו הקטן שבהם יודע היאך ברא הקב"ה את העולם ועל מה העולם עומד ותורתן אמת. אמר לו לך ולמד תורתן ואל תמול אמר לו עקילס אפילו חכם שבמלכותך וזקן בן מאה שנה אינו יכול ללמוד תורתן אם אינו מל שכן כתוב 'מגיד דבריו ליעקב חקיו ומשפטיו לישראל לא עשה כן לכל גוי, ולמי לבני ישראל'"

(1) **"המשפטים"** עולה 484 ועוד 7 אותיות עולה **491**
"מגיד דבריו ליעקב" עולה **491**

תהילים (קמ"ז, י"ט):

"מגיד דבריו ליעקב חקיו ומשפטיו לישראל לא עשה כן לכל גוי"

(1) **"מגיד דבריו ליעקב"**

ראש וסוף תיבות, אותיות: מ'+ד', ד'+ו', ו'+ל', ל'+ב', עולה **86**
ימול עולה **86**

(2) **"חקיו ומשפטיו לישראל"**

ראש וסוף תיבות, אותיות: ח'+ו', ו'+ו', ו'+ל', ל'+ל', עולה **86**
ימול עולה **86**

(3) **"לא עשה כן"** עולה **476**
תמול עולה **476**

(4) **"כן"** עולה **70**
מל עולה **70**

* * * * *

"כי תקנה עבד עברי"

פרק כ"א פסוק ב':

"כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד ובשבעת יצא לחפשי חנם"
רש"י: "מיד בית דין שמכרוהו בגנבתו...בנמכר בבית דין"

כאן מדובר בעבד עברי (ביהודי) שנמכר בבית דין בגלל שגנב ולא יכול לשלם.

(1) **"תקנה עבד עברי"** עולה 913
מיד בית הדין קנהו באתב"ש: ימק שמא צקמט דסתף עולה 913

(2) **"כי תקנה עבד עברי"** באתב"ש: **לם אדטץ זשק זשגם** עולה 931
נמכר בבית הדין באתב"ש: טילג ששמא צקמט עולה 932

(3) **"כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד ובשבעת"**
סוף תיבות, אותיות: י', ה', ד', י', ש', ס', ד', ת' עולה 773
נמכר בגנבתו עולה 773

(4) **"עבד עברי שש"**
באתב"ש:
זשק זשגם בב עולה 761 ועוד 9 אותיות ועוד 3 מילים עולה 773
נמכר בגנבתו עולה 773

(5) **"שש שנים יעבד ובשבעת יצא"**
באתב"ש:
בב בטמי מזשק פשבשזא מהת
ראש וסוף תיבות, אותיות: ב'+ב', ב'+י', מ'+ק', פ'+א', מ'+ת' עולה 677
קנהו מבית דין עולה 677

* * * * *

עבד עברי

פרק כ"א פסוק ה' :

"ואם אמר יאמר העבד אהבתי את אדני את אשתי ואת בני לא אצא חפשי"

אם עבד העברי לא רוצה לצאת מעבדות.

"אם" :

עולה 492

"אמר יאמר"

דינו שירצע אֲזָנוֹ (הימיני) :

"במרצע ועבדו" עולה 490 ועוד 2 מילים עולה 492

"לעלם".

וכתבו :

ויקרא פרק כ"ה פסוק מ"ב :

"כי לי בני ישראל עבדים עבדי - הם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים"
ולא עבדים לאדם אחר. אין אדם מישראל רשאי לשעבד אדם אחר מישראל.
ועבד עברי שלא רצה לצאת, ורצה להישאר עבד, ירצע אֲזָנוֹ.

ולפי (מובא באנציקלופדיה יהודית) :

דרש רבי שמעון ברבי (קדושין כ"ב) :

"דלת ומזוזה שהיה עדים במצרים בשעה שפסחתי על המשקוף ועל שתי המזוזות, ואמרתי כי לי בני ישראל עבדים ולא עבדים לעבדים, הוצאתים מעבדות לחרות, והלך זה וקנה אדון לעצמו ירצע בפניהם"

וגם :

דרש רבי יוחנן בן זכאי :

"אמר הקב"ה אוֹזֵן ששמעה על הר סיני, בשעה שאמרתי כי לי בני ישראל עבדים ולא עבדים לעבדים, והלך זה וקנה אדון לעצמו - ירצע"

ונשאלת השאלה :

מה אשמה האוזן?

הלא האוזן רק שמעה **"עבדי הם"**, אבל האדם הלך וקנה לו אדון, האדם עבר על זה. ונראה להגיד :

האוזן חלק ממערכת קיום המצות. הלא כתוב **"שמע ישראל"**, **"והיה אם שמוע תשמעו"**, **"והאזנת למצוותיו"**, **"נעשה ונשמע"**.

הפה שאמר בהר סיני **"נעשה ונשמע"** על סמך עדות 'האוזן' שהייתה 'עד' ששמעה בהר סיני **"עבדי הם"**, היא תרצע.

"כי עבדי הם" באתב"ש : **לם זשקם צי** עולה 617

והעבודה שלהם זה :

דברי תורה באתב"ש : **קשגם אפגץ** עולה 617

וגם :

"כי עבדי הם" באתב"ש : **לם זשקם צי** עולה 617 למנין המילה **'הדברות'**, וגם למנין המילים **'דברי תורה'** (באתב"ש : קשגם אפגץ)

וגם :

"כי עבדי הם אשר הוצאתי" באתב"ש : **לם זשקס צי תבג צפהתאם**
ראש תיבות, אותיות : ל', ז', צ', ת', צ' עולה 617 למנין המילה 'הדברות'.
העבד מוגבל בלימוד התורה, כי זמנו לא שלו אלא של אדונו.
להיות עבד כרוך בביטול תורה.

וגם :

"עבדי הם אשר הוצאתי" סוף תיבות, אותיות : י', ס', ר', י', עולה 260 ועוד 4 אותיות
עולה 264 למנין המילה 'התורה' (באתב"ש : 'צאפגץ').
לרמוז :

ה' הוציא את בני ישראל ממצרים לקבל התורה.
וזה תפקידם של בני ישראל בעולם - לקיים המצוות וללמוד תורה.
בשמירת הדיברות בני ישראל עובדים את ה'.
והעבד הזה רצה להמשיך מרצונו להיות עבד, ובזה גרם לעצמו :

ביטול באתב"ש : **שמנפך** עולה 490
כלומר ביטול תורה. והאוזן ששמע תורה בסיני תרצע :
"במרצע ועבדו" עולה 490

וגם :

שמירת המצוות ולימוד התורה סגולה נגד יצר הרע.
"כי עבדי הם" (רמז לדיברות), כי שמירת הדיברות (התורה) תציל אותם מלהיות עבדים
ליצר ותביא אותם לעבוד את ה' בלב שלם. והעבד הזה צמצם את זמן לימוד התורה
שלו, ובזה פתח פתח ליצר הרע להשפיעה עליו.

ועוד :

"ואם אמר יאמר העבד אהבתי את אדני את אשתי ואת בני לא אצא חפשי"
ראש תיבות, אותיות :
ו', א', י', ה', א', א', א', א', ו', ב', ל', א', ח' עולה 74 למנין המילה 'עד'.
האוזן עולה 69 ועוד 5 אותיות עולה 74
לרמוז :

'האוזן' שהייתה 'עד' ושמעה בהר סיני "עבדי הם", היא תרצע.

ועוד :

ויקרא פרק כ"ה פסוק נ"ה :
"כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים אני ה' א-ל-ה-י-כ-
ס"

דברים פרק י"ד פסוק א' :

"בנים אתם לה' א-ל-ה-י-כ-ס..."

"אם כבנים אם כעבדים". אמרו חז"ל, הא כיצד?
כאשר עושים רצונו של הקב"ה, כבנים, ואם לא כעבדים.

"הוצאתי אתם מארץ מצרים"

ראש תיבות, אותיות : ה', א', מ', מ' עולה 86 למנין המילה 'א-ל-ה-י-ס'.
לרמוז :

הוציא את בני ישראל ממצרים להיות להם ל-א-ל-ה-י-ס.

וגם כאשר שהם במדרגת עבדים :

"עבדי הם" עולה 131

יש :

שכר מצות באתב"ש : בלג יהפא עולה 131

לרמוז :

בדרך כלל עבד עושה את העבודה שלו ולא מקבל תמורה עבור זה.

אבל, למרות שהם עבדי (קרי במדרגה של עבדים) יש שכר למצות (לעבודה) שהם עושים.

* * * * *

עבד עברי

כתוב בעבד עברי :

שמות פרק כ"א פסוק ד' :

"ואם אמר יאמר העבד אהבתי את אדני את אשתי ואת בני לא אצא חפשי"

שמות פרק כ"א פסוק ה' :

"...ורצע אדניו את אזנו במרצע ועבדו לעלם"

עבד עברי שלא רצה לצאת מעבדות עושים לו סימן (חור) בכלי חד באזנו.

"אהבתי את אדני" עולה 884

"אזנו במרצע" באתב"ש : **תעטף שיגהז** עולה 884

ואמרו חז"ל שהאזן נרצע בגלל ששמע בהר סיני "עבדי הם", שכל ישראל עבדי ה'.
והוא הלך וקנה לעצמו אדון. ובוזה העבד נכנע ליצרו להישאר עבד עברי.

במישור הרעיוני :

העבד הזה הלך וקנה לעצמו אדון, קרי נתן ליצרו הרע להשתלט עליו.

ואמר העבד :

"אהבתי את אדני" — באמרו זה העבד כאילו מודה, אהבתי את יצרי הרע, את הגשמיות
(**"את אשתי ואת בני"**).

ורמז :

"אמר יאמר העבד אהבתי את אדני את אשתי"

באתב"ש :

תיג מתיג צזשק תצשאם תא תקטם תא תבאם

סוף תיבות, אותיות : ג', ג', ק', ס', א', א', ס' עולה 228

יצרו הרע באתב"ש : מהגף צגז עולה 228

"לא אצא חפשי" — לא רוצה להיות חפשי מיצרי. רוצה להישאר עבד ליצרי.

מה דינו?

"בא לטמא פותחין לו", נותנים לו להמשיך ככה, וליפול, ולפי :

גמרא שבת ק"ד, א' :

"דאמר ריש לקיש מאי דכתיב (משלי ג', ל"ד) 'אם ללצים הוא יליץ ולענוים יתן חן'

בא לטמא פותחין לו בא לטהר מסייעין אותו"

(וגם, אמרו חז"ל, גמרא מכות י', ב'-"בדרך שאדם רוצה לילך בה מוליכין אותו")

"יאמר העבד אהבתי"

באתב"ש :

מתיג צזשק תצשאם

ראש וסוף תיבות, אותיות : מ'+ג', צ'+ק', ת'+ס' עולה 673

"בא לטמא פותחין לו" עולה 673

"ורצע אדניו את אזנו במרצע ועבדו לעלם"
האוזן הזו שסתמה את עצמה מלשמוע תוכחה ודרכי תשובה תיפגע בכלי חד,
והאדם יישאר עבד (ליצרו) עד היובל.

ורצע את אזנו בכלי חד :
"במרצע" עולה 402 למנין המילה 'לשוב' (באתב"ש : כבפש').
הרומז לו :

שהיה לו 'לשוב' לאחוזתו, ולא להישאר עבד לבשר ודם.
ובגלל שלא שם את לבו לתפוס בדרכי :

התשובה באתב"ש : צאבפשץ עולה 563
קרי עמד במחשבתו ורצה להישאר עבד, דינו :
"ורצע אדניו את אזנו במרצע"

ראש וסוף תיבות, אותיות :
ו'+ע', א'+ו', א'+ת', א'+ו', ב'+ע' עולה 563

אבל אם העבד יתחרט :
"העבד אהבתי את א-ד-נ-י את אשתי"
באתב"ש :

צזשק תצשאם תא תקטם תא תבאם
סוף תיבות, אותיות : ק', ס', א', ס', א', ס' עולה 222
יביע :

חרטה עולה 222
מתחיל להביע קצת רגשי חרטה, אוהב את יוצרו, אבל גם את יצרו :
"אהבתי את אדני את"

סוף תיבות, אותיות : י', ת', י', ת' עולה 820
'אוי לי מיצרי אוי לי מיוצרי' עולה 820

יתקיים בו 'בא לטהר מסייעין אתו', במקום 'לרצוע' את :
"אזנו במרצע" עולה 466
קרי, להכניס כלי חד גשמי באזנו, עוזרים לו להכניס כלי חד רוחני לאזנו (תורה) :
"יקרא שמע" עולה 466

להשמיע לאזניו קריאת שמע שעוזר לדחות את היצר
(כאשר רוצים לרצוע את אזנו בכלי חד גשמי, עושים את זה 'בדלת או במזוזה'.
וכאשר מכניסים באזנו כלי חד רוחני מכניסים לאזנו התוכן שיש במזוזה, פרשת שמע)

ועוזרים לו לקבל על עצמו :
"ונשמע" עולה 466
במצותיך באתב"ש : שיהפאמל עולה 466
("נעשה ונשמע", שיחזור ליותר תורה)

* * * * *

ורצע אזנו

פרק כ"א פסוק ו':

"...ורצע אדניו את אזנו במרצע ועבדו לעלם"

רש"י: "עד היובל או אינו אלא לעולם (קדושין ט"ו) כמשמעו? ת"ל (ויקרא כ"ה) 'ואיש אל משפחתו תשב', מגיד שחמשים שנה קרויים עולם. ולא שיהא עובד כל חמשים שנה אלא עובדו עד היובל בין סמוך בין מופלג"

"ועבדו לעלם" עולה 258 ועוד 2 מילים עולה 260

עולה 260

הגיע היובל הוא יוצא

* * * * *

"ועבדו לעלם"

פרק כ"א פסוק ו':
"והגישו אדוניו אל האלקים והגישו אל הדלת או אל המזוזה ורצע אדניו את אזנו
במרצע ועבדו לעלם"

(1) **"אזנו במרצע ועבדו לעלם"**
סוף תיבות, אותיות: ו', ע', ו', ס' עולה 122
עד יובל עולה 122

(2) דעת זקנים מבעלי התוספות:
"עד עולמו של לוי דהיינו יובל חמשים שנה. וכתוב גבי שמואל שהיה לוי וישב שם
עד עולם ושמואל חיה נ"ב שנה. ובן שתי שנים היה כשהביאתו אמו בית ה'. א"כ
ישיבת עולמו חמשים שנה"

"המזוזה ורצע אדניו את אזנו במרצע ועבדו לעלם"
סוף תיבות, אותיות: ה, ע, ו, ת, ו, ע, ו, ס עולה 603
עד עולמו של לוי עולה 602

* * * * *

ורצה אזנו

פרק כ"א פסוק ו':

**"והגישו אדניו אל הא-לה-ים והגישו אל הדלת או אל המזוזה ורצע אדניו את
אזנו במרצע ועבדו לעלם"**

רש"י: "...והלך זה וקנה אדון לעצמו ירצע בפניהם"

"אדניו אל הא-לה-ים והגישו אל הדלת" עולה 1088

והלך זה וקנה אדון לעצמו ירצע בפניהם עולה 1088

רש"י: "אזן ששמעה על הר סיני כי לי בני ישראל עבדים והלך וקנה אדון לעצמו תרצע"
"והגישו אל הדלת או אל המזוזה ורצע אדניו"

באתב"ש:

פצרמבף תך צקכא תף תך ציעפעץ פגהז תקטמף

עולה 3157 ועוד 31 אותיות עולה 3188

אזן ששמעה בהר סיני כי לי בני ישראל עבדים והלך וקנה אדון לעצמו תרצע

עולה 3188

* * * * *

"ועבדו לעלם"

פרק כ"א פסוק ו':

"והגישו אדניו אל הא-לקים והגישו אל הדלת או אל המזוזה ורצע אדניו את אזנו במרצע ועבדו לעלם"

רש"י (על המילים "ועבדו לעלם"): "אלא עובדו עד היובל בין סמוך בין מופלג"

יהודי הנמכר בבית הדין עבור גנבתו (שאין לו במה לשלם) אם אמר, בתום שש שנים, שלא רוצה לצאת מהעבדות, אדוניו מגישו לפני האלוקים (לפני בית דין) ורצע אוזן הימין שלו בדלת במרצע. והוא עובד כעבד לעולם - עד היובל. ואז יוצא לחפשי.

ורמזים:

(1) **"הא-לקים והגישו אל הדלת או אל המזוזה ורצע אדניו"**

ראש וסוף תיבות, אותיות:

ה'+ס', ו'+ו', א'+ל', ה'+ת', א'+ו', א'+ל', ה'+ה', ו'+ע', א'+ו' עולה 624

624 עולה **"עובדו עד היובל בין סמוך בין מופלג"**

(2) **"אדניו את אזנו"** עולה 536

536 עולה **"עד היובל בין סמוך בין מופלג"**

(3) **"הדלת או אל המזוזה ורצע אדניו"**

ראש וסוף תיבות, אותיות:

ה'+ת', א'+ו', א'+ל', ה'+ה', ו'+ע', א'+ו' עולה 536

536 עולה **"עד היובל בין סמוך בין מופלג"**

(4) **"המזוזה ורצע אדניו את אזנו במרצע ועבדו"**

ראש וסוף תיבות, אותיות:

ה'+ה', ו'+ע', א'+ו', א'+ת', א'+ו', ב'+ע', ו'+ו' עולה 585

585 עולה **ביובל יוצא לחפשי**

(5) **"אל המזוזה ורצע אדניו את אזנו במרצע ועבדו לעלם"**

ראש תיבות, אותיות: א', ה', ו', א', א', א', ב', ו', ל' עולה 53

53 עולה **היובל**

(6) **"או אל המזוזה"**

ראש וסוף תיבות, אותיות: א'+ו', א'+ל', ה'+ה' עולה 48

48 עולה **יובל**

(7) "ועבדו לעלם"

באתב"ש :

פזשקף כזכי עולה 624

"עובדו עד היובל בין סמוך בין מופלג" עולה 624

(8) "והגישו אדניו אל הא-לקים והגישו אל הדלת או אל המזוזה ורצע אדניו את

אזנו במרצע "

באתב"ש :

פצרמבף תקטמף תך צת-כ-צ מי פצרמבף תך צקכא תף תך ציעפעץ פגהז

תקטמף תא תעטף שיגהז

סוף תיבות, אותיות :

ף, ד', י', ף, ד', א', ף, ד', ץ, ז', ף, א', ף, ז' עולה 656

"אלא עובדו עד היובל בין סמוך בין מופלג" עולה 656

(9) "אדניו אל הא-לקים והגישו אל הדלת או אל המזוזה ורצע אדניו את אזנו

במרצע ועבדו"

באתב"ש :

תקטמף תך צת-כ-צ מי פצרמבף תך צקכא תף תך ציעפעץ פגהז תקטמף תא

תעטף שיגהז פזשקף

סוף תיבות, אותיות :

ף, ד', י', ף, ד', א', ף, ד', ץ, ז', ף, א', ף, ז' עולה 656

"אלא עובדו עד היובל בין סמוך בין מופלג" עולה 656

(10) "הא-ל-ה-ים"

באתב"ש :

צת-כ-צ מי עולה 650

"אלא עובדו עד היובל בין סמוך בין מופלג" עולה 650

* * * * *

עבד עבדי

פרק כ"א פסוק ו' :

"והגישו אדניו אל הא-לקים והגישו אל הדלת או אל המזוזה ורצע אדניו את אזנו במרצע ועבדו לעלם"

מדובר כאן בעבד עברי שרוצה להישאר עבד ולא רוצה לצאת לחופש. וכתוב שיגיש את העבד לפני היושבים בשער העיר, לפני בית הדין, וירצע את אזנו בדלת של העיר (ולא במזוזה), כדי שיהיה הדבר מפורשם לרבים. ופירוש "או של המזוזה" אל הדלת שהוא לוח המזוזה (יונתן בן עוזיאל), או "אל הדלת שהוא קבוע אצל המזוזה והיינו מעומד" (חזקוני, כאן הוא מפרש המילה "או", 'אשר'). ומובא בראב"ע שהמילה "המזוזה" נזכר כאן לרמוז לקרבן הפסח (שמו את הדם על שתי המזוזות, וגם שמות י"ב, כ"ב- "ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר"), "שפסח הקב"ה על הפתח והוציא ישראל מבית העבדים. ולמה רוצה זה הישראלי להיותו עבד". וכתוב: בעל הטורים (על המילה "מרצע") : עולה 400 משתמשים בכלי ששמו "מרצע" (העולה 400) לרמוז לגאולת מצרים. שבני ישראל יצאו לחופש והוא רוצה להישאר עבד. (שכתוב בברית בין הבתרים "ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה").

ורמזים :

(1) **"אל הא-לקים והגישו אל הדלת או אל המזוזה"**

ראש וסוף תיבות, אותיות :

א' + ל', ה' + ס', ו' + ו', א' + ל', ה' + ת', א' + ו', א' + ל', ה' + ה' עולה 572
בשער עולה 572

(2) **"והגישו אל הדלת או אל המזוזה ורצע"**

ראש וסוף תיבות, אותיות :

ו' + ו', א' + ל', ה' + ת', א' + ו', א' + ל', ה' + ה', ו' + ע' עולה 572
בשער עולה 572

(3) **"והגישו אל הדלת או אל המזוזה ורצע אדניו"**

עולה 1345 ועוד 8 מילים עולה 1353

לפני יושבי שער העיר עולה 1353

(4) **"הדלת או אל המזוזה ורצע"**

סוף תיבות, אותיות : **ת', ו', ל', ה', ע' עולה 511**

לבית הדין עולה 511

(5) **"אדניו את אזנו במרצע ועבדו לעלם"**

סוף תיבות, אותיות : **ו', ת', ו', ע', ו', ס' עולה 528**

פסח מצרים עולה 528

(6) "אל המזוזה ורצע"

עולה 467 ועוד 12 אותיות ועוד 3 מילים עולה **482**
עולה 482 **"ושחטו הפסח"**
 (שמות י"ב, כ"א- "משכו וקחו לכם צאן למשפחתיכם ושחטו הפסח")

(7) "אדניו את אִזְנוֹ בַּמֶּרְצֶע"

482 סוף תיבות, אותיות : ו', ת', ו', ע' עולה
482 "ושחטו הפסח" עולה

(8) "ורצע אדניו את אִזְנוֹ"

482 סוף תיבות, אותיות: ע', ו', ת', ו' עולה
482 "ושחטו הפסח" עולה

(9) "את אזנו במרצע ועבדו לעלם"

עולה 1125 ועוד 20 אותיות ועוד 5 מילים עולה 1150
עולה 1150 "שה לבית אבת"
 (שמות י"ב, ג'- "ויקחו להם איש שה לבית אבת שה לבית")

(10) "והגישו אל הדלת"

באתב"ש :
פצרמבף תך צקכא
570 עולה ראש תיבות, אותיות : פ', ת', צ'
570 עולה **שער**

(11) "אל המזוזה ורצע"

באתב"ש :
תד ציעפעץ פגהז
 ראש תיבות, אותיות : ת', צ', פ'
 עולה 570
 עולה 570
שער

(12) "והגישו אדניו אל הא-לקים והגישו אל הדלת או אל המזוזה"

באתב"ש:
פצרמבך תקטמך תך צתכעסי פצרמבך תך צקכא תך תך ציעפעץ
481 סוף תיבות, אותיות: פ', פ', ד', י', פ', ד', א', פ', ד', צ' עולה
481 בית הדין עולה

(13) "אֲזָנוֹ בַּמֶּרְצֶע וְעַבְדּוֹ לַעֲלָם"

באתב"ש :

1508	עולה	תעטף שיגהז פזשקף כזכי
1508	עולה	לפני בית הדין בשער העיר

(14) "ה-א-ל-ה-י-ם"

באתב"ש :

צ-ת-כ-צ-מ-י עולה 650 ועוד המילה עולה 651

לפני בית הדין עולה 651

(15) "אל הדלת"

באתב"ש :

תך צקכא

ראש וסוף תיבות, אותיות : ת'+ך', צ'+א' עולה 511

לבית הדין עולה 511

* * * * *

"כמשפט הבנות"

פרק כ"א פסוק ט':

"ואם לבנו ייעדנה כמשפט הבנות יעשה לה"

רש"י: "שאר כסות ועונה"

"לבנו ייעדנה כמשפט הבנות יעשה" עולה 1534

שארה וכסותה וענתה עולה 1534

* * * * *

"ויצאה חנם"

פרק כ"א פסוק י"א:

"ואם שלש אלה לא יעשה לה ויצאה חנם אין כסף"

רש"י: "ריבה לה יציאה לזו יותר ממה שריבה לעבדים ומה היא היציאה? ללמדך שתצא בסימניך..."

"ויצאה חנם" עולה 210 ועוד 8 אותיות ועוד 2 מילים עולה **220**

עולה **220**

סימנין

* * * * *

"מעם מזבחי תקחנו"

פרק כ"א פסוק י"ד:
"וכי יזד איש על רעהו להרגו בערמה מעם מזבחי תקחנו למות"

1. מלכים א' פרק ב' פסוק ח':
**"וּגַם אֶתְּהָ יָדַעְתָּ אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה יוֹאָב בֶּן צְרוּיָה אֲשֶׁר עָשָׂה לְשׁוֹנֵי שָׂרֵי יִשְׂרָאֵל לְאַבְנֵר
בֶּן נֹר וְלַעֲמֶשָׂא בֶן יִתְרֹן וְיִהְיֶה גַם וְיִשָּׁם דָּמֵי מַלְחָמָה בְּשָׁלֹם וַיִּתֵּן דָּמֵי מַלְחָמָה בַּחֲגֻרְתּוֹ אֲשֶׁר
בְּמַתָּנָיו וּבְנִעְלּוֹ אֲשֶׁר בְּרַגְלָיו"**

"איש על רעהו להרגו בערמה מעם מזבחי תקחנו למות" עולה 2510
ועוד 9 מילים עולה 2519
יואב בן צרויה ישפוך גם דם אבנר בן נר ועמשא בן יתר
עולה 2519

2. מלכים א' פרק ב' פסוק כ"ט:
**"וַיִּגְדַּל לְמַלְכָּךְ שְׁלֹמֹה כִּי נָס יוֹאָב אֶל אֹהֶל ה' וְהָנָה אֶצֶל הַמִּזְבֵּחַ וַיִּשְׁלַח שְׁלֹמֹה אֶת בְּנֵיהֻ
בֶּן יְהוֹיָדָע לֵאמֹר לֵךְ פֹּגַע בּוֹ"**

"תקחנו למות" עולה 1040
בניהו בן יהוידע הלך ופגע ביואב בן צרויה מעם המזבח עולה 1040

* * * * *

"להרגו בערמה"

פרק כ"א פסוק י"ד:
"וכי יזד איש על רעהו להרגו בערמה מעם מזבחי תקחנו למות"

מלכים א' פרק ב' פסוק ח':
"וגם אתה ידעת את אשר עשה יואב בן צרויה אשר עשה לשני שרי ישראל
לאבנר בן נר ולעמשא בן יתר ויהרגם וישם דמי מלחמה בשלם ויתן דמי מלחמה
בחגרתו אשר במתניו ובנעלו אשר ברגליו"

מלכים א' פרק ב' פסוק כ"ט:
"ויוגד למלך שלמה כי נס יואב אל אהל ה' והנה אצל המזבח וישלח שלמה את בניהו
בן יהוידע לאמר לך פגע בו"

"על רעהו להרגו בערמה מעם מזבחי"
ראש תיבות: ע', ר', ל', ב', מ', מ' עולה למנין **382**

יואב בן צרויה עולה למנין **382**

* * * * *

מיטב שדהו ישלם

פרק כ"ב פסוק ד':

"ובער בשדה אחר מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם"

רש"י: "אם היה נזקו סלע, יתן לו שוה סלע מעידית שיש לו. למדך הכתוב שהניזקין שמין להם בעידית (ב"ק ז')

"מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם"

עולה 1089 ועוד 21 אותיות ועוד 5 מילים עולה 1115

ניזקין הוא ישלם בעידית עולה 1115

* * * * *

"כי תצא אש"

פרק כ"ב פסוק ה':
"כי תצא אש ומצאה קצים ונאכל גדיש או הקמה או השדה שלם ישלם המבער את הבערה"
רש"י: "אפילו מעצמה"

1. **"תצא"** עולה 491 ועוד 3 אותיות עולה 494
אפילו היא יצאה מעצמה עולה 494

2. **"כי תצא אש"** עולה 822
אף אם יוצאה אש מעצמה הוא חייב עולה 822

* * * * *

”כסף ישקל”

פרק כ”ב פסוק ט”ז:

”אם מאן ימאן אביה לתתה לו כסף ישקל כמהר הבתולת”
רש”י: ” שהוא קצוב חמישים כסף אצל התופס את הבתולה ושוכב עמה באונס
(דברים כ”ב) ’ונתן האיש השוכב עמה לאבי הנערה חמישים כסף’ ”

”כסף ישקל כמהר”, ראשי תיבות אותיות כ’, י’, כ’ עולה 50

אולי רמז לחמישים כסף קצוב לתשלום.

* * * * *

"אין מעשר בשביעית"

פרק כ"ג פסוק י"א:

"...ואכלו אביני עמך ויתרם תאכל חית השדה..."

רש"י: "...מה חיה אוכלת בלא מעשר אף אביונים אוכלים בלא מעשר, מכאן אמרו אין מעשר בשביעית"

עולה 1839

"ויתרם תאכל חית השדה"

עולה 1839

שנת ה-7 אין מעשרות

* * * * *

הרגלים

פרק כ"ג פסוקים ט"ו-ט"ז :

"את חג המצות תשמר שבעת ימים תאכל מצות כאשר צויתך למועד חדש האביב כי בו יצאת ממצרים ולא יראו פני ריקם. וחג הקציר בכורי מעשיך אשר תזרע בשדה וחג האסיף בצאת השנה באספך את מעשיך מן השדה"

כאן יש תיאור של שלוש הרגלים (פסח, שבועות, וסוכות). בתיאור של שבועות וסוכות הפך החקלאי של החג מודגש (כי כאן כתוב חג הקציר וחג האסיף). לעומת זאת בתיאור של פסח לא נראה ככה (כי כאן כתוב חג המצות ולא חג האביב, וגם לא מזכיר העומר שזה צד חקלאי). נכון כתוב בפסח **"למועד חדש האביב"**, וזה רמז למה שמתרחש באביב, קרי עונת הפריחה וגם איסוף השעורים (הבאת העומר). אבל הרמז נראה לא במפורש. כי מבחינת חקלאות יש לנו עונות: אביב, קציר, ואסיף. ונשאלת השאלה למה?

וניתן להגיד שלכל חג יש צד גשמי וצד רוחני.
צד גשמי - צד שמכוון כלפי הגוף של האדם (הוא ממש נהנה מזה ובדרך כלל קשור לחקלאות).
צד יותר רוחני - צד מכוון כלפי הנפש של האדם.
לדוגמה,

בחג השבועות:
צד גשמי - תחילת הבאת בכורים למקדש ושתי הלחם (קרבן מנחה חדשה, שמתיר את קרבנות המנחה מהחיטה החדשה במקדש).
צד רוחני - זמן מתן תורתנו.
בסוכות:
צד גשמי - מצות אכילה, ישיבה, ולינה בסוכה וגמר איסוף היבול החקלאי מהשדות.
צד רוחני - ארבעת המינים.
בפסח:
צד גשמי - אכילת מצוה, ליל הסדר, אכילת קרבן פסח, וקרבן העומר.
צד רוחני - תחילת ספירת העומר

ואולי המכנה המשותף כאן זה צד הגשמי של החגים. כי הנושא כאן זה לבוא לירושלים בחג ולהביא את הבכורים, מעשר השני, וקרבנות (עולות). מצוות עליה לרגל. ומוזכר כאן אלמנטים גשמיים שעושים טוב לאדם באופן גשמי, גורמים לו שמחה. והם:

בחג הפסח **"למועד חדש האביב"** תחילת שמחת היבול. וממשיך ומזכיר **"כי בו יצאת ממצרים"**, יצאת הגופות לחירות, משעבוד לגאולה.
בחג השבועות **"וחג הקציר בכורי מעשיך"**, תוספת שמחה לאדם שעכשיו אסף את החיטה ואת שבעת המינים.
בחג הסוכות **"וחג האסיף"**, עוד תוספת שמחה. השמחה גדולה מאד ("ושמחת בחגך והיתה אך שמח") כי עכשיו כל היבול נאסף מהשדות.

ואולי בגלל שהאדם בהול על ממנו (בהול על ממון שהוא חושב שזה שלו) יש חשש שהיצר יפריע לו והוא לא יקים בכל לבו הציווי "ולא יראו פני ריקם". ובהזכרת הדברים הגשמיים האלו אצל החגים האדם יזכור שלא עוצם ידו ולא כוח פועליו עשה את זה אלא זה ברכה ומתנה מאת ה'. ומזה האדם יהיה מלא תודה על הטובה שקבל. ואולי זה יחליש את היצר (בזכירת הטוב הזה) והאדם יוכל לתת ממה שנתנו לו בלב שלם.

* * * * *

לא להיות ריק ממצוות

פרק כ"ג פסוק ט"ו :

"...למעד חדש האביב כי בו יצאת ממצרים ולא יראו פני ריקם"

רש"י (על המילים "ולא יראו פני ריקם") :

"כשתבאו לראות פני ברגלים הביאו לי עולות (חגיגה ז')"

שפתי חכמים :

"כי יש שמחה באדם ויש שמחה בשמים. מה של אדם הראוי לאדם. מה של שמים הראוי לבא בידי שמים והיינו עולות"

הפסוק הזה מדבר בשלוש רגלים. כשיבואו בני ישראל למקדש, והם שמחים בחגים, יביאו איתם עולות.

ואולי במישור הרמז יש כאן אזהרה (ואולי גם הודעה) לאדם. אזהרה :

כתוב : **"לא יראני האדם וחי"**. כאשר יבא יומו של אדם לעזוב את העולם הזה והוא יגיע לדין של מעלה, **"ולא יראו פני ריקם"**. אל תצאו מהעולם הזה, עולם העשיה, בלי לרכוש תורה ומצוות. **"ריקם"** אולי כנוי למצב של אדם שאין לו מצוות, מעשים טובים, או תורה, הוא **"ריק"**. כאשר תבוא לראות פני אל תבוא במצב **"ריקם"**. ועוד, אולי במישור הרמז הקיש יציאת מצרים **"כי כי בו יצאת ממצרים"** ל **"ולא יראו פני ריקם"**, לרמוז שכאשר יצאת ממצרים יצאתה לקבל התורה. ויש לכם חיוב ללמוד ולקיים אותה ושלא תגיעו אלי במצב של **"יראו פני ריקם"**.

הודעה :

אי אפשר להגיע לקבלת פני השכינה במצב **"ריקם"**, קרי, **"ולא יראו פני ריקם"**. כי מי ש **"ריק"** ממצוות, מעשים טובים, ותורה מצב הרוחני שלו פגום והוא לא מלא את יעודו בעולם הזה.

(וגם המילה **"ריקם"** אותיות המילה **"ריק"** ועוד אות **"מ"**. רמז למי שהוא **"ריק"**, **"מ"** - **"מצוות"**).

* * * * *

"מלאך לפניך"

פרק כ"ג פסוק כ':

"הנה אנכי שלח מלאך לפניך לשמרך בדרך ולהביאך אל המקום אשר הכנתי"

דעת זקנים מבעלי התוספות : "אבל לעתיד לבוא הנה אנכי שולח את אליה הנביא"

אולי יש כאן גם רמז לעתיד. שבאותו לשון של "הנה אנכי שלח" כתוב "הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא".

(1) "מלאך לפניך לשמרך בדרך ולהביאך אל המקום"

ראש תיבות אותיות: מ', ל', ל', ב', ו', א', ה' עולה 114

אליה הנביא עולה 114

(2) "מלאך לפניך לשמרך בדרך ולהביאך אל המקום אשר הכנתי"

ראש תיבות אותיות: מ', ל', ל', ב', ו', א', ה' עולה 120

אליהו הנביא עולה 120

(3) "ולהביאך אל" עולה 105 ועוד 9 אותיות עולה 114

אליה הנביא עולה 114

(4) "שלח מלאך לפניך"

באתב"ש:

בכס יכתל כוטמל

סוף תיבות אותיות: ס', ל', ל' עולה 120

אליהו הנביא עולה 120

(5) "מלאך לפניך לשמרך בדרך"

באתב"ש:

יכתל כוטמל כביגל שקגל

סוף תיבות אותיות: ל', ל', ל', ל' עולה 120

אליהו הנביא עולה 120

(6) "לפניך לשמרך בדרך ולהביאך"

באתב"ש:

כוטמל כביגל שקגל פכצשמתל

סוף תיבות אותיות: ל', ל', ל', ל' עולה 120

אליהו הנביא עולה 120

(7) "לשמרך בדרך ולהביאך אל המקום"
באתב"ש :

כביגל שקגל פכצשמתל תך צידפי

עולה 120 סוף תיבות אותיות : ל', ל', ל', ד', י'

עולה 120 אליהו הנביא

(8) "המקום אשר הכנתי"
באתב"ש :

עולה 769 צידפי תבג צלטאם

עולה 769 אליהו התשבי

* * * * *

"שלח מלאך"

פרק כ"ג פסוק כ':

"הנה אנכי שלח מלאך לפניך לשמרך בדרך ולהביאך אל המקום אשר הכנתי"

יש כאן רמזים לתקופת משה רבנו, ויהושע, וגם לעתיד לבוא:

ר"ח: "המלאך הזה הוא מיכאל השר הגדול כענין שאמר גבריאל לדניאל 'ובעת ההיא יעמוד מיכאל השר הגדול העומד על בני עמך (דניאל י"ב, א')...."

לפי פירוש רבנו חננאל המלאך הוא מיכאל.

ורמז לכך:

"מלאך לפניך לשמרך בדרך ולהביאך אל המקום אשר הכנתי"

ראש וסוף תיבות, אותיות:

מ' + ד', ל' + ד', ל' + ד', ב' + ד', ו' + ד', א' + ל', ה' + ס', א' + ר', ה' + י' עולה 500
מיכאל באתב"ש: ימלתך עולה 500

וגם:

"אנכי שלח מלאך לפניך לשמרך"

ראש וסוף תיבות, אותיות: **א' + י', ש' + ח', מ' + ד', ל' + ד', ל' + ד' עולה 501**

מיכאל באתב"ש: ימלתך עולה 500 ועוד המילה עולה 501

וגם:

"לשמרך בדרך" באתב"ש: כביגל שקגל עולה 498 ועוד 2 מילים עולה 500

מיכאל באתב"ש: ימלתך עולה 500

וגם בעתיד, בגלות אדום הארוכה, יבוא מלאך:

"שלח מלאך לפניך לשמרך בדרך"

ראש וסוף תיבות, אותיות:

ש' + ח', מ' + ד', ל' + ד', ל' + ד', ב' + ד' עולה 490
גלות אדום עולה 490

וגם:

"לשמרך" עולה 590

אדום באתב"ש: תקפי עולה 590

וגם:

"לשמרך בדרך ולהביאך"

באתב"ש:

כביגל שקגל פכצשמתל

ראש וסוף תיבות, אותיות: **כ' + ל', ש' + ל', פ' + ל' עולה 490**

גלות אדום עולה 490

ובעתיד יהיה דין באדום, בצאצאיו של עשו.

עבדיה פרק א' פסוק כ"א:

"ועלו מושעים בהר ציון לשפוט את הר עשו"

לפי המדרש המושיעים הם המלאך גבריאל והמלאך מיכאל.

"הנה אנכי שלח מלאך לפניך"

ראש תיבות, אותיות: ה', א', ש', מ', ל' עולה 376

עשו עולה 376

המלאך יבוא ויבצע את הדין באדום.

הנהגה על ידי מלאך היא במצב שבני ישראל לא זכאים לנוכחות השכינה.

וזה קורה בגלל רפיון בשמירת מצוות התורה.

(כמו שקרה אחרי חטא העגל שאז כתוב "הנה אנכי שולח מלאך")

אמנם, משה רבנו ביקש שהמלאך לא יבוא. ובחיינו לא בא המלאך. אבל אחרי מיתתו

המלאך בא אל יהושע.

ורמזים שבביאת המלאך צריך שמירת התורה:

"הנה אנכי שלח מלאך לפניך לשמרך בדרך ולהביאך אל המקום"

ראש וסוף תיבות, אותיות:

ה'+ה', א'+י', ש'+ח', מ'+ד', ל'+ד', ל'+ד', ב'+ד', ו'+ד', א'+ל', ה'+ם' עולה 613

תרי"ג עולה 613

וגם:

"לשמרך בדרך ולהביאך אל המקום"

ראש וסוף תיבות, אותיות:

ל'+ד', ב'+ד', ו'+ד', א'+ל', ה'+ם' עולה 174

תורה באתב"ש: אפגץ עולה 174

וגם:

"לפניך לשמרך בדרך"

באתב"ש:

כוטמל כביגל שקגל עולה 603 ועוד 14 אותיות עולה 617

הדברות עולה 617

ועוד:

פרק כ"ג פסוק כ"א:

"השמר מפניו ושמע בקלו אל תמר בו כי לא ישא לפשעכם כי שמי בקרבו"

אזהרה לשמוע למלאך "כי שמי בקרבו".

ר"ח (על המילים "כי שמי ברבו"): "ביאורו שנקרא שר צבא ה' "

לפי רבנו חננאל, המלאך, הוא אותו מלאך שנגלה ליהושע,

"ויאמר לא כי אני שר צבא ה' עתה באתי" (יהושע ה', י"ג).

ורמזים:

"שמי בקרבו"

באתב"ש:

בים שדגשף עולה 739 ועוד 2 מילים עולה 741

"לא כי אני שר צבא ה'" עולה 741

וגם :

"אל תמר בו כי לא ישא לפשעכם" עולה 1591 ועוד 7 מילים עולה 1598
"כי אני שר צבא ה' עתה באתי" עולה 1598

וראה רש"י עם עוד פירוש למילים "כי שמי בקרבו".

ויש גם אזהרה לעתיד לבוא בגלות אדום :

"כי לא ישא לפשעכם כי שמי בקרבו"

ראש וסוף תיבות, אותיות :

כ' + י', ל' + א', י' + א', ל' + ס', כ' + י', ש' + י', ב' + ו' עולה 490
גלות אדום עולה 490

וגם :

"השמר מפניו ושמע"

ראש תיבות, אותיות : **ה', מ', ו'** עולה 51

אדום עולה 51

"שלא תחטאו" (ר"ח), לא להתרשל במצוות התורה, כי המלאך "לא ישא לפשעכם" :

"מפניו ושמע" עולה 602 ועוד 9 אותיות עולה 611

תורה עולה 611

וגם :

"מפניו ושמע" עולה 602 ועוד 9 אותיות ועוד 2 מילים עולה 613

תרי"ג עולה 613

וגם :

"מפניו ושמע בקלו אל תמר בו כי לא ישא לפשעכם"

ראש תיבות, אותיות :

מ', ו', ב', א', ת', ב', כ', ל', י', ל' עולה 541

המצות עולה 541

(המלאך לא יסבול פשיעה בשמירת המצות)

וגם :

"לפשעכם" עולה 540 ועוד המילה עולה 541

המצות עולה 541

(המלאך לא יסבול פשיעה בשמירת המצות)

* * * * *

”שלח מלאך לפניך לשמרך”

פרק כ”ג פסוק כ’:

”הנה אנכי שלח מלאך לפניך לשמרך בדרך....”

מדרש רבה (ל”ב, ו’): ”עשה אדם מצוה אחת הקב”ה נותן לו מלאך אחד לשמר שנהאמר חונה מלאך ה’. עושה שתי מצות הקב”ה נותן לו שני מלאכים לשמר שנהאמר כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך. עשה הרבה מצות נותן לו הקב”ה חצי מחניהו שנהאמר י”פל מצדך אלף ורבה מימינך”, והוא חצי מחניהו, שנהאמר רכב אלקים רבותים אלפי שנהאמר”

ובדומה (ובהרחבה) בתנחומא:

מדרש תנחומא (משפטים י”ט): ”עשה אדם מצוה אחת מוסרים לו מלאך אחד. עשה שתי מצות מוסרים לו שני מלאכים. עשה כל המצות מוסרין לו מלאכים הרבה שנהאמר כי מלאכיו יצוה לך. ומי הם המלאכים אלו שמשרים אותו מן המזיקים שנהאמר י”פל מצדך אלף ורבה מימינך”

אמר רבי יהושע בן לוי, מהו י”פל מצדך אלף, הקדוש ברוך הוא מוסר לכל אחד ואחד מישראל רבוא ואלף מלאכים שיהו משמרין אותו ועושין לו דרך ואחד מהם מכריז ואומר תנו כבוד לצלמו של הקדוש ברוך הוא לפי שכל העולם כלו מלא רוחות ומזיקין. אמר רבי יהודה בר שלום בשם רבי לוי, אין לך בית רבע בחללו של עולם שאין בו תשעה קבין מזיקין.

ומנין שמלאך כורז לפניו שנהאמר אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף (איוב לג, כג), אם יהא מן אותן אלף, כורז לפניו, להגיד לאדם ישרו אותה שעה ויחננו ויאמר פדעוהו מרדת שחת מצאתי כפר’. הוי, אם נתרבה במצות, רבוא ואלף מלאכין משמרין אותו. ואם הוא שלם בתורה ובמעשים טובים הקדוש ברוך הוא משמרם...”

כאשר אדם עושה מצווה מוסרים לו מלאך (פרקליט) לשומרו ולהמליץ עליו טוב. לפי המדרש שהבינו למעלה (”מלאך לפניך לשמרך בדרך”) ולפי המשנה במסכת אבות: אבות פרק ד’ משנה י”ג: ”רבי אליעזר בן יעקב אומר: העושה מצוה אחת קונה לו פרקליט אחד והעובר עברה אחת קונה לו קטיגור אחד, תשובה ומעשים טובים כתריס בפני הפרענות”

ועוד, לפי המדרשים אדם שעושה הרבה מצות מוסרים לו אלף מלאכים לשמר בצד שמאל ורבוא מלאכים לשמר בצד ימין. וזה חצי מחניהו של הקב”ה שכתוב ”רכב אלקים רבותים אלפי שנהאמר”. קרי מחנה הקב”ה 22,000 מלאכים ולאדם העושה הרבה מצות מוסרים לו 11,000 מלאכים – 1,000 משמאלו, 10,000 מימנו (עץ יוסף).

בקריעת ים סוף מלאך בא להציל את בני ישראל. ונסביר:

כאשר בני ישראל באו בתוך ים סוף כתוב:

שמות פרק י”ד פסוק כ”ב:

”והמים להם חומה מימינם ומשמאלם”

וכאשר הם עברו בתוך הים כתוב (עוד הפעם):

שמות פרק י”ד פסוק כ”ט:

”והמים להם חמה מימינם ומשמאלם”

יש שינוי דק בין הפסוקים האלו. בראשון כתוב ”חומה” (עם האות וו) ובשני כתוב

”חמה” (חסר, בלי האות וו). ומסברים חז”ל:

זקנים מבעלי התוספות (פרק פסוק): "חמה חסר כתיב לפי שבתחלה נתמלא הים חמה עליהם עד שבא גבריא'ל ושםם כחומה בתוך הים. היה מכריז על הים ואומר למים שבימינם הזהירו בישראל שעתידין לקבל התורה שנתנה בימינו של הקב"ה שנא' מימינו אש דת למו, וחזר ואמר לים שבשמאלם הזהירו בישראל שעתידין להניח תפילין בשמאל, חזר ואמר למים שלאחוריהם הזהירו ישראל שעתידים להתעטף בציצית מאחוריהם. והמים שומעין דבריו ועומדין חומות ונחלק להם הים לשנים עשר קרעים כדי שיהא לכל שבט ושבט שביל לבדו..." (וראה גם בעל הטורים שמפרש למה נתמלא הים חמה)

הים נתמלא 'חמה' על בני ישראל והיתה סכנה שאולי לא יקרע להם, והם יטבעו בים. או אם יקרע להם, אולי יחזור עליהם וישטפם (טעם שני, בגלל שכתוב המילה "חמה" חסר רק כאשר הם עברו בים ולא שנכנסו). ובא המלאך גבריא'ל ("שלח מלאך לפניך לשמרך בדרך") והכריז עליהם לטובה (וכמו שמובא במדרש תנחומא, שהמלאך מכריז לפניו). הוא הכריז דווקא על מעשים טובים ומצוות שהם יעשו בעתיד, קרי קבלת התורה, מצוות תפילין, ומצוות ציצית.

ואולי מה שכתוב על מרים אחות משה רבנו - "ותתצב אחתו מרחק" גם קשור לנושא הזה. והרמז:

כאשר מרים עמדה על שפת הים "לדעת מה יעשה לו" - למשה רבנו בתיבה, כתוב: שמות פרק ב' פסוק ד':

"ותתצב אחתו מרחק לדעה מה יעשה לו"

"ותתצב" – העמידה, הציבה (מכילתא דר' ישמעאל: "ותתצב - ששרתה עליה רוח הקודש")
"אחתו" – מרים את עצמה

"מרחק לדעה" – בעתיד לדעת (לדעת מה יהיה בעתיד עם משה רבנו)

"מה יעשה לו" – ראשי תיבות, אותיות: **מ', י', ל', רמז, משה יקרע להם (את הים)**.
אולי רמז שהיא עמדה במרחק 'מיל', או שחיכתה זמן הליכת 'מיל', שזה בין 18 – 24 דקות, שעה קלה.
"מה יעשה", ראשי תיבות, אותיות: **מ', י', אותיות המילה 'ים'.**

"מה יעשה", סופי תיבות, אותיות: **ה', ה', עולה 10**. רמז לעשרת הדברות. ויוריד להם התורה.
ואולי רמז מהמילה "ותתצב" למה שיקרה בעתיד (הכרזת המלאך גבריא'ל על הים):

"ותתצב", אותיות: **ו', ת', ת', ב'**

ו' – 6 (וו סיון, יום קבלת התורה)

ת' – תורה

ת' – תפילין

צ' – ציצית

ב' – בים

"ותתצב" – בזכות שבני ישראל יקבלו התורה ביום וו בסיון, ובזכות מצוות שיעשו, תפילין וציצית, משה רבנו (בציווי ה') יקרע להם הים, והמים יתייצבו להם כמו חומה, והם יעברו ב12 קרעים בים בשלום.

ובמישור הרעיוני יש כאן מוסר לבני ישראל:

פרק י"ד פסוק כ"ט:

"והמים להם חומה מימינם ומשמאלם"

"והמים" – התורה (התורה נמשלה למים)

"להם חומה" – מגינה על בני ישראל (בדומה לחומה שמגינה על מה שיש בתוכה - שמות בני ישראל כתובים בתוך התורה)
"מימינם ומשמאלם" - (תהלים צ"א, ז'): "יפל מצדך אלף ורבבה מימינך אליך לא יגש".
אם ישמרו התורה ימסרו לכל אחד ואחד מהם הרבה מלאכים לשמרו. וגם,
דברים ל"ג, ג': "מימינו אשדת למו".

* * * * *

"עד הנהר"

פרק כ"ג פסוק ל"א
"ושתי את גבלך מים סוף ועד ים פלשתים וממדבר עד הנהר כי אתן בידכם את ישבי הארץ וגרשתמו מפניך"

"שתי"— אקבע את גבולך, אשים את גבולך.
 יש כאן תיאור כללי של ארץ ישראל השלמה. ותיאור יותר מפורטת בפרשת מסעי.

לא כתוב כאן שם הנהר וגם לא שם המדבר ("וממדבר עד הנהר").
 רש"י (על המילים "עד הנהר"): "פרת"
 ופרשו חז"ל (ללא יוצא מהכלל) "עד הנהר", עד נהר פרת (בצפון).

לפי חז"ל יש תיאור כאן ממזרח למערב ומדרום לצפון.
 מים סוף במזרח עד ים פלשתים (ים התיכון) במערב.
 ממדבר בדרום (המדבר שבני ישראל היו בו במ' שנה שהיו במדבר) עד נהר פרת בצפון.

נהר פרת הוא החשוב בין ארבעת הנהרות המוזכרים בספר בראשית (פרק ב' פסוק י"ד).
 ולפי רש"י בגמרא (ברכות נ"ה, ב') נהר פרת התחלק לשלושה נהרות, והוא הנהר הראשי
 בין ארבעת הנהרות, והם שלוחיו שלו. והוא הנקרא 'יובל', הנהר שמשקה את גן עדן,
 ויוצא מגן עדן. השם 'פרת' על "שגדל ורבה בלא שום מטר"
 (אולי רמז, 'פרת'—אותיות: פ', ר', ת', פרה, רבה, תשקה).
 ולמרות שלא כתוב בפסוק כאן שם הנהר, אולי בגלל חשיבותו יש רמזים לשם 'פרת'
 מיד בתחילת הפסוק:

(1) **"ושתי את גבלך" באתב"ש: פבאם תא רשכל**
 ראש תיבות, אותיות: פ', ת', ר' עולה 680
 פרת עולה 680

(2) **"ושתי את גבלך"**
 ראש וסוף תיבות, אותיות: ו' + י', א' + ת', ג' + ד' עולה 440
 יובל באתב"ש: מפשך עולה 440

(3) **"וממדבר עד הנהר כי אתן בידכם את"**
 ראש וסוף תיבות, אותיות: ו' + ר', ה' + ר', כ' + י', א' + נ', ב' + ס', א' + ת' עולה 1009
 עד נהר פרת עולה 1009

(4) **"מים סוף ועד ים פלשתים וממדבר עד"**
 ראש וסוף תיבות, אותיות: מ' + ס', ס' + פ', ו' + ד', י' + ס', פ' + ס', ו' + ר', ע' + ד' עולה 680
 פרת עולה 680

(5) "ועד ים פלשתים וממדבר עד הנהר כי אתן בידכם"
באתב"ש :

פזק מי וכבאמי פייקשג זק צטצג לס תאט שמקלי
ראש וסוף תיבות, אותיות :

פ'+ק', מ'+י', ו'+י', פ'+ג', ז'+ק', צ'+ג', ל'+ס', ת'+ט', ש'+י' עולה 1318
עולה 1318 "ועל יובל ישלח שרשיו"

(ירמיהו י"ז, ח"י- "ועל יובל ישלח שרשיו ולא ירא [יראה] כי יבא חם והיה עלהו רענן...")

(6) "פלשתים וממדבר עד"
באתב"ש :

וכבאמי פייקשג זק עולה 689 ועוד 3 מילים עולה 692
זה פרת עולה 692

ועוד :

כתוב בספר בראשית :

פרק ב' פסוק י"ד : "והנהר הרביעי הוא פרת"
רש"י : "החשוב על כלם, הנזכר על שם ארץ ישראל"

(1) "עד הנהר כי אתן בידכם" באתב"ש : זק צטצג לס תאט שמקלי

ראש וסוף תיבות, אותיות : ז'+ק', צ'+ג', ל'+ס', ת'+ט', ש'+י' עולה 989
עולה 989 "הרביעי הוא פרת"

(2) "גבלך מים סוף ועד ים פלשתים וממדבר עד הנהר כי אתן"
ראש וסוף תיבות, אותיות :

ג'+ד', מ'+ס', ס'+ף, ו'+ד', י'+ס', פ'+ס', ו'+ר',
ע'+ד', ה'+ר', כ'+י', א'+ן עולה 989
עולה 989 "הרביעי הוא פרת"

הגבול יקבע ממדבר בדרום "עד הנהר", נהר פרת בצפון (ובצפון מזרח).

* * * * *

"הצרעה"

פרק כ"ג פסוק כ"ח:

"ושלחתי את הצרעה לפניך וגרשה את החוי..."

רש"י: "...והצרעה לא עברה את הירדן, והחוי והכנעני הם ארץ סיחון ועוג, לפיכך מכל ז' אומות לא מנה אלא אלו. וחוי אע"פ שהוא מעבר הירדן והלאה, שנו רבותינו במסכת סוטה, על שפת הירדן עמדה וזרקה בהם מרה"

(1) "לפניך וגרשה את החוי" עולה 1134 ועוד 4 מילים עולה 1138
זרקה מרה מעבר הירדן עולה 1138

(2) "הצרעה לפניך" עולה 560 ועוד 10 אותיות ו 2 מלים עולה 572
לא עברה ירדן עולה 572

* * * * *

"עד אשר תפרה ונחלת"

פרק כ"ג פסוק ל':

"מעט מעט אגרשנו מפניך עד אשר תפרה ונחלת את הארץ"

כיבוש הארץ לקח שבע שנים. ולקח עוד שבע שנים של חלוקה עד שישב כל אחד בנחלתו. ואולי רמזים מהפסוק:

(1) "אשר תפרה ונחלת"

ראש תיבות, אותיות: א', ת', ו', עולה **407**

ז' שנים עולה **407**

שיהיו עוד שבע שנים של חלוקה אחרי הכיבוש עד אשר "ונחלתה".

(2) "תפרה ונחלת את"

ראש תיבות, אותיות: ת', ו', א', עולה **407**

ז' שנים עולה **407**

שיהיו עוד שבע שנים של חלוקה אחרי הכיבוש עד אשר "ונחלתה".

(3) "אגרשנו מפניך עד אשר תפרה" עולה 2020

ז' שנות כיבוש וז' שנות חלוקה עולה **2019**

(4) "מעט אגרשנו"

באתב"ש:

יזן תרגבטף עולה 761 ועוד 9 אותיות ועוד 2 מילים עולה **772**

שבע שנים עולה **772**

(5) "אגרשנו"

באתב"ש:

תרגבטף עולה 694 ועוד 6 אותיות עולה **700**

כיבוש ז' שנה עולה **700**

(6) "עד אשר"

באתב"ש:

זק תבג

ראש תיבות, אותיות: ז', ת', עולה **407**

ז' שנים עולה **407**

שיהיו עוד שבע שנים של חלוקה אחרי הכיבוש "עד אשר" "ונחלתה".

(7) "אגרשנו מפניך עד אשר תפרה"
באתב"ש :

תרגבטף יוטמל זק תבג אוגץ עולה 1401 ועוד 5 מילים עולה 1406
כיבוש הארץ שבע שנים
עולה 1406

(8) "את הארץ"
באתב"ש :

תא צתגה עולה 899 ועוד 6 אותיות ועוד 2 מילים עולה 907
כיבוש וחלוקה י"ד שנים
עולה 907
סה"כ גירוש וחלוקה עד "ונחלת את הארץ", י"ד שנה.

ועוד :

"מעט מעט אגרשנו",
ראש תיבות, אותיות : מ', מ', א', עולה 91 למנין המילה 'מלאך'.
"מעט אגרשנו מפניך",
ראש תיבות, אותיות : מ', א', מ', עולה 91 למנין המילה 'מלאך'.

בקשר למלאך כתוב :

שמות (כ"ג, כ') : "הנה אנכי שלח מלאך לפניך"
ומפרש :

רש"י : "כאן נתבשרו שעתידין לחטוא"

ובקשר לכתוב "מעט מעט אגרשנו" דורש המדרש :

ילקוט שמעוני (דברים י"א, רמז תתע"ד), "רבי אלעזר בן עזריה אומר... והרי הצדיקים אין
יראים מן החיה, ואם תאמר למה יגע יהושע, כל אותה היגיע אינם אלא שחטאו ישראל
נגזר להם מעט מעט"

ואולי הרמז כאן, שכמו שהחטא גרם שמלאך ילך לפניהם, כך החטא גרם "מעט מעט
אגרשנו".

* * * * *

”ואל משה אמר עלה”

פרק כ”ד פסוק א’:

”ואל משה אמר עלה אל ה’ אתה ואהרן נדב ואביהוא ושבעים מזקני ישראל...”

רש”י: ”בד’ בסיון נאמר לו עלה”

1. ”ואל משה אמר עלה אל ה’ אתה”
עולה 1191
עולה 1191 רביעי בסיון נאמר למשה עלה

2. ”משה אמר”
עולה 586
עולה 586 נאמר ביום ד’ בסיון עלה

* * * * *

"ויספר לעם"

פרק כ"ד פסוק ג':

"ויבא משה ויספר לעם את כל דברי ה'..."

1. רש"י: "מצות פרישה והגבלה"

1189	עולה	" <u>ויספר לעם את כל דברי ה'</u> "
1189	עולה	<u>"ב' מצות, הפרישה והגבלה"</u>

2. רש"י: "בו ביום"

וזה ד' סיון

496	עולה	" <u>ויספר לעם</u> "
496	עולה	<u>"היה יום רביעי בסיון"</u>

* * * * *

כל הדברים'

אצל עשרת הדברות כתוב:

שמות פרק כ' פסוק א':

וידבר אל-ה-י-ם את כל הדברים האלה לאמר

יונתן בן עוזיאל: "ומליל ה' ית כל דבריא האילין למימר"

אונקלוס: "ומליל יי ית כל פתגמא האילין למימר"

אצל עשרת הדברות, **"כל הדברים"** מתורגם, **"כל דבריא"** וגם **"כל פתגמא"**.

לרמוז (על התורה והמצות):

"כל דבריא" עולה 267 למנין המילה **'התורה'** (באתב"ש: צאפגץ עולה 262 ועוד 5 האותיות).

בפרשת "אלה המשפטים", כתוב:

שמות פרק כ"ד פסוק ג':

"...ויענן כל העם קול אחד ויאמרו כל הדברים אשר דבר ה' נעשה"

אונקלוס: "ואתיב כל עמא קלא חד ואמרו כל פתגמא די מליל יי נעבד"

שמות פרק כ"ד פסוק ז':

"...ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע"

יונתן בן עוזיאל: "ואמרו כל פתגמא דמליל ה' נעביד ונקביל"

אצל משפטי התורה, **"כל הדברים"** (פסוק ג') מתורגם, **"כל פתגמא"**.

לרמוז:

"כל פתגמא" עולה 584 למנין המילים **"כי לקח טוב"** (באתב"ש: לך כדס נפש).

כל משפטי התורה הם לקח טוב.

(**"רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצות"**)

וגם:

"כל פתגמא" עולה 584 למנין המילה **'מחלוקת'**.

לרמוז:

שירבו מחלוקות בפירוש התורה.

וגם:

"כל פתגמא" עולה 584 למנין המילה **"התראה"** (באתב"ש: צאגתץ).

'התראה' עולה 611 למנין המילה **'תורה'**.

לרמוז:

התראה על המצות כתובים בתורה.

וגם:

"כל פתגמא" באתב"ש: **לך וארימת** עולה 707 למנין המילים **"מרפא לשון"**.

לרמוז:

דברי תורה מרפאים בעיות הדיבור.

* * * * *

"כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע"

כאשר משה רבנו סיפר לעם את דברי ה', כתוב:

פרק כ"ד פסוק ג':

"ויען כל העם קול אחד ויאמרו כל הדברים אשר דבר ה' נעשה"

וכאשר קרא לפניהם את דברי ה' שכתב, כתוב:

פרק כ"ד פסוק ז':

"ויקרא באזני העם ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע"

חוץ מההבל בין מה שאמר העם, "נעשה" לבין "נעשה ונשמע", בפעם השנייה כאשר אמרו "נעשה ונשמע" לא אמרו המילה "הדברים" רק "כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע". והשאלה למה?

ונראה להגיד:

כאשר משה רבנו ספר להם הדברים הוא רק אמר להם קצת מצוות, ולפי:

רש"י: "ז' מצות בני נח ושבת וכבוד אב ואם ופרה אדומה ודינין"

ועל זה ענו העם ואמרו "את כל הדברים...נעשה". כי אולי חשבו שאלו "הדברים" הם כל המצוות ולפי זה לא היה בזה טעם להגיד "ונשמע", שמשמעו בעתיד. אבל כאשר נכנסו לברית ומשה רבנו כתב את דברי ה' (ואולי כתב עוד על מה שספר להם לפני שנכנסו לברית), הם הבינו שיש יותר מצוות. ועל זה אמרו "נעשה ונשמע", "נעשה" מה שכתוב כבר "ונשמע" מה עוד יצווה לנו. ועל זה אי אפשר להגיד "כל הדברים" כי עכשיו הבינו שיש דברים שהם עדיין לא שמעו. והנכנס לברית צריך לאשר הדברים. ואם זה היה לפני מתן תורה (לפי רש"י) אז עדיין לא שמעו כל הדברים. ואם זה היה אחרי מתן תורה (ראה כלי יקר) עדיין לא נכתבו "כל הדברים" על ידי משה רבנו ועדיין לא נקראו לפניהם.

ועוד:

"כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע" ראש תיבות, אותיות **כ', א', ד', י', נ', ו'** עולה **91**

למנין המילה **'מלאך'**, ולמנין המילה **'כ-א-ד-נ-ו'**.

לרמז:

שבעתיד כאשר יוביל **'מלאך'** את בני ישראל הוא ידרוש קיום הברית ("נעשה ונשמע").

ולא יסבול אי שמיעה בקולו כי שמו **כ-א-ד-נ-ו**, קרי שמו של הקב"ה בקרבו.

(וראה רש"י שמגלה לנו שאותיות שמו של המלאך עולה 314 למנין ש-ד-ו)

* * * * *

"נעשה ונשמע"

כאשר משה רבנו סיפר לעם את דברי ה', כתוב:

פרק כ"ד פסוק ג':

"ויען כל העם קול אחד ויאמרו כל הדברים אשר דבר ה' נעשה"
יונתן בן עוזיאל: "ואתב כל עמא קלא חד ואמרו כל דמליל ה' נעביד"

וכאשר קרא לפניהם את דברי ה' שכתב בספר, כתוב:

פרק כ"ד פסוק ז':

"ויקרא באזני העם ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע"
יונתן בן עוזיאל: "ואמרו כל פתגמא דמליל ה' נעביד ונקביל"

יש כמה שינויים בתגובה של בני ישראל למה שאמר משה רבנו, ולמה שקרא לפניהם: בפסוק ג' כתוב המילים, "קול אחד", והמילים "כל הדברים". והם לא כתובים בפסוק ז'.

ובפסוק ז' הוסיפו בני ישראל על "נעשה" ואמרו גם "ונשמע".

הכלי יקר נותן פירוש למה הוסיפו המילה "ונשמע".

ונראה לי להגיד:

השינויים האלו גם באים להזכיר את שבחם של ישראל.

ואסביר:

כאשר משה רבנו אמר להם בעל פה (פסוק ג') על כמה דינים שכבר נתן להם, ולפי חז"ל (ראה רש"י) על ז' מצוות בני נח, ושבת, וכבוד אב ואם, ופרה אדומה, ודינים שנתנו להם במרה, היה מוטל עליהם קיום המצוות האלו, קרי עשייה. ואז ענו "נעשה". אבל כאשר משה רבנו כתב הדברים בספר וקרא אותם לפניהם הם הבינו (ראה כלי יקר) שיהיו עוד מצוות עליהם בעתיד, בקבלת ספר יתרו ארוך, קרי, ספר התורה עם תרי"ג מצוות. ובמצוות העתידיות שיקבלו יהיו מצוות שקיומם רק על ידי שמיעה, כמו לשמוע קול שופר, ועוד. בהרבה מהמצוות הדרושים עשייה ("נעשה") אפשר למנות שלית, כגון למסור גט. כי אמרו חז"ל שלית של אדם כמותו (ובהרבה מצוות יהודי אחד יכול להוציא את חברו, כי כל ישראל ערבים זה בזה, והרבה פעמים אפשר לצאת רק בשמיעה, לפי הכלל שומע כעונה). אבל במצוות הדרושות שמיעה (ונשמע") אי אפשר למנות שלית. יהודי לא יכול לבקש מחברו לשמוע קול השופר בשבילו או לשמוע קריאת התורה בשבילו, או לשמוע קריאת המגילה בשבילו, או קידוש או הבדלה בשבילו. כדי לקיים מצוות אלו, היהודי מוכרח לשמוע בעצמו.

ואולי לזה התכוונו בני ישראל כאשר הוסיפו ואמרו "ונשמע".

שבחם של ישראל שהכריזו על רצונם לקיים את כל סוגי המצוות, אלו שרק בעשייה ("נעשה") וגם אלו בעשייה ושמיעה (שומע כעונה), וגם אלו שרק בשמיעה ("ונשמע"). ולפי הרעיון הזה המילה "ונשמע" בא, ביחד עם המילה "נעשה", לכלול "כל הדברים" (כל המצוות). ואז לא היה צורך להגיד "כל הדברים". כי כפי שכבתי "נעשה ונשמע" כולל כל סוגי המצוות, "כל הדברים" שקבלו, ושיקבלו בעתיד.

ובנושא "ויען כל העם קול אחד", כותב:

אבו עזרא (על המילים "ויען כל העם") : "כאילו הוא איש אחד" (אמנם, גם אמרו חז"ל "ויען כל העם קול אחד" כי רק אמרו "נעשה", שזה קול אחד. ביחס למאמר "נעשה ונשמה" שזו שתי קולות).

כאשר משה רבנו אמר להם הדברים בעל פה, היה צורך "ויען כל העם קול אחד" (דומה לבלב אחד), כדי לשלול המחלוקת. וקצת רמז לזה :

"כאילו הוא איש אחד" עולה 403 ועוד 4 מילים עולה 407
לשלול המחלוקת באתב"ש : **כבכפך ציסכפדא** עולה 407

כי יכול להיות שיהודי אחד יגיד ששמע דבר אחד, ויהודי שני ששמע דבר אחר. אבל אחרי שנכתבו הדברים בספר, יש עדות לדברים, ואין מקום למחלוקת על מה שנאמר. ולפי זה נראה להגיד שבפסוק ז' לא כתוב "קול אחד". כי אין צורך, הלא הדברים כתובים וברורים לכל אחד. וכולם ענו על מה שמעו מן הכתב.

ועוד :
"נעשה" באתב"ש : **טזסץ** עולה 108
"ונשמע" באתב"ש : **פטביז** עולה 108
גיהנס עולה 108

קיום "נעשה ונשמע" שומר את היהודי מלרדת לגהינם, ומזכה אותו להגיע :

אל גן עדן עולה 208 ועוד 7 אותיות ועוד 3 מילים עולה 218
"נעשה ונשמע" באתב"ש : **טזסץ פטביז** עולה 216 ועוד 2 מילים עולה 218

ועוד :
"ונשמע", גם על העבר, גם על ההווה, וגם על העתיד.
יונתן בן עוזיאל תרגם "ונשמע" :
"ונקביל" באתב"ש : **פטדשמך** עולה 453
ויש בזה רמז על העבר ועל הווה, קרי תוכן :
"ספר הברית" באתב"ש : **חוג צשגמא** עולה 451 ועוד 2 מילים עולה 453
אונקלוס תרגם "ונשמע" :
"ונקביל" באתב"ש : **פטדשך** עולה 413
ויש בזה גם רמז על העתיד :
"כל פרטי התורה" באתב"ש : **לך וגנס צאפגץ** עולה 413

וּמַעֲנִיין :

כַּאֲשֶׁר מֹשֶׁה רִבְּנוֹ סִיפֵר לַעֲם דְּבַר ה', עֲנוּ הָעָם וְאָמְרוּ (פְּסוּק ג') :

"כֹּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' נַעֲשֶׂה"

בְּחֶלֶק הַזֶּה שֶׁל הַפְּסוּק, בְּתַרְגוּם יוֹנָתָן בֶּן עוֹזִיָּאל אֵין תַּרְגוּם לַמִּילָה "הַדְּבָרִים".

(בְּתַחֲלִית פְּסוּק ג' אוֹנֶקְלוֹס מֵתַרְגֵּם "הַדְּבָרִים", 'פְּתַגְמִיא', אֲבָל בְּסוֹף הַפְּסוּק חֹסֵר הַמִּילָה פְּתַגְמִיא)

כַּאֲשֶׁר מֹשֶׁה רִבְּנוֹ קָרָא לִפְנֵי הָעָם אֶת סֵפֶר הַבְּרִית, עֲנוּ הָעָם וְאָמְרוּ (פְּסוּק ז') :

"כֹּל אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע"

לְמַרּוֹת שֶׁלֹּא כָּתוּב בּוֹ הַמִּילָה "הַדְּבָרִים", יֵשׁ בְּתַרְגוּם יוֹנָתָן בֶּן עוֹזִיָּאל הַמִּילָה "פְּתַגְמִיא".

וְאוּלֵּי יֵשׁ בָּזֶה קֶצֶת רִמּוּז.

שְׂכַאֲשֶׁר הִסְכִּימוּ לְבְרִית, הִסְכִּימוּ "לְכֹל הַדְּבָרִים" (לְכֹל פְּתַגְמִיא) הַכְּתוּבִים בְּסֵפֶר הַבְּרִית,

כּוֹלֵל הַדְּבָרִים שְׂדוּרָשִׁים אֲמוֹנָה.

כַּאֲשֶׁר מֹשֶׁה רִבְּנוֹ אָמַר לָהֶם דְּבַר ה' הֵם אָמְרוּ רַק "קוֹל אֶחָד", "נַעֲשֶׂה". הִסְכִּימוּ לַעֲשׂוֹת

דְּבַר ה' (וְזֶה בְּדְבָרִים שֶׁהֵם בָּרַעַשִׁיָּה, הַמִּשְׁפָּטִים, הַמִּצְוֹת). אֲבָל כַּאֲשֶׁר מֹשֶׁה רִבְּנוֹ קָרָא לִפְנֵיהֶם

סֵפֶר הַבְּרִית הֵם אָמְרוּ שְׁתֵּי קוֹלוֹת, "נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע". הִסְכִּימוּ לַעֲשׂוֹת וּלְקַבֵּל 'כֹּל הַדְּבָרִים'.

לַעֲשׂוֹת הַמִּשְׁפָּטִים וְהַמִּצְוֹת, וּלְקַבֵּל 'כֹּל הַדְּבָרִים' הַכְּתוּבִים בְּסֵפֶר.

* * * * *

ברית התורה

פרק כ"ד פסוק ו':

"וַיִּקַּח מֹשֶׁה חֲצִי הַדָּם וַיִּשֶׁם בְּאֵגָנָה"

רש"י: "מי חלקו, מלאך בא וחלקו... ומכאן למדו רבותינו, שנכנסו אבותינו לברית במילה, וטבילה, והרצאת דמים, שאין הזאה בלא טבילה"

"הדם וישם"

ראש וסוף תיבות, אותיות: ה'+ס', ו'+ס' עולה **91**

מלאך עולה **91**

כדי לחלק את הדם בדיוק לחצי בא מלאך וחלקו.

הרצאת דמים זה הזאת חצי הדם מהאגנות על העם (וחצי זרק על המזבח).
ונכנסו לברית עם 3 דברים, ורמז:

"וַיִּקַּח מֹשֶׁה חֲצִי הַדָּם"

באתב"ש:

פמדס יבץ סהם צקי עולה 591 ועוד 13 אותיות עולה **604**

במילה בטבילה בהזאת דם עולה **604**

'מילה וטבילה והזאת דם' עולה **612** למנין המילה **'ברית'**.
'במילה ובטבילה ובהזאת דם' עולה **616** למנין המילה **'התורה'**

לרמז לנו שאבותינו הוכנסו לברית התורה בדברים האלו.

ועוד:

"חצי הדם" באתב"ש: **סהם צקי** עולה **305** למנין המילה **'כפרה'**
אולי רמז שחצי הדם הנזרק על המזבח היה כפרה.

לפני שבני ישראל נכנסו לברית התורה כתוב:

פרק כ"ד פסוק ג':

"וַיָּבֹא מֹשֶׁה וַיְסַפֵּר לָעָם אֵת כָּל דְּבָרֵי ה' וְאֵת כָּל הַמִּשְׁפָּטִים וַיַּעַן כָּל הָעָם קוֹל אֶחָד וַיֹּאמְרוּ כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' נַעֲשֶׂה"

ניתן להגיד:

רַבב"ע (כ"ד, ז'): "ובתחילה סיפר להם, וענו קול אחד, כאלו קול אחד נעשה"

נראה שכאן רצה להגיד שענו קול אחד, רק מילה אחת, "נעשה". ואחר כך בשעת הברית, אחרי שקרא לפניהם ספר הברית, ענו שני קולות "נעשה ונשמע". אבל לא נראה שזה עיקר משמעות המילים "קול אחד", כי כתוב בפרוש שהם אמרו רק "נעשה". ואז, מה מחדש לנו המילים "קול אחד"?

אלא נראה יותר להגיד שעיקר משמעות המילים "קול אחד", זה לפי:
ראב"ע (על המילים ויען על העם"): "כאילו הוא איש אחד"
 (איש אחד, דעה אחת)
 ורמזים:

(1) "משה ויספר לעם את כל דברי ה' ואת כל המשפטים ויען כל העם קול"
 באתב"ש:

יבץ פמחוג כזי תא לך קשגם מ-ץ פתא לך ציבונמי פמזט לך צזי דפך
 סוף תיבות, אותיות: י', ג', י', א', ד', ס', צ', א', ד', י', ט', ד', י', ד'
 עולה 344
 עולה 344 **כאיש אחד**

(2) "כל המשפטים ויען כל העם קול אחד ויאמרו כל הדברים"
 ראש וסוף תיבות, אותיות:

כ'+ל', ה'+ס', ו'+ן, כ'+ל', ה'+ס', ק'+ל', א'+ד', ו'+ו', כ'+ל', ה'+ס'
 עולה 488
 עולה 488 **דעה אחת**

(3) "העם קול אחד ויאמרו כל הדברים אשר"
 ראש וסוף תיבות, אותיות:

ה'+ס', ק'+ל', א'+ד', ו'+ו', כ'+ל', ה'+ס', א'+ר'
 עולה 488
 עולה 488 **דעה אחת**

(4) "אחד ויאמרו כל הדברים אשר דבר ה' נעשה"

סוף תיבות, אותיות: ד', ו', ל', ס', ר', ר', ה', ה'
 עולה 490
 עולה 490 **בדעה אחת**

(5) "דבר" באתב"ש: קשג
 עולה 403
 עולה 403 **"כאילו הוא איש אחד"**

בני ישראל היו 12 מטות (שבטים), ודעותיהם של כל שבט ושבט שונה קצת אחת
 מחברתה (וכמו שראינו שחלקו על מטה אהרן). וכאן זה דבר יוצא דופן שענו כל העם "קול
 אחד" (אחדות הדעות), איש אחד בלב אחד, ענו "נעשה". ואחרי שהם גילו אחדות דעה
 כזו הם הוכנסו לברית התורה בשלושה דברים: מילה, טבילה, הרצאת דם.
 מ'—מילה
 ט'—טבילה
 ה'—הזאה (דם)
 אותיות המילה "מטה" המזכיר שהם היו באותו רגע בדעה אחת, מבחינת דעות כמטה
 אחת.
 (ואולי רמז: "העם קול אחד" סוף תיבות, אותיות: ס', ל', ד' עולה 74 למנין המילה 'כמטה')

ועוד :

אבן עזרא : ומלת אגנת "כלים עגולים"

"באגנות" עולה 456 ועוד המילה עולה 457

"כלים עגולים" באתב"ש: **לכמי זרפכמי** עולה 457
'האגנת' היו כלים עגולים ולא מכלי הקדש.

ועוד :

פרק כ"ד פסוק ח' :

"ו**יקח משה את הדם ויזרק על העם**"

ראש וסוף תיבות, אותיות :

ו+ח', מ+ה', א'+ת', ה'+ס', ו'+ק' עולה 611 למנין המילה 'תורה'
בזריקת הדם על העם הכניס אותם לברית 'תורה'.

* * * * *

"נערי בני ישראל"

פרק כ"ד פסוק ה':

"וישלח את נערי בני ישראל ויעלו עלת ויזבחו זבחים שלמים לה' פרים"
לפי חז"ל "נערי בני ישראל" הם הבכורים או הבחורים בני הזקנים.

רש"י (על המילים "את נערי"): "הבכורות"

ורמז:

"ויעלו עלת ויזבחו"

ראש וסוף תיבות, אותיות: ו' + ו', ע' + ת', ו' + ו' עולה 494

בכורות באתב"ש: **שלפגא** עולה 494

(נערי בני ישראל הם אלו שהעלו עולות, והם הבכורות)

וגם:

רס"ג: "בכורי"

ורמזים:

(1) **"וישלח את נערי בני ישראל"**

סוף תיבות, אותיות: ח', ת', י', י', ל' עולה 458

"בכורי" באתב"ש: **שלפגם** עולה 453 ועוד 5 אותיות עולה 458

(2) **"וישלח את נערי בני ישראל ויעלו עלת ויזבחו זבחים שלמים"**

ראש תיבות, אותיות:

ו', א', נ', ב', י', ו', ע', ו', ז', ש' עולה 458

"בכורי" באתב"ש: **שלפגם** עולה 453 ועוד 5 אותיות עולה 458

וגם:

אבן עזרא: "הם הבחורים בני הזקנים"

(1) **"וישלח את נערי"**

באתב"ש:

פמבכס תא טזגם

ראש וסוף תיבות, אותיות: פ' + ס', ת' + א', ט' + ס' עולה 590

"הם הבחורים בני הזקנים" עולה 590

(2) **"וישלח את נערי בני ישראל ויעלו עלת ויזבחו זבחים שלמים לה'"**

באתב"ש:

מבגתך פמזכף זכא פמעשסף עשסמי בכימי כ---ץ

ראש וסוף תיבות, אותיות:

מ' + ד', פ' + ק', ז' + א', פ' + ק', ע' + י', ב' + י', כ' + צ' עולה 590

"הם הבחורים בני הזקנים" עולה 590

חזקוני: "הם הבחורים"

- (1) **"ישראל ויעלו עלת ויזבחו זבחים שלמים לה' פרים"**
 ראש תיבות, אותיות: י', ו', ע', ו', ז', ש', ל', פ' עולה 509
בחורי הבכורים
 עולה 509

- (2) **"נערי בני ישראל ויעלו עלת ויזבחו זבחים"**
 באתב"ש:
טזגם שטם מבגתך פמזכך זכא פמעשסף עשסמי
 סוף תיבות, אותיות: ס', ס', ד', א', א', י', עולה 271
"הבחורים"
 עולה 271

- (3) **"ויעלו עלת ויזבחו זבחים שלמים לה'"**
 באתב"ש:
פמזכך זכא פמעשסף עשסמי בכימי כ---ץ
 סוף תיבות, אותיות: א', א', א', י', י', עולה 271
"הבחורים"
 עולה 271

* * * * *

"אצילי בני ישראל"

פרק כ"ד פסוק י"א :

"ואל אצילי בני ישראל לא שלח ידו"

רש"י (על המילים "ואל אצילי"): " הם נדב ואביהוא והזקנים"

נדב ואביהוא היו שקולים כנגד שבעים סנהדרין (זוהר אחרי מות נ"ו, ב').
וגדולים במעשים ושקולים כמשה ואהרן (אור החיים).
והם היו מהבחרים של אצילי ישראל.
ואולי יש כאן רמז :

"ואל אצילי בני ישראל"

ראש וסוף תיבות, אותיות : ו' + ל', א' + י', ב' + י', י' + ל', עולה 99
זה נדב ואביהוא עולה 99

ועוד רמזים :

(1) **"לא שלח ידו ויחזו"**

ראש תיבות, אותיות : ל', ש', י', ו' עולה 346 ועוד 4 אותיות עולה 350
"הם נדב ואביהוא והזקנים" עולה 350

(2) **"בני ישראל לא שלח ידו ויחזו את ה-א-ל-ה-ים ויאכלו"**

ראש תיבות, אותיות : ב', י', ל', ש', י', ו', א', ה', ו' עולה 370
נדב ואביהוא וע' זקנים עולה 370

(3) **"ה-א-ל-ה-ים ויאכלו"**

באתב"ש :

צתכצמי פמתלכף פמבאף

ראש וסוף תיבות, אותיות : צ' + י', פ' + ו', פ' + ו', עולה 420
הם נדב ואביהוא וע' הזקנים עולה 420

* * * * *

"עלה אלי ההרה"

פרק כ"ד פסוק י"ב:

"ויאמר ה' אל משה עלה אלי ההרה והי-ה שם ואתנה לך את לחת האבן והתורה והמצוה אשר כתבתי להורתם"

רמזים מהפסוק:

ללחות ראשונים וללחות שניים. שמשה רבנו ירד עם לוחות ראשונים ב"ז בתמוז אחרי ארבעים יום ולילה בהר. ועלה שוב בראש חודש אלול לקבל לוחות שניים. וירד אתם ביום הכפורים, ב' תשרי.

(1) **"ה' אל משה עלה אלי ההרה והי-ה שם ואתנה לך את"**

ראש תיבות, אותיות: י', א', מ', ע', א', ה', ו', ש', ו', ל', א', עולה 470
י"ז תמוז עולה 470

רמז משה יקבל את הלחות ביום י"ז תמוז לפני שירד מההר.

(2) **"והי-ה שם ואתנה לך את"**

סוף תיבות, אותיות: ה', ס', ה', ד', ת', עולה 470
י"ז תמוז עולה 470

רמז משה יקבל את הלחות ביום י"ז תמוז לפני שירד מההר.

(3) **"אל משה עלה אלי ההרה והי-ה שם ואתנה לך את"**

ראש תיבות, אותיות: א', מ', ע', א', ה', ו', ש', ו', ל', א', עולה 460
ארבעים יום ולילה עולה 460

(4) **"עלה אלי ההרה והי-ה שם ואתנה לך את לחת האבן והתורה"**

ראש תיבות, אותיות: ע', א', ה', ו', ש', ו', ל', א', ה', ו', עולה 460
ארבעים יום ולילה עולה 460

(5) **"לחת האבן והתורה והמצוה"**

סוף תיבות, אותיות: ת', ו', ה', ה', עולה 460
ארבעים יום ולילה עולה 460

(6) **"עלה אלי ההרה"**

ראש וסוף תיבות, אותיות: ע'+ה', א'+י', ה'+ה', עולה 96
מ' יום עולה 96

- (7) "אלי ההרה והי-ה שם ואתנה לך את לחת"
ראש תיבות, אותיות: א', ה', ו', ש', ו', ל', א', ל', עולה 379
ארבעים יום עולה 379
- (8) "והי-ה שם ואתנה לך את לחת האבן"
סוף תיבות, אותיות: ה', ס', ה', ד', ת', ת', ו', עולה 920
י' תשרי עולה 920
- (9) "שם ואתנה לך את לחת האבן והתורה"
סוף תיבות, אותיות: ס', ה', ד', ת', ת', ו', ה', עולה 920
י' תשרי עולה 920
- (10) "ואתנה לך את" עולה 913 ועוד 9 אותיות עולה 922
בי' תשרי עולה 922
- (11) "ואתנה לך את לחת"
ראש תיבות, אותיות: ו', ל', א', ל', עולה 67
אלול עולה 67
- (12) "את לחת האבן"
ראש וסוף תיבות, אותיות: א'+ת', ל'+ת', ה'+ן', עולה 886
ראש חודש אלול עולה 886
- (13) "לחת האבן והתורה והמצוה אשר כתבתי"
ראש תיבות, אותיות: ל', ה', ו', ו', א', כ', עולה 68
א' אלול עולה 68
- (14) "האבן והתורה והמצוה אשר כתבתי להורתם"
ראש תיבות, אותיות: ה', ו', ו', א', כ', ל', עולה 68
א' אלול עולה 68
- (15) "אלי"
באתב"ש:
תכס עולה 460
ארבעים יום ולילה עולה 460

(16) "לחת האבן והתורה והמצוה"

באתב"ש :

כסא צתשט פצאפגץ פציהפץ

460 עולה ראש וסוף תיבות, אותיות : כ'+א', צ'+ט', פ'+ץ', פ'+ץ', עולה

460 עולה **ארבעים יום ולילה**

* * * * *

מ' יום בהר

פרק כ"ד פסוק י"ב:

**"וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה עֲלֵה אֵלַי הַהָרָה וְהָיָה שָׁם וְאַתָּנָה לֵךְ אֶת לַחַת הָאֲבֶן וְהַתּוֹרָה
וְהַמִּצְוָה אֲשֶׁר כָּתַבְתִּי לְהוֹרֹתָ"
רש"י (על המילים "והיה שם"): "מ' יום"**

ורמזים:

(1) **"ה' אֶל מֹשֶׁה עֲלֵה אֵלַי הַהָרָה וְהָיָה שָׁם וְאַתָּנָה לֵךְ אֶת לַחַת הָאֲבֶן וְהַתּוֹרָה
וְהַמִּצְוָה"**

סוף תיבות, אותיות:

**ה', ל', ה', ה', י', ה', ה', ס', ה', ד', ת', ת', ו', ה', ה' עולה 990
"בהר ארבעים יום וארבעים לילה" עולה 990**

(פרק כ"ד פסוק י"ח, "ויהי משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה")

(2) **"לֵךְ אֶת לַחַת הָאֲבֶן"**

באתב"ש:

כל תא כסא צתשט עולה 1331 ועוד 4 מילים עולה 1335

"משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה" עולה 1335

(קיבל את הלוחות אחרי מ' יום בהר)

* * * * *

”עלה אלי ההרה”

פרק כ”ד פסוק י”ב:

”וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה עֲלֵה אֵלַי הַהָרָה וְהִגֵּדָה שְׁמִי וְאֶתְנַחֵן לְךָ אֶת לַחַת הָאֲבֶן וְהַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה אֲשֶׁר כָּתַבְתִּי לְהוֹרֹתָם”

לפי חז”ל משה רבנו עלה להר סיני ביום ז’ סיון בפעם הראשונה. הוא שהה בהר 40 יום ו־40 לילה וירד עם הלוחות ביום י”ז בתמוז. וכאשר ראה את החטא שעשו שבר את הלוחות. הוא שוב עלה להר לבקש רחמים על בני ישראל ושהה שמה 40 יום ו־40 לילה, וירד בסוף חודש אב. ואז אמר לו ה’ ”פסל לך אבנים כראשונים”. והוא עלה פעם שלישית ביום א’ אלול עם לוחות האבן שהוא הכין. הוא שהה בהר עוד 40 יום ו־40 לילה, וה’ כתב על הלוחות עשרת הדברים שהיו על הלוחות הראשונים. וירד משה רבנו עם לוחות השניים ביום י’ תשרי, ביום הכיפורים.
ורמזים:

(1) **”ה’ אֶל מֹשֶׁה עֲלֵה אֵלַי הַהָרָה וְהִגֵּדָה שְׁמִי וְאֶתְנַחֵן לְךָ אֶת”**

ראש תיבות, אותיות: י, א, מ, ע, א, ה, ו, ש, ו, ל, א, עולה 470
י”ז תמוז עולה 470

(2) **”עלה אלי”** עולה 146

וו בסיוון עולה 146

(3) **”וְהִגֵּדָה שְׁמִי וְאֶתְנַחֵן לְךָ אֶת”**

סוף תיבות, אותיות: ה, ס, ה, ד, ת, עולה 470
י”ז תמוז עולה 470

(4) **”וְאֶתְנַחֵן לְךָ אֶת לַחַת”**

ראש תיבות, אותיות: ו, ל, א, ל, עולה 67
אלול עולה 67

(5) **”לַחַת הָאֲבֶן וְהַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה אֲשֶׁר כָּתַבְתִּי”**

ראש תיבות, אותיות: ל, ה, ו, ו, א, כ, עולה 68
א’ אלול עולה 68

(6) **”הָאֲבֶן וְהַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה אֲשֶׁר כָּתַבְתִּי לְהוֹרֹתָם”**

ראש תיבות, אותיות: ה, ו, ו, א, כ, ל, עולה 68
א’ אלול עולה 68

(7) "שם ואתנה לך את לחת"

באתב"ש :

בי פתאטץ כל תא כסא

סוף תיבות, אותיות : י', צ', ל', א', א', עולה **132**

ו' סיון עולה **132**

(8) "לך את לחת"

באתב"ש :

כל תא כסא

ראש וסוף תיבות, אותיות : כ'+ל', ת'+א', כ'+א', עולה **472**

בי"ז תמוז עולה **472**

(9) "א-לי ההרה ו-ה-י-ה שם"

ראש וסוף תיבות, אותיות : א'+י', ה'+ה', ו'+ה', ש'+ס', עולה **372**

יום כיפור עולה **372**

(10) "ההרה ו-ה-י-ה שם ואתנה"

ראש וסוף תיבות, אותיות : ה'+ה', ו'+ה', ש'+ס', ו'+ה', עולה **372**

יום כיפור עולה **372**

(11) "ו-ה-י-ה שם ואתנה לך את לחת האבן"

סוף תיבות, אותיות : ה', ס', ה', ד', ת', ת', ו', עולה **920**

י' תשרי עולה **920**

(12) "שם ואתנה לך את לחת האבן"

ראש תיבות, אותיות : ש', ו', ל', א', ל', ה', עולה **372**

יום כיפור עולה **372**

(13) "שם ואתנה לך את לחת האבן והתורה"

סוף תיבות, אותיות : ס', ה', ד', ת', ת', ו', ה', עולה **920**

י' תשרי עולה **920**

(14) "כתבתי"

באתב"ש

לאשאם עולה **372**

יום כיפור עולה **372**

(15) "עלה אלי ההרה"

96 עולה ראש וסוף תיבות, אותיות : ע'+ה', א'+י', ה'+ה',
96 עולה מ' יום

(16) "אלי ההרה ו-ה-י-ה שם ואתנה לך את לחת"

379 עולה ראש תיבות, אותיות : א', ה', ו', ש', ו', ל', א', ל',
379 עולה ארבעים יום

* * * * *

בהר 40 יום ו40 לילה

פרק כ"ד פסוק י"ב:

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה עֲלֵה אֵלַי הַהָרָה וְהִגֵּדְתָּ שָׁם וְאֶתְנַחֵם לְךָ אֶת לַחַת הָאֵבֶן וְהַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה אֲשֶׁר כָּתַבְתִּי לְהוֹרֹתָ"

לפי הפשט, אם בני ישראל לא היו חוטאים, הם היו מקבלים את כל התורה (גם בשעל פה) והמצוות כתובים עם הלוחות.

במישור הרעיוני:

התורה ניתנה רק פעם אחד ובהר סיני. ובני ישראל אמרו "נעשה ונשמע". ואנו צריכים לחדש את ההכרזה הזו בכל שנה ושנה ולהתנהג כאילו מקבלים את התורה מחדש. ואחד הזמנים הנוחים לזה רמוז בפסוק, ולפי:

(1) **"וְאֶתְנַחֵם לְךָ אֶת לַחַת" ראש תיבות, אותיות: ו', ל', א', ל' אותיות המילה 'אלול'.**

(2) **"את לחת האבן והתורה והמצוה אשר כתבתי"**

ראש תיבות, אותיות: א', ל', ה', ו', ו', א', כ' עולה 69
באלול עולה 69

(3) **"וְאֶתְנַחֵם לְךָ אֶת לַחַת הָאֵבֶן וְהַתּוֹרָה"**

באתב"ש:

פְּתֹאטֶץ כָּל תֵּא כִסָּא צְתִשְׁט פְּצֹאפֶגֶץ

ראש וסוף תיבות, אותיות:

פ'+ץ, כ'+ל, ת'+א, כ'+א, צ'+ט, פ'+ץ עולה 911
א' תשרי עולה 911

לרמז:

בחודש אלול ובראש השנה צריך, מעבר לחזרה בתשובה, לעשות את עצמך כלי קיבול לקבלה מחדש את התורה ועול המצוות, וכאילו עכשיו מקבלים את הדברות.

ועוד:

משה רבנו עלה להר ושהה שם 40 יום ו40 לילה.

ורמז (שכך היה מראש):

(1) **"עלה אלי ההרה"**

ראש וסוף תיבות, אותיות: ע'+ה, א'+י, ה'+ה עולה 96
מ' יום עולה 96

- (2) 'אלי ההרה וה-י-ה שם ואתנה לך את לחת'
ראש תיבות, אותיות: א', ה', ו', ש', ו', ל', א', ל' עולה 379
ארבעים יום עולה 379
- (3) 'עלה אלי ההרה וה-י-ה שם ואתנה לך את לחת האבן והתורה'
ראש תיבות, אותיות:
ע', א', ה', ו', ש', ו', ל', א', ל', ה', ו' עולה 460
ארבעים יום ולילה עולה 460
- (4) "לחת האבן והתורה והמצוה"
סוף תיבות, אותיות: ת', ו', ה', ה' עולה 460
ארבעים יום ולילה עולה 460
- (5) "אלי"
באתב"ש:
תכם עולה 460
ארבעים יום ולילה עולה 460
- (6) "ואתנה" עולה 462 ועוד המילה עולה 463
ארבעים יום ולילה עולה 460 עוד 3 מילים עולה 463
- (7) "לחת האבן והתורה והמצוה"
באתב"ש:
כסא צתשט פצאפגץ פציהפץ
ראש וסוף תיבות, אותיות: כ'+א', צ'+ט', פ'+ץ', פ'+ץ' עולה 460
ארבעים יום ולילה עולה 460
- ועוד שיקבל התורה וירד מן ההר בי"ז בתמוז, ולפי:
(1) "ויאמר ה' אל משה עלה אלי ההרה וה-י-ה שם ואתנה"
באתב"ש:
פמתיג מ-ץ תך יבץ זכץ תכם צצגץ פצמץ בי פתאטץ
סוף תיבות, אותיות:
ג', צ', ד', צ', צ', ס', צ', צ', י', צ' עולה 613
תרי"ג עולה 613
- (2) "וה-י-ה שם ואתנה לך"
יש כאן 13 אותיות ועוד 4 מילים עולה למנין 17
(שיהיה בהר עד י"ז תמוז ואז יקבל הלוחות)

(3) "וה-י-ה שם ואתנה לך את"

סוף תיבות, אותיות: ה', ס', ה', ד', ת' עולה 470
י"ז תמוז עולה 470

(4) "ה' אל משה עלה אלי ההרה וה-י-ה שם ואתנה לך את"
ראש תיבות, אותיות:

י', א', מ', ע', א', ה', ו', ש', ו', ל', א' עולה 470
עולה 470 י"ז תמוז

(5) "לך את לחת"

באתב"ש:

כל תא כסא

ראש וסוף תיבות, אותיות: כ'+ל', ת'+א', כ'+א' עולה 472
עולה 472 י"ז בתמוז

* * * * *

"ויעל משה"

בסוף פרשת משפטים כתוב :

פרק כ"ד פסוק י"ג :

"וַיִּקַּם מֹשֶׁה וַיהוֹשֻׁעַ מִשְׁרָתוֹ וַיַּעַל מֹשֶׁה אֶל הָרֵא-לֵה-יָם"

ובפסוק ט"ו :

"וַיַּעַל מֹשֶׁה אֶל הָהָר וַיַּכֶּס הָעֲנַן אֶת הָהָר"

ובפסוק י"ח :

"וַיָּבֹא מֹשֶׁה בַּתּוֹךְ הָעֲנַן וַיַּעַל אֶל הָהָר וַיְהִי מֹשֶׁה בַּהָר אַרְבַּעַיִם יוֹם וָאַרְבַּעַיִם לַיְלָה"

כתוב שלוש פעמים **"ויעל משה"**.

ואם כבר עלה (פסוק י"ג) מה **"ויעל משה"** (פסוקים ט"ו וי"ח)?

ונראה להגיד :

מיד אחרי שנאמר לו :

פרק כ"ד פסוק י"ב :

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה עֲלֵה אֵלַי הָהָר..."

משה רבנו ויהושע קמו ועלו מהמחנה לכיוון ההר (פסוק י"ג). וליוו אותם זקני ישראל.

וכאשר הם הגיעו לקצה מחנה ישראל משה רבנו אמר לזקנים :

פרק כ"ד פסוק י"ד :

"וְאַל הַזְקֵנִים אָמַר שְׁבוּ לָנוּ בְּזֶה עַד אֲשֶׁר נָשׁוּב אֵלֵיכֶם וְהָנָה אֶהְרֵן וְחֹר וְעִמְכֶם מִי בֶעַל

דְּבָרִים יִגַּשׁ אֱלֹהִים"

הזקנים נשארו בקצה המחנה (כי נאסר להם לעלות או להתקרב להר) וחיכו שם לבואו של

משה רבנו, ושם ישבו לדון את העם ("שבו לנו בזה"). ומשה רבנו (וכנראה גם יהושע) יצא

ממחנה ישראל והמשיך לעלות לכיוון ההר (פסוק ט"ו). כיסה הענן את ההר ומשה רבנו

המתין ששה ימים עד שנאמר לו ביום השביעי לעלות. ואז יהושע נשאר למטה ונכנס

משה רבנו לבד לתוך הענן ועלה בהר (פסוק י"ח).

במישור הרעיוני יש כאן מוסר :

"ויעל משה" (עליה אחרי עליה) – רומז לנו על מסע החיים של כל אדם וזה החיוב שלו

לעלות בקדושה, ברוחניות (לפי הכלל 'עולים בקדושה ולא מורידים'). לא עולים בקדושה

בבת אחת. אלא העלייה למקום יותר קדוש נעשית בשלבים. ממתנינים בכל שלב של

העלייה קצת זמן. ראשית, יוצאים מהמקום שנמצאים בו, עולים מרמת הרוחניות

הנוכחית, ועולים קצת בקדושה, עולים קצת ברוחניות. ההמתנה, תלויה באופן אישי

לפי האדם (מחכים עד שהמוח והלב נותנים לך רשות להתקדם, קרי מתי שקוראים לך באופן פנימי,

אישי, לעלות), ואז ממשיכים לעלות.

* * * * *

"עד אשר נשוב אליכם"

פרק כ"ד פסוק י"ד :

"ואל הזקנים אמר שבו לנו בזה עד אשר נשוב אליכם והנה אהרן וחור עמכם מי בעל דברים יגש אלהם"

רמז (אולי ניבא ולא ידע שניבא) שישוב בי"ז בתמוז, אחרי ארבעים יום ולילה :

(1) **"נשוב אליכם"** עולה 459 ועוד 9 אותיות ועוד 2 מילים עולה **470**
י"ז תמוז עולה **470**

(2) **"בזה עד אשר נשוב אליכם והנה אהרן"**
עולה 1370 ועוד 25 אותיות ועוד 7 מילים עולה **1402**
שבעה עשר בתמוז עולה **1402**

(3) **"עד אשר נשוב אליכם והנה"**
ראש וסוף תיבות, אותיות :
ע'+ד', א'+ר', נ'+ב', א'+ס', ו'+ה' עולה **379**
ארבעים יום עולה **379**

(4) **"הזקנים אמר שבו לנו בזה עד אשר נשוב אליכם"**
ראש תיבות, אותיות : **ה', א', ש', ל', ב', ע', א', נ', א'** עולה **460**
ארבעים יום ולילה עולה **460**

(5) **"שבו לנו בזה עד אשר נשוב אליכם והנה"**
ראש תיבות, אותיות : **ש', ל', ב', ע', א', נ', א', ו'** עולה **460**
ארבעים יום ולילה עולה **460**

(6) **"והנה אהרן וחור עמכם מי בעל"**
ראש וסוף תיבות, אותיות :
ו'+ה', א'+ן', ו'+ר', ע'+ס', מ'+י', ב'+ל', עולה **460**
ארבעים יום ולילה עולה **460**
במשך מ' יום ולילה.

(7) **"עמכם מי בעל דברים יגש אלהם"**
סוף תיבות, אותיות : **ס', י', ל', ס', ש', ס',** עולה **460**
ארבעים יום ולילה עולה **460**

(8) "בזה"

באתב"ש :

שעץ

עולה 460

עולה 460 ארבעים יום ולילה

* * * * *

ירד מההר בי"ז תמוז

פרק כ"ד פסוק י"ד :

"ואל הזקנים אמר שבו לנו בזה עד אשר נשוב אליכם והנה אהרן וחור עמכם מי בעל דברים יגש אלהם"

אמר "עד נשוב אליכם" ורמז להם שהוא חוזר בי"ז תמוז יום שיעשו חטא העגל.
ולפי :

(1) **"נשוב אליכם"** עולה 459 ועוד 9 אותיות ועוד 2 מילים עולה **470**
י"ז תמוז עולה **470**

(2) **"בזה"** עולה 14 ועוד 3 אותיות עולה **17**
י"ז עולה **17**
(שהם ישבו עד י"ז בתמוז)

(3) **"בעל דברים יגש אלהם"**
ראש תיבות, אותיות : **ב', ד', י', א'** עולה **17**
י"ז עולה **17**
(עד י"ז בתמוז)

(4) **"בעל דברים יגש"**
באתב"ש :
שזך קשגמי מרב
ראש וסוף תיבות, אותיות : **ש'+ד', ק'+י', מ'+ב'** עולה **472**
י"ז בתמוז עולה **472**

(5) **"לנו בזה עד אשר"**
ראש תיבות, אותיות : **ל', ב', ע', א'** עולה **103**
עגל עולה **103**
(ישבו עד יום שיעשו חטא העגל)

(6) **"מי בעל דברים"**
ראש וסוף תיבות, אותיות : **מ'+י', ב'+ל', ד'+ס'** עולה **126**
חטא העגל עולה **126**

(7) **"עמכם מי בעל דברים יגש"**
ראש תיבות, אותיות : **ע', מ', ב', ד', י'** עולה **126**
חטא העגל עולה **126**

* * * * *

"ויקרא למשה ביום השביעי"

פרק כ"ד פסוק ט"ז :

"ויכסהו הענן ששת ימים ויקרא אל משה ביום השביעי מתוך הענן"
רש"י: " ויש אומרים ויכסהו הענן למשה ו' ימים לאחר עשרת הדברות, והם היו בתחילת מ' יום שעלה משה לקבל הלוחות, ולמדך שכל הנכנס למחנה שכינה טעון פרישה ו' ימים"

"ימים ויקרא אל משה ביום השביעי מתוך הענן" עולה 1889
"שכל הנכנס למחנה שכינה טעון פרישה ו' ימים" עולה 1889

ועוד :

"ויקרא אל משה ביום השביעי מתוך הענן" עולה 1789
שכל הנכנס למחנה שכינה טעון פרישה ו' עולה 1789

* * * * *

”בתוך הענן”

פרק כ”ד פסוק י”ח:

”ויבא משה בתוך הענן ויעל אל ההר...”

רש”י: ”(יומא ד’) ענן זה כמין עשן ועשה לו הקב”ה למשה שביל (חופה) בתוכו”

”משה בתוך” עולה 773

בא בתוך שביל עולה 773

* * * * *

פרשת תרומה

”ויקחו לי תרומה”

פרק כ”ה פסוק ב’:

”דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי”

התרומה שמדובר עליה כאן זו תרומה של דברים גשמיים כמו ”זהב וכסף ונחושת”.
והלא הכול שייך לה’ ומה שאנו נותנים זה משלו (ואולי רמז במה שכתוב ”ויקחו” ולא כתוב
’ונתנו’. שלוקחים ממה שקבלנו ומחזירים חלק כתרומה). ופלא הדברים, ה’ זיכה אותנו בדברים
גשמיים ואנחנו מחזירים לו חלק מהמתנה שקבלנו, וגם על זה מקבלים שכר.

במישור הרעיוני:

יש גם מעין תרומה רוחנית, לתת מרצון הלב של האדם, וזו תשובה.
עצם קיום נושא התשובה זו מתנה, ’הורית דרך תשובה’:

גמרא פסחים (נ”ד, א’):

”שבעה דברים נבראו קודם שנברא העולם, ואלו הן: תורה, ותשובה, וגן עדן, וגיהנם,
וכסא הכבוד, ובית המקדש, ושמו של משיח”

מעשה התשובה שעושה האדם, מרצון האדם:

’מרצון האדם’ באתב”ש: **יגהפט צתקי** עולה 707

’כל פתגמיה’ באתב”ש: **לך וארימת** עולה 707

(כל פתגמיה זה ” כל הדברים אשר דבר ה’ ”, קרי שומר התורה)

במעשה התשובה האדם כאילו תורם את עצמו לקיים מצוות ה’.
ולפי זה נראה להגיד:

לחזור בתשובה זה תרומה גדולה (מעולה).

וקצת רמז:

”דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי”

באתב”ש:

קשג תך שטם מבגתך פמדסך כם אגפיץ יתא לך תמב תבג מקשטף כשף אדסף תא
אגפיאם

סוף תיבות, אותיות: ג’, ד’, ס’, ד’, פ’, ס’, ח’, א’, ד’, ב’, ג’, פ’, פ’ עולה 479

תשובה באתב”ש: **אבפשץ** עולה 473 ועוד 5 אותיות ועוד המילה עולה 479

מרצונו, מלבנו, חוזר לשמור התורה:

”אשר ידבנו לבו” עולה 611 למנין המילה **’תורה’**.

והלימוד:

השיח בתורה עולה 936

מחזיר אותו בתשובה:

חזור בתשובה עולה 936

* * * * *

"תקחו את תרומתי"

פרק כ"ה פסוק ב':
"**דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי**"
פרק כ"ה פסוק ג':
"**וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב וכסף ונחשת**"

נשאלת השאלת:
מה באו להגיד המילים (בסוף הפסוק ב') "תקחו את תרומתי"?
הלא כבר כתוב "ויקחו לי תרומה".
אלא צריך להגיד לפי:
רש"י (על המילים "תקחו את תרומתי"): "אמרו רבותינו ג' תרומות אמורות כאן. א' תרומת בקע לגלגלת שנעשו מהם האדנים... ואחת תרומת המזבח בקע לגלגלת לקופות לקנות מהן קרבנות צבור. ואחת תרומת המשכן נדבת כל אחד ואחד"

בפסוקים ב'-ג' כתוב ג' פעמים לשון של תרומה- במילים "תרומה", "תרומתי".
וכל אחת רומז על תרומה אחרת.
רש"י לא הסביר לנו איזה לשון של 'תרומה' שייך לאיזה הפרשה.
אמנם מהסדר שבו הוא כתב את דבריו, תרומת האדנים, תרומת הקרבנות, תרומת המשכן, רואים שהוא הביא סדר המובא בגמרא:
ירושלמי שקלים פרק א' הלכה א': "תנא ר"ח בשם רשב"ג, ג' תרומות נאמר בפרשה זו, תרומת אדנים, תרומת שקלים, ותרומת המשכן.
'דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה' – זו תרומת אדנים
'תקחו את תרומתי' – זו תרומת שקלים
'וזאת התרומה אשר תקחו מאתם' – זו תרומת המשכן"

ולמרות שהלימוד מבוסס על ג' לשונות של תרומה (שבפסוקים ב' וג') - פסוק ב' בעצמה אומר דרשני. כי המילים "מאת כל איש אשר ידבנו לבו", הבאים אחרי "ויקחו לי תרומה" (תרומת חובה של מחצית השקל לאדנים), ולפני "תקחו את תרומתי" (תרומת חובה של בקע לגלגלת לקרבנות), נראים שלא שייכים לנושא תרומה של מחצית השקל שהיא שווה לכל, אלא לנושא נדבה, שנותנים לפי נדבת הלב.
ושואלים, מה מקומה של נושא נדבה (הלא שוויוני) בין נושאים של חובה (שהם שוויוניים)?

וגם, אולי נחשוב שבפסוק ב' עצמה רמוזים ג' תרומות:
'דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה' – תרומת אדנים
'מאת כל איש אשר ידבנו לבו' – תרומת המשכן
'תקחו את תרומתי' – תרומת שקלים
אבל זה לא לפי דרשת הגמרא.

אלא נצטרך להגיד לפי הסבר:
אור החיים (על המילים "ויקחו לי"): "מדבר הכתוב שאינם שוקלים אלא בני ישראל ולא בנות ישראל דכתיב כל העובר וגו', ולפי זה אומרו 'מאת כל איש'. ואפילו את אשר ידבנו לבו תהיה לקיחה שווה מכולם ולא ירבה הנדיב ולא ימעט הכילי"

מאיר עינינו אור החיים הקדוש שהמילים "מאת כל איש אשר ידבנו לבו" מדבר באותו הנושא של תרומה שוויוני לכולם ולא בנושא של נדבת המשכן. ולפי פירושו המילים "מאת כל איש" באים להזכיר שהנשים לא משתתפות בתרומת החובה של מחצית השקל. והמילים "אשר ידבנו לבו" באים להגיד שגם אם ירצה להוסיף על מחצית השקל (בתור נדבה) לא מקבלים ממנו. כי התרומות האלו שנרמזות במילים "ויקחו לי תרומה, תקחו את תרומתי" הם תרומות של מחצית השקל לאדנים ולקרבות (לפי דעת ר"ח בשם רשב"ג בגמרא) והם שוות לכל איש.

אבל, אולי בכול זאת יש עניין שונה, ומסר רעיוני, כאשר המילים "מאת כל איש אשר ידבנו לבו" באים בין שתי לשונות של תרומות חובה של מחצית השקל (תרומת האדנים והקרבות). וזה קשור למטרת בניית המשכן, קשור לעניין 'כפרה'. כי המשכן עדות שנתכפר לבני ישראל על חטאם. וכאן יש ג' דברים "ויקחו לי תרומה, איש אשר ידבנו לבו", "תקחו את תרומתי" המזכירים ג' דברים שדרכם משיגים כפרה, והם ג' דברים שמעבירים את רוע הגזרה - תשובה, תפילה, וצדקה. ולפי :

"דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה" – זו תרומת חובה של מחצית השקל שבא לכפר על נפשות בני ישראל. שלא ישלוט בהם עין הרע בפקוד אותם. ובאלו השקלים עשו את האדנים למשכן. וזה כמין כפרה הרומזת על **'תשובה'**. (בניית מחצית השקל סופרים את הכסף ולא את האנשים. ונראה כי כאשר סופרים אנשים כל אחד בולט כחלק מהספירה ומושך תשומת הלב אל עצמו שיכול להביא לידי קטרוג על מעשיו. ומי יוכל לעמוד מול קטרוג על מעשיו. והכפרה באה גם לכסות או לנקות. ובניית הכסף מקדימים תרופה למכה, וגם מראה בזה חרטה על מעשיו ושמבקש כפרה. וכפרה זה סוף תהליך תשובה)

"מאת כל איש אשר ידבנו לבו" – זו תרומת נדבה הבאה מהלב, וזה מקרין על **'תפילה'**, כמין נדבת הלב (מנחה).

"תקחו את תרומתי" – זו תרומת חובה של בקע לגולגולת לקניית קרבות צבור. וזה סוג של **'צדקה'**, שתורם להקדש למטרת קניית קרבות. (ומיד אחריו כתוב "וזאת התרומה אשר תקחו מאתם". וידוע שהמילה "וזאת" העולה 408, קשורה לעניין ג' הדברים, צום, קול, ממון העולים 408, והם תשובה, תפילה וצדקה, ולפי מאמר הגאון על "בזאת יבא אהרן אל הקדש")

ועוד :

בפסוק ג' כתוב : "וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב וכסף ונחשת" : ונשאלת השאלה, מה בא **"מאתם"** להגיד? הלא בלי המילה **"מאתם"** אפשר להבין אותו הדבר. לפי חז"ל (העמק דבר) "קחו מאתם" שימנו גבאים לקחת במקרא שלא יתנדבו מספיק. (כי למרות שזה נדבה, וכל אחד נותן כפי לבו, עדיין יש חובה לאסוף י"ג הדברים למלאכת המשכן)

ונראה שצריכים **"מאתם"** לכלול גם את הנשים בתרומת המשכן (טוו את העזים", המראות הצבאות). כי בפסוק א' כתוב "כל איש אשר ידבנו לבו". והבינו פירוש אור החיים שבתרומות בקע לגולגולת, ולקרבות "איש" ולא אישה. ואולי כאן **"מאתם"** כלל גם את הנשים בתרומות נדבה למלאכת המשכן.

ועוד :

פרק כ"ה פסוק ג' :

"וזאת התרומה אשר תקחו מאתם"

תרומה רבה (ל"ג, א'): "הה"ד כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזבו, אל תעזבו את המקח שנתתי לכם. יש לך אדם שלוקח מקח יש בו זהב אין בו כסף, יש בו כסף אין בו זהב, אבל המקח שנתתי לכם יש בו כסף (תהילים י"ב) אמרות ה' אמרות טהורות כסף צרוף, יש בו זהב שנאמר (תהילים י"ט) הנחמדים מזהב ומפז רב... כך אמר הקב"ה לישראל נתתי לכם את התורה לפרוש הימנה איני יכול, לומר לכם אל תיטלוה איני יכול, אלא בכול מקום שאתם הולכים בית אחד עשו לי שאדור בתוכו שנאמר ועשו לי מקדש"

נראה שבגלל שתרומת המשכן כלל נדבה לבניית הארון שבו נמצאות הלוחות - התורה, המדרשים מקשרים בין תרומה לבין התורה. אבל במובן המילה, 'תרומה' כהפרשה, כנתינה, איזה תרומה זה התורה? הלא בני ישראל קבלו את התורה ולא נתנו אותה תרומה.

ואולי במישור הרעיוני אפשר להבין את זה : בדרך כלל נותנים תרומה מדבר מוחשי, כסף, זהב, מגידולי הארץ, מאוכל. אבל, במישור הרעיוני, יש אפשרות גם לתת תרומה מדבר לא מוחשי, מהזמן. 'זמן' זה דבר שאין בו קדושה מעצמה. יש זמן של חול, ויש זמן של קודש (שבת, חגים). התנהגות האדם (ניצול זמנו) יכול להפוך את הזמן, מזמן של חול, לזמן של קודש.

ואולי זה מסר מוסרי כאן :

"וזאת התרומה אשר תקחו"

סוף תיבות, אותיות : ת', ה', ר', ו', אותיות המילה 'תורה'.

"מאתם", אותיות : מ', א', ת', ס'

מ' – משנה

א' – אגדה

ת' – תורה

ס' – מצוות

בני ישראל קבלו את התורה להתעסק בה כל הזמן ("והגית בו יומם ולילה"). הזמן שבו לומדים תורה, משנה (תורה בעל פה), אגדה (מדרשים), ועושים מצוות, מופרש מזמן החול, והופך לזמן של קודש, הופך להיות כמין 'תרומה' (במישור הזמן).

"וזאת התרומה אשר תקחו" – מקרין על 'תורה', על זמן לימוד התורה.

בני ישראל כביכול תורמים כמין תרומה מחייהם, 'הזמן' של לימוד והתעסקות בתורה ובמצוות.

'זמן לימוד התורה' באתב"ש : עיט כמיפק צאפגץ עולה 603 למנין המילים 'בני ישראל'.

לרמוז שבזמן שבני ישראל לומדים תורה כאילו תורמים עצמם.

יקוו המים פרשת תרומה

* * * * *

אשר ידבנו לבו

פרק כ"ה פסוק ב':

"דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי"

רש"י (על "ויקחו לי תרומה"): "לשמיי". "יפרישו לי ממונם נדבה" לפי רש"י מדובר כאן בג' תרומות: בקע לגולגולת שנעשו מהם האדנים, בקע לגולגולת לקנות קרבנות צבור, ותרומת המשכן. והתרומות האלו כולם מחומרים גשמיים.

ולפי המדרש (שמות רבה ל"ג, א'):

"ויקחו לי תרומה", כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזבו. אל תעזבו את המקח שנתתי לכם."

במישור הדרש דורשים את הפסוק הזה לתורה הנקראת "לקח טוב".

ואולי במישור הרמז ניתן להגיד:

בן אדם יוכל לפעול בשני מישורים, במישור הגשמי ובמישור הרוחני. לדוגמה, בני ישראל מצווים על שמירת תרי"ג מצוות של התורה. אפשר לשמור את התורה מיראה (מפחד העונש, תגובה גשמית) ומאהבה (הכרת הטוב והאמת שבו, תגובה שכלית, רוחנית). וגם בנתינת תרומה אפשר לתת תרומה מהגשמי, קרי זהב וכסף ונחושת, ומהרוחני, קרי מדברים הנוגעים לרוח. ואיך?

כתוב כאן **"ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו"**

"אשר ידבנו לבו" עולה למנין 611 למנין המילה **'תורה'**. למרות שכולנו מצווים **"והגית בו יומם ולילה"**, אדם שמשקיע יותר, ועושה מעבר לדרוש ממנו, וממעמיק בהבנתו בזמן שהוא מתעסק ב'**תורה'**, הוא איש **"אשר ידבנו לבו"**, הוא איש **'תורה'**. הוא תורם מהרוחניות שלו, מהלב שלו, ל'**תורה'**.

חידושי ודברי התורה שלו הם מהווים תרומה (רוחנית) שלו, כמו שמשווה המדרש (שמות רבה ל"ג, א') בין התורה לתרומה גשמית - **"אבל המקח שנתתי לכם יש בו כסף שנאמר (תהלים י"ב) 'אמרות ה' אמרות טהורות כסף צרוף'. יש בו זהב שנאמר 'הנחמדים מזהב ומפז רב'.**

ועוד:

אומרים חז"ל **"יותר ממה שבני ישראל שומרים את התורה, התורה שומרת עליהם"** וכך מובא בגמרא (מסכת ב"ב דף ז'): **"רבנן לא צריכי נטירותא"** - כלומר: חכמים אינם צריכים שמירה שהתורה שלהם שומרת עליהם.

היום שאין בית המקדש ואין קרבנות, לימוד התורה מהווה גם דרך של תשובה. וכך מצאתי כתוב (בדף שובה ישראל):

"אפשר לדקדק מהפסוק 'שובה ישראל עד ה' אלוקיך כי כשלת בעוונך קחו עמכם דברים ושובו אל ה' ", ומה זה דברים? דברים זה התורה הקדושה, אם כן לשוב אל ה' צריך דברים, שהם התורה הקדושה.

הבני יששכר (בחודש תשרי מאמר ד') מביא בשם החיד"א: שאם אדם עושה תשובה על ידי לימוד תורה הוא אינו זקוק לארבעה חילוקי כפרה, ועל זה הבני יששכר אומר, אף שלא נודע לו המקור של דבר זה, אך אם צדיק כמו החיד"א אומר, ודאי הוא גזר וזה נכתב

גם בבית דין של מעלה".

"אשר ידבנו לבו", ראש תיבות המילה **"איל"**. האיל הוא קרבן עולה, **'איל הכפורים'**, המתכפר. וידוע שבעקדה הופיע **'איל'** כתמורה ליצחק אבינו, **"והנה איל אחר נאחז בסבך בקניו"**. ולפי המדרש בזמן העקדה אברהם אבינו ביקש על יצחק **'אפרו יהיה לכפרה'**, ראש תיבות המילה **"איל"**. ומתוך זה, לימוד **'תורה'** הרמוז בביטוי **'אשר ידבנו לבו'**, בדומה לקרבן עולה של **'איל'** שמתכפר, הרמוז בראשי תיבותיו, עולה ושומר על בני ישראל (בהתהלך תנחה אתך, בשכבך תשמר עליך, והקיצות היא תשיחך") ופותר מכפרה (כאילו **"איל"** כבר חלק מלימוד התורה, קרי, חלק מ **"אשר ידבנו לבו"** העולה למנין תורה).

ועוד, ניתן להגיד בקשר למילה **'איל'**. החוטא נמשל ל **'איל'**, כמו שכתב הכלי יקר בפרשת תרומה על קרנות מזבח העולה : **"ועשית קרנותיו לכפר על החוטא שנמשל לאיל בעל קרנים מנגח כלפי מעלה כמ"ש לרשעים על תרימו קרן אל תרימו למקום קרנכם למבואר למעלה פ' וירא בפסוק והנה איל אחר נאחז"**. **"אשר ידבנו לבו"**, ראש תיבות המילה **"איל"**. לחוטא הנמשל ל **"איל"**, תיקונו בתשובה. **"ידבנו לבו"**, יתנדב את **"לבו"** לתשובה, ואיך? דרך לימוד התורה הרמוז בביטוי **"אשר ידבנו לבו"** אשר עולה למנין **'תורה'**. (קרי, התיקון להתנהגות **'איל'** הרמוז בראשי תיבות של הביטוי **"אשר ידבנו לבו"** טמון בתוך הביטוי עצמו, והוא לימוד תורה. כי הביטוי **"אשר ידבנו לבו"** עולה ל611, למנין המילה **'תורה'**).

* * * * *

"וזאת התרומה"

פרק כ"ה פסוק ב':

"דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי"

פרק כ"ה פסוק ג':

"וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב וכסף ונחשת"

במישור הרעיוני :

כתוב בפרשת המן :

שמות פרק ט"ז פסוק ג': **"ונחנו מה"**

מה אנחנו? ("מה אנו", מה חיינו, "מה חסדנו", "מה צדקנו", "מה ישענו", "מה כחנו", "מה גברותנו")

מבחינת גשמית אין לאדם מה להתפאר (וגם האדם מוגבל מצד הגשמיות ביכולתו לתרום). אבל מצד הרוחניות יש לו 'מה' לתרום. למרות "ונחנו מה" (מבחינת גשמית מוגבלים) יש בנו היכולת לתת :

תרו"מה – "תרו" מה". תתרום מן 'מה' שלך ("ונחנו מה"), מהאנוכי שלך

("אדם" עולה 45 למנין המילה 'מה'. "מה" באתב"ש : יץ עולה 100 למנין המילה 'ממך')

מהלב שלך, "כל אשר ידבנו לבו" (יחכם לבי עולה 100 למנין "מה" באתב"ש)

קרי מהרוחניות שלך, תתרום מדברי התורה שלמדת ושחידשת.

(החלבי עולה 45 למנין המילה "מה", חלב רמז לתורה, שיר השירים ד', י"ט- "דבש וחלב תחת לשונך").

ורמז :

"וזאת התרומה אשר תקחו" סוף תיבות, אותיות : ת', ה', ר', ו' אותיות המילה 'תורה'.

וגם :

"תרומה" אותיות המילה 'מתורה'

וגם :

"וזאת התרומה", ובאותו סגנון כתוב "וזאת התורה"

"התרומה אשר תקח מאתם" ראש תיבות, אותיות : ה', א', ת', מ' אותיות המילה 'האמת'.

וגם :

"ויקחו לי תרומה מאת כל איש", "מאת" אותיות המילה 'אמת'.

התורה זה האמת, ולפי :

במדבר פרק ט"ז פסוק ל"ד : "וכל ישראל אשר סביבתיהם נסו לקלם..."

בגמרא ירושלמי מובא ("לקלם"), "קוּשְׁטָא הֵינוּן פְּתִיגִי מִשָּׁה עֲבָדִיהָ"

שצווחו 'אמת תורתנו של משה', הצדיקו על עצמם את הדין ואמרו "משה אמת ותורתו אמת".

וגם :

בברכת התורה : "אשר נתן לנו תורת אמת"

ועוד :

(1) "וזאת התרומה"

באתב"ש :

פעתא צאגפיץ עולה 825 ועוד 2 מילים עולה 827

דברי תורה עולה 827

(2) "התרומה אשר תקחו"

באתב"ש :

צאגפיץ תבג אדסף עולה 824 ועוד 3 מילים עולה 827

דברי תורה עולה 827

(3) "תרומה מאת כל" עולה 1142 ועוד 10 אותיות ועוד 3 מילים עולה 1155

חידוש דברי תורה עולה 1155

(4) "ידבנו לבו"

באתב"ש :

מקשטף כשף עולה 929 ועוד 8 אותיות ועוד 2 מילים עולה 939

חידוש תורה עולה 939

(5) "בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת"

ראש וסוף תיבות, אותיות :

ב'+י', י'+ל', ו'+ו', ל'+י', ת'+ה', מ'+ת' עולה 949

חידושי תורה עולה 949

(6) "ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את"

ראש תיבות, אותיות :

י', ו', ל', ת', מ', כ', א', א', י', ל', ת', א' עולה 949

חידושי תורה עולה 949

(7) "תקחו מאתם זהב וכסף"

באתב"ש :

אדסף יתאי עצש פלחו עולה 1150 ועוד 15 אותיות עולה 1165

חידושי דברי תורה עולה 1165

(חידושי תורה זה העידית של דברי תורה, בדומה לזהב וכסף שהם יקרים)

ועוד :

"התרומה אשר תקחו"

ראש וסוף תיבות, אותיות : ה'+ה', א'+ר', ת'+ו' 617 למנין המילה 'הדברות'.

וזה רומז גם על התורה, על דברי תורה.

ועוד :

תרו"מה –תתרום "מה", אותיות : מ', ה'

מ' –מחשבות

ה' –הרהורים

"דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה"

"לי" – לשמי.

תתרום גם את מחשבות והרהורים שלך, שיהיו לשם שמים.

* * * * *

לחם הפנים

פרשת תרומה מתארת ג' תרומות (ראה רש"י כ"ה, ב') : תרומת האדנים (מחצית השקל שווה לכל נפש), תרומת הקרבנות (מחצית השקל שווה לכל נפש לקניית קרבנות צבור) ותרומת המשכן (י"ג דברים נדבת לב לבניית המשכן, כליו, ובגדי כהונה). בקשר לתרומת המשכן כתוב:

פרק כ"ה פסוק ג':

"וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב וכסף ונחשת..."

יש בתוך י"ג הדברים שבאים מנדבות העם גם דברים שלא שייכים בדיוק לבניית המשכן אלא לעבודת היום יום של המשכן כמו "שמן למאור, ובשמים, ולפי: זקנים מבעלי התוספות: "תימא שכל הפרשה בצרכי בנין חוץ מהפסוק הזה שהוא צורך שולחן גבוה ואינו אומר חיטים ללחם הפנים וכבשים לתמידין ועצים למערכה...."

שבתוך הי"ג (או ט"ו) שמתנדבים למלאכת המשכן לא כתוב חיטים ללחם הפנים, ולא עצים למערכה, ולא כבשים לקרבן התמיד. והם גם דברים לצורך עבודת המשכן בכל יום ויום. ומסביר זקנים מבעלי התוספות שלמרות שמן ובשמים הם דברים שלא שייכים בדיוק לבניית המשכן יש בהם צורך כבוד המקום. כי מאירים בבית המלך וגם מבשמים את הבית המלך.

ונראה שלא אמר כבשים לתמידין כי זה קרבן צבור שקונים מתרומת מחצית השקל. וגם לא אמר עצים למערכה כי גם עצים סוג של קרבן ציבור, ולפי: מדרש הגדול: "תלמוד לומר עצים אשר על האש אשר על המזבח, מה מזבח משל ציבור אף עצים משל ציבור" אמנם יחיד יכול להביא קרבן עצים ("לא יפחות משני גזירין", משני גזרי עצים, ראה ספרא). אבל נראה שהשתמשו בעצים האלו להקרבנות קרבנות נדבה ולא קרבנות ציבור, ולפי: משנה תורה: "מהו קרבן עצים, זמן קבוע היה למשפחות משפחות לצאת ליערים להביא עצים למערכה. ויום שיגיע למשפחת זו להביא עצים היו מקריבין עולות נדבה וזה קרבן העצים והיה להם כיום טוב" ושני הדברים האלו (הכבשים והעצים) נשרפים, מוקרבים על מזבח העולה (מקום הקרבת קרבנות הציבור).

ונשים לב שלגבי השמן ולגבי הבשמים יש עוד פסוקים: לשמן - "צו את בני ישראל ויחקו אליך שמן זית וך כתית למאור" לבשמים - "קח לך בשמים מר דרור..." והם ציווים לעתיד, לקחת שמן ובשמים לא רק מיד אלא לדורות, וזה מוסיף על הציווי לנדבות שהיו מיועדים לזמן הקמת השכן. ולמרות שלחם הפנים גם צורך לשימוש כל יום ויום במשכן (אסור שהשולחן יהיה רק, "ונתת על השולחן לחם לפני תמיד"), אין שום ציווי להביא חיטים ללחם הפנים, לא בזמן הקמת המשכן (בתוך י"ג הדברים), ולא לדורות. ונשאלת השאלה: למה לא כתוב חיטים ללחם הפנים?

ונראה להגיד :
לחם הפנים שבא י"ב חלות, ואתם שתי בזיכי לבונה, בגדר קרבן ציבור.
ואסביר :
הלבונה מקטירים על מזבח העולה בחוץ (בשבת אחרי קרבן המוסף) והיא מתיר את הלחם
לאכילת הכהנים.
וזה דומה לקרבן שחלק לגבוה וחלק לבעלים. וגם בגלל שמקריבים חלק ממנו בחוץ על
מזבח העולה כנראה זה בגדר קרבן ציבור הבא בחוץ. כי לגבי מזבח הפנים כתוב :
פרק ל' פסוק י"ט :
"לא תעלו עליו קטורת זרה ועלה ומנחה ונסך לא תסכו עליו"
הקטרה על מזבח הפנים זה רק הקטורת, והדמים לכפרתו פעם בשנה ביום הכפורים.
(וגם נשים לב שהקטורת בא מנדבת העם ואין יד כל אחד שווה בו. וקרבן שלא שווה לכל אחד לא
בגדר קרבן ציבור. וגם השמן למאור שבא מנדבת הלב לא בגדר קרבן ציבור. אבל לחם הפנים לא בא
מנדבות, ויד כל אחד שווה בה, וזה דומה יותר לקרבן ציבור)
לחם הפנים מונח על השולחן (הרומז על המלוכה, על עושר מלכים) ונשאר טרי משבת לשבת,
ועניינו עדות לשפע במזון (שמוריד ה' לעולם). ועניין המזון שווה לכל אחד מישראל.
וגם בקרבנות הציבור שקונים מתרומת הלשכה, ממחצית השקל שתורמים לקניית
הקרבנות צבור, יד כל אחד שווה בהם.
ונראה שלחם הפנים דומה בזה לקרבן צבור ולפיכך אין ציווי להביא חיטים ללחם
הפנים. כי גם זה בא משקלי הלשכה ושלכל אחד מבני ישראל יש חלק בשווה.

* * * * *

זאת התרומה

פרק כ"ה פסוקים ג'-ח' :

"וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב וכסף ונחשת. ותכלת וארגמן ותולעת שני ושש ועזים. וערת אילם מאדמים וערת תחשים ועצי שטים. שמן למאור בשמים לשמן המשחה ולקטרת הסמים. אבני שהם ואבני מלאים לאפד ולחשן."

רש"י (פסוק ב') : **"...ג דברים** האמורים בענין, כולם הוצרכו למלכת המשכן או לבגדי כהונה כשתדקדק בהם"

פרק כ"ה פסוק ג' :

זקנים מבעלי התוספות (פסוק ג') : **"שלשה עשר** נדבות מונה כאן שנדבו ישראל במשכן וכנגדן מנה יחזקאל י"ג בגדים שעתיד הקב"ה להלביש לישראל לעתיד..."

בעל הטורים (פסוק ו' יעל שמן למאור) : חסר, דלאו לאורה הוא צריך. **וי"ג דברים** נמנו כאן וכן יש י"ג מיני מלבושים ביחזקאל..."

אור החיים (בפרשת ויקהל פרק ל"ה פסוק ה', על זהב וכסף וגו') :

"ראיתי לתת לב בכל הפרשה בסדר התחברות השמות ופרטי הדברים כי לא השוה מדותיו בהם לפעמים יאמר וא"ו בכל פרט הנוסף כמעשהו בסדר י"ג דברים הבאים בנדבת המשכן..."

בפשטות יש כאן 15 פריטים ולא י"ג, כדהלן :

- (1) זהב
- (2) כסף
- (3) נחשת
- (4) תכלת
- (5) ארגמן
- (6) תולעת שני
- (7) שש
- (8) עזים
- (9) ערת אילם מאדמים
- (10) ערת תחשים
- (11) עצי שטים
- (12) שמן למאור
- (13) בשמים
- (14) אבני שהם
- (15) אבני מלאים

על הקושי במניין התרומה הסביר הכלי יקר בפרשת תרומה פרק כ"ה פסוק ג' :
"אע"פ שבמדרש תנחומא מסיק שהיו שם י"ג דברים וכן פירש רש"י, ובפרטן אתה מוצא ט"ו דברים. ותיירץ הרא"ם כי תכלת וארגמן ותולעת שני הכל מין צמר ונחשבו לאחת, והחזקוני תירץ בעניין אחר, אבל רוב המפרשים הסכימו שהיו ט"ו דברים. ודבר זה מסכים למה שכתבו הרבה מפרשים שהיו שם ט"ו דברים על תבנית שלשה עולמות,

וכן כתב רבנו בחיי..."

חזקוני(פסוק ב'): "פרש"י, שהתנדבו י"ג דברים האמורים בעניין ואלו הם, זהב, וכסף, ונחשת, תכלת, וארגמן, תולעת שני, ושש, ועזים, אילים, תחשים, שטים, שמן סמים, והבשמים הם בכלל השמן ואינן בעין, והנשיאים הביאו את האבנים"

לפי הפרושים שהבאנו אפשר לחשב רק י"ג פריטים מהט"ו דברים שנכתבו, כאשר רק מונים סוגים שהם שונים.

יש מחז"ל (הרא"ם) שמנו את התכלת והארגמן ותולעת השני כמין אחת של צמר (עם צבעים שונים) והגיעו ליי"ג דברים.

יש מחז"ל (החזקוני) שלא מנו את הבשמים כי הם נותנים ריח ואינן בעין (במוצר הסופי רק ריחם ניקר אבל הם בלואים בתוך השמן) וגם מנו אבני שהם ואבני מלאים כסוג אחד של אבנים. ולפי זה יש כאן י"ג דברים.

לפי הפרושים שהבאנו :

אם יש ט"ו דברים, יוצא שבני ישראל תרמו י"א דברים והנשיאים ארבע דברים.
אם יש י"ג דברים, יוצא לפי שיטת הרא"ם, שבני ישראל תרמו תשעה דברים והנשיאים ארבע דברים, ולפי שיטת החזקוני, בני ישראל תרמו י"א דברים והנשיאים שני דברים.
אור החיים (פרשת ויקהל פרק ל"ה פסוק כ"ז על "והנשיאים הביאו") :

"...ד', והיא מדרגה שלמטה מכולן בבחינת הקניינים כסף ושוה כסף. אמר 'כל מרים תרומת כסף ונחשת וגו' , ואומר, 'וכל אשר נמצא אתו עצי שטים', אלו, אין להם כינוי נדבה. והטעם ע"ד אז"ל : צפה יעקב אבינו וכו', צוה ונטעום לצרכי המשכן. ולזה לא אמר אלא 'וכל אשר נמצא אתו עצי שטים וגו' הביאו', ודקדק לומר לכל מלאכת העבודה לצדק דברים, כי מציאת עצי שטים בידם היה לצרכי מלאכת המשכן שאל"כ לא צ"ל כן, ועוד היה לו לומר 'הביאו' ואח"כ יאמר 'לכל מלאכת המשכן'. אלא לומר כי מציאותם בידם הוא למלאכת וגו' והם לא עשו אלא הביאו כדבר שאין בו חסרון כיס להם והבן..."

ולפי רוח דברי אור החיים אנו למדים שעצי שטים שייכים למדרגה הד' שבדברים שתרמו. ואולי בכלל לא נקרא נדבה אלא 'אשר נמצא אתו'. והטעם, שבני ישראל רק היו שליחים להביא עצי שטים שיעקב אבינו נטע למטרת בניית המשכן. ועצי השטים לא היו של בני ישראל באופן אישי אלא שייכים מזמן, למלאכת המשכן.

רש"י (פרק ל"ה פסוק כ"ז): "...ולפי שנתעצלו מתחלה נחסרה אות משמם 'והנשים' כתיב" הנשיאים כתוב **'הנשיאים'** בלי אות יו"ד. ונשאלת השאלה למה דווקא האות יו"ד חסרה משמם?

ומסביר הכלי יקר: "ארז"ל לפי שנתרשלו בנדבה זו ולא הביאו נדבתם כ"א לבסוף ע"כ נחסר אות יו"ד משמם, 'והנשיאים' חסר כתיב. כי באמת לא היה להם להמתין עד לבסוף אולי יתנו ישראל כל הצורך ולא יהיה להם חלק בכל המשכן. ומה שנחסר יו"ד דווקא פירשנו למעלה פ' תרומה. לפי שאמר הקב"ה 'גבה עינים ורחב לבב אותו לא אוכל', ואצל הנשיאים היתה בלי ספק רוח גאוה באמרם דרך התפארות מי ימלא מה שאנחנו מחסירים אבל אנחנו ממלאים כל מה שהצבור מחסירים, ע"כ לקח הקב"ה משמם אות יו"ד כי רק אות זה מן השם הגדול היה חקוק בשמם ואותו לקח ה' מהם לומר אין כאן מקומו."

הכלי יקר מביא עוד הסברים למה האות יו"ד החסרה.

יתכן שיש עוד רמז ביו"ד החסרה משמם.

הנשיאים הביאו את נדבתם אחרי שבני ישראל הביאו את שלהם. אם נתבונן ברשימת הט"ו דברים שנתרמו (הכתובים בפרשת תרומה, 1-15 למעלה) ונקבל הדעה בחז"ל (שהבאנו למעלה) שיש רק י"ג דברים, ואם נאמר שמתרומת בני ישראל רק עצי שטים לא נחשב נדבה (לפי רוח דברי אור החיים, כי הם רק הביאו אותם והם היו רק שליחים, ולא נדבו אותם משלהם), ועוד, שמתרומת הנשיאים רק הבשמים לא נחשב כדבר בפני עצמו (לפי דברי החזקוני, כי בבשמים יש רק ריח, ובריח אין ממש), אז יוצא שבני ישראל תרמו יו"ד דברים והנשיאים ג' דברים. ויוצא שהנשיאים נתרשלו ביו"ד דברים (אלו שבני ישראל הביאו), ואולי היו"ד החסרה רמז גם ליו"ד דברים שהם לא הביאו (ושהיה חסר להם).

* * * * *

”והנשאים הביאו”

יש י”ג דברים (פרק כ”ה פסוקים ג’-ז’, ראה בעל הטורים) שתיקחו מאתם תרומה, והם: זהב, כסף, נחשת, תכלת וארגמן, ותולעת שני, שש, עזים, ערת אלים מאדמים, ערת תחשים, עצי שטים, שמן, בשמים, אבני שהם ומלאים. (נראה שחישב תכלת וארגמן ותולעת שני כמין אחד כי הם מצמר צבוע. וגם אבני שהם ואבני מלאים כמין אחד כי כולם אבנים)

ונשאלת השאלה:

למה רק בשמן ובבשמים ובאבנים כתוב למה הם מיועדים, מה זה מוסיף לתורם? (“שמן למאור”, “בשמים לשמן המשחה”, “אבני שהם ואבני מלאים לאפד ולחשן”)

ונראה להגיד:

השמן והבשמים והאבנים לא מיועדים לתפקיד בגוף המשכן. השמן לעבודה במשכן, למנורה. הבושם לשמן המשחה שמושחים בה את כל המשכן וכליו לקדשם לעבודה. האבנים לבגדי הכהן הגדול. ונראה שכתוב כאן מטרותם של תרומות אלו כדי לזרז את תרומתם בעיני הצבור. שלא יחשבו שהם פחות חשובים כי לא נמצאים במשכן גופא אלא רק לשימוש. וגם, בגלל שלדברים האלו יכולים להיות עוד שימושים, מודיע הכתוב שהם רק לצורך המשכן. כגון, השמן יכולה להשתמש גם למנחות, לנסכים, לסוד, לאכול, ולפי זה כתוב בדיוק למה השמן מיועד, למאור. ושמן המנורה זה “שמן זית כתית”, רק הטיפה הראשונה מהזית כשרה למאור (לפי זה יש כאן חסרון כיס וצריך לזרז). הבושם יכול להשתמש להריח במשכן ולבשם בגדים, וכאן מגדיר שהבושם לשמן המשחה, קרי דבר שכן קשור למשכן. הלא זה מכשיר את המשכן לשימוש. האבנים יכולים לשימוש לקישוט במשכן, או תכשיט לכהנים, וכאן מוגדר שהאבנים אך ורק לבגדי הכהן הגדול לזכרון לפני ה' על האפד ובחשן. וגם נודע בזה לכל מי שתורם אחד מהדברים האלו איפה תהיה תרומתו. וזה בניגוד לרוב התרומות שיכולים להיות בכלי המשכן, בבגדי כהונה, או במבנה של המשכן (כמו זהב וכסף ונחשת, תכלת, וארגמן. חוץ מעורות מאדמים ועורות תחשים, שהם רק לכיסוי המשכן. אבל בהם לא צריך זירוז כי אין להם עוד שימושים במשכן ובכליו), ולפי זה יוצא, שברוב התרומות, אף אחד לא יודע איפה בדיוק נמצאת תרומתו.

ולמרות שכתוב מטרותם, הצבור לא תרמו את הדברים האלו ולפי הכתוב בפרשת ויקהל:

פרק ל”ה פסוקים כ”ז-כ”ח:

”והנשאים הביאו את אבני שהם ואת אבני המלאים לאפוד ולחשן. ואת הבשם ואת השמן למאור ולשמן המשחה ולקטרת הסמים”

נשיאי בני ישראל הם אלו שהביאו את הדברים האלו לתרומת המשכן. וטעם הדבר מובא ברש”י (שמות ל”ה, כ”ז) בשם ר’ נתן “שאמרו הנשיאים, יתנדבו צבור מה שמתנדבין ומה שמחסרין אנו משלימין אותו”. (וראה כלי יקר שנותן טעם למה חסר דווקא אות יוד מהמילה “והנשאים”). ולפי זה לא היה להם חלק בגוף המשכן רק בעבודתו ובבגדי כהן גדול.

ונשאלת השאלה :

למה בני ישראל לא תרמו את כל הדברים, למה לא תרמו שמן, בשמים, ואבנים?

ונראה להגיד :

יש דעה (ראה זקנים מבעלי התוספות) שהאבנים ירדו מהשמים מחוץ למחנה עם המן. ורק הנשאים טרחו ללכת לאסוף אותם (ולפי זה רק היו לנשיאים אבנים כאלו).

אבל יש עוד דעה (המובא במדרש) שאבנים יקרות היו בביזת הים, שהסוסים של חיל מצרים היו מקושטים עם זהב ומרגליות טובות. ולפי זה נראה שלכל בני ישראל היו אבנים טובות. אבל יכול להיות לא כאלו שהיו טובים בגודל או באיכות או לפי סוג הנדרש לשימוש כתרומה לבגדי כהנה.

לגבי הבושם מובא שהנשיאים לקחו גם בושם מהמצריים כאשר יצאו ממצרים. אבל הצבור היו עסוקים בלקיחת זהב, בגדים, וכלים. וכנראה לא היה לצבור הרבה בושם לתרום.

לגבי השמן ראינו שהיה צריך "צו" כדי שיתרמו שמן למאור (פרשת תצוה). ואולי בגלל שהשמן למאור "כתית" ורוב השמן שמוצאים מהזית לא הולך למאור. ובמדבר לא היו זיתים. רק מה שהביאו איתם (וכנראה לא בכמויות גדולות). וזה כרוך בחיסרון כיס גדול לתורם. ואולי בגלל זה לא נדבה לבם לתרום זיתים או שמן למאור.

ועוד :

פרק כ"ה פסוק ו' :

"שמן למאור בשמים לשמן המשחה ולקטרת הסמים"

הנשיאים הם אלו שהביאו תרומה את השמן, ואת הבושם, ואת אבני השם ואבני המלאים.

ורמז שיהיה ככה :

(1) **"שמן"** עולה 390 ועוד המילה עולה **391**

נשאים עולה **391**

(כתוב חסר, בלי אות י', בפרשת ויקהל וראה רש"י שמביא הסיבה)

(2) **"שמן למאור"**

באתב"ש :

ביט כיתג עולה 454 ועוד 7 אותיות עולה **461**

נשאים באתב"ש : **טבתמי** עולה **461**

ועוד :

פרק כ"ה פסוק ז' :

"אבני שהם ואבני מלאים לאפד ולחשן"

(1) **"שהם ואבני מלאים"** עולה 535 ועוד 13 אותיות ועוד 3 מילים עולה **551**

הנשאים באתב"ש : צטבתי
עולה **551**

(2) **"לאפד ולחשן"** עולה 509 ועוד 2 מילים עולה **511**

הנשאים באתב"ש : צטבתי

עולה **511**
(כתוב חסר בפרשת ויקהל וראה רש"י לסיבה)

* * * * *

"אבני שהם ואבני מלאים"

פרק כ"ה פסוק ז':

"אבני שהם ואבני מלאים לאפד ולחשן"

רש"י: "אבני שהם לאפד ואבני המלאים לחשן"

על כתפי האפוד היו שתי אבני שהם ועליהם שמות שבטי בני ישראל. שש שמות על כל אבן. בחושן היו שתיים עשרה אבני 'מלאים', שאחד מהם היה אבן שהם. ועל כל אבן בחושן היה שם של אחד משבטי ישראל.

"ואבני מלאים" – שהאבנים היו בתוך משבצות של זהב, קרי מלאו את המשבצות (ראה רש"י).

ונשאלות השאלות:

אם "ואבני המלאים" מתייחסים כאן רק לאבני החושן, למה לא כתוב המילה 'מלאים' לפני המילה 'לחשן', לדוגמה, 'אבני שהם לאפד ואבני מלאים לחושן'?

וגם:

למה הוציא הכתוב אבני שהם מיתר האבנים?

באפוד וגם בחושן היו אבני שהם. ולפי פירוש רש"י, כל האבנים באפוד ובחושן היו אבני מלאים (שמלאו את המשבצות), ולמה לא כתוב רק "ואבני מלאים לאפד ולחשן".

ונראה להגיד לפי פירוש הרמב"ן.

למילה "מלאים" יש עוד פירוש, 'שלמים'. שהאבנים לא רק מלאו את המשבצות, אלא גם שהיו אבנים טבעיים, שלמים, שלא כרתו אותם. כל האבנים, אבני האפוד ואבני החושן, היו במדרגה הזו. כמו שמצאו אותם בטבע כך לקחו אותם ולא כרתו אותם מאבן יותר גדולה.

"ואבני המלאים" – שתי הפירושים, שמלאו המשבצות ושהיו אבנים שלמים, מתאר גם אבני האפוד וגם אבני החושן. אבל יש עוד פירוש למילה "מלאים" שמבדיל בין אבני האפוד לבין אבני החושן, שלא יעשו מלאכה באבנים בכלי (לדוגמה בכלי ברזל). ואם כן איך חרטו או כתבו את שמות שבטי ישראל על האבנים? באבני שהם שעל האפוד כתוב:

שמות פרק כ"ח פסוק י"א:

"מעשה חרש אבן פתוחי חתם תפתח את שתי האבנים על שמת בני ישראל מסבת

משבצות זהב תעשה אתם"

קרי, אחרי שלקחו אבנים שלמים מין הטבע השתמשו בכלי לרשום על האבנים את שמות שבטי ישראל.

אבל באבני המלאים של על החושן כתוב:

שמות פרק כ"ח פסוק כ"א:

"והאבנים תהיין על שמת בני ישראל שתיים עשרה על שמתם פתוחי חותם איש על

שמו תהיין לשני עשר שבט"

באבני החושן כתוב רק "פיתוחי חותם" ולא "מעשה חרש אבן". הכתוב אסר להשתמש בכלי לשים את השמות על האבנים. וכדי לרשום שמות שבטי ישראל על אבני החושן השתמשו בתולעת (שמיר). לפי זה יוצא שהמילה "מלאים", במלוא פירושו, רק מתאם לאבני החושן.

ואז יש שוני בין אבני השהם באפוד לאבן השהם בחושן. אבני השהם באפוד רק שייך להם קצת מהפרושים של "מלאים" (שמלאו המשבצות, ושהיו טבעיים, מושלמים) אבל לא שייך להם המילה "מלאים" במלוא בפירושו (כי השתמשו בכלי לרשום השמות). והוציא הכתוב אותם מיתר אבני המלאים. ואז מובן למה כתב רש"י "אבני השהם לאפד ואבני המלאים לחשן".

* * * * *

הארון והתורה

בפרשת תרומה אנו קוראים על בניית הארון. הארון הוא מקום הנחת התורה ולוחות הברית, (מקום הנחת המצוות והתורה).

1. משלי פרק ו' פסוק כ"ג:

"נר מצוה ותורה אור"

בפסוק הזה יש המילים: **"מצוה"** ו **"תורה"** וגם **"נר"** ו **"אור"**. במילה, **אֵר**, (ארון), יש צירוף של אותיות **"נר"** וגם **"אר"** ("אור", כתב חסר), ואולי זה רמז לתוכן הארון. נמצאת בתוך "הארץ", **התורה** - **"האור"**, **והמצוות** - **"הנר"**. במילה, **אֵר**, מופיע ראשון האותיות, **"אר"**, ואחרון האותיות, **"נר"** (בכוון הפוך). ואולי זה רמז להאור, (התורה), שהיה לפני בריאת העולם. האור (התורה), **קדם** לנר, (האש). האש, הוציא אדם הראשון במוצאי שבת, אחרי בריאת העולם. וגם הסדר **"אור"** לפני **"נר"** רמז לתורה לפני מצוות. התורה קדמה לבריאת העולם, ולא היה מי שיקיים את המצוות בתורה עד בריאת העולם.

2. פרק כ"ה פסוק י"א:

"וצפית אתו זהב טהור מבית ומחוץ תצפנו"

אפשר לדייק בפסוק ולשאול מה משמעות **"זהב טהור"**? טהור מבחינת טומאה וטהרה, או טהור, מבחינת סוג או איכות הזהב, (זהב נקי)? ועוד ניתן לשאול:

אם מצפים אותו מבית ומחוץ למה חוזר הכתוב ואומר בסוף **"תצפנו"**? תשובות לשאלות אלו נמצאים בכתבי חז"ל, ובמדרשים. בקשר לסוג הזהב, חכמינו מספרים לנו ששבע סוגי זהבים היו במשכן (מדרש רבה ל"ה, א'), ואחד מהם היה זהב טהור, שהוא נקי מכל פסולת. בצלאל בנה שלוש תיבות לארון, אחד מעצי שיטים, ושנים מזהב. הוא שם אחד מזהב בפנים, ואחד מזהב בחוץ, וארון מעצי שיטים באמצע, כדי לקיים **"תצפנו"**. זאת אומרת, כדי לסגור את הכל בזהב, הוא עשה שוליים שבלטו מהתיבה הפנימי. והשולים האלה כסו את השפה העליונה של הארון האמצעי העשוי מעצי שיטים.

ילקוט שמעוני כ"ה: "תצפנו" - תצפה את השפה הבולט בזהב"

במישור המוסרי חז"ל אומרים:

גמרא יומא דף ע"ב עמוד ב':

"אמר רבא: כל תלמיד חכם שאין תוכו כבדו-אינו תלמיד חכם"

זה דומה לארון, שהיה מצופה זהב טהור מבית ומחוץ

ואפשר להוסיף:

הארון מקום הנחת התורה והמצוות. כל יהודי צריך לעשות את עצמו

בית קיבול לתורה ולמצוות כמו שכתוב בשיר: **"בלבבי משכן אבנה"**

האדם מקביל לארון. כמו שהארון מקום הנחת התורה והמצוות כך האדם בית קיבול לשמירת התורה והמצוות.

"וצפית אתו זהב טהור מבית ומחוץ תצפינו"

צריך האדם לצפות במובן לכסות את עצמו "מבית" מבפנים בתוך גופו (הרוחניות שלו), וגם "מבחוץ" - מלבשו (ציצית, תפילין, הגשמיות שלו) האדם צריך לכסות את עצמו בתורה ומצוות, ולהגיע לרמה של "זהב טהור". טהור במובן הרוחני, וגם במובן הגשמי (ממון ופרנסה). ואולי זה המסר המוסרי בפסוק:

האדם צריך לכוון את מעשיו, את לימודיו, את השגת תורתו, עד לרמה שהוא מכניס רוחניות בתוך הדברים הגשמיים ביותר, לפי **"וצפית אתו זהב טהור"** תצפה את עצמך בתורה ומצוות באופן שתוכל לשמור את הזהב **טהור**, וזה תעשה **"מבית ומחוץ"**, גם בבית (במשפחה), וגם בחוץ (כלפי העולם).

3. ואפשר להוסיף עוד רעיון מהפסוק הזה:

חז"ל אומרים שאסור לצאת מארץ ישראל סתם, אבל לצורך לימוד תורה מותר. פרקי אבות פרק ד' משנה י"ח: "רבי נהוראי אומר הוי גולה למקום תורה" **"גולה"** אפילו לצאת לגלות חוץ לארץ.

ואולי יש רמז לרעיון הזה כאן:

משלי פרק ד' פסוק ב':

"כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזבו"
התורה נקראת **"לקח טוב"**.

בראשית פרק ב' פסוק י"ב:

"וזהב הארץ ההיא טוב"

הזהב נקראת **"טוב"**.

"זהב" רמז לתורה, המסר המוסרי כאן זה:

"מבית ומחוץ תצפינו" (זהב בארון, ותורה באדם)

האדם (שהוא מקום התורה והמצוות, כפי שכבר הסברנו) צריך לצפות את עצמו בתורה ומצוות **"מבית ומחוץ"**, גם **"מבית"**, בארץ ישראל, וגם **"מחוץ"**, בגלות.

* * * * *

"וצפית"

פרק כ"ה פסוק י"א :

"וצפית אתו זהב טהור מבית ומחוץ תצפנו ועשית עליו זר זהב סביב"

הארון מצופה זהב טהור מבפנים ומבחוץ. וגם יש עליו זר זהב סביב. ובגלל שבתוך הארון יש לוחות הברית (ואולי גם ספר תורה) אמרו חז"ל שהזר מסביב זה רמז לכתר תורה. גם ידוע שהמשכן דומה לעולם קטן - לאדם. ויש קשר בין כלי המשכן לגוף האדם. לדוגמה, הארון דומה ללב האדם ('בלבבי משכן אבנה לאדון קדש').

חז"ל למדו מזה מוסר :

"אמר רבא כל ת"ח שאין תוכו כבדו אינו תלמיד חכם" ללמד שתלמיד חכם צריך להיות לו טהרת השכל והמחשבות שבמוח וטהרת הרגשות שבלב (דברים פנמיים שלא נראים) לקיים את תרי"ג המצוות שבתורה, ולא רק שמעשיו הנראים לעין, מבחוץ, יהיו לפי דרכי תורה. וזה לפי "מבית ומחוץ תצפנו". ורמזים לזה :

(1) "מבית ומחוץ" עולה 602 ועוד 9 אותיות ועוד 2 מילים עולה 613 תרי"ג עולה 613

(2) "מבית ומחוץ" עולה 602 ועוד 9 אותיות עולה 611 תורה עולה 611

(3) "אתו זהב טהור מבית ומחוץ תצפנו ועשית עליו זר זהב סביב" ראשי תיבות, אותיות : א', ז', ט', מ', ו', ת', ו', ע', ז', ז', ס' עולה 613

(4) "מבית ומחוץ תצפנו" עולה 1228 ועוד 3 מילים עולה 1231 כתר תורה עולה 1231

(5) "אתו זהב טהור מבית ומחוץ תצפנו" באתב"ש : תאף עצש נצפג ישמא פיספה אהוטף ראש תיבות אותיות : ת', ע', נ', י', פ', א', עולה 611

(6) "ומחוץ תצפנו ועשית עליו" באתב"ש : פיספה אהוטף פזבמא זכמף עולה 613

(7) "ועשית עליו זר זהב"

באתב"ש :

פזבמא זכמף עג עצש

ראש וסוף תיבות אותיות : פ'+א', ז'+ף', ע'+ג', ע'+ש', עולה 611

עולה 611

תורה

הזר מסביב רמז לכתר תורה

(8) "וצפית אתו"

באתב"ש :

פהומא תאף עולה 613

ומוסר לבני אדם שיהיה 'תוכו כבורו' - גם המחשבות, הרגישות, והרצונות ("מבית", מבפנים) וגם המעשים ("ומחוץ") יהיו מכוונים לקיום התורה ותרי"ג המצוות.

* * * * *

”ויצקת לו”

פרק כ”ה פסוק י”ב:

” ויצקת לו ארבע טבעת זהב על ארבע פעמתי ושת טבעת על צלעו

האחת ושת טבעת על צלעו השנית ”

רש”י: ”ובזוויות העליונות סמוך לכפרת היו נתונות, שתיים מכאן ושתיים מכאן, לרחבו של ארון”

1. **” ושת טבעת על צלעו האחת ”** עולה 1907 ועוד 18 אותיות ועוד
5 מילים עולה **1930**
מלמעלה, בזוויות עליונות, 2 מכאן ו2 מכאן, ברוחב הארון עולה **1930**

2. **” ארבע פעמתי ”** עולה 879 ועוד 2 מילים עולה 881
למעלה, ברוחב הארון 2 מכאן, 2 מכאן עולה 881

3. **ספר מלכת המשכן (דף 86):** הטבעות היו בשליש העליון של הצלע
” ונתתה על ” עולה 961 ועוד 7 אותיות ועוד 2 מילים עולה **970**
בחצי אמה למטה לכפרת עולה **970**

אולי רמז שהטבעות היו בשליש העליון של הצלע. קומתו של המזבח אמה וחצי. שליש העליון יוצא חצי אמה למטה מהכפרת.

* * * * *

"כפרת"

פרק כ"ה פסוק י"ז :

"ועשית כפרת זהב טהור אמתים וחצי ארכה ואמה וחצי רחבה"

רש"י : "...ואע"פ שלא ניתן שעור לעוביה פירשו רבותינו שהיה עוביה טפח (סוכה ה')"

לא כתוב עוביה של הכפרת.

ורמזים :

"ועשית כפרת זהב"

סוף תיבות, אותיות : ת', ת', ב' עולה 802

הכפרת טפח עולה 802

ועוד :

פרק כ"ה פסוק כ"א :

"ונתת את הכפרת על הארן מלמעלה"

(1) **"על הארן"** באתב"ש : זך צתגט

ראש תיבות, אותיות : ז', צ' עולה 97

טפח עולה 97

(2) **"הכפרת על"** באתב"ש : צלוגא זך

ראש תיבות, אותיות : צ', ז' עולה 97

טפח עולה 97

אולי רמז שהכפרת היה "על הארן", עד 'טפח' מעל שפת הארן.

* * * * *

"פרשי כנפים"

פרק כ"ה פסוק כ':
"והיו הכרבים פרשי כנפים למעלה סככים בכנפיהם על הכפרת..."
רש"י: "שיהא 10 טפחים בחלל שבין הכנפים לכפרת"

1012	עולה	"<u>בכנפיהם על הכפרת</u>"
1012	עולה	<u>יוד טפחים מעל הכפרת</u>

* * * * *

"זר זהב"

פרק כ"ה פסוק כ"ד:

"ועשית לו זר זהב סביב"

רש"י: "סימן לכתר מלכות"

הזר מסביב לשולחן רמז לכתר מלכות.

בתיאור השולחן מופיע הביטוי של "זר זהב" פעמים:

"ועשית לו זר זהב סביב"

"ועשית זר זהב למסגרתו סביב"

לפי פרוש רש"י ואבן עזרא מדובר באותו הזר. הפסוק השני רק מתאר אפוא לשים את הזר, קרי על מסגרתו.

אבל החזקוני כותב שהיו ב' זרים.

ובגלל שהזר רמז לכתר מלכות, יתכן ששני הפסוקים שבהם כתוב "זר" רמז לשתי כתרי מלכות, קרי מלכות יהודה ומלכות ישראל.

(1) **"ועשית לו זר זהב סביב"** עולה 1117

כתר מלכות עולה 1116

(2) **"זר זהב"**

באתב"ש:

עג עצש עולה 533 ועוד 5 אותיות עולה 538

זה מלכות יהודה עולה 538

* * * * *

"זר זהב"

בשולחן לחם הפנים כתובים פעמיים המילים **"זר זהב"** :

פרק כ"ה פסוק כ"ד :

"וצפית אתו זהב טהור ועשית לו זר זהב סביב"

פרק כ"ה פסוק כ"ה :

"ועשית לו מסגרת טפח סביב ועשית זר זהב למסגרתו סביב"

יש מחלוקת בחז"ל כמה זרים היו בשולחן.

יש מפרשים שהיה רק זר אחד :

רש"י : "הוא זר האמור למעלה ופירש לך כאן שעל המסגרת היתה"

אבן עזרא : "עתה פירש , כי הזר שהזכיר בתחילה יהיה סביב המסגרת"

ויש מפרשים שהיו שני זרים :

חזקוני : "...וראיה לדבר ששני זרים היו כדכתיב בפרשת ויקהל 'ויעש לו זר זהב סביב'

(להלן ל"ז, י"א) , וכתיב 'ויעש זר זהב למסגרתו סביב' (שם י"ב)"

נקודה מעניינת : הזרים בכלים האחרים היו טפח ומשהו. ולפי זה, אם היו שני זרים בשולחן הם היו 2 טפחים ומשהו. גם לפי הדעה שהיה רק זר אחד הוא היה 2 טפחים ומשהו. יוצא שבכל מקרה זר של השולחן היה 2 טפחים ומשהו

אם היו שני זרים שפיר דמי כי כתוב **"זר זהב"** פעמיים. אבל למה צריך בשולחן שני זרים?

ונותן ספורנו טעם לשני הזרים :

ספורנו : "...הושמו בשולחן ב' כתרים, אחד מהם לשולחן עצמו, המורה על פרנסה המדינה וסידור עניינה, והב' למסגרת, המורה היות סוגר בעדה מכל מזיק להשביט אויב ומתנקם"

הזר על השולחן סימן לכתר מלכות (רש"י).

השולחן סימן לשולחן מלכים שבו יש שפע. השולחן (ועליו לחם הפנים) מסמל הפרנסה והשפע היורד לעולם.

ונשאלת השאלה :

אם היה רק זר אחד למה בשולחן כתוב פעמיים המילים **"זר זהב"**?
כי אם היה רק זר אחד (וכפי שפירש רש"י, ואבן עזרא), מהכתוב השני נדע שיש זר, ובדיוק איפה נמצא הזר. והכתוב הראשון למה?

ואולי בכפילות של המילים **"זר זהב"** גם יש רמז לכפילות מלכות, למלכות יהודה ולמלכות ישראל.

ונראה שבפעם הראשונה הרמז הוא למלכות יהודה, ובפעם השנייה הרמז הוא למלכות ישראל :

רמזים למלכות יהודה :

"זהב טהור ועשית לו זר זהב סביב"

ראש וסוף תיבות, אותיות :

ז'+ב', ט'+ר', ו'+ת', ל'+ו', ז'+ר', ז'+ב', ס'+ב' עולה 938
מלכות בית יהודה עולה 938

וגם :

"טהור ועשית לו זר"

באתב"ש :

נצפג פזבמא כף עג עולה 526

מלכות יהודה עולה 526

רמזים למלכות ישראל :

"סביב ועשית זר" עולה 1067

למלכות ישראל עולה 1067

וגם :

"טפח סביב ועשית זר זהב"

באתב"ש :

נוס חשמש פזבמא עג עצש

עולה 1427 ועוד 17 אותיות ועוד 5 מילים עולה 1449

מלכות בית ישראל עולה 1449

ועוד :

בשולחן ובמזבח כתוב :

"ועשיתי לו זר זהב סביב"

אבל בארון כותב :

פרק כ"ה פסוק י"א :

"ועשיתי עליו זר זהב סביב"

ונשאלת השאלה :

למה אצל הארון כתוב **"ועשית עליו"** ולא **"ועשית לו"** כמו שכתוב בשולחן ובמזבח?

אבן עזרא : "וטעם עליו, כי הזר גבוה מעצם הארון"

כאן כתוב **"עליו"** כי הזר היה גבוה מעל הארון.

אמרו חז"ל (רש"י) שהזר על הארון סימן לכתר תורה.

במישור הרעיוני נראה להגיד :

כדי להשיג כתר תורה האדם צריך לא רק ללמוד תורה אלה לקיים מצוות התורה.

ואולי זה רמז במילה **"עליו"**, שיהיו מצוות התורה עליו קרי חלק מהחיים שלו.

ברוך זו אמרו חז"ל :

יומא ע"ב, ב' : "ר' יוחנן רמי כתיב זר וקרינן זיר. זכה נעשה לו זיר, לא זכה נעשה זרה

הימנו"

ומפרש על הגמרא הזאת

תורה תמימה :

"...לכן דרש שאם זכה אדם לכתר תורה, כלומר ללמוד לשמה ולקיימה נעשית לו זיכרון וכתר. ואם לאו כגון שלומד לקנטר או שלומד ואנו מקיים נעשית זרה לו, שמשתכחת ממנו"

כאשר התורה "עליו" (על כל החיים שלו) נעשה לו כתר, אבל כאשר התורה לא עליו אלה רק "לו" (רק לומד אבל לא מקיים) נעשית לו זרה.

ועוד :

כתוב במסכת אבות :

פרק ד' משנה י"ג :

"...רבי שמעון אומר שלשה כתרים הם, כתר תורה, וכתר כהונה, וכתר מלכות, וכתר שם טוב עולה על גביהן"

פשטות של הדברים (על פי פירוש הרב קהתי), מי שיש לו שם טוב, אנשים מכבדים אותו על מעשיו. שם טוב מביא את הכבוד לתלמיד חכם, לכהן, ולמלך. וכולם, תלמיד חכם, כהן, ומלך צריכים כתר שם טוב כדי שיכבדו אותם כי מי שאין לו שם טוב (גם מי שמיוחס) לא חייבים לכבד אותו.

למרות שכתוב "שלשה כתרים הם", המשנה מונה עוד כתר, "כתר שם טוב".

ויוצא שיש 4 כתרים. אמנם, אמרו שיש רק שלשה כתרים רמוזים בתורה

(וראה פירוש הרב קהתי על המשנה באבות ד', י"ג), והם :

הזר על הארון סימן לכתר תורה, הזר על המזבח סימן לכתר כהונה, והזר על השולחן סימן לכתר מלכות.

אבל, בתורה כתובים המילים "זר סביב" 4 פעמים. פעם אחת אצל הארון, פעם אחת אצל המזבח, ושתי פעמים אצל השולחן. ובגלל זה יש מחלוקת בחז"ל אם היו 3 או 4 זרים.

וידוע שזר סימן לכתר. ולפי זה יש קצת רמז ל4 כתרים מהתורה. ואולי יש קצת רמז לכתר הרביעי בזר הנוסף של השולחן.

"זר סביב" עולה 281

"עולה על גביהן" עולה 281

(זר"י סימן לכתר, יש כתר ש"עולה על גביהן")

"עולה על גביהן" – לפי הדעה שהיה זר כפול בשולחן, אז רק בשולחן היה זר על גבי זר. כי הזר השני מעל הזר הראשון. הזר הראשון מסביב לשולחן (דף הכסוי) עצמו, והזר השני מסביב למסגרתו (ויש מחלוקת בחז"ל אם דף השולחן היה מעל המסגרת או המסגרת מעל דף השולחן)

ונראה שאי אפשר להגיד ש"עולה על גביהן", פרושו שהזר של שם טוב גבוה מהזרים האחרים. כי מבחינת גובה מהארץ, הזר על המזבח גבוה מכל יתר הזרים. כי המזבח גבוה 2 אמות לאומת הארון והשולחן שגובהם רק אמה וחצי האמה. וכן אנו יודעים שגובה של המסגרת בשולחן מוסיף רק עוד טפח.

ונראה להגיד "עולה על גביהן" לא מצד גובה הזרים, אלה מצד כמות הזרים. עולה במספר הזרים על גביהן, על מספר הזרים בכל אחד מיתר הכלים.

ועוד עניין הקושר בין שם טוב לשולחן :

השולחן קשור למלכות, שולחן מלכים, ואמר מלך, קרי שלמה המלך :

קהלת פרק ז' פסוק א' : "טוב שם משמן טוב"

ואולי קצת רמזים :

"זר זהב למסגרתו" עולה 960

כתר שם עולה 960
(**"וכתר שם טוב"**)

וגם :

"מסגרת טפח סביב ועשית זר"

באתב"ש :

יחרגא נוס חשמש פזבמא עג עולה 1189 ועוד 5 מילים עולה 1194

"וכתר שם טוב עולה על" עולה 1194

(זר למסגרתו סביב למעלה מזר של השולחן, כמו **"וכתר שם טוב עולה על גביהן"**)

וגם :

"למסגרתו סביב"

באתב"ש :

כיחרגאף חשמש עולה 970 ועוד 11 אותיות ועוד 2 מילים עולה 983

"וכתר שם טוב" עולה 983

(**"ועשיתי לו זר למסגרתו סביב"**, אולי רמז לכתר שם טוב)

* * * * *

"זר זהב"

פרק כ"ה פסוק כ"ה:

"ועשית לו מסגרת טפח סביב ועשית זר זהב למסגרתו סביב"

ספר מלכת המשכן (דף 96): "זר זהב, שגובהו למעלה משני טפחים"

" זר זהב למסגרתו " עולה 960 ועוד 12 אותיות ועוד 3 מילים עולה 975

הזר הזהב גובהו למעלה משני טפחים עולה 975

* * * * *

"לחם פנים"

פרק כ"ה פסוק ל':
"ונתת על השלחן לחם פנים לפני תמיד"

ספר מלאכת המשכן (הוצאת תשכ"ח, דף 102): "...אחרי האפייה הניחו את החלות בקערות זהב, והיו מונחות בהן עד למחרת היום, הוא יום השבת, שבו החליפו את מערכת הלחם הישן בחדש"
(ראה רש"י, פרק כ"ה פסוק כ"ט)

בפסוק הזה יש 7 מילים אולי רמז ליום השביעי (השבת) שבו היו מחליפים הלחם.

* * * * *

"לחם פנים"

פרק כ"ה פסוק ל':
"ונתת על השלחן לחם פנים לפני תמיד"

סדר אליהו רבה פרק כ"ז:
דבר אחר "הלוא פרוס לרעב לחמך" (ישעיהו נ"ח, ז')
אין לחם אלא דברי תורה.
שנאמר 'הנה ימים באים נאם ה' והשלכתי רעב בארץ' (עמוס ח', י"א). מכאן אמרו
יש בו באדם דברי תורה יפרנס לאחריו. כדי שתרבה חכמתו בידו. ומוסיפין
לו עליה. כל העושה כן אינו נמנע מטובה העתידה לבוא עליהן לישראל
לימות המשיח. עליו הוא אומר, 'ושם דרך אראנו בישע אלקים' (תהלים נ', כ").
דרך- זו תורה. שנאמר 'בכל הדרך אשר צוה, ה' אתכם תלכו' (דברים ה', ל').
ישע- אין ישע אלא ימות המשיח. שנאמר קרוב צדקי יצא ישעי [וגו']
(ישעיה נ"א, ה'). אבל יש בו באדם דברי תורה ואין מפרנסה לאחרים, לסוף
שחכמתו מתמעטת בידו ואין מוסיפים לו עליה. עליו הוא אומר, 'מונע בר
יקבוהו לאום' (משלי י"א, כ"ו).

ונראה להגיד במישור הרעיוני שגם כאן מדובר בדברי תורה.
כי התורה מכונה 'סם החיים'.

"לחם פנים" עולה 258

"סם החיים", באתב"ש: **חי צסממי** עולה 258
ולפי זה "לחם פנים" רמז לסם החיים, רמז לתורה.

"ונתת על השלחן" – תגיד (על השולחן, בזמן שאוכלים.
וגם "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם", "כשלחן הערוך ומוכן לאכול לפני האדם", רש"י)
"לחם פנים" – דברי תורה (שמאירים פנים)
"לפני תמיד" – באופן קבוע (בכל פעם שאוכלים)
ולפי המשנה (אבות ג', ג'): "שלושה שאכלו על שולחן אחד ואמרו עליו דברי תורה כאילו
אכלו משולחנו של מקו-ם"
ורמזים:

(1) **"ונתת על השלחן לחם פנים"** עולה 1607

לומר דברי התורה על השולחן עולה 1607

(2) **"פנים לפני תמיד"** עולה 804 ועוד 12 אותיות ועוד 3 מילים עולה 819
בדבר תורה עולה 819

(3) **"ונתת על השלחן לחם פנים לפני תמיד"**

ראש וסוף תיבות, אותיות:

ו'+ת', ע'+ל', ה'+ן', ל'+ם', פ'+ם', ל'+י', ת'+ד', עולה 1195

לימוד תורה על שולחן עולה 1195

(4) "ונתת על השלחן לחם פנים לפני תמיד"

באתב"ש :

פטאא זך צבכסט כסי וטמי כוטם אימק

עולה 680 ועוד 26 אותיות עולה 706

לימוד התורה עולה 706

(5) "על השלחן לחם פנים לפני תמיד"

באתב"ש :

זך צבכסט כסי וטמי כוטם אימק עולה 589 ועוד 22 אותיות עולה 611

תורה עולה 611

(6) "השלחן לחם פנים לפני"

עולה 821 ועוד 16 אותיות ועוד 4 מילים עולה 841

"המשפטים אשר תשים לפניהם"

באתב"ש :

ציבונמי תבג אבמי כוטמצי עולה 841

(רש"י שמות כ"א, א', על המילה "לפניהם" : "כשלחן הערוך ומוכן לאכול לפני האדם") עוד רמז ללימוד התורה.

* * * * *

"אשר מראה בהר"

פרק כ"ה פסוק מ':

"וראה ועשה בתבניתם אשר אתה מראה בהר"

רש"י: "מגיד שהתקשה משה במעשה המנורה עד שהראה לו הקב"ה מנורה של אש"

עולה 859

עולה 859

"אתה מראה בהר"

הראהו מנורה מאש

* * * * *

"עשר יריעת"

פרק כ"ו פסוק א':

"ואת המשכן תעשה עשר יריעת"

במשכן הכיסוי הראשון מעל הקרשים נקרא 'משכן' (וגם כל המבנה נקרא משכן).
יריעות המשכן, עשר. חמישה תפורים ביחד (מחברת) וחמישה תפורים ביחד (מחברת).
והמחברות מחוברות אחת אל אחת באמצעות לולאות תכלת בשפתם על ידי חמשים כרסי זהב.
אמרו חז"ל שהמספר 'עשר' רמז לעשרה מאמרות שבהם נברא העולם וגם כנגד עשרת הדברות:
כלי יקר: "ואולם על תבנית עשייתו הסכימו כל המפרשים שהיה בנוי על תבנית מן עשר יריעות כנגד העולמות בכללם שנבראו בעשרה מאמרות וכולם היו תלויין עד יום הששי בסיון על מנת שיקבלו ישראל עשרת הדברות... והיו היריעות חמישה מול חמישה כנגד עשרת הדברות שהיו חמישה דברות מול חמישה"
אור החיים: "רמז כנגד עשרה מאמרות שבהם נברא העולם לומר ששקול המשכן ככל העולם כלו שנברא ב' מאמרות"
ורמז:

(1) **"עשר יריעת"** עולה 1260 ועוד 2 מילים עולה **1262**
עשרה מאמרות עולה **1262**

(2) **י' יריעות** עולה **706**
י' מאמרות עולה 697 ועוד 7 אותיות ועוד 2 מילים עולה **706**

(3) **"עשר יריעת"**
באתב"ש:
זבג מגמזא עולה **103**
אבנים עולה **103**
("עשר יריעת" כנגד י' הדברות הכתובים על "שני לחת אבנים")

ועוד אמרו חז"ל (זוהר פרשת תולדות) שהקב"ה 'הסתכל באורייתא וברא עלמא'.
שה' הסתכל בתורה וברא את העולם. והעולם נברא בעשרה מאמרות (כמו שכתוב במשנה אבות ה', א'- "בעשרה מאמרות נברא העולם"). ורמז לדבריהם:

עשרה מאמרות
באתב"ש:
זבג יתיגפא עולה 606 ועוד 10 אותיות עולה **616**
התורה עולה **616**
(עשר יריעות כנגד עשרה מאמרות שבהם נברא העולם. וגם כנגד עשרת הדברות שזה התורה)

* * * * *

יריעות

פרק כ"ו פסוק ג':

"חמש היריעות תהיין חברת אשה אל אחתה וחמש יריעת חברת אשה אל אחתה"
רש"י (על המילים "תהיין חברת"): "תופרן במחט זו בצד זו חמש לבד וחמש לבד"
רשב"ם (על המילה "חברת"): "נתפרות יחד במחט"

ורמזים:

(1) **"אחתה וחמש יריעת חברת אשה"**

ראש וסוף תיבות, אותיות:

א'ה', ו'+ש', י'+ת', ח'+ת', א'+ה', עולה 1136

1136 עולה "נתפרות"

(2) **"אשה אל אחתה"** עולה 751 ועוד 3 מילים עולה **754**

754 עולה תפירה במחט

(3) **"היריעת תהיין חברת אשה"**

באתב"ש:

1217 עולה צמגמזא אצממט סשגא תבץ

1217 עולה "נתפרות יחד במחט"

(4) **"אשה אל"**

באתב"ש:

917 עולה תבץ תך עולה 912 ועוד 5 אותיות עולה 917

917 עולה "תופרן במחט זו בצד זו"

(5) **"אל אחתה וחמש"**

באתב"ש:

1136 עולה תך תסאץ פסיב עולה 1123 ועוד 10 אותיות ועוד 3 מילים עולה 1136

1136 עולה "נתפרות"

* * * * *

"עצי שטים עמדים"

פרק כ"ו פסוק ט"ו :

"ועשית את הקרשים למשכן עצי שטים עמדים"

רש"י (שמות כ"ה, ה'): "פירש רבי תנחומא: יעקב אבינו צפה ברוח הקדש שעתידין ישראל לבנות משכן במדבר והביא ארזים למצרים ונטעם וצוה לבניו ליטלם עמהם כשיצאו ממצרים"

כלי יקר: "הקרשים בה' הידיעה היינו אותן ארזים שנטע להם יעקב במצרים" תרומה רבה (ל"ה, א'): "א"ר חנינא לא היה העולם ראוי להשתמש בארזים אלא לא נבראו אלא בשביל המשכן ובשביל בית המקדש... א"ר שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן כ"ד מני ארזים הם ואין לך משובח מכולן אלא שבעה שנאמר (ישעיה מ"א), אתן במדבר ארז שטה והדס ועץ שמן וגו' "

חז"ל אמרו שעצי השטים שהשתמשו בהם לקרשים היו חזקים וקלים במשקל. היום ידוע לנו כ-1300 מני עצי שטים. עץ השטה הגדל במדבר לא נראה מתאים לקרשי המשכן. כי השטה שאנו מכירים היום גדלו בין שיח לעץ קטן ובעל ענפים לא עבים, וארוכים, וחזקים במיוחד. אבל לפי המדרש יעקב אבינו נטע ארזים במצרים לשם קרשי המשכן. ולפי המדרש 'שטה' מין ארז, וארז ידוע כעץ חזק. ונראה להגיד שהשטה שאנו מכירים היום שונה מהשטה שהשתמשו בו לקרשים. כי יש עוד דעה בחז"ל (המובא באבן עזרא שמות כ"ה, ה') שבאזור הר סיני היה יער של עצי שטים וקרתו את כל היער לעשות סוכות במדבר ומאלו העצים היו להם עצי שטים לתרום לעשיית המשכן. ואולי זה היה עץ שטה מיוחד במינו' בחזקו' ובמשקלו לשם בניית המשכן.

ורמזים :

- (1) **"הקרשים למשכן עצי שטים עמדים"** עולה 1788
אותן הארזים שנטע להם יעקב במצרים עולה 1788

- (2) **"למשכן עצי שטים"** עולה 984
מהארזים שנטע יעקב אבינו עולה 983

ועוד :

רש"י: "שיהא אורך הקרשים זקוף למעלה בקירות המשכן ולא תעשה הכתלים בקרשים שוכבים להיות רוחב הקרשים לגובה הכתלים קרש על קרש"
רשב"ם: "זקופים נותנים אותה ולא שוכבים"
ספרנו: "לא שוכבים זה על זה כשורות הבנין"

- (1) **"ועשית את הקרשים למשכן עצי"**

באתב"ש :

פזבמא תא צדגבמי כיבלט זהם

ראש וסוף תיבות, אותיות :

- פ'+א', ת'+א', צ'+י', כ'+ט', ז'+ס',** עולה 658
זקופים ולא שוכבים עולה 658

(2) "שטים עמדים"

עולה 523 ועוד 9 אותיות עולה 532 ועוד 2 מילים עולה 534
לא שוכבים זה על זה
עולה 533

* * * * *

הברית התיכון

פרק כ"ו פסוק כ"ח:

"והברית התיכון בתוך הקרשים מברח מן הקצה אל הקצה"

הברית התיכון היה עשוי מעץ שנטע אברהם אבינו. הקרשים רמז לצדיקים. (אורך הקרשים 70 אמה סביב המשכן, אולי כנגד 70 זקנים).

בראשית פרק כ"א פסוק ל"ג:

"ויטע אשל בבאר שבע ויקרא בשם ה' א-ל עולם"

אברהם אבינו, אב האומה, (שורש הצדיקים), נטע פרדס בבאר שבע והכניס לתוכו עוברים ושבים, והאכילם מהפירות. ולימד אותם להודות לה' בורא האילנות והפרי (והעולם). ובזה הוא קדש שם שמים בעולם. ומדרש אגדה, המלאכים קצצו את האילן שנטע אברהם אבינו וזרקו אותה לים סוף. האילן צף על פני המים. ביציאתם ממצרים בני ישראל אספו אותו, ועשו אותו לברית התיכון במשכן.

אולי זה הרמז כאן:

"והברית התיכון": רמז לעץ ולמעשה שעשה אברהם אבינו, שקדש שם שמים בעולם.

"בתוך הקרשים": הידיעה שה' הוא בורא ומנהיג העולם, אדון כל המעשים, הידיעה הזאת בתוך הצדיקים, (הקרשים).

והוא **"מברח מן הקצה אל הקצה"**.

"מברח": נוטריקון, מכניס בם רוח חיים.

"מן הקצה אל הקצה": מלידתם עד קבורתם, מאברהם אבינו עד סוף כל הדורות.

* * * * *

"והבריה התיכין"

פרק כ"ו פסוק כ"ח:

"והבריה התיכין בתוך הקרשים מברח מן הקצה אל הקצה"

זקנים מבעלי התוספות (כ"ה, ה' יעל המילים "עצי שטים"):

"ועוד איתא במדרש שהבריה התיכון היה ממקלו של יעקב כד"א 'כי במקלי עברתי את הירדן הזה', והביאו למצרים וכשיצאו העלוהו עמו"

ורמזים:

(1) **"כי במקלי עברתי את הירדן"**

סוף תיבות, אותיות: י', י', י', י', ת', נ' עולה 480

"תיכין" עולה 480

(2) **"במקלי עברתי את הירדן הזה ועתה"**

סוף תיבות, אותיות: י', י', י', ת', נ', ה', ה' עולה 480

"תיכין" עולה 480

ועוד:

שמות פרק ל"ו פסוק ל"ג:

"ויעש את הבריה התיכין לברח בתוך הקרשים מן הקצה אל הקצה"

"את עבדך כי במקלי עברתי את הירדן הזה"

באתב"ש:

תא זשקל לס שידכם זשגאם תא צמגקט צעץ

עולה 2526 ועוד 28 אותיות עולה 2554

"הבריה התיכין לברח בתוך הקרשים מן הקצה אל הקצה" עולה 2554

* * * * *

"והבריה התיכון בתוך הקרשים"

פרק כ"ו פסוק כ"ח:

"והבריה התיכון בתוך הקרשים מברח מן הקצה אל הקצה"

במשכן היו חמישה בריחים בכל צלע של המשכן. שנים מהם בשורה תחתונה ושנים מהם בשורה עליונה, ובריה אחד באמצע. בשניים שהיו בשורה אחת, אחד מקצה אחד של הצלע עד חציו ועוד אחד מחציו עד הקצה השני של הצלע. והם עברו דרך מין צינור הנעשה מטבעות שהיו מחוברים בקרשים, אחד בכל קרש, וצמודים אחד לשני ומייצרים כמין צינור הנמצא מחוץ לקרשים, ודרכם עברו הברחים. אבל הבריה החמישי, הבריה התיכון, היה בתוך הקרשים (עבר בחור בתוך הקרש עצמו) ולא כמו הברחים האחרים שהיו מחוץ לקרשים. הבריה התיכון עבר בתוך הקרשים "מן הקצה אל הקצה" של צלע המשכן. ממזרח למערב הבריה התיכון היה 30 אמה אורך. ומדרום לצפון 12 אמה אורך (רש"י).

ובמישור הרעיוני:

בדומה לבריה התיכון במשכן שמבריה "מן הקצה אל הקצה", יש דבר שמחזיק וימשיך להחזיק את בני ישראל, "מן הקצה אל הקצה", במשך כל הדורות. וזו התורה ומצוותיה.

שהם כמו 'בריה תיכון', קרי 'מחזיק מרכז' ליהודים.
(לפי חז"ל במשכן וכליו יש התאמה לגוף האדם)
ורמז:

"הקצה אל הקצה"

באתב"ש:

צדה תך צדה עולה 798

"תורה צוה לנו" עולה 798

(דברים ל"ג, ד'- "תורה צוה לנו משה מושרה קהלת יעקב")

ורמז כאן על כל התורה: תורה שבכתב ותורה שבעל פה, קרי תנ"ך, משנה, גמרא, ומדרש (אגדה).

ורמזים:

(1) **"התיכון בתוך הקרשים מברח מן הקצה אל" עולה 2139**

תורה בכתב ותורה שבעל פה עולה 2139

(2) **"והבריה התיכון בתוך הקרשים מברח מן" עולה 2139**

תורה בכתב ותורה שבעל פה עולה 2139

(3) **"התיכון בתוך הקרשים מברח מן הקצה"**

עולה 2108 ועוד 25 אותיות ועוד 6 מילים עולה 2139

עולה 2139 תורה בכתב ותורה שבעל פה

(4) "והבִּרִיחַ הֵתִיכֵן בַּתּוֹךְ הַקִּרְשִׁים מִבְּרַח מִן הַקֶּצֶה אֶל הַקֶּצֶה"
בִּאתְבִּ"ש :

פִּצְשִׁגְמִס צִאמְלִט שִׁאפֶל צִדְגִבְמִי יִשְׁגֵּס יֵט צִדְהָץ תֵּךְ צִדְהָץ
רֹאשׁ תִּיבּוֹת, אוֹתִיּוֹת : פ', צ', ש', צ', י', י', צ', ת', צ' עולה 1160
תִּרְי"ג הַמִּצּוֹת עולה 1160

(5) "הֵתִיכֵן בַּתּוֹךְ הַקִּרְשִׁים מִבְּרַח מִן הַקֶּצֶה"
בִּאתְבִּ"ש :

צִאמְלִט שִׁאפֶל צִדְגִבְמִי יִשְׁגֵּס יֵט צִדְהָץ
רֹאשׁ וְסוֹף תִּיבּוֹת, אוֹתִיּוֹת :
צ'+ט', ש'+ל', צ'+י', י'+ס', י'+ט', צ'+ץ' עולה 798
"תּוֹרָה צוֹה לָנוּ" עולה 798

"והבִּרִיחַ הֵתִיכֵן בַּתּוֹךְ הַקִּרְשִׁים"— קִרִּי בַּתּוֹךְ הַצִּדִּיקִים ("קִרְשִׁים" רִמּוּ לַצִּדִּיקִים), וְהֵם הַחֲכָמִים, חֲכָמֵי הַתּוֹרָה.
וּרְמִזִּים :

(1) "והבִּרִיחַ הֵתִיכֵן בַּתּוֹךְ הַקִּרְשִׁים"

סוֹף תִּיבּוֹת, אוֹתִיּוֹת : ח', ו', ד', ס' עולה 118
חֲכָמִים עולה 118

(2) "הֵתִיכֵן בַּתּוֹךְ הַקִּרְשִׁים מִבְּרַח"

סוֹף תִּיבּוֹת, אוֹתִיּוֹת : ו', ד', ס', ח' עולה 118
חֲכָמִים עולה 118

(3) 'בַּתּוֹךְ הַקִּרְשִׁים מִבְּרַח מִן'

סוֹף תִּיבּוֹת, אוֹתִיּוֹת : ד', ס', ח', ו' עולה 118
חֲכָמִים עולה 118

(4) "הֵתִיכֵן בַּתּוֹךְ הַקִּרְשִׁים מִבְּרַח מִן"

בִּאתְבִּ"ש :

צִאמְלִט שִׁאפֶל צִדְגִבְמִי יִשְׁגֵּס יֵט
סוֹף תִּיבּוֹת, אוֹתִיּוֹת : ט', ל', י', ס', ט' עולה 118
חֲכָמִים עולה 118

כִּי בַּתּוֹךְ הַחֲכָמִים יֵשׁ דַּעַת תּוֹרָה :

"בַּתּוֹךְ הַקִּרְשִׁים" עולה 1083 וְעוֹד 2 מִיָּלִים עולה 1085
דַּעַת תּוֹרָה עולה 1085

התורה נקראת "לקח טוב" (משלי ד', ב') "כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזבו".
"הקרשים", הצדיקים, חכמי התורה בכל דור הם אלו שמחזיקים "לקח טוב".
"הקרשים" באתב"ש : **צדגבמי** עולה 149 ועוד 6 אותיות עולה **155**
"לקח טוב" עולה **155**

הם אלו שמעבירים את התורה שבכתב ושבעל פה (משנה, גמרא, מדרש אגדה) בכול דור :

(1) "הקרשים מברח מן הקצה" עולה **1195**
משנה וגמרא ומדרש עולה **1195**

(2) "מברח מן הקצה אל הקצה" באתב"ש : **ישגס יט צדהץ תך צדהץ**
עולה 1190 ועוד 5 מילים עולה **1195**
משנה וגמרא ומדרש עולה **1195**

וגם :

"התיכן בתוך הקרשים מברח"

באתב"ש :

צאמלט שאפל צדגבמי ישגס עולה 1103 ועוד 19 אותיות עולה **1122**
תנ"ך גמרא משנה אגדה עולה **1122**

וגם :

"התיכן בתוך הקרשים מברח מן"

באתב"ש :

צאמלט שאפל צדגבמי ישגס יט עולה **1122**
תנ"ך גמרא משנה אגדה עולה **1122**

ולימוד התורה תמידית, בכל דור ודור "מן הקצה אל הקצה", בכל יום ולילה, ולפי :

הושע פרק א' פסוק ח' : "לא ימוש ספר התורה הזה מפיך והגית בו יומם ולילה"

"הקצה אל" באתב"ש : **צדהץ תך** עולה **609**

"אל הקצה" באתב"ש : **תך צדהץ** עולה **609**

"והגית בו יומם ולילה" עולה **609**

* * * * *

"השלחן"

פרק כ"ו פסוק ל"ה :

"ושמת את השלחן מחוץ לפרכת ואת המנרה נכח השלחן על צלע המשכן תימנה והשלחן תתן על צלע צפון"

רש"י : "(יומא ל"ג) בחצי הצפוני של רוחב הבית "

המשכן 30 על 10 אמות. אורך המשכן 30 אמות (צד הצפוני וצד הדרומי), ורוחב המשכן 10 אמות (צד המזרחי וצד המערבי). אורך קודש הקדשים 10 אמות (ונמצא במזרח) ואורך אהל מועד (ההיכל) 20 אמות.

לפי חז"ל השלחן עמד (בהיכל) 2.5 אמות מהצפון (ברוחב המשכן), ו15 אמות מהמזרח (בחצי אורך הצפוני), וזה 5 אמות מחוץ לפרכת. ורמזים לזה :

(1) **"את השלחן מחוץ לפרכת ואת המנרה נכח השלחן"**

ראש וסוף תיבות, אותיות :

א'+ת', ה'+ן, מ'+ץ, ל'+ת, ו'+ת, ה'+ה, נ'+ח, ה'+ן, עולה 1545

מרחק ה' אמות מהפרכת עולה 1545

(2) **"ואת המנרה נכח השלחן על צלע המשכן תימנה והשלחן תתן על צלע"**

ראש תיבות, אותיות :

ו', ה', נ', ה', ע', צ', ה', ת', ו', ת', ע', צ', עולה 1197

ה' אמות מהפרכת עולה 1197

(3) **"תתן על צלע צפון" עולה 1366 ועוד 4 מילים עולה 1370**

חמש עשרה אמות עולה 1370

(4) **"ואת המנרה נכח השלחן על צלע המשכן"**

באתב"ש :

פתא ציטגץ טלס צבכסט זך הכז ציבלט

ראש וסוף תיבות, אותיות :

פ'+א, צ'+ץ, ט'+ס, צ'+ט, ז'+ד, ה'+ז, צ'+ט, עולה 567

בחצי רוחב הצפוני עולה 567

(5) **"המשכן תימנה והשלחן תתן"**

באתב"ש :

ציבלט אמיטץ פצבכסט אאט עולה 563 ועוד 4 מילים עולה 567

בחצי רוחב הצפוני עולה 567

(6) "על צלע המשכן תימנה והשלחן תתן על צלע צפון"

באתב"ש :

הכז ציבלט אמיטץ פצבכסט אאט זך הכז הופט עולה 754

בחצי אורך הבית עולה 754

(7) "על צלע המשכן תימנה והשלחן"

באתב"ש :

זך הכז ציבלט אמיטץ פצבכסט עולה 611 ועוד 5 מילים עולה 616

עשר אמה עולה 616

5 אמות זה 30 טפחים (6 טפחים לאמה), וזה 120 אצבעות (4 אצבעות לטפח). רמזים למיקום השולחן מחוץ לפרכת בטפחים ובאצבעות :

(8) "צלע המשכן תימנה והשלחן תתן"

באתב"ש :

הכז ציבלט אמיטץ פצבכסט אאט

ראש תיבות, אותיות : ה', צ', א', פ', א', עולה 177

ל' טפחים עולה 177

(9) "ושמת את השלחן מחוץ לפרכת ואת המנרה נכח השלחן"

באתב"ש :

פביא תא צבכסט יספה כוגלא פתא ציטגץ טלס צבכסט

סוף תיבות, אותיות : א', א', ט', ה', א', א', צ', ס', ט', עולה 177

ל' טפחים עולה 177

(10) "ושמת את השלחן"

באתב"ש :

פביא תא צבכסט עולה 675 ועוד 11 אותיות ועוד 3 מילים עולה 689

ק"כ אצבעות עולה 689

(11) "על צלע המשכן תימנה והשלחן תתן על צלע"

באתב"ש :

זך הכז ציבלט אמיטץ פצבכסט אאט זך הכז

עולה 681 ועוד 8 מילים עולה 689

ק"כ אצבעות עולה 689

* * * * *

"וצפית אתו נחשת"

בנושא מזבח הנחושת כתוב:

פרק כ"ז פסוק ב':

"ועשית קרנתיו על ארבע פנתיו ממנו תהיין קרנתיו וצפית אתו נחשת"

מדרש תנחומא (פרשת תרומה י"א): "ולמה היה צפוי נחשת? לכפר על מצח הנחושה שנאמר וגיד ברזל ערפך ומצחך נחושה (ישעי' מ"ח, ד') "

מדובר כאן במזבח החיצון שהיה מצופה נחושת.

(1) **"אתו נחשת"** עולה 1165
"וגיד ברזל ערפך ומצחך נחושה" עולה 1165

(2) **"ארבע פנתיו ממנו תהיין קרנתיו וצפית"**
ראש וסוף תיבות אותיות:
א'+ע', פ'+ו', מ'+ו', ת'+ו', ק'+ו', ו'+ת', עולה 1165
"וגיד ברזל ערפך ומצחך נחושה" עולה 1165

(3) **"ממנו תהיין קרנתיו וצפית אתו נחשת"**
באתב"ש:
ייטף אצממט דגטאמף פהומא תאף טסבא
עולה 1111 ועוד 27 אותיות עולה 1138
בעזות מצח ובמצח נחושה עולה 1138

(4) **"תהיין קרנתיו וצפית אתו נחשת"**
באתב"ש:
אצממט דגטאמף פהומא תאף טסבא
ראש וסוף תיבות אותיות:
א'+ט', ד'+ף', פ'+א', ת'+ף', ט'+א', עולה 665
בעזות פנים עולה 665

(5) **"ארבע פנתיו ממנו תהיין קרנתיו וצפית אתו"**
באתב"ש:
תגשז וטאמף ייטף אצממט דגטאמף פהומא תאף
ראש תיבות אותיות: **ת', ו', י', א', ד', פ', ת',** עולה 901
"מצח הנחשת" עולה 901

* * * * *

כל כליו נחשת

פרק כ"ז פסוק ג':

"ועשית סירתיו לדשנו ויעיו ומזרקתיו ומזלגתיו ומחתתיו לכל כליו תעשה נחשת"

"לכל כליו תעשה נחשת"

באתב"ש:

כלך לכמף אזבץ טסבא

סוף תיבות אותיות: ד',ף',ץ',א', עולה **191**

בחוצפה עולה **191**

ויתכן שהרעיון הזה גם על כל הכלים שהם נחושת.

פרק כ"ז פסוק י"ט:

"וכל יתדת החצר נחשת"

(1) **"וכל יתדת החצר נחשת"**

באתב"ש:

פלך מאקא צסהג טסבא עולה 502 ועוד 15 אותיות ועוד 4 מילים עולה **521**

זה במצח נחושה עולה **521**

(2) **"וגיד ברזל ערפך ומצחך נחושה"**

באתב"ש:

פרמק שגעך זגול פיהסל טספבץ עולה 1285 ועוד 5 מילים עולה **1290**

עזות מצח ועזות פנים עולה **1290**

(3) **"ומצחך"**

באתב"ש:

פיהסל עולה 185 ועוד 5 אותיות ועוד 1 מילים עולה **191**

בחוצפה עולה **191**

* * * * *

"בשאת אתו"

פרק כ"ז פסוק ז':

"והובא את בדיו בטבעת והיו הבדים על שתי צלעת המזבח בשאת אתו"

דעת זקנים מבעלי התוספות (פסוק ה'): "והקשה הרב ר' יחיאל ז"ל מהא דאמרינן במסכת שבת המוציא משוי למעלה מעשרה טפחים חייב..."

"בשאת אתו" עולה 1110 ועוד 7 אותיות ועוד 2 מילים עולה **1119**

המוציא למעלה מעשרה טפחים חייב עולה **1119**

* * * * *

יריעות המשכן

במשכן היו עשר יריעות שש משזר ותכלת וארגמן ותלעת שני, ואורכם 28 אמה.
פרק כ"ו פסוק ב':

"אֶרֶץ הִירֵיעָה הָאֶחָת שְׁמֹנֶה עָשָׂרִים בָּאֵמָה..."

במשכן היו אחד עשרה יריעות עזים, ואורכם 30 אמה.
פרק כ"ו פסוק ח':

"אֶרֶץ הִירֵיעָה הָאֶחָת שְׁלֹשִׁים בָּאֵמָה..."

רבנו בחיי פירש לנו משמעות המילה **יריעות** וגם משמעות מספרם ואורכם.
וזה קיצור דבריו על פסוק ב' :

רבנו בחיי : " ...ידוע כי מעשה המשכן ציורין כנגד מעשה שמים...לכן הזכיר לשון יריעה
על שם הכתוב (תהלים ק"ד) 'נוטה שמים כיריעה'...ואמר שמונה ועשרים כנגד עתים
שבספר קהלת ועליהם נאמר : (דברי הימים א' י"ב) 'ומבני יששכר יודעי בינה לעתים'..."
רבנו בחיי הביא את הפסוק מדברי הימים בקשר לאורך היריעות (שהמילה יריעה
קשורה לשמים והשמים קשורה לעתים), ומעניין הדבר, אולי יש רמז מאותיות הפסוק
לדבריו.

דברי הימים חלק א' פרק י"ב פסוק ל"ג :

"...וּמִבְנֵי יִשְׁשַׁכָּר יֹדְעֵי בִינָה לַעֲתִים..."

"וּמִבְנֵי יִשְׁשַׁכָּר יֹדְעֵי בִינָה לַעֲתִים", ראשי תיבות אותיות : ו', י', י', י', ב' ל'
ו', י', י', ב' עולה ל' 28, ועוד ל' עולה 30

אולי רמז לאורך היריעות. עשרה היו 28 אמה ואחד עשרה היו 30 אמה.

* * * * *

אסון המסוקים

הפטרה ישעיה פרק ז' פסוק ד' :
"משני זנבות האודים העשנים האלה "

בשנת תשנ"ז התנגשו 2 מסוקי יסעורים מעל שאר ישוב שבגליל, ונספו 73 לוחמים.
אנשי קבלה הצביעו על הפטרת השבוע שמזכיר שאר ישוב.

1. " האודים " עולה 66 ועוד 6 אותיות ועוד המילה עולה 73

2. " משני זנבות האודים העשנים האלה " עולה 1447 ועוד 25 אותיות
ועוד 5 מילים עולה 1477
כ"ח יום בחודש שבט התשנ"ז
עולה 1477

אולי רמז ליום אסון המסוקים בשאר ישוב (אותו תאריך)

3. " משני זנבות האודים העשנים האלה " עולה 1447 ועוד 25 אותיות
עולה 1472
אסון יסעורים מעל שאר ישוב
עולה 1472

* * * * *

"וקמה חמש אמות"

פרק כ"ז פסוק י"ח:

" אֹרֶךְ הַחֹצֵר מֵאָה בָּאַמָּה וְרֹחַב חֲמִשִּׁים בְּחֲמִשִּׁים וְקָמָה חֲמֵשׁ אַמּוֹת... " גִּמְרָא עֲרֻבִין דָּף ב' עֲמוּד ב': "כִּי כָתִיב 'קִלְעִים חֲמֵשׁ עֲשָׂרָה אַמָּה לְכַתְּף', בְּגֹבֶהָ הוּא דְכָתִיב. גֹּבֶהָ?! וְהֵא כָתִיב 'וְקָמָה חֲמֵשׁ אַמּוֹת', הֵהוּא מִשְׁפַּת מִזְבֵּחַ וּלְמַעַלָּה"

1. " וקמה חמש " עולה 499 ועוד 7 אותיות ועוד 2 מילים עולה 508
הקלעים 5 אמה מעל המזבח עולה 508

הקלעים לא היו 5 אמות אלה הם היו 5 אמות מעל המזבח .
המזבח היתה 10 אמות, ולפי זה הקלעים היו 15 אמות.

2. " וקמה חמש אמות " ראשי תיבות, אותיות: ו', ח', א' עולה למניין 15 (1+8+6)
אולי רמז לגובה הקלעים 15 אמה.

* * * * *

יתדות המשכן

פרק כ"ז פסוק י"ט:

"לכל כלי המשכן בכל עבודתו וכל יתדתיו וכל יתדת החצר נחשת"

לפי חז"ל המשכן דומה לעולם גדול ולעולם קטן.

עולם גדול – העולם הנברא.

עולם קטן – האדם.

יתדות המשכן והחצר שומרים על מבנה המשכן ועל יריעות החצר שלא יזוזו ממקומם (רש"י). הם מחזקים את המשכן ושומרים על המשכן שיהיה חזק ואיתן. והם מנחשת.

במישור הרעיוני נלמד מזה מוסר השכל.

כל דבר הקשור לקדש או עבודת הקדש, ואפילו דברים שנראים קטנים ופחות חשובים (כמו כלי עבודת המשכן פטישים וכדומה, ויתדות), צריכים 'נחישות' (רמז במילה "נחשת") בעשייתם.

כי יש דברים הבאים לחזק את הבריאה ואת העולם. ובלי נחישות בדברים האלו העולם יהיה רופף ויכול לחזור לתוהו ובהו. ונראה להגיד שהם רמוזים במילה **'יתד'** (צריך נחישות – שהיתדות היו מנחשת). והם הדברים שמשה רבנו ע"ה נתן את נפשו עליהם, והם: **ישראל, תורה, דינים, ראש תיבות, יתד, ולפי:**

משפטים רבה (ל', ד'): "שלשה דברים נתן משה נפשו עליהם ונקרא על שמו, ואלו הם, ישראל והתורה והדינים...."

(ודבר דומה מובא מכילתא בשלח, וראה מדרש משלי י"ד, ב')

ועוד:

כל כלי העבודה והיתדות עשויים "נחשת".

"נחשת" באתב"ש: **טסבא** עולה 72 למנין המילה **'חסד'**.

תהילים פרק פ"ט פסוק ג': "כי אמרתי עולם חסד יבנה"

כל כליו ויתדותיו של המשכן מזכירים לנו שהעולם והאדם נבראו בחסד.

וגם רומז לאדם שלא רק צריך נחישות בדברים, אלא גם להדמות למעשיו ולהתעסק בחסד ולעשות אותם בחסד, ולפי:

"בכל עבודתו וכל יתדתיו"

סוף תיבות, אותיות: **ל', ו', ל', ו'** עולה 72 למנין המילה **'חסד'**.

ובמשנה מוזכרת חשיבות של הדברים האלו לקיום ולעמידות של העולם:

אבות פרק א' משנה ב': "שמעון הצדיק היה משירי כנסת הגדולה הוא היה אומר:

על שלשה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים"

אבות פרק א' משנה י"ח: "רבן שמעון בן גמליאל אומר: על שלשה דברים העולם קיים על הדין ועל האמת ועל השלום"

ועוד :

ואמרו חז"ל שהמשכן בא להעיד שיש כפרה לחטא שעשו.
וזה רמוז גם בדברים שנראים כקטנים במשכן, ולפי :

(1) **"לכל כלי המשכן בכל עבדתו וכל יתדתיו"**

ראש וסוף תיבות אותיות :

ל' + ל', כ' + י', ה' + ו', ב' + ל', ע' + ו', ו' + ל', י' + ו' עולה **305**

כפרה עולה **305**

(2) **"המשכן בכל עבדתו וכל יתדתיו וכל יתדת החצר נחשת"**

באתב"ש :

ציבלט שלך זשקאף פלך מאקאמף פלך מאקא צסהג טסבא

ראש תיבות, אותיות : **צ', ש', ז', פ', מ', פ', מ', צ', ט'** עולה **736**

כפר נפשו עולה **736**

(3) **"יתדת החצר" באתב"ש : מאקא צסהג** עולה **300** למנין המילה **'כפר'**

ועוד במישור הרעיוני :

למה חזר הפסוק על יתדות החצר לחוד ולא כללם במילים "וכל יתדתיו"?
להגיד לך למרות שכל "יתדותיו" (יתד' - ישראל, תורה, דינים) דרושים נחישות בשמירה,
"יתדת החצר" שבאים במגע עם עולם החיצון ("החצר") צריך נחישות יתר בשמירה.

וגם :

למרות שיתדות החצר נראים דברים קטנים ואולי נראים פחות חשובים בדרגות
הקדושה, גם הם כצדקה המכפרת על הנפש, ולפי :

"וכל יתדת החצר נחשת"

באתב"ש :

פלך מאקא צסהג טסבא

ראש תיבות, אותיות : **פ', מ', צ', ט'** עולה **219**

כצדקה עולה **219**

* * * * *

"הארן"

בפרשת תרומה, בציווי עשיית ארון הקדש (כולל הכפרת, והכרובים), מוזכר הארון 8 פעמים (במילים "הארן", "ארון"). בפעם הראשונה (כ"ה, י') כתוב מלא "ועשו ארון", ובפעם האחרונה (כ"ה, כ"ב) כתוב מלא "על ארון", וביתר 6 הפעמים כתוב חסר "הארן".

ונראה להגיד במישור הרעיוני:
הארון מסמל את מקום הלוחות- מקום התורה.
ובדומה (בעולם הזה) האדם הוא המקום שבו נתון התורה (כביכול הוא הארון).

בהתחלת חייו, כאשר נוצר האדם (והוא עדיין במעי אימו בטרם יצא לאוויר עולם) מלאך מלמד אותו כל התורה (מדרש), והוא 'מלא' תורה (בתחילה הוא 'ארון' מלא).

כאשר הוא יוצא לאוויר העולם נשכחת ממנו כל תורתו, ועכשיו הוא במצב חסר (הוא 'ארן' חסר). ובמשך כל חייו עליו לרכוש בחזרה את תורתו, כדי שבסוף יצא מהעולם הזה עוד הפעם 'מלא' תורה ("ארון" מלא).

ואם לא הצליח לרכוש תורתו מוקדם בחייו, יש לו עד 6 עשורים מלאים להיות במצב 'חסר'. אבל לקראת גיל השיבה (בעשור השביעי לחייו), הוא מוכרח למהר להשלים את החסר כדי שיצא מהעולם מלא תורה (כדי שבסוף יהיה 'ארון' מלא). כי תוחלת החיים עד גיל 70, ולפי:

תהילים פרק צ' פסוק י': "ימי שנותינו בהם שבעים שנה".

* * * * *

פרשת תצוה

"שמן זית כתית למאור"

פרק כ"ז פסוק כ':

"ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זך כתית למאור להעלת נר תמיד"
רש"י (על המילה "כתית"): "הזיתים כותש במכתשת ואינו טוחן בריחים, כדי שלא יהו בו שמרים, ואחר שהוציא טיפה ראשונה מכניסן לריחים וטוחנן"

בני ישראל נדבו שמן זית למשכן לצורך שמן המשחה, ולמנורה הטהורה, ולמנחות. השמן למאור היה השמן הנקי ביותר ובלי שמרים ("זך כתית למאור").
רש"י (על המילים "מערב עד ערב", "כ"ז", "כ"א"): "ושיערו חכמים חצי לוג לילי תקופת טבת הארוכה"

שבתוך כל נר שבמנורה היו שמנים חצי לוג שמן.
(כדי לדלוק כל הלילה, גם בלילי טבת הארוכה)
רש"י (על המילה "תמיד"): "כל לילה ולילה קרוי תמיד"
נר המנורה היה 'נר תמיד' שצריך לדלוק כל לילה במשך כל לילות השנה.

ונראה מזה שלצורך המנורה היו צריכים לכמויות גדולות של שמן זית כתית.
ולסבר את האוזן נעשה הערכה כמה שמן זית כתית היו צריכים:
חצי לוג (לפי רבי חיים נאה רביעית הלוג זה 86 סמ"ק. חצי הלוג 2*86) 172 סמ"ק שמן לכל נר ללילה. 7 נרות במנורה. 365 לילות בשנה. 39 שנים במדבר (הקימו המשכן בא' ניסן בשנה השנייה לשהייתם במדבר). היו צריכים סה"כ 17,138,940 סמ"ק שמן (39*365*7*172)
לתקופת המשכן במדבר (ולפי שיטת החזון איש, שחצי לוג זה 2*150 = 300 סמ"ק, נקבל סה"כ 29,893,500 סמ"ק שמן).

ונשאלת השאלה:
מאיפה היה להם כל כך הרבה שמן זית כתית?
הלא במדבר אין עצי זית.
ואם נגיד שהוציאו שמן או זיתים אתם ממצרים הלא כתוב שגורשו ממצרים ולא הספיקו לעשות צדה לדרך (שמות י"ב, ל"ט - "וגם צדה לא עשו להם").

ונראה לי להגיד:
צריכים לומר שהמילה "צדה" מכוונת כלפי אוכל מבושל הדרוש הכנה, כמו בשר.
(ואולי לפי מה שאמר יצחק אבינו לעשו, בראשית כ"ז, ג'ד' - "וצא השדה וצודה לי צידה ועשה לי מטעמים". כאן הקרי 'ציד', והכתב "צידה")
אבל לא לפירות או לירקות או לקמח, שמוכנים כמות שהם.

ונראה להגיד שהם כן הוציאו שמן זית וזיתים ממצרים. כי השמן (ובמיוחד שמן זית) היה חלק יומי של תפריט האוכל בימים ההם. והשתמשו בשמן זית כתית לאכילה והיתר למאור או לסיכה של הגוף.

(ואולי גם בימים הרבים שחנו בקדש ברנע, רכשו זיתים או שמן מהעמים בסביבה. אמנם לא ברור אם העמים מכרו להם דברים כאלו)

ועוד נראה שהשאלה ששאלנו למעלה אינו שאלה העומדת בפני הבדיקה. ואסביר:

היום אפשר להפיק בערך סמ"ק אחד (1 cubic centimeter) שמן נקי (virgin olive oil) מזית אחד. יש בסמ"ק אחד 20 טיפות. ואם נחמיר ונאמר ששמן כתית הינו רק הטיפה הראשונה היוצא מהזית (רש"י) אז צריכים 20 זיתים (בגודל בנוני) לקבל סמ"ק אחד של שמן זית כתית.

ולפי החישוב שעשינו למעלה סה"כ השמן שהיו צריכים למנורה 17,138,940 סמ"ק. אם נחלק את זה ב-600,000 גברים (מספר בני ישראל במדבר סי' ריבוא מעל גיל 20) נקבל שאם כל איש מישראל נדב שמן זית כתית הוא היה צריך להביא רק 28.57 סמ"ק $(17,138,940 / 600,000)$ שמן זית כתית. וזה אפשר לקבל מ-571 זיתים $(28.57 * 20 \sim 571)$. וזה לא כמות כל כך גדולה של זיתים לבן אדם. ולמרות שכתוב "ואתה תצוה את בני ישראל", ונראה שהציווי לבני ישראל ולא לעם, אולי גם העם, הערב רב, שהיו פי 2 או יותר ממספר בני ישראל, אולי גם הם היו יכולים לתרום שמן. ואז כמות הזיתים לבן אדם יורד באופן משמעותי.

אמנם, יש דעה בחז"ל (אבן עזרא, וראה דעת הרמב"ן בזה) שרק 12 הנשיאים הביאו שמן זית כתית לשמן המשחה וגם למאור. ולפי זה צריך עיון, איך מספר אנשים כל כך מצומצם הביאו כמות כל כך גדולה של שמן זית כתית? ויתכן, שתרומת שמן זית כתית של הנשיאים הייתה למשיחת כלי משכן (שעשו רק פעם אחת) ולחנוכת המנורה רק בפעם הראשונה שהדליקו אותה (אבל אחר כך הביאו גם בני ישראל שמן כתית). או הנשיאים רכשו זיתים או שמן זית כתית משאר בני ישראל והם אלו שהביאו את השמן לעבודת המשכן במשך השנים שהיו במדבר.

* * * * *

"שמן זית"

פרק כ"ז פסוק כ':

"וְאֵתָה תְצוּהָ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ שֶׁמֶן זֵית זָךְ כֹּתִית לְמִאֹר לְהַעֲלֹת נֵר תַּמִּיד"
רש"י (על המילה "תמיד"): "כל לילה ולילה קרוי תמיד"

"אֵלֶיךָ שֶׁמֶן זֵית זָךְ כֹּתִית לְמִאֹר לְהַעֲלֹת"

ראש תיבות, אותיות: א', ש', ז', ז', כ', ל' עולה 365.
המצוה "נר תמיד". כל לילה ולילה, 365 לילות של השנה, צריכים לעלות את הנר (להדליק את המנורה).

ועוד:

(1) "וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ שֶׁמֶן זֵית"

ראש וסוף תיבות, אותיות: ו', ו', א' + ד', ש' + נ', ז' + ת' עולה 790
שלוש וחצי לוג עולה 789

(2) "זָךְ כֹּתִית לְמִאֹר לְהַעֲלֹת נֵר תַּמִּיד"

ראש תיבות, אותיות: ז', כ', ל', ל', נ', ת' עולה 537
חצי לוג שמן עולה 537

שיערו חכמים שיספיק חצי לוג שמן לכל נר ללילי טבת הארוכים. יוצא שאם שמו חצי לוג לנר, לשבעת הנרות שמו סה"כ 3.5 לוג.

ועוד:

רמב"ן: "שיהא נר מערבי דולק תדיר"

נר המערבי היה דולק תמיד. ואם מצאו כבה מדליק אותו מאש המזבח.

(1) "שֶׁמֶן זֵית זָךְ כֹּתִית לְמִאֹר לְהַעֲלֹת נֵר תַּמִּיד"

באתב"ש:

ביט עמא על לאמא כיתפג כצזכא טג אימק

עולה 1118 ועוד 28 אותיות עולה 1146

"יֵהָא נֵר מְעֵרְבִי דוֹלֵק תְּדִיד" עולה 1146

(2) "אֵלֶיךָ שֶׁמֶן זֵית זָךְ כֹּתִית"

באתב"ש:

תכמל ביט עמא על לאמא

ראש תיבות, אותיות: ת', ב', ע', ע', ל' עולה 572

נֵר מְעֵרְבִי עולה 572

(3) "אתו אהרן ובניו מערב עד בקר"

באתב"ש :

תאף תצגט פשטמף יזגש זק שדג

572 עולה סוף תיבות, אותיות : ׳ף׳, ׳ט׳, ׳ף׳, ׳ש׳, ׳ק׳, ׳ג׳

572 עולה נר מערבי

* * * * *

נר תמיד, ואור התורה

פרק כ"ז פסוק כ':

"ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלת נר תמיד"
רש"י (כ"ז, כ"א, על המילים "מערב עד בקר"): "...ושיערו חכמים חצי לוג ללילי טבת הארוכין וכן לכל הלילות, ואם יותר אין בכך כלום"

חצי לוג שמן מספיק לנר לכל הלילה גם בלילי טבת שהם הלילות הארוכים של השנה. ויש אומרים שעשו את הפתילות יותר עבות בקיץ כדי שלכתחילה ייגמר החצי לוג יותר מהר בלילות הקצרים, שלא יישאר מהשמן, ולא יצטרכו לזרוק שמן. (וכמו שמובא בזקנים מבעלי התוספות, "במנחות דמסיק בן ביבי היה ממונה על הפקיע".) כי הפתילות עשו מבלואי מכנסי הכהנים ומהמייניהם, ובן ביבי היה מומחה לעשיית הפתילות לנר)

ורמזים:

(1) **"מערב עד בקר לפני ה' "** ראש תיבות, אותיות: **מ', ע, ב', ל', י'** עולה **152**
חצי הלוג עולה **152**

(2) **"להעלת נר "** באתב"ש: **כצזכא טג** עולה 150 ועוד 2 מילים עולה **152**
חצי הלוג עולה **152**

(3) **"תמיד "** באתב"ש: **אימק** עולה 151 ועוד המילה עולה **152**
חצי הלוג עולה **152**
(גם בחורף וגם בקיץ)

ועוד:

תצוה רבה (ל"ו, ג): **"ד"א 'זית רענן' ראה היאך דברי תורה מאירין לאדם שעוסק בהן. כל מי שאינו עוסק ואינו יודע הוא נכשל. ... אבל אותם שעוסקים בתורה מאירים בכל מקום"**

המדרש דורשת פסוק בירמיה (פרק י"א) **"זית רענן..."** בנושא העוסק בתורה. שכל מי שעוסק בתורה ויודע תורה יודע איך להיזהר ממכשולים בעולם הזה. התורה מאירה עיניו (עין שכלית) לעזור לו לא להכשל בעברה (כאילו יש נר לפניו) אבל ההדיוט שאין בידו תורה, מצא עבירה ונכשל בה, כי הוא הולך בחושך בלי נר. ותורה מאירה, לפי:
"נר מצוה ותורה אור", התורה מאירה לפני האדם, כמו נר, לדעת דרכו בעולם הזה.

ורמזים בין "זית רענן" לשמן של נר תמיד:

(1) **"בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתית"**
עולה 2458 ועוד 8 מילים עולה **2466**
"זית רענן יפה פרי תואר קרא ה' שמך" עולה **2466**
(ירמיה י"א)

(2) **"להעלת נר"** עולה 785 ועוד 2 מילים עולה **787**
"זית רענן" עולה **787**

(3) **"ויקחו אליך שמן"**
 באתב"ש: **פמדסף תכמל ביט** עולה 775 ועוד 12 אותיות עולה **787**
"זית רענן" עולה **787**

ובמישור הרעיוני:
 כמו שבני ישראל מצווים להעלות נר תמיד, כך הם מצווים תמיד לעסוק בתורה כדי שאור התורה יאיר להם תמיד כמו נר (ובלשון המדרש, "ראה היאך דברי תורה מאירין לאדם שעוסק בהן").
 ורמזים:

(1) **"תצוה את בני"**
 ראש וסוף תיבות, אותיות: **ת'+ה', א'+ת', ב'+י'** עולה **818**
אור תורה עולה **818**

(2) **"ואתה תצוה"** באתב"ש: **פתאץ אהפץ** עולה **747**
אור התורה באתב"ש: **תפג צאפגץ** עולה **747**

(3) **"ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור"**
 באתב"ש:
מבגתך פמדסף תכמל ביט עמא על לאמא כיתפג
 סוף תיבות, אותיות: **ד',ף',ל',ט',א',ל',א',ג'** עולה **174**
תורה באתב"ש: אפגץ עולה **174**

(4) **"ויקחו" באתב"ש: פמדסף** עולה **264**
התורה באתב"ש: צאפגץ עולה **264**

(5) **"זך כתית" באתב"ש: על לאמא** עולה 172 ועוד 2 מילים עולה **174**
תורה באתב"ש: אפגץ עולה **174**

(6) **"זך כתית למאור להעלת"**
 באתב"ש: **על לאמא כיתפג כצזכא** עולה **823**
אור התורה עולה **823**

(7) "למאור להעלת נר תמיד"

באתב"ש : כיתפג כצזכא טג אימק עולה 814 ועוד 4 מילים עולה 818
אור תורה
עולה 818

* * * * *

"להעלת נר תמיד"

פרק כ"ז פסוק כ':

"ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלת נר תמיד"

אמרו חז"ל (ראה רמב"ן ואור החיים) שמדובר כאן בנר המערבי שבמנורה הטהורה. שיקחו שמן, לנר המערבי כי הוא הנקרא 'נר תמיד' בעבור שדלק 24 שעות בנס, למרות שרק נתן שמן מספיק להידלק מערב עד בוקר. (נתן בנר המערבי אותו כמות שמן, חצי לוג ללילות הארוכים, כמו שנתן ביתר 6 הנרות אבל הם דלקו רק מערב עד בוקר).

ורמז:

"את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית"

ראש תיבות, אותיות: א', ב', י', ו', א', ש', ז' עולה 327
המערבי עולה 327

"נר תמיד"

ראש תיבות, אותיות: נ', ת' עולה 450
המערבי באתב"ש: ציזגשם עולה 450

**"תצוה את" באתב"ש: אהפץ תא עולה 577
נר המערבי עולה 577**

"ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן"

באתב"ש:

פתאץ אהפץ תא שטם מבגתך פמדסך תכמל ביט
סוף תיבות, אותיות: צ', א', א', ס', ד', ו', ל', ט' עולה 360
מערבי באתב"ש: יזגשם עולה 360

"להעלת נר תמיד"

באתב"ש:

**כצזכא טג אימק עולה 301 ועוד 11 אותיות עולה 312
מערב עולה 312**

* * * * *

”כתית להעלת נר תתמיד”

מנחות דף פ”ו עמוד ב’:

”אין זך אלא נקי, ואין כתית אלא כתוש”

ירושלמי סוכה פרק ה’ הלכה ג’:

”א”ר שמואל בר רב יצחק כתיב 'להעלת נר תמיד', שיערו לומר אין לך עושה שלהבת אלא פשתן”

רק שמן זית זך כתית כשר למנורה. ורק פתילים מפשתן כשרים למנורה.
ואמרו חז”ל, בנר של המנורה משתמשים רק בפתיל של פשתן. כי בפשתן האש נאחז
יפה ומקבלים שלהבת של אור נקי ומשובח.

ואולי רמז :

”כתית” עולה **830**

פשתן עולה **830**

לא רק השמן צריך להיות **”כתית”** (כתוש) אלא גם הפתיל צריך להיות **פשתן**.

ועוד :

שלהבת באתב”ש : **בכצשא** עולה 413 ועוד 5 אותיות עולה **418**

עולה **418**

בד פשתן באתב”ש : **שק ובאט**

שרק בד מפשתן עושה שלהבת.

* * * * *

להעלות ולהיטיב את הנרות

במנורה יש שבעה נרות. המילה 'נר' שם הכולל את :

- (1) הבזיק (כוס, שבתוכו שמים השמן והפתילה),
- (2) השמן (שבתוכו שמים הפתילה),
- (3) הפתילה.

בתחילה פרשת תצוה (שמות כ"ז, כ') כתוב :

"להעלת נר תמיד"

ולא כתוב 'להדליק נר תמיד'. אמנם הפשט של המילה "להעלת" זה להדליק, ולפי :

רס"ג: "להדליק בו את הנרות תמיד"

אבל מלשון "להעלת" למדו חז"ל :

רש"י: "מדליק עד שתהא שלהבת עולה מאליה"

שצריך להדליק את הנר עד שהשלהבת (הלהבה) עולה מאליה, קרי לחכות זמן מה בהדלקה עד שרואים שהלהבה נתפסה בפתילה היטב.

בסוף פרשת תצוה (שמות ל', ז') כתוב :

"בהיטיבו את הנרת"

רש"י: "לשון נקוי הבזיכין של המנורה מדשן הפתילות שנשרפו בלילה"

בלילה מדליק את הנרות, ובבוקר מטיב, קרי מנקה את הבזיכים מהפסולת של הלילה.

יש כאן מוסר ליהודי :

"נר מצוה ותורה אור" התורה מאירה לעולם. כי דברי תורה ולימודה מאירים לאדם שלא ייכשל בעברות. והתורה גם נמשלה לנר, (ויקרא רבה פרק ל"א) - "נרי בידך ונר בידך"

וכמו שבנר :

"להעלת נר תמיד"—בלילה (הדלקת הנרות בין הערבים). בכל לילה תמיד ללמוד תורה, ולפי :

רמב"ם תלמוד תורה פרק ג' הלכה י"ג:

"אף על פי שמצוה ללמוד ביום ובלילה אין אדם למד רוב חכמתו אלא בלילה, לפיכך מי שרצה לזכות בכתר התורה יזהר בכל לילותיו ולא יאבד אפילו אחד מהן בשינה ואכילה ושתיה ושיחה וכיוצא בהן אלא בתלמוד תורה ודברי חכמה, אמרו חכמים אין רנה של תורה אלא בלילה שנאמר קומי רוני בלילה, וכל העוסק בתורה בלילה חוט של חסד נמשך עליו ביום שנאמר יומם יצוה ה' חסדו ובלילה שירה עמי תפלה ל-א-ל חיי, וכל בית שאין נשמעים בו דברי תורה בלילה אש אוכלתו שנאמר כל חשך טמון לצפוניו תאכלהו אש לא נופח, כי דבר ה' בזה זה שלא השגיח על דברי תורה כל עיקר..."

"בהיטיבו את הנרת" – ביום (ניקוי הנרות בבוקר). הלימוד של הלילה יהיה יותר היטב, ויותר ברור ומנוקה מפסולת, בבוקר אחרי לילה של שינה. כי לפי מדע של המוח, אחד הדברים שקורה בשינה זה שהמוח מסדר אירועים שלפני השינה של הלילה והיום הקודם. בבוקר אחרי השינה הלימוד של הלילה יהיה יותר מסודר וגם יותר נקי. ועוד:

בבוקר חזור על לימוד הלילה כדי שהלימוד יהיה היטב אצלך (ברור ונקי מספקות).
(וכמו שכתוב במגלת אסתר: "חייב אדם לקרות את המגילה בלילה ולשנותה ביום")

* * * * *

חצי לוג שמן

פרק כ"ז פסוק כ"א :

"באהל מועד מחוץ לפרכת אשר על העדת יערך אתו אהרן ובניו מערב עד בקר לפני ה' חקת עולם לדרתם מאת בני ישראל"

רש"י (על המילים "מערב עד בקר"): "תן לה מדתה שתהא דולקת מערב עד בקר. ושיערו חכמים חצי לוג ללילי טבת הארוכין וכן לכל הלילות ואם יותר אין בכך כלום"

שמו לפחות חצי לוג שמן בכל נר משבעת הנרות במנורה.
(חצי לוג זה נפח של שלוש ביצים. 172 סמ"ק לפי שיטת הרב חיים נאה. 300 סמ"ק לפי שיטת החזון איש)

ורמזים:

(1) "מערב עד בקר" עולה 688
כחצי לוג ללילי טבת עולה 688

(2) "העדת יערך אתו אהרן ובניו מערב עד בקר"
סוף תיבות, אותיות: ת', ד', ו', ו', ו', ב', ד', ר' עולה 688
כחצי לוג ללילי טבת עולה 688

(3) "ובניו מערב עד בקר לפני" עולה 932 ועוד 18 אותיות עולה 950
חצי לוג ללילי טבת הארוכים עולה 950

(4) "מערב עד בקר לפני ה' חקת עולם לדרתם מאת בני"
ראש תיבות, אותיות: מ', ע', ב', ל', י', ח', ע', ל', מ', ב' עולה 302
חצי לוג לכל לילה עולה 302

(5) "בקר" עולה 302
חצי לוג לכל לילה עולה 302

(6) "מערב עד בקר לפני ה' חקת עולם לדרתם מאת"
ראש תיבות, אותיות: מ', ע', ב', ל', י', ח', ע', ל', מ' עולה 300
"יערך" עולה 300

(7) "אהרן ובניו מערב עד בקר לפני ה'"
באתב"ש :
תצגט פשטמף יזגש זק שדג כוטס מ'
ראש תיבות, אותיות: ת', פ', י', ז', ש', כ', מ' עולה 857
ושיערו חכמים חצי לוג עולה 857

(8) "ובניו מערב עד"

באתב"ש :

פשטמף יזגש זק עולה 936 ועוד 11 אותיות ועוד 3 מילים עולה 950
חצי לוג לילי טבת הארוכים עולה 950

(9) "בקר לפני ה' חקת עולם לדרתם מאת"

באתב"ש :

שדג כוטם מ-ץ סדא זפכי כקגאי יתא

סוף תיבות, אותיות : ג', ס', צ', א', י', י', א', עולה 155

ג' ביצים עולה 155

(10) "לפרכת אשר על העדת יערך"

באתב"ש :

כוגלא תבג זך צזקא מזגל עולה 770 ועוד 18 אותיות עולה 788
שלוש ביצים עולה 788

(11) "ה' חקת עולם לדרתם מאת בני ישראל"

באתב"ש

מ—ץ' סדא זפכי כקגאי יתא שטם מבגתך

סוף תיבות, אותיות : צ', א', י', י', א', ס', ד', עולה 172
הדלקת הנרות כל לילה חוקת עולם, ומידתה לפי הרב חיים נאה 172 סמ"ק לכל נר.

(12) "מחוץ"

באתב"ש :

יספה עולה 155

ג' ביצים עולה 155

השמן בנפח של ג' ביצים בכל נר, "מחוץ" לפרכת (המנורה באהל מועד ולא בתוך קודש הקדשים, ולפי איני צריך לאורה)

* * * * *

זכויות אהרן

תצוה רבה (ל"ח, ח') :

"באיזה זכות היה אהרן נכנס לבית קדש הקדשים. א"ר חנינא בנו של רבי ישמעאל זכות המילה היתה נכנסת עמו...ר' יצחק אומר זכות השבטים היתה נכנסת עמו....כך אהרן היה נכנס בכל שעה לבית קדשי קדשים ואילולי זכויות הרבה שהיו נכנסות עמו ומסייעות אותו לא היה יכול להכנס. למה, שהיו מלאכי השרת שם. מה עשה הקב"ה נתן לו מדמות לבושי הקודש"

לפי המדרש בגלל שהיו שם (בבית קודש בקדשים) מלאכי השרת, אם אהרן היה נכנס בלי הזכויות הנזכרים במדרש, שבטים, לבושי הקודש (בגדים להראות שהוא מכובד וחשוב, ולפי: "ועשית בגדי קדש לאהרן אחיד לכבוד ולתפארת"), ומילה, לא היו המלאכים נותנים לו להיכנס, ואולי היו פוגעים בו. אבל בגלל שנכנסו עמו הרבה זכויות הוא נכנס בשלום ויצא בשלום. והרמז (משלושת הזכויות הכתובים במדרש) :

ש' – שבטים

ל' – לבושי הקודש

מ' – מילה

שהוא נכנס בשלום ויצא בשלום, **שלם** בגופו ונפשו.

ואלי יש כאן עוד רמז :

שלם באתב"ש : **בכי**

תצוה רבה (ל"ח, ד') :

"דברים אני מבקש שנאמר 'קחו עמכם דברים ושובו אל ה' ואני מוחל על כל עונותיכם ואין דברים אלא דברי תורה...אמרו לו אין אנו יודעים. אמר להם, בכו והתפללו לפני ואני מקבל..."

אם אין קרבנות לכפר, ולא יודעים להגיד דברי תורה (שגם מכפר), עשו תפלה עם **בכי**. והנה אהרן נכנס לקודש הקדשים עם זכויות הרומזים על **בכי**, ויוצא **שלם**, ותפלתו מתקבל.

"ואמר ר' אלעזר מיום שחרב בית המקדש ננעלו שערי תפלה...ואע"פ ששערי תפלה ננעלו, שערי דמעה לא ננעלו" (גמרא ברכות ל"ג).

* * * * *

"בגדי קדש"

פרק כ"ח פסוק ג' :

"וְאַתָּה תְּדַבֵּר אֶל כָּל חַכְמֵי לֵב אֲשֶׁר מִלֵּאתִיו רוּחַ חֵכְמָה וַעֲשׂוּ אֶת בִּגְדֵי אֹהֶרֶן לְקֹדֶשׁוֹ לְכַהֲנָנוּ לִי"

פרק כ"ח פסוק ד' :

"וְאַלֵּה הַבְּגָדִים אֲשֶׁר יַעֲשׂוּ חֹשֶׁן וְאַפֻּד וּמַעִיל וְכֹתֶנֶת תִּשְׁבָּץ מִצְנַפֶּת וְאַבְנֵט וַעֲשׂוּ בִּגְדֵי קֹדֶשׁ לְאַהֲרֹן אַחִיד וּלְבָנָיו לְכַהֲנָנוּ לִי"

כאן לא כתוב שיעשו ציץ וגם לא שיעשו מכנסים.

ומפרש :

אור החיים : "קשה למה לא מנה הכתוב אלא ששה בגדים והשמיט ציץ הקודש ומכנסים. ואולי שרמזם הכתוב שניהם הציץ בפסוק שלפני זה 'ועשו את בגדי אהרן לקדשו' שלא היה צריך לומר אלא 'ואלא הבגדים' וגו' אלא נתכוון אל הציץ שלא הזכיר בפסוק 'ואלא הבגדים' ולזה אמר לאהרן ולא הזכיר לבניו, כי לא נתכוון אלא על הציץ ואמרו לשון רבים לצד שהוא לבדו לא יועיל כי ח' בגדים מעכבין זה את זה לכן אמר עליו לשון רבים. ובזה ידויק גם כן אומרו 'ואלא' שנראה כמוסיף על הבגדים אחרים לצד שכבר קדם וצוה על קצת ולא הוצרך לבאר כי סמך על מה שעתיד הוא לפרטם א' אחד ובפרט תמצא מבואר הרמז. וכנגד המכנסים אחר שהזכיר 'אלה הבגדים' וגו' אמר 'ועשו בגדי קדש לאהרן אחיד ולבניו' ופסוק זה מיותר הוא לומר על המכנסים, ולזה הזכיר אהרן ובניו כי מכנסים צריכין בין לכהן גדול בין לכהן הדיוט..."

ומוסיף אור החיים הקדוש עוד טעם. לפי דבריו מעלת קדושת הציץ מעל לקדושת ששה הדברים הכתובים בפסוק. ומעלת קדושת מכנסי הבד מתחת לקדושת ששה הדברים הכתובים בפסוק. ומעלת הששה דברים הכתובים בפסוק שווים. ולפי זה לא כתוב ציץ ומכנס עם הששה דברים.

וכותב :

בעל הטורים : "ולא הזכיר מכנסים שלא היו לכבוד ולתפארת. ולא הזכיר ציץ לפי שלא היה מין בגד"

ולפי זה הם לא נמנעים עם 'הבגדים' שעושים 'לכבוד ולתפארת'.

וגם :

כלי יקר : "לא הזכיר הציץ והמכנסים לפי שאינן בכלל לבוש כי אינם בגדים.

אך לפי שמצינו כאן שלשה פעמים לשון עשייה, 'ועשו את בגדי אהרן לקדשו', ואחר כך נאמר 'ואלא הבגדים אשר יעשו וגו'', ואחר כך נאמר 'ועשו בגדי קדש לאהרן אחיד' נוכל לומר שהראשונה והשלישית מאחר שהוזכר בהם קדושה ודאי יש בהם רמז לציץ ומכנסים. כי בכל מקום שתמצא גדר ערוה שם תמצא קדושה..."

לפי הפירוש של אור החיים הקדוש הציץ נרמז בפסוק ג' מהמילים **"ועשו את בגדי אהרן לקדשו"**, והמכנסים נרמז בפסוק ד' מהמילים **"ועשו בגדי קדש לאהרן אחיד ולבניו"**. ולפי הכלי יקר, בגלל שכתוב במילים האלו עניין של קדושה, **"בגדי אהרן לקדשו"**, **"בגדי קדש לאהרן"**, יש בתוכם רמז גם לציץ וגם למכנסים.

ורמזים לציץ בפסוק ג' :

(1) **"ועשו את בגדי אהרן לקדשו לכהנו לי"** עולה 1649

"ויעשו את ציץ נזר הקדש" עולה 1649
 ("ויעשו את ציץ נזר הקדש", להללן פרק ל"ט פסוק ל')

(2) **"לב אשר מלאותיו רוח חכמה ועשו את בגדי אהרן"**
 ראש וסוף תיבות, אותיות :

ל' + ב', א' + ר', מ' + ו', ר' + ח', ח' + ה', ו' + ו', א' + ת', ב' + י', א' + נ' עולה 976
"ועשית ציץ" עולה 976

הציץ קשור לחכמה - 'הראת החכמה', המכנה הסתקלות עיניים, ולפי :
זהר : "העמדנו סוד הציץ לעטר בו כהן גדול, שישתכלו בו עיניים, שהוא סימן של עולם עליון (ששם סוד ההשפעה של הארת החכמה המכונה הסתכלות עיניים) שנעטר בו הכהן גדול"

(3) **"ואתה תדבר אל כל חכמי לב אשר מלאותיו רוח חכמה"**
 ראש וסוף תיבות, אותיות :

ו' + ה', ת' + ר', א' + ל', כ' + ל', ח' + י', ל' + ב', א' + ר', מ' + ו', ר' + ח', ח' + ה'
 עולה 1210
"ועשית ציץ זהב טהור" עולה 1210

(4) **"חכמה ועשו את"** עולה 856
"ציץ נזר הקדש" עולה 856

(5) **"ועשו את בגדי"**
 באתב"ש :

פזבף תא שרקם עולה 1210
"ועשית ציץ זהב טהור" עולה 1210

(6) **"כל חכמי"**
 באתב"ש :

לך סלים עולה 190
"ציץ" עולה 190

(7) **"חכמה"**
 באתב"ש :

סליץ עולה 190
"ציץ" עולה 190

(8) "אל כל חכמי לב אשר מלאתיו רוח חכמה"

באתב"ש :

תך לך סלים כש תבג יכתאמף גפס סליץ

ראש תיבות, אותיות: ת', ל', ס', כ', ת', י', ג', ס' עולה **983**

"ויעשו את ציץ" עולה **983**

"מכנסי בד לכסות ערוה" עולה **983**

(אולי הקשר בין מכנסים לחכמה – בגלל שהמכנסים באים לכסות בשר ערוה אולי יש בהם רמז, לתיקון של דעת, במוכן תיקון חכמה לדעת טוב מרע, לחטא אדם הראשון שאכל מעץ הדעת טוב ורע)

(9) "חכמי לב אשר מלאתיו רוח"

באתב"ש :

סלים כש תבג יכתאמף גפס

ראש וסוף תיבות, אותיות :

ס'+ס', כ'+ש', ת'+ג', י'+ף, ג'+ס' עולה **976**

"ועשית ציץ" עולה **976**

(10) "ועשו את בגדי אהרן לקדשו"

באתב"ש :

פזבף תא שרקס תצגט כדקבף עולה 1918 ועוד 5 מילים עולה 1923

"מכנסי בד לכסות ערוה ממתנים ועד ירכים" עולה **1923**

(להלן פרק כ"ח פסוק מ"ב)

ועוד כתוב לגבי המכנסים :

פרק כ"ח פסוק מ"ב :

"ועשה להם מכנסי בד לכסות ערוה ממתנים ועד ירכים יהיו"

ופרשת פקודי, בעשיית המכנסים, כתוב :

פרק ל"ט פסוק כ"ח :

"...ואת מכנסי הבד שש משזר"

ורמזים למכנסים מפסוק ד' (וגם לפי הכלי יקר רמזים לציץ מהמילה "קדש") :

(1) "מצנפת ואבנט ועשו בגדי קדש לאהרן אחיך ולבניו"

ראש תיבות, אותיות: מ', ו', ו', ב', ק', ל', א', ו' עולה **191**

"מכנסי הבד" עולה **191**

(2) "ועשו בגדי קדש"

ראש וסוף תיבות, אותיות: ו'+ו', ב'+י', ק'+ש' עולה **424**

"ציץ זהב טהור" עולה **424**

(3) "ואבנט ועשו בגדי קדש"

באתב"ש :

פתשטן פזבף שרקס דקב

ראש וסוף תיבות, אותיות : פ'+ן', פ'+ף', ש'+ם', ד'+ב' עולה 636

"ועשה להם מכנסי" עולה 636

(4) "קדש לאהרן"

באתב"ש :

דקב כתצגט עולה 628 ועוד 8 אותיות עולה 636

"ועשה להם מכנסי" עולה 636

(5) "קדש לאהרן אחיד"

באתב"ש :

דקב כתצגט תסמל

ראש תיבות, אותיות : ד', כ', ת' עולה 424

"ציץ זהב טהור" עולה 424

ומעניין, גם הציץ וגם המכנסים רמוזים בששה הבגדים הכתובים בפסוק ד'.
ואולי לפי פירוש אור החיים הקדוש, "כי ח' בגדים מעכבין זה את זה", אי אפשר
לששה הבגדים בלי השנים האלו.
ורמזים :

(1) "חשן ואפוד ומעיל וכתנת תשבץ מצנפת ואבנט"

סוף תיבות, אותיות : ן', ד', ל', ת', ץ', ת', ט' עולה 983

"ויעשו את ציץ" עולה 983

(2) "חשן ואפוד ומעיל וכתנת תשבץ מצנפת ואבנט"

סוף תיבות, אותיות : ן', ד', ל', ת', ץ', ת', ט' עולה 983

"מכנסי בד לכסות ערוה" עולה 983

(3) "חשן ואפוד ומעיל וכתנת תשבץ מצנפת ואבנט"

באתב"ש :

סבט פתופק פיזמך פלאטא אבשה יהטוא פתשטן

סוף תיבות, אותיות : ט', ק', ד', א', ה', א', ן' עולה 186

"מכנסי בד" עולה 186

* * * * *

”האפד”

פרק כ”ח פסוק ו’:

”ועשו את האפד זהב תכלת וארגמן תולעת שני ושש משזר מעשה חשב”

רש”י: ”חמשת מינים הללו שזורין, בכל חוט וחוט היו מרדדין את הזהב כמין טסין דקין, וקצצין מהם וטווין אותן חוט של זהב עם שש חוטים של תכלת, וחוט של זהב עם שש חוטים של ארגמן, וכן בתולעת שני, וכן בשש, שכל המינין חוטן כפול ששה, וחוט זהב עם כל אחד ואחד, ואחר כך שוזר את כלם כאחד, נמצא חוטן כפול כ”ח. וכן מפורש במס’ יומא ולמד מן המקרא הזה: וירקעו את פחי הזהב וקצץ פתילים לעשות, את פתילי הזהב בתוך התכלת ובתוך הארגמן וגו’.”

1. ” זהב תכלת וארגמן תולעת שני ושש משזר ” 28 אותיות

אולי רמז לחוטים שהיו באפוד, כל חוט עשוי מ4 חוטים, של 7 חוטים כל אחד, סה”כ 28 חוטים.

2. ” זהב תכלת וארגמן תולעת שני ושש משזר ”

עולה 1159	ראשי תיבות, אותיות: ז’, ת’, ו’, ת’, ש’, ו’, מ’
עולה 1159	<u>היו עשרים ושמונה חוטים בחוט אחד</u>

אולי רמז ל28 חוטים שהיו בכל חוט של האפוד.

* * * * *

"אבני שהם"

משה רבנו אמר :

שמות פרק ל"ב פסוק ל"ב :

"ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת"

וכתבו חז"ל :

גמרא מכות י"א : "דקללת חכם אפילו על תנאי היא באה"
ובגלל זה שמו של משה רבנו לא נמצא בפרשת תצוה (בעל הטורים כ"ז, כ').
אבל נראה להגיד, שיש רמזים לשמו, ולאותיות שמו בפרשה.
כבר בפתחה לפרשת תצוה רמז שמו של משה רבנו :

"ואתה תצוה את בני ישראל..."

"ואתה תצוה" באתב"ש : פתאף אהפץ עולה 747

משה בן עמרם עולה 747

רמז לאותיות שמו :

פרק כ"ח פסוק ט' :

"ולקחת את שתי אבני שהם ופתחת עליהם שמות בני ישראל"

"שהם" אותיות השם 'משה'.

ועוד רמזים לשמו משתי אבני שהם :

"את שתי אבני שהם ופתחת עליהם"

באתב"ש :

תא באם תשטם בצי פואסא זכמצי

סוף תיבות, אותיות : א', ס', ס', י', א', י', א' עולה 102

משה באתב"ש : יבץ עולה 102

וגם :

"שתי אבני שהם ופתחת עליהם שמות"

באתב"ש :

באם תשטם בצי פואסא זכמצי ביפא

סוף תיבות, אותיות : ס', ס', י', א', י', א' עולה 102

משה באתב"ש : יבץ עולה 102

וגם :

"אבני שהם ופתחת עליהם שמות בני"

באתב"ש :

תשטם בצי פואסא זכמצי ביפא שטם

סוף תיבות, אותיות : ס', י', א', י', א', ס' עולה 102

משה באתב"ש : יבץ עולה 102

וגם:

פרק כ"ח פסוק י:

"ששה משמתם על האבן האחת ואת שמות הששה הנותרים על האבן השנית כתולדתם"

"האבן האחת ואת שמות הששה"

באתב"ש:

צתשט צתסא פתא ביפא צבבץ

סוף תיבות, אותיות: ט', א', א', א', א', א', א', א' עולה 102

משה באתב"ש: יבץ עולה 102

וגם:

"ואת שמות הששה הנותרים"

באתב"ש:

פתא ביפא צבבץ צטפאגמי

סוף תיבות, אותיות: א', א', א', א', א', א', א', א' עולה 102

משה באתב"ש: יבץ עולה 102

וגם:

פרק כ"ח פסוק י"א:

"מעשה חרש אבן פתוחי חתם תפתח את שתי האבנים על שמת בני ישראל מסבת משבצות זהב תעשה אתם"

"מעשה חרש אבן פתוחי חתם תפתח את שתי האבנים על שמת בני ישראל מסבת

משבצות"

באתב"ש:

יזבץ סגב תשט ואפסס סאי אואס תא באם צתשטמי זך ביא שטם מבגתך יחשא

יבשהפא

סוף תיבות, אותיות:

א', ב', ט', ס', י', ס', א', א', י', ד', א', ס', ד', א', א' עולה 345

משה עולה 345

אמרו חז"ל, משה רבנו שקול כנגד בני ישראל. ואולי בגלל זה משה רבנו זכור ברמז אצל אבני השהם שהם לזכרון לבני ישראל לפני ה'.

ועוד:

הכתיבה על שתי אבני השהם היתה חריצה וניכר ומפורש, ולפי:

רש"י: "כתרגומו כתב מפרש כגלף דעזקא חרוצות האותיות בתוכן כמו שחורצין חותמי טבעות שהם לחתום אגרות כתב ניכר ומפורש"

"ופתחת עליהם"

באתב"ש:

פואסא זכמצי עולה 315

בחריצה עולה 315

וגם :

"שתי" עולה 710

חרוצות עולה 710

"ופתחת עליהם"

באתב"ש :

פואסא זכמצי עולה 315

"כגלף דעזקא" עולה 315

(תרגום יונתם בן עוזיאל)

"עליהם שמות" עולה 901 ועוד 9 אותיות ועוד 2 מילים עולה 912

"ניכר ומפורש" עולה 912

וגם :

"ולקחת את שתי אבני שהם ופתחת"

ראש תיבות, אותיות : ו', א', ש', א', ש', ו' עולה 614

חרות עולה 614

(חרות זה סימן בחריצה. רמז שפיתוח השמות על האבנים בחריצה)

* * * * *

"ששה משמתם"

פרק כ"ח פסוק י':
**"ששה משמתם על האבן האחת ואת שמות הששה הנותרים על האבן
השנית כתולדתם"**
רש"י: "כסדר שנולדו, ראובן, שמעון, לוי, יהודה, דן, נפתלי, על האחת"

"ששה משמתם" עולה 1425
ראובן, שמעון, לוי, יהודה, דן, נפתלי עולה 1425

* * * * *

"והטור האחד"

פרק כ"ח פסוק י"ז :

"ומלאת בו מלאת אבן ארבעה טורים אבן טור אדם פטדה וברקת הטור האחד"

בפסוק הזה 13 מילים, ומסיים עם המילים "הטור האחד" ("אחד" עולה למניין 13). ולא דומה לפסוקים שאחריו שכתוב בהם, "והטור השני", "והטור השלישי" "והטור הרביעי", שלפי זה כאן היה צריך לכתוב "הטור הראשון".

ואולי הרמזים האלו למספר 13 הם רמזים למה שכתב הרמב"ם (הלכות כלי המקדש), ששמות האבות אברהם, יצחק, ויעקב, כתובים מעל ראובן. סכום אותיות שמות האבות עולה 13. ונוסף לזה, כתוב "ומלאת בו מלאת אבן" אותיות "אבות", ו"אבת" (חסר).

* * * * *

האבנים על שמות בני ישראל

- פרק כ"ח פסוק כ"א:
"והאבנים תהיין על שמות בני ישראל שתים עשרה על שמתם פתוחי חותם איש על שמו תהיין לשני עשר שבט"
מדרש רבה (ל"ח, ט'): "על ישפה היה כתוב בנימין שבטי ישורון"
1. "חותם איש על שמו תהיין לשני עשר שבט" עולה 2957 ועוד 2992
27 אותיות ועוד 8 מילים עולה
חותם על אבן השתים עשרה בנימין שבטי ישורון עולה 2992
2. בעל הטורים: בכל אבן היה שש אותיות
ראה רבנו בחיי (אות ט"ו), וחזקוני.
"והאבנים תהיין על שמות בני ישראל" עולה 2032
שש אותיות חתומים בכל אבן עולה 2032
3. רמב"ם (הלכות כלי המקדש פרק תשיעי אות ז'):
"וכותב בתחילה למעלה מראובן, אברהם יצחק ויעקב, וכותב למטה מבנימין שבטי י-ה"
"תהיין לשני עשר שבט" עולה 1746 ועוד 15 אותיות עולה 1761
על שתים עשרה, שבטי י-ה עולה 1761
- אולי רמז לדברי הרמב"ם שלמטה מבנימין, (על האבן השתים עשרה), חתום "שבטי י-ה".

* * * * *

”המעיל”

פרק כ”ח פסוקים ל”ג-ל”ה :

”ועשית על שוליו רמני תכלת וארגמן ותולעת שני על שוליו סביב ופעמני זהב בתוכם סביב. פעמן זהב ורמון פעמן זהב ורמון על שולי המעיל סביב. והיה על אהרן לשרת ונשמע קולו בבאו אל הקדש לפני ה’ ובצאתו ולא ימות”

ספר מלאכת המשכן (הוצאת תשכ”ח, דף 128): ”...ל”ו פעמונים ול”ו רימונים-פעמון זהב ורימון, פעמון זהב ורימון- היו מחוברים לכל כנף של המעיל, היינו שבעים ושניים פעמונים ושבעים ושניים רימונים מפנים ומאחור”

בפסוקים אלו מ” ועשית...אל הקדש לפני ה’ ”, יש 36 מילים ו144 אותיות.

אולי יש כאן רמז למספר הפעמונים ומספר הרימונים בכל כנף, ולמספר סה”כ של רימונים ופעמונים.

ועוד :

”על שולי המעיל סביב”, סוף תיבות אותיות : ל’, י’, ל’, ב’, עולה למנין 72.

הביטוי הזה חוזר פעמים בפרשת פקודי שם נמצא הציווי על המעיל. חז”ל אומרים שהמעיל היה כמו טלית קטן (שני חלקים) והיו 36 רימונים ובתוכם 36 פעמונים בכל חלק של המעיל, סכ”ה 72 רימונים ו72 פעמונים סביב שולי המעיל.

עוד כתוב **”סביב”**, אותיות ס’, ב’, י’, ב’, עולה למנין 72 (אותיות, ס’, ב’, י’) פעמים (סוף המילה אות ב’). ואולי רמז ל72 רימונים ו72 פעמונים.

* * * * *

עיונים במעשה המעיל

ציווי עשיית בגדי כהונה (והמעיל בתוכם) כתוב בפרשת תצוה. ביצוע הציווי כתוב בפרשת פקודי שם כתוב איך בפועל עשו את הבגדים.

פרק כ"ח פסוקים ל"א-ל"ה :

"ועשית את מעיל האפוד כליל תכלת...ועשית על שוליו רמני תכלת וארגמן ותולעת שני על שוליו סביב ופעמוני זהב בתוכם סביב. פעמון זהב ורמון פעמון זהב ורמון על שולי המעיל סביב. וה-י-ה על אהרן לשרת ונשמע קולו בבאו אל הקדש לפני ה' ובצאתו ולא ימות"

מעשה המעיל שרוי במחלוקת חז"ל. המחלוקת סביב המילה **"בתוכם"**. יש אומרים שהפעמונים היו בתוך הרימונים ממש (רמב"ן) ויש אומרים הפעמונים היו בין הרימונים (רש"י, אור החיים, רשב"ם).

אם נתבונן בנושא, נבין חלק מהבעיה.

בגמרה כתוב שהיו 72 רימונים, 36 בצד אחד 36 בצד השני. ובנוסף בכול צד 18 בחצי אחד 18 בחצי השני (זאת אומרת שהרימונים היו מפוזרים באופן אחיד סביב המעיל). למדו חז"ל מזה שהמעיל היה עשוי בצורת טלית קטן עם שני חלקים (חלק קדמי וחלק אחורי) ולא בצורת חצאית נשים (עם שפה רצופה סביב). על שפות המעיל צריך לשים הרימונים סביב. יש כאן כמה אפשרויות:

הפעמונים בין הרימונים :

(1) נחשב כל צד כנפרד ונתחיל ברימון ונגמור אותו צד ברימון. ונשים הפעמונים בין הרימונים. לפי זה יש 36 רימונים בצד אחד ורק 35 פעמונים בין הרימונים. סכ"ה יהיה 72 רימונים ו70 פעמונים במעיל כולו. אולי יש כאן בעיה שאולי אני לא מקים **"פעמון זהב ורמון פעמון זהב ורמון על שולי המעיל סביב"**, כי בתוך כל צד יש פעמון בין שתי רימונים אבל אם מסתכלים מהצד רואים רמון ואצלו עוד רמון בלי פעמון בניהם (אחד בקצה של כל חלק המעיל). אז קימתי **"בתוכם"** בכל צד אבל לא סביב כל המעיל.

(2) לא נחשב כל צד בנפרד ונתחיל ברימון (או בפעמון) ועל ידו נשים המין השני וככה סביב כל המעיל. כאן אנו מקימים **"בתוכם"** סביב כל המעיל אבל אם מסתכלים בכל צד בנפרד רואים שהוא נגמר במין ההפוך מהמין שהתחיל בו ואז אין לי **"בתוכם"** בתוך צד. לדוגמה אם התחלתי הצד ברימון וגמרתי אותו הצד בפעמון ואין בצד הזה פעמון בתוך שני רימונים לאורך כל הצד. אבל אם מסתכלים מהצד אני רואה רימון ופעמון על ידו. לפי זה יש 72 רימונים ו72 פעמונים סביב כל המעיל. יכול להיות שהשיקולים למעלה על **"בתוכם"** לא חשובים (כי לא ראיתי שהמפרשים דנים בזה).

פעמונים בתוך הרימונים ממש :

(3) כאן יש לי 72 רימונים ו72 פעמונים בתוכם ממש סביב המעיל ואני מקים **"בתוכם"** בכל צד וגם סביב המעיל כולו. אבל כאן אולי יש בעיה אחרת. כאשר שמים הפעמונים ממש בתוך הרימונים האם מקימים גם בפעמונים **"על שולי המעיל סביב"**? כי הפעמונים הם בתוך הרימונים ואולי לא מחוברים ממש על שולי המעיל כמו הרימונים.

יש אומרים שהרימונים היו סתומים. אז איך שמו הפעמון בתוך הרימון? לפי זה רק אפשר לשים פעמון בין הרימונים.
לפי שיטת הרמב"ן שמו הפעמונים בתוך הרימונים לפני שתלו הרימונים על המעיל.
ולפי זה אולי לא צריך להיות גם הפעמונים על שולי המעיל ממש או שחברו את הרימון וגם הפעמון שבתוכו למעיל.
אבל יש אומרים שהרימונים פתוחים ולא סתומים. ואז אין בעיה לתלות הפעמונים ממש בתוך הרימונים.

כתוב ביונתן בן עוזיאל בפרשת תצוה, **"וסמוכון שבעים וחד"**. ובפרשת פקודי **"וסמוכון שבעים ותריין"**. לפי זה, בפרשת תצוה מספר הרימונים בצד אחד היה 36 ומספר הפעמונים היה 35 סה"כ 71. אבל בביצוע בפרשת פקודי, מספרם היתה שווה. על זה אמר אחד המפרשים שבציווי הפעמונים היו בין הרימונים אבל בפועל שינו הסדר ועשו הפעמונים בתוך הרימונים ממש. הסברו, הציווי היה לפני חטא העגל והביצוע אחריו, ואין קטיגור נעשה סניגור אז אחרי החטא החביאו הפעמונים מזהב בתוך הרימונים. למרות שהיה עוד זהב בבגדי הכהן הגדול הפעמונים עשו קול ומשכו תשומת הלב. אמנם הפרוש יונתן על התרגום כותב שזה טעות סופר וצריך להיות **"וסמוכון שבעים ותריין"** בפרשת תצוה וגם בפרשת פקודי.

עוד כתוב **"פעמון זהב ורמון פעמון זהב ורמון על שולי המעיל סביב"**. ואם התחיל ברימון למה כתוב **"פעמון זהב ורמון"**? היתי מצפה לרימון ופעמון זהב. לפי הפשט הזה רק מספר 2 ו3 לעיל אפשר לממש.
מה שכתוב למעלה זה בהנחה שהמעיל היתה עשוי שתי חלקים, אבל אם שפת המעיל היתה עגולה ורצופה, כמו חצאית של אישה, חלק מהדיון מיותר. במקרה כזה 2 ו3 מתאמים באותו המידה.

* * * * *

”על מצח אהרן”

פרק כ”ח פסוק ל”ח :
”והיה על מצח אהרן ונשא אהרן את עון הקדשים אשר יקדישו בני ישראל לכל מתנת
קדשיהם והיה על מצחו תמיד לרצון להם לפני ה’”
היה ”על מצח אהרן” תמיד בשעת העבודה :
”ציץ נזר הקדש זהב”
870
ולפי,
”והיה על מצחו תמיד לרצון להם” באתב”ש : פצמץ זך יהסף אימק כגהפט כצי עולה
870
וכתוב עליו ”קדש לה”

במישור הרעיוני :
”על מצח” באתב”ש : זך יהס עולה 102 למנין המילה ’עשרה’ (באתב”ש, ’זבגץ’).
רומז על המספר 10, על י’ דברות.
וגם עולה למנין המילה ’שיח’ (באתב”ש, ’במס’), רומז על תורה.
(תהלים קי”ט, צ”ז-”מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי”)
והמילים :
”על מצח אהרן” באתב”ש : זך יהס תצגט
עולה 604 ועוד 9 אותיות עולה 613 למנין ’תרי”ג’
קרי (וי דברות) תרי”ג מצוות.
לרמוז :
תעשה את תרי”ג המצוות כמו שכתוב ”על מצח אהרן” הכהן ”קדש לה” (לקיים רצון ה’),
ואז הם יהיו לרצון לפני ה’.

כתוב על הציץ אשר על ’מצח’ הכהן הגדול, ”קדש לה”.
”מצח” עולה 138 למנין המילה ”לקח”
”מצחו” באתב”ש : יהסף עולה 155 למנין המילים ”לקח טוב”.
(משלי ד’, ב’-”כי לקח טוב נתתי לכם”)
”מצח” באתב”ש : יהס עולה 75 למנין המילה ’כהן’.
לרמוז :
(מלאכי ב’, ז’) ”כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך ה’ צב-א-ו-ת
הוא”
אבן עזרא : ”כי שליח ה’ הוא בנו לבין ישראל”
”ותורה יבקשו מפיהו” —
”ותורה” :
”יבקשו” באתב”ש : משדבף עולה 426 למנין המילים ”קדש לה” (באתב”ש : דקב כ-מ-צ-
פ-ץ)
”מפיהו”.
רש”י : ”כי כבר דבר זה מסור להם, יורו משפטיך ליעקב’ (דברים ל”ג, י”).
והם כמלאכי השרת.

* * * * *

האבנט

פרק כ"ח פסוק מ':
" ...ולבני אהרן תעשה כתנת ועשית להם אבנטים... "
רמב"ם (הלכות כלי המקדש פ"ח ה'-י"ט): "ארכו של האבנט ל"ב אמה"

1. " להם " עולה 75 ועוד 3 אותיות עולה 78
ל"ב אמה עולה 78

2. ספר מלכת המשכן (דף 126):
"האבנט היה חלול, אורכו ל"ב אמות, ורוכבו שלוש אצבעות"
ל"ב אמות, זה 768 אצבעות, (אמה = 6 טפחים, טפח = 4 אצבעות),
יוצא, האבנט 768 על 3 אצבעות, (768 אצבעות אורך, ו3 אצבעות רוחב).

א. " ועשית להם " עולה 861 ועוד 8 אותיות ועוד 2 מילים עולה 871
768 על 3 עולה 871

ב. " ועשית להם " עולה 861
האבנט, רוחבו ג' אצבעות עולה 861

אולי רמז לממדי האבנט ביחידות של אצבעות.

* * * * *

נדב ואביהוא

פרק כ"ט פסוק א':

"וזה הדבר אשר תעשה להם לקדש אתם לכהן לי לקח פר אחד בן בקר ואילם שנים תמימים"

ילקוט שמעוני תצוה י': " 'אילם שנים' כנגד שני בניו שעתידין למות"

ורמז:

"אילם" עולה 81

נדב ואביהוא עולה 81

(אבל בתצוה רבה ל"ח, ז' כתוב שהמילים "אילם שנים" על אלעזר ואיתמר, השנים שחיו)

* * * * *

טבילת כל הגוף

פרק כ"ט פסוק ד':

"ואת אהרן ואת בניו תקריב אל פתח אהל מועד ורחצת אתם במים"

רש"י: "זו טבילת כל הגוף"

שפתי חכמים: "...מדכתיב 'במים' בפתח הבי"ת דמשמע במים הידועים במקום אחר דהיינו מי מקוה שהם מ' סאה ש"מ דטבילת כל גופו הוא"

עולה 704

"ורחצת"

עולה 704

טבילת כל גופו במ' סאה

* * * * *

"ואת הכבש השני"

כתוב כאן :

פרק כ"ט פסוק ל"ט :

"את הכבש האחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים"

פרק כ"ט פסוק מ"א :

" ואת הכבש השני תעשה בין הערבים כמנחת הבקר וכנסכה תעשה לה לריח ניחח אשה לה "

וכתוב בפרשת פינחס :

במדבר פרק כ"ח פסוק ד' :

"את הכבש אחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים"

במדבר פרק כ"ח פסוק ח' :

" ואת הכבש השני תעשה בין הערבים כמנחת הבקר וכנסכו תעשה אשה ריח ניחח לה "

ונשאלת השאלה :

למה כתוב כאן, וגם בספר במדבר, פעמים - **"ואת הכבש השני תעשה בין הערבים"?**

ומסביר הכלי יקר (במדבר כ"ח, ד') שעולות התמיד באות לכפר על הרהורי הלב. עולת הבוקר מכפרת על הרהורים שבליילה. ועולת בין הערבים מכפרת על הרהורים שביום. הרהורי הלילה אין בהם מעשה (כי ישנים). ולפי דבריו : "ולא יוציא מחשבתו הרעה אל הפועל לכך נאמר בו לשון 'אחד'...ועל כן לא הזכיר עולת הבוקר כי אם פעם אחד"

ולפי זה נזכר עולת הבוקר רק פעם אחד לכפר על הרהורי הלילה. אבל הרהורי היום יכול להביא לידי מעשה. ולפי זה עולת בין הערבים נזכר פעמים לרמוז על הרהורי היום וגם על המעשים הנובעים מהרהורים אלו. ורואים מזה שהרהורים רעים (בלי חרטה) דרושים כפרה.

אמנם, ידוע דעת חז"ל שהקב"ה לא מצרף מחשבה רעה למעשה, וכן מצרף מחשבה טובה למעשה.

ולפי (ראה גמרא בבלי מסכת קידושין דף ל"ט, ב', ודף מי, א') :

"מחשבה טובה מצרפה למעשה, שנאמר : 'אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי ה' ולחושבי שמו'. מאי 'ולחושבי שמו'? אמר רב אסי : אפילו חשב אדם לעשות מצוה, ונאנס ולא עשאה, מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה.

מחשבה רעה אין הקדוש ברוך הוא מצרפה למעשה, שנאמר : 'און אם ראיתי בלבי לא ישמע ה' '.

ואלא, מה אני מקיים 'הנני מביא אל העם הזה רעה פרי מחשבותם'? מחשבה שעושה פרי הקב"ה מצרפה למעשה, מחשבה שאין בה פרי אין הקב"ה מצרפה למעשה"

ומשמעות הדברים :

כאשר יש מחשבה רעה, ולא מביאים את המחשבה הרעה לפועל (לא עושים מעשה), בדרך כלל לא נענשים כאילו עשה את המחשבה הרעה. אבל כאשר יש מחשבה טובה, ורצה להוציא את המחשבה הטובה לפועל, אלא שנאנס ולא הצליח להוציא את המחשבה לפועל, מקבלים שכר על המחשבה כאילו כן הביאו לפועל (כאילו עשה את המעשה).

ביום, כאשר עושים מעשה רע, קדם למעשה הרהור (כי לפני מעשה יש הרהור), וצריכים כפרה גם על ההרהור וגם על המעשה.
וכאשר מביאים מחשבה רעה ליד מעשה (לידי ביטוי בפועל, וכאן אין חרטה על המחשבה) נענשים גם על המעשה וגם על המחשבה שגרמה למעשה (ולפי הגמרא שהבינו).
והזהירה התורה "ולא תתורו אחרי לבבכם" - אחרי רגשי ומחשבות הלב.
שלא תגיע למעשה רע, כי מעשה, תחילתה מחשבה.

ורמזים :

(1) **"ואת הכבש השני תעשה בין הערבים כמנחת הבקר וכנסכה תעשה לה"**
סוף תיבות, אותיות : ת', ש', י', ה', ו', ה', ת', ר', ה', ה', ה' עולה 1420
לכפר על הרהורים ומעשים ביום עולה 1420

(2) **"ואת הכבש השני תעשה"**
ראש תיבות, אותיות : ו', ה', ה', ת' עולה 416
הרהור עולה 416

(3) **"תעשה בין"** עולה 837
הרהור ומעשה עולה 837

(4) **"הערבים כמנחת הבקר וכנסכה תעשה לה"**
ראש תיבות, אותיות : ה', כ', ה', ו', ת', ל' עולה 466
הרהורים עולה 466

(5) **"וכנסכה תעשה"**
ראש וסוף תיבות, אותיות : ו'+ה', ת'+ה' עולה 416
הרהור עולה 416

(6) **"וכנסכה תעשה לה לריח"**
ראש תיבות, אותיות : ו', ת', ל', ל' עולה 466
הרהורים עולה 466

(7) "הערבים כמנחת הבקר וכנסכה תעשה לה"
באתב"ש :

צזגשמי ליטסא צשדג פלטחלץ אזבץ כץ
עולה 1414 ועוד 6 מילים עולה 1420
לכפר על הרהורים ומעשים ביום עולה 1420

(8) "כמנחת הבקר וכנסכה תעשה לה לריח ניחח אשה"
באתב"ש :

ליטסא צשדג פלטחלץ אזבץ כץ כגמס טמסס תבץ
עולה 1748 עולה 1748
לכפר על הרהורים ומעשים של יום עולה 1748

(9) "בין הערבים כמנחת הבקר וכנסכה תעשה"
באתב"ש :

שמט צזגשמי ליטסא צשדג פלטחלץ אזבץ
עולה 1653 עולה 1653
לכפר על הרהור ומעשה של יום עולה 1653

(10) "תעשה בין הערבים כמנחת הבקר וכנסכה"
באתב"ש :

אזבץ שמט צזגשמי ליטסא צשדג פלטחלץ
עולה 1653 עולה 1653
לכפר על הרהור ומעשה של יום עולה 1653

(11) "בין הערבים כמנחת הבקר וכנסכה תעשה לה לריח ניחח אשה לה" "
באתב"ש :

שמט צזגשמי ליטסא צשדג פלטחלץ אזבץ כץ כגמס טמסס תבץ כ--ץ
ראש וסוף תיבות, אותיות :
ש'+ט', צ'+י', ל'+א', צ'+ג', פ'+ץ', א'+ץ', כ'+ץ', כ'+ס', ט'+ס', ת'+ץ',
כ'+ץ' עולה 1653
לכפר על הרהור ומעשה של יום עולה 1653

(12) "בין הערבים כמנחת הבקר"
באתב"ש :

שמט צזגשמי ליטסא צשדג
עולה 1306 ועוד 18 אותיות ועוד 4 מילים עולה 1328
לכפר על הרהור ומעשה היום עולה 1328

ועוד :

כתוב בספר שמות :

פרק כ"ט פסוק ל"ט :

"את הכבש האחד תעשה בבקר"

וכתוב בספר במדבר :

פרק כ"ח פסוק ד' :

"את הכבש אחד תעשה בבקר"

ונשאלת השאלה :

למה בספר שמות כתוב **"האחד"** ובספר במדבר כתוב **"אחד"** (בלי האות ה')?

והתשובה קשורה לעוד שאלה :

מה אם יש רק כבש אחד (ואין שני) האם מביאים אותו בבוקר (או בין הערבים), או לא מקריבים אותו כלל כאשר אין שני כי זה מעכב?

וצריך לשים לב שבספר שמות מדובר בחנוכת המזבח בהקרבת קרבן התמיד (הקרבה ראשונה על מזבח חדש), ובספר דברים בהקרבת קרבנות התמיד לדורות (על מזבח ישן).

גמרא מסכת מנחות ס"ג, ב' : "ת"ר, ואת הכבש השני תעשה בין הערבים, שני בין הערבים ולא ראשון בין הערבים, מכאן שאם לא הקריבו כבש בבקר לא יקריבו בין הערבים"

תורה תמימה (שמות כ"ט, ל"ט) : "ומסיק בגמרא דזה דווקא במזבח חדש שעוד לא הקריבו עליו מעולם וגזירת הכתוב הוא שיתחנך המזבח בתמיד של שחר, אבל במזבח ישן אפילו ראשון בין הערבים..."

ומסקנת הגמרא (מנחות נ"א, ו) וחז"ל, שאם יש רק כבש אחד בבוקר ואין כבש שני להקרבת בין הערבים, או אם יש כבש אחד לבין הערבים ואין כבש בבוקר, וזה במזבח שכבר נחנך (מזבח ישן), מביאים מה שיש וזה לא מעכב (ולפי הגמרא יש עוד תנאי, שאם היו שוגגים או אנוסים ולא הקריבו כבש בבקר, מקריבים בין הערבים, אבל אם היו מזידים, לא).

ולפי הסבר התורה תמימה (על דברי רש"י) לומדים זה ממה שכתוב בספר דברים "אחד" (ולא "האחד"). שלדורות (מזבח ישן) בכל מקרה אפשר להביא אחד (בלי שני).

אבל כאשר מדובר בחנוכת מזבח (מזבח חדש), הכבש השני מעכב הקרבת הראשון (גזירת הכתוב שמזבח חדש יתחנך בתמיד של שחר).

וכתוב בפרשת שמות "האחד" (האחד, שיש לו שני). ולפי מסקנתו אות ה' עושה שייכות והצטרפות של הכבש הראשון לשני. ואם אין לו שני לא יקריב הראשון. (ובספר במדבר המדבר במזבח ישן, כתוב "אחד", חסר אות ה' העושה שייכות והצטרפות, ולפיכך אין קשר בין כבש של שחר לכבש של בין הערבים ואפשר להקריב רק כבש אחד).

בגמרא (מסכת מנחות נ"א, א') כתוב על הפסוק בספר שמות - "את הכבש האחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים", שאין מקריבים כבש בין הערבים אם לא הקריבו כבש בבקר, וזה במקרה "שלא נתחנך המזבח" (מזבח חדש). ומעניין, הפסוק (בספר שמות) עם המילה "האחד" נותן רמז לדברי הגמרא

"(לא הקריבו כבש בבקר לא יקריבו בין הערבים)", ולא הפסוק (בספר במדבר) עם המילה "אחד" (בלי האות 'ה').

ורמזים :

(1) "את הכבש האחד תעשה בבקר ואת"

ראש וסוף תיבות, אותיות :

א'+ת', ה'+ש', ה'+ד', ת'+ה', ב'+ר', ו'+ת' עולה 1728

1728 עולה "לא הקריבו כבש בבקר לא יקריבו בין הערבים"

כאשר :

(2) "הכבש האחד תעשה בבקר"

ראש וסוף תיבות, אותיות : ה'+ש', ה'+ד', ת'+ה', ב'+ר' עולה 921

921 עולה "שלא נתחנך המזבח"

(לשון הגמרא מנחות נ', א'. כי המזבח מתחנך בהקרבת תמיד של שחר)

ועוד (רמזים לדברי הגמרא) :

(1) "הכבש השני תעשה" עולה 1467

אימתי יהיה בזמן שהיו אנוסין או שוגגין עולה 1467

(במזבח ישרן, אם היו אנוסין או שוגגין ולא הקריבו כבש בבקר, יקריבו כבש בין הערבים)

(2) "הכבש השני תעשה בין הערבים"

באתב"ש :

צלשב צבטס אזבץ שמט צזגשמי עולה 1462 ועוד 5 מילים עולה 1467

1467 עולה אימתי יהיה בזמן שהיו אנוסין או שוגגין

* * * * *

מזבח הקטרת

פרק ל' פסוק א':

"ועשית מזבח מקטר קטרת עצי שטים תעשה אתו"

"קטרת" באתב"ש: דנגא עולה 58 למנין המילה 'חן'.

"חן" רמז לרז (סוד, שיש סוד בקטרת). 'רז' הקטרת נמסר למשה רבנו, ולפי:

רמב"ן: "וזהו רמז שנמסר למשה רבנו שהקטרת עוצרת המגפה"

"מזבח מקטר קטרת עצי שטים תעשה"

ראש וסוף תיבות, אותיות:

מ'+ח', מ'+ר', ק'+ת', ע'+י', ש'+ם', ת'+ה' עולה **1613**

'הקטרת עוצרת המגפה' עולה **1613**

ועוד:

פרק ל' פסוק ז':

"והקטיר עליו אהרן קטרת סמים בבקר בבקר בהיטיבו את הנרת יקטירנה"

"עליו אהרן קטרת סמים בבקר בבקר בהיטיבו"

באתב"ש:

זכמף תצגט דנגא חימי ששדג ששדג שצמנמשף

עולה 2889 ועוד 7 מילים עולה **2896**

"נמסר למשה רבנו שהקטרת עוצרת המגפה" עולה **2896**

ועוד:

פרק ל' פסוק ח':

"ובהעלת אהרן את הנרת בין הערבים יקטירנה קטרת תמיד לפני ה' לדרתיכם"

(1) **"אהרן את הנרת בין הערבים יקטירנה קטרת תמיד לפני"**

ראש וסוף תיבות, אותיות:

א'+ן, א'+ת, ה'+ת, ב'+ן, ה'+ם, י'+ה, ק'+ת, ת'+ד, ל'+י

עולה **1913**

"שהקטרת עוצרת המגפה" עולה **1913**

(2) **"הנרת בין הערבים יקטירנה קטרת תמיד"**

סוף תיבות, אותיות: **ת',ן,ס',ה',ת,ד'** עולה **899**

"עוצרת המגפה" עולה **899**

(3) "הערבים יקטירנה קטרת תמיד"

באתב"ש :

צזגשמי מדנמגטץ דנגא אימק

עולה 895 ועוד 4 מילים עולה 899

"עוצרת המגפה" עולה 899

ועוד (בפרשת כי תשא) :

פרק ל' פסוק ל"ה :

"ועשית אתה קטרת רקח מעשה רוקח ממלח טהור קדש"

"ועשית אתה קטרת"

עולה 1901 ועוד 12 אותיות עולה 1913

"שהקטרת עוצרת המגפה" עולה 1913

פרק ל' פסוק ל"ו :

"ושחקת ממנה הדק ונתתה ממנה לפני העדת באהל מועד..."

"ממנה הדק ונתתה ממנה לפני העדת"

עולה 1889 ועוד 24 אותיות עולה 1913

"שהקטרת עוצרת המגפה" עולה 1913

* * * * *

מזבח הקטרת

פרק ל' פסוק ו':

"ונתתה אתו לפני הפרכת אשר על ארן העדת לפני הכפרת אשר על העדת אשר אועד לך שמה"

רש"י (שמות ל', ו'): "שמא תאמר משוך מכנגד הארון לצפון או לדרום, ת"ל לפני הכפרת, מכון כנגד הארון מבחוץ"

מזבח הקטרת עמד בחצי רחבו של ההיכל (בערך), מכון כנגד הארון. ועמד בחצי אורך ההיכל. 10 אמות מחוץ להפרכת, 20 אמות מהמזרח. ורמזים לזה:

(1) **"על העדת אשר אועד לך שמה"**

ראש תיבות אותיות: ע, ה, א, א, ל, ש, עולה 407
בחצי אורך ההיכל עולה 407

(2) **"אתו"** עולה 407

בחצי אורך ההיכל עולה 407

(3) **"אתו לפני הפרכת אשר"**

סוף תיבות, אותיות: ו, י, ת, ר, עולה 616
עשר אמה עולה 616

(4) **"לפני הפרכת אשר על ארן העדת"**

ראש וסוף תיבות, אותיות: ל'+י', ה'+ת', א'+ר', ע'+ל', א'+ן, ה'+ת', עולה 1202
י' אמות מהפרכת עולה 1202

(5) **"הפרכת אשר על ארן העדת לפני"**

ראש וסוף תיבות, אותיות: ה'+ת', א'+ר', ע'+ל', א'+ן, ה'+ת', ל'+י', עולה 1202
י' אמות מהפרכת עולה 1202

(6) **"אשר על ארן העדת לפני הכפרת"**

ראש וסוף תיבות, אותיות: א'+ר', ע'+ל', א'+ן, ה'+ת', ל'+י', ה'+ת', עולה 1202
י' אמות מהפרכת עולה 1202

(7) "על ארן העדת לפני הכפרת אשר"

ראש וסוף תיבות, אותיות :

ע'+ל', א'+ן', ה'+ת', ל'+י', ה'+ת', א'+ר', עולה 1202
י' אמות מהפרכת עולה 1202

(8) "ארן העדת לפני הכפרת אשר על"

ראש וסוף תיבות, אותיות :

א'+ן', ה'+ת', ל'+י', ה'+ת', א'+ר', ע'+ל', עולה 1202
י' אמות מהפרכת עולה 1202

(9) "על ארן העדת לפני" עולה 1000 ועוד 13 אותיות ועוד 4 מילים עולה 1017

עולה 1017

עשר אמות

(10) "העדת לפני הכפרת" עולה 1354 ועוד 13 אותיות עולה 1367

עולה 1367

עשרים אמות מהמזרח

(11) "הכפרת אשר על העדת אשר אועד לך"

ראש וסוף תיבות, אותיות :

ה'+ת', א'+ר', ע'+ל', ה'+ת', א'+ר', א'+ד', ל'+ך', עולה 1367
עשרים אמות מהמזרח עולה 1367

(12) "העדת לפני הכפרת אשר על"

ראש וסוף תיבות, אותיות :

ה'+ת', ל'+י', ה'+ת', א'+ר', ע'+ל', עולה 1151
במרחק י' אמה מהפרכת עולה 1151

(13) "לפני הכפרת אשר על העדת"

ראש וסוף תיבות, אותיות :

ל'+י', ה'+ת', א'+ר', ע'+ל', ה'+ת', עולה 1151
במרחק י' אמה מהפרכת עולה 1151

(14) "העדת אשר אועד לך שמה"

ראש וסוף תיבות, אותיות :

ה'+ת', א'+ר', א'+ד', ל'+ך', ש'+ה', עולה 966
עשרים אמה מהמזרח עולה 966

(15) "אתו לפני הפרכת אשר על ארן"

באתב"ש :

1550 תאף כוטם צוגלא תבג זך תגט עולה 1530 ועוד 20 אותיות עולה
1550 מרחק י' אמות מהפרכת עולה

(16) "על ארן"

באתב"ש :

זך תגט

407 ראש תיבות, אותיות : ז', ת', עולה
407 בחצי אורך ההיכל עולה

* * * * *

"קטרת סמים"

פרק ל' פסוק ז':

"והקטיר עליו אהרן קטרת סמים בבקר בבקר בהיטיבו את הנרות יקטירנה"

מסכת כריתות משנה ו':

"תנו רבנן: פטום הקטרת כיצד, ...ואחד עשר סמנים היו בה..."

יש בפסוק זה י"א מילים אולי כנגד י"א סמנים בקטורת.

* * * * *

הקטרת והעלת הנרות

כתוב :

פרק ל' פסוקים ז'-ח' :

"והקטיר עליו אהרן קטרת סמים בבקר בבקר בהיטיבו את הנרת יקטירנה. ובהעלת אהרן את הנרת בין הערבים יקטירנה קטרת תמיד לפני ה' לדרתיכם"

ונשאלת השאלה :

למה כתוב שמקטירים את הקטרת אצל הדלקת הנרות?

איני יודע את התשובה לשאלה הזאת.
אבל נראה לי שאפשר ללמוד מזה מוסר.

במישור הרעיוני :

המנורה מקום הנר והאור במשכן.
הדלקת הנרות במנורה הקדושה בלילה כדי להאיר לכהן ולעולם כי ברור שהקב"ה לא צריך לאורה. וכתוב :
משלי פרק ו' פסוק כ"ג : **"כי נר מצוה ותורה אור"**

"מצוה" – על המילה "מצוה" כתוב :

דברים פרק ל' פסוק י"א : **"כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום לא נפלאה הוא ממך ולא רחקה הוא"**
ואמרו חז"ל שהמצוה הזאת זו מצות התשובה או/וגם מצות לימוד התורה.
"תורה" – לימוד התורה מביאה לידי תשובה. כי מלימוד התורה מגיעים לקיום המצוות.

מכל זה אנו רואים שבמנורה הקדושה יש קשר לענין תשובה ותורה.

הקטרת קשורה לתפילה, ולפי :

תהילים פרק קמ"א פסוק ב' : **"תכון תפלתי קטרת לפניך משאת פפי"**
שהתפילה כמו קטרת העולה למעלה.

ונראה שאפשר לקחת מוסר מהציווי להקטיר הקטרת בזמן הדלקת נרות המנורה, ולפי המדרש :

תצוה רבה (ל"ח, ד') : **"לפי שישראל אומרים רבון העולם הנשיאים חוטאים ומביאים קרבן ומתכפר להם. משיח חוטא ומביא קרבן ומתכפר לו. אנו אין לנו קרבן. אמר להם ואם כל עדת ישראל ישגו וגוי א"ל עניים אנחנו ואין לנו להביא קרבנות. א"ל דברים אני מבקש שנאמר 'קחו עמכם דברים ושבו אל ה' ' ואני מוחל על כל עונותיכם. ואין דברים אלא תורה שנאמר 'אלה הדברים אשר דבר משה'. אמרו לו אין אנו יודעין. אמר להם בכו והתפללו לפני ואני מקבל..."**

התפלה באה מהלב ויוצא דרך הפה.

פה עולה 81

לב עולה 32

ביחד (81+32) 113 ועוד 4 אותיות עולה 117

תפלה באתב"ש : **אוכץ** עולה 117

מהלב זה :

בכי העולה 32 למנין המלה 'לב'.

מהפה זה :

הקל באתב"ש : **צדך** עולה 114 ועוד 3 אותיות עולה 117

(בראשית כ"ז, כ"ב- "הקל קול יעקב" המילה הקול כתוב חסר "הקל")

והמוסר :

אם אין לכם היכולת בגלל שאתם עניים, קרי "הנני העני ממעש", עניים גשמיים ועניים רוחניים :

"העני ממעש" באתב"ש : **צוּטם ייזב** עולה 175

תורה באתב"ש : **אפגץ** עולה 174 ועוד המילה עולה 175

אין לנו תורה ומצוות. וגם אם אין לכם היכולת לקיים "קחו עמכם דברים", קרי התשובה ולימוד התורה הרמוזים בהדלקת המנורה ("נר מצוה ותורה אור"), אז תבכו ותתפללו, הרמוז בהקטרת הקטרת ("תכון תפילתי קטרת").

ורמזים :

"העני ממעש" עולה 585

"בכו והתפללו" עולה 585

וגם :

עני עולה 130

קל עולה 130

וגם :

קטרת באתב"ש : **דנגא** עולה 58 ועוד המילה עולה 59

עני באתב"ש : **זטם** עולה 56 ועוד 3 אותיות עולה 59

שאם אתם עניים ממעש, תשתמשו בקל שלכם להינצל, בכו ותתפללו. ולפי :

תהילים ק"ב : "תפלה לעני כי יעטף ולפני ה' ישפך שיחו"

ורמזים :

"כי יעטף ולפני ה' ישפך שיחו"

סוף תיבות, אותיות : י', פ', י', ד', ו' עולה 126

"תפילתי קטרת" באתב"ש : **אוכאם דנגא** עולה 126

וגם :

"לעני כי" באתב"ש : כזטס לס עולה 146 ועוד 2 מילים עולה 148

הקטרת באתב"ש : צדנגא עולה 148

וגם :

שיח באתב"ש : במס עולה 102 ועוד 3 אותיות עולה 105

קול באתב"ש : דפך עולה 104 ועוד המילה עולה 105

וגם :

עניים באתב"ש : זטממי עולה 106 ועוד המילה עולה 107

קול באתב"ש : דפך עולה 104 ועוד 3 אותיות עולה 107

לעניים יש כוח עצום בשיח, בקול, קרי בתפילה.

שמירת התורה קשורה גם לצדקה, ולפי :

דברים פרק ו' פסוק כ"ה : "וצדקה תהיה לנו כי נשמור לעשות את כל המצווה הזאת"

והיא מביאה 'צדקה' קרי שכר. וגם רומזת על עניני צדקה.

מקטירים הקטרת קרוב להעלת הנרות, לרמוז :

לכתחילה, כדי להתכפר, תעשה את כולם, תשובה, לימוד תורה, ותפילה.

ואז תהיה קשור למתכונת התשובה : "ותשובה ותפלה וצדקה מעבירין את רוע הגזרה".

* * * * *

חקות

כתוב :

יחזקאל פרק מ"ג פסוק י"ח :

"...אלה חקות המזבח ביום העשותו להעלות עליו עולה..."

המזבח מכפר.

מקריבים קורבנות על המזבח והקורבנות מכפרים על בני ישראל.

ונראה שיש במילה "חקות" רמז לכפרה, קרי, לדרכי התשובה.

(שהם, חרטה, ויידווי, קבלה, תפלה, וצדקה).

"חקות" אותיות : ח', ק', ו', ת' :

ח' – חרטה

ק' – קבלה

ו' – וידווי

ת' – תפלה, צדקה

(וקצת רמז לקשר בין האות ת' למילה צדקה. צדקה עולה 199. צדקה באתב"ש : הקדץ עולה 199. ביחד 199+199 עולה 398 ועוד 2 המילים , 'צדקה', 'הקדץ', עולה 400 למנין האות ת')

ועוד :

"אלה חקות המזבח" עולה 612 למנין המילה 'דברות'.

לרמז :

כמו שמזבח מכפר, כך מצוות ה' (הדברות, התורה) מכפרים.

* * * * *

פרשת כי תשא

"כי תשא"

פרק ל' פסוק י"ב:

"כי תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם ונתנו איש כפר נפשו לה' בפקד אתם ולא יהיה בהם נגף בפקד אתם"

בגלל שעדיין לא נאמר למשה רבנו כמה כפר יתנו, הוא התחיל ללמוד מלבדו כמה כפר צריך לתת:

מדרש תנחומא כי תשא י"א: "אמר רבי יוחנן ממי למד, ממוציא שם רע...רבי שמעון בן לקיש אמר מן האונס למד משה...ויש אומרים מן המפתה למד...רבי יהודה בר סימון אומר, משור נגח למד"

מביא המדרש כמה סכומים של שקלים בהתאם לחטא. ככר כסף לפדיון נפש (3,000 שקל. בעליו של שור שהרג חייב מיתה בידי שמים. ויכול לתת כופר נפשו). מאה כסף למוציא שם רע (שהם הוציאו שם רע ואמרו אלא...). 50 כסף לאונס, למפתה (כי אנסו את הדבר שה' אמר להם 'לא יהיה לך אלהים אחרים'). 30 שקלים לשור נגח (המרנוהו בשור). והקב"ה אמר למשה רבנו "זה יתנו", לא מהסכומים שאתה חושב, אלא הראה לו מטבע של אש. מחצית השקל יתנו.

במישור הרעיוני (אחרי החטא שעשו):

"כי תשא את ראש בני ישראל" – כדי להרים את ראשם, כדי לכפר על מעשיהם הרעים, העוונות שעשו בני ישראל, והם הרמוזים במילה **"ראש"** (המעשים הכתובים במדרש), ולפי:

"ראש" – אותיות: ר', א', ש',

ר' – רצח (הרגו את חור)

א' – אלילים (ע"ז), אונס (אנסו את הדבר שאמר ה')

ש' – שם רע (ממוציא שם רע), שור נגח (המרנוהו בשור, וגם התנהגות כמו שור נגח, ולפי תהילים ע"ה, ו' - "אל תרימו למרום קרנכם")

צריך כל אחד לתת כופר נפשו:

"כי תשא" עולה 731 ועוד 5 אותיות עולה **736**

"כפר נפשו" עולה **736**

והנפש צריכה כפרה כדי להחזירה ממצבה הרעה אחרי החטא, למצבה הטוב שהיה לה לפני החטא. כי, **"נפש"** באתב"ש: **"טוב"** (ולפי "סור מרע ועשה טוב").

ואז יתקיים הרמוז בפסוק:

"כי תשא את ראש בני ישראל"

"כי תשא את ראש" – כאשר מרימים (מסירים) אותיות **"ראש"** (הרמוז על החטא) מאותיות:

"בני ישראל" – נשארים עם האותיות: **'בני יל'**, אותיות המילה **'ילבין'**

(ולפי ישעיהו א', י"ח - "אם חטאיכם כשנים כשלג ילבינו").

* * * * *

"כי תשא"

"תשא" באלב"ם, אותיות: 'כיל' (הרמוז על כהנים, ישראלים, לווים)
'כיל' באתב"ש, אותיות: 'למד' (הרמוז על לב, מוח, כבד)
והרמוז:

"כי תשא" – הכפרה מגיעה לכלל בני ישראל כאשר מרימים (מסירים) תאוות הלב,
מחשבות הרעות של המוח, ורצונות הרעות של הכבד. ומרימים (מעלים) לעבודת ה' את
הלב (מחשבות לבינו), ואת המוח (השכל, והנשמה שבמוח), ואת הכבד (הרצונות) של כל
הציבור, הכהנים, הלויים, והישראלים.

והכפרה באה על ידי מטבע מסוג 'שקל'. כי:
'שקל' באתב"ש: 'כבד'.

רמוז:
שצריך כפרה על פעולה של הכבד (הגורם לחטא להיבצע).
כי כאשר השכל (של המוח) תחת שליטת התאוות (של הלב), אז הרצונות (של הכבד) יוצאים
לפועל, וגורמים למעשים רעים להתבצע.

ונתנו מחצית מהשקל, עשרה גרה, כפרה על הנפש, וכדי לשמור על הנשמה.

(1) 'עשרה גרה'

באתב"ש: זבגץ רגץ עולה 395

נשמה עולה 395

(2) "ישראל לפקדיהם ונתנו איש כפר נפשו לה' בפקד אתם"

באתב"ש:

מבגתך כודקמצי פטאטף תמב לוג טובף כ---ץ שודק תאי

סוף תיבות, אותיות: ד', י', פ', ב', ג', ה', ו', ק', י' עולה 395

נשמה עולה 395

* * * * *

"כי תשא"

פרק ל' פסוק י"ב:

"כי תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם ונתנו איש כפר נפשו לה' בפקד אתם ולא יהיה בהם נגף בפקד אתם"

רש"י (על המילים "ולא יהיה בהם נגף"): "שהמנין שולט בו עין הרע, והדבר בא עליהם כמו שמצינו בימי דוד"

(1) **"את ראש בני"**

ראש וסוף תיבות, אותיות: א'+ת', ר'+ש', ב'+י' עולה 913
המנין שולט בו עין הרע עולה 913

(2) **"אתם ולא"**

באתב"ש:

תאי פכת עולה 911 ועוד 2 מילים עולה 913
המנין שולט בו עין הרע עולה 913

(3) **"ישראל לפקדיהם"** עולה 810 ועוד 2 מילים עולה 812

פורענות עולה 812

(כאשר פוקדים את בני ישראל הם נכספים לפורענות אם לא יתנו כפר נפשם)

ועוד:

(1) **"נגף בפקד אתם"** עולה 760 ועוד 3 מילים עולה 763
שולט בו העין הרע עולה 763

(2) **"בהם נגף בפקד אתם"** עולה 807

ישלוט בהם עין הרע עולה 807

(3) **"בהם נגף בפקד אתם"** עולה 807 ועוד 4 מילים עולה 811

ישלוט עליהם עין בימי דוד המלך עולה 811

אולי רמז שאסור לפקוד העם בלי מטרה, רק מותר לספור לצורך מצווה.
(בימי דוד ספרו את העם).

* * * * *

"תשא את ראש"

פרק ל' פסוק י"ב:

"כי תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם ונתנו איש כפר נפשו לה' בפקד אתם..."

לפי המדרש (תנחומא, כי תשא ג') משה רבנו זקף את ראש בני ישראל כאשר הוא נתן להם פרשת שקלים. והקב"ה אמר לו שכל שנה שבני ישראל קוראים את פרשת שקלים (כי תשא" לשון עתיד) כאלו משה רבנו עומד שם וזוקף את ראשן (ודרך זה יהיה לו זיכרון) כאשר בני ישראל היו נותנים מחצית השקל תרומה לה' זה היה מכפר עליהם ומעלה זיכרונם. היום, למרות שנשאר לנו רק קריאת פרשת שקלים בכל שנה ושנה (כי לא נותנים מחצית השקל למקדש, אלה רק זכר, לצדקה), קריאת הפרשה מהווה זיכרון למשה רבנו שזוקף את ראשנו בכל שנה ושנה.

ורמזים בין פרשת שקלים למשה רבנו:

(1) **"תשא את ראש בני"**

ראש תיבות, אותיות: **ת', א', ר', ב'** עולה **603**

עולה **603**

משה רבנו

(כל שנה שקוראים פרשת שקלים כאלו משה רבנו עומד שם וזוקף את ראשן)

(2) **"לפקדיהם ונתנו איש כפר"**

ראש וסוף תיבות, אותיות: **ל'+ס', ו'+ו', א'+ש', כ'+ר'** עולה **603**

עולה **603**

משה רבנו

(3) **"ראש בני"**

באתב"ש:

גתב שטס

ראש וסוף תיבות, אותיות: **ג'+ב', ש'+ס'** עולה **345**

עולה **345**

משה

(4) **"נפשו לה' בפקד אתם ולא יהיה בהם נגף בפקד"** עולה **1552**

עולה **1552**

זוקף את ראשן בכל שנה

(5) **"לה' בפקד אתם ולא יהיה בהם נגף בפקד"**

עולה **1116** ועוד **29** אותיות עולה **1145**

עולה **1145**

זוקף את ראשן

(6) **"לה' בפקד אתם"** עולה **683**

יהי זכרון למשה עולה **683**

(7) "אתם ולא יהיה בהם נגף" עולה 688
יהיה זכרון למשה עולה 688

(8) "כפר נפשו לה' בפקד אתם"
באתב"ש :
לוג טובף כמ-ץ שודק תאי
סוף תיבות, אותיות : ג', ה', ו', ז', ח', ט' עולה 283
זכרון עולה 283

* * * * *

”מחצית השקל”

פרק ל' פסוק י"ב:

”כי תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם ונתנו איש כפר נפשו לה' בפקד אתם ולא יהיה בהם נגף בפקד אתם. זה יתנו כל העבר על הפקודים מחצית השקל בשקל הקדש עשרים גרה השקל...”

לפי חז"ל נושא של מחצית השקל זה אחד מהדברים שהתקשה בהם משה רבנו. ומפרש רש"י:

”הראה לו כמין מטבע של אש ומשקלה מחצית השקל ואומר לו כזה יתנו”

ונשאלת השאלה, במה בדיוק התקשה משה רבנו? במשקלה?

הלא כתוב **”זה יתנו...מחצית השקל”** וגם כתוב **”עשרים גרה השקל”**. בדרך כלל כאשר מגדירים משהו באמצעות משהו אחר (מטבע שקל באמצעות מטבע של גרה) הדבר האחר כבר ידוע (קרי מטבע הגרה). ואם מטבע הגרה לא ידוע למה ליחס השקל אליה? (ומסביר דעת זקנים מבעלי התוספות, למה נאמר 'עשרים גרה השקל'. כי מחציתו, הינו 10 גרה, זה 'כפר על 10 הדברות שעברו').

וכאשר הראה למשה רבנו כמין מטבע של אש איך מזה ידע משה רבנו משקל המטבע?

ונראה להגיד (על סמך מדרש תנחומא), שמשה רבנו התקשה בשני דברים:

האם בכלל יש סכום כסף שבו הנפש יכול לכפר על עצמו?

ואם יש, איזה כמות כסף יכפר על נפש החוטא?

ונראה שהוא התקשה בזה ולא בסוג המטבע עצמו. כי השקל כנראה היה ידוע לו, רק ערך הכופר לא היה ברור לו.

(כי לפי פשט הדברים כתוב בפרשת תרומה בקשר למנורה, שנאמרה מיד אחרי קבלת התורה בחודש סיוון, 'ככר זהב טהור יעשה אתה', וככר 3,000 שקל. ופרשת מחצית השקל נאמרה אחרי 17 בתמוז).

ונסביר:

מדרש תנחומא (כי תשא י'): **”וכאשר ונתנו איש כפר נפשו תמה ואמר מי יוכל לתת פדיון נפשו? שנאמר 'ויקח פדיון נפשו וחדל לעלם' (תהלים מ"ט, ט'), 'אח לא פדה יפדה איש לא יתן לאלקים כפרו', אמר לו, לא כמו שאת סבור אלא זה יתנו, כזה יתנו”**

ומפרש העץ יוסף:

”כששמע משה ונתנו איש כפר נפשו ולא פירש לו מה יתנו, התחיל להורות וללמוד מעצמו...”

וממשיך המדרש (תנחומא י"א) ומביא המקומות שמהם למד משה רבנו על ערך פדיון הנפש:

”אמר רבי יהודה בן אלעאי כששמע משה ירד להורות ואמר בלבו מצאנו שפדיון נפש אדם ככר כסף שנאמר 'והיתה נפשך תחת נפשו או ככר כסף תשקול' (מ"א, כ'), ל"ט”
וממשיך המדרש ומביא: ”ממוציא שם רע אמר הכתוב 'וענשו אתו מאה כסף ונתנו לאבי הנערה'...”

”רבי שמעון בן לקיש אמר מן האונס למד משה, שנאמר 'ונתן האיש השכב עמה לאבי הנערה חמשים כסף’...ויש אומרים מהמפתה למד...אף הוא בחמישים כסף.
רבי יהודה בר סימון אומר משור הנגח למד, שנאמר 'אם עבד יגח השור או אמה כסף שלשים שקלים, (שמות כ"א, ל"ב)”

והסביר הכלי יקר למה המדרש דווקא נקט בדוגמהות האלו עבור סכומי פדיון הנפש. ומתוך דבריו אנו למדים למה המדרש לא המשיך בעוד סכומים של ערכי פדיון. כי המדרש רק הביא סכומי פדיון הקשורים לחטאים שעברו עליהם בני ישראל כאשר עשו אותו חטא, והם גילוי עריות, אונס, מוציא שם רע, וע"ז.

והסכומים שמשה רבנו למד מעצמו עבור ערך פדיון הנפש הם הסכומים עבור החטאים שעברו בני ישראל. ובהתאם לזה הוא הגיע לסכומים הבאים של כסף (שקלים): **ככר, מאה, חמשים, שלשים**. בכל אחד מהסכומים האלה יש הרבה שקלים (הככר, 3,000 שקלים).

כאשר נאמר למשה רבנו **"זה יתנו"**, קרי יש כפר לנפש והוא לא ככר, לא מאה, לא חמשים ולא שלשים, אלא כזה – **"הראה לו כמין מטבע של אש"**, הראה לו רק מטבע **בדד** (שהיה משקלו מחצית השקל). ובגלל שהשקל היה ידוע, משקל חצי השקל היתה חצי הגודל של מטבע השקל, ואולי ככה היה אפשר לדעת מצורת המטבע של אש כמה לתת, או,

למד מהמטבע של אש שצריכים לתת 'מטבע', וגם מה היא 'צורתה': **"זה יתנו"** – **"הראה לו כמין מטבע של אש"**, קרי מטבע אחד (ולא הרבה מטבעות, לא ככר, לא מאה, לא חמשים, ולא שלשים). ומשקלו למד מהמשך הכתוב: **"כל העבר על הפקודים מחצית השקל"** – שמשקל המטבע מחצית השקל.

בסופו של דבר צירוף כל שמות הסכומים שלמד משה רבנו מעצמו רומזים על סכום הכופר האמיתי שהיו צריכים לתת. כי הסכומים הם עבור כל החטאים שעברו בני ישראל בעשותם אותו חטא, והם:

ככר, מאה, חמשים, שלשים, ראש תיבות, אותיות: **כ', מ', ח', ש'**

כ' – כפר

מ' – מטבע

ח' – חצי

ש' – שקל

שהכופר מטבע של חצי שקל.

ועוד:

אותיות **כמח"ש** – כופר מחצית שקל.

ועוד רמזים:

"כי תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם ונתנו איש"

עולה 3328 ועוד 33 אותיות ועוד 9 מילים

הראה לו כמין מטבע של אש ומשקלה מחצית השקל ואומר לו כזה יתנו

עולה 3370

"תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם ונתנו איש כפר נפשו לה' בפקד אתם ולא יהיה בהם נגף בפקד אתם"

ראש וסוף תיבות אותיות: **ת'+א', א'+ת', ר'+ש', ב'+י', י'+ל', ל'+ס', ו'+ו', א'+ש', כ'+ר', נ'+ו', ל'+ה', ב'+ד', א'+ס', ו'+א', י'+ה', ב'+ס', נ'+ף',**

ב'+ד', א'+ס',

עולה 2336

עולה 2336

כמין מטבע של אש ומשקלה מחצית השקל

"תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם ונתנו איש כפר נפשו לה' בפקד אתם ולא יהיה בהם נגף בפקד אתם זה יתנו כל העבר על הפקדים מחצית השקל בשקל הקדש"
סוף תיבות, אותיות: א', ת', ש', י', ל', ס', ו', ש', ר', ו', ה', ד', ס', א', ה', ס',
ף, ד', ס', ה', ו', ל', ר', ל', ס', ת', ל', ל', ש',
עולה 2583
הראה לו כמין מטבע של אש ומשקלה מחצית השקל
עולה 2583

"תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם ונתנו איש כפר נפשו לה' בפקד אתם ולא יהיה בהם נגף בפקד אתם זה יתנו כל העבר על הפקדים מחצית השקל בשקל הקדש עשרים גרה השקל מחצית השקל תרומה"
ראש וסוף תיבות, אותיות: ת'+א', א'+ת', ר'+ש', ב'+י', י'+ל', ל'+ס', ו'+ו',
א'+ש', כ'+ר', נ'+ו', ל'+ה', ב'+ד', א'+ס', ו'+א', י'+ה', ב'+ס', נ'+ף,
ב'+ד', א'+ס', ז'+ה', י'+ו', כ'+ל', ה'+ר', ע'+ל', ה'+ס', מ'+ת', ה'+ל',
ב'+ל', ה'+ש', ע'+ס', ג'+ה', ה'+ל', מ'+ת', ה'+ל', ת'+ה',
עולה 4609
התקשה משה במחצית השקל והראה לו מטבע של אש ומשקלה מחצית השקל
עולה 4609

"נפשו לה' בפקד אתם" עולה 1119
הראה לו כמין מטבע של אש עולה 1119

"ישראל לפקדיהם ונתנו איש כפר נפשו לה' בפקד אתם ולא יהיה בהם נגף בפקד אתם"
עולה 3926
התקשה משה במחצית השקל והראה לו מטבע של אש ואמר לו כזה יתנו
עולה 3926

"לפקדיהם ונתנו איש כפר נפשו לה' בפקד אתם ולא יהיה בהם נגף בפקד אתם זה יתנו" עולה 3863 ועוד 63 אותיות
עולה 3926
התקשה משה במחצית השקל והראה לו מטבע של אש ואמר לו כזה יתנו
עולה 3926

"בני ישראל לפקדיהם" עולה 872
כמין מטבע של אש עולה 872

"תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם ונתנו איש כפר נפשו לה' "
באתב"ש:
אבת תא גתב שטם מבגתך כודקמצי פטאטף תמב לוג טובף כמצפץ
עולה 3370
הראה לו כמין מטבע של אש ומשקלה מחצית השקל ואומר לו כזה יתנו
עולה 3370

"ראש בני ישראל לפקדיהם ונתנו איש כפר נפשו"

באתב"ש :

גתב שטם מבגתך כודקמצי פטאטף תמב לוג טובף

ראש וסוף תיבות, אותיות :

ג'+ב', ש'+ס', מ'+ד', כ'+י', פ'+ף, ת'+ב', ל'+ג', ט'+ף, עולה 1119

הראה לו כמין מטבע של אש 1119 עולה

"נפשו לה' בפקד אתם ולא יהיה בהם נגף בפקד אתם זה יתנו כל העבר על הפקדים"

באתב"ש :

טובף כמצפץ שודק תאי פכת מצמץ שצי טרו שודק תאי עץ מאטף לך צזשג זך

צודקמי

סוף תיבות, אותיות : פ', צ', ק', י', ת', צ', י', ו', ק', י', צ', פ', ד', ג', ד', י',

עולה 1119

הראה לו כמין מטבע של אש 1119 עולה

"נגף בפקד אתם זה יתנו כל העבר על הפקדים מחצית השקל בשקל הקדש עשרים

גרה השקל מחצית"

באתב"ש :

טרו שודק תאי עץ מאטף לך צזשג זך צודקמי יסהמא צבדך שבדך צדקב זבגמי

רגץ צבדך יסהמא

ראש וסוף תיבות, אותיות : ט'+ו', ש'+ק', ת'+י', ע'+ץ, מ'+ף, ל'+ד', צ'+ג',

ז'+ד', צ'+י', י'+א', צ'+ד', ש'+ד', צ'+ב', ז'+י', ר'+ץ, צ'+ד', י'+א',

עולה 2336

כמין מטבע של אש ומשקלה מחצית השקל 2336 עולה

* * * * *

"כפר נפשו"

פרק ל' פסוק י"ב:

"כי תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם ונתנו איש כפר נפשו לה' בפקד אתם ולא יהיה בהם נגף בפקד אתם"

כאן כתוב **"ונתנו איש כפר נפשו"**, ואחריו כתוב **"ולא יהיה בהם נגף בפקד אתם"**. אם תפקוד (תמנה) אותם בלי לתת כפר נפש **"יהיה בהם נגף"**.

והסבירו חז"ל:

ששולט עין הרע במנין (רש"י). כי כאשר מונים בני אדם זה כמו שעושים כאשר מונים מקנה. מעבירים אחד אחד תחת השבט דרך פתח צר, ומונעים. גם בספירת בני אדם לכל אחד ואחד יש לו מספר משלו בספירה והוא בולט כפרט בתוך הקהל. ומי יכול לעמוד בדין לבד? אם האדם טוב אז מדקדקים במעשיו כחוט השערה ואם הוא רע מעשיו מכשילים אותו מיד. ולפי זה צוותה לנו התורה למנות דרך אמצעי אחר. אם הספירה לצורך אפשר באמצעי אחר כמו חתיכת חרס, ואם הספירה לא לצורך דרך מטבע (לכפר על הנפש).

מישור הרעיוני והרמז

לפי חז"ל מחצית השקל בא לכפר על עוון חטא העגל. ורמז לדבר: **"איש כפר נפשו לה' בפקד"**, ראש תיבות, אותיות: **א', כ', נ', ל', ב', עולה 103**. **"עגל" עולה 103**. קיים קשר רעיוני בין **"איש כפר נפשו"** לבין **"ולא יהיה בהם נגף"**. יש אותיות משותפות בין המילה **"נפש"** לבין המילה **"נגף"**. והם האות **נ'** והאות **ף'**. והם אותיות המילה **"פן"**. מה ששונה ביניהם זה האות **ש'** במילה **"נפש"** והאות **ג'** במילה **"נגף"**. והאותיות **פן** – רמז שתמיד רופפת אזהרה מעל **'נפש'** האדם לא להיכשל בכתוב **"פן יש בכם שרש פרה ראש ולענה"** (דברים פרק כ"ט פסוק י"ז). חס וחלילה אם יהיה **'שורש'** (המילה **'שרש'** מתחיל עם אות **ש'**), **'נפש'** האדם תפגע.

ונראה לי להגיד:

כאשר בני ישראל עשו אותו חטא הם פגעו בנפשם (הנפש החוטא). כתוצאה מזה האות **ש'** במילה **"נפש"** העולה 300 כאילו נפגע והפך לאות **ג'** העולה 3. כאילו האותיות **נ', פ', ש'** הפכו לאותיות **נ', פ', ג'**, אותיות המילה **"נגף"**. ירידה בפקטור של 100 (אות **ש'** לאות **ג'**). דווקא האות **ש'** במילה **"נפש"** נפגע בגלל שבאותו מעשה הם פגעו בשור של על כיסא הכבוד למעלה. ורמז לדבר: **"ונתנו איש כפר"**, סוף תיבות, אותיות: **ו', ש', ר', אותיות המילה 'שור'**. וגם **"איש כפר נפשו"**, סוף תיבות, אותיות: **ש', ר', ו', אותיות המילה 'שור'**.

הם גרמו לירידת ערכו של אות **ש'** לערך של אות **ג'**. ואולי בגלל שהאות **ג'** מהווה רמז שבאותו חטא הם עברו על 3 הדיבורים הראשונים בעשרת הדברות, ובמיוחד על הדיבור **השלישי** **"לא תעשה לך...."**. וגם עברו על 3 מעשים חמורים שיש בהם **"יהרג ועל עיבור"**. והם, גילוי עריות, ע"ז, ושפיכות דמים. גילו עריות כי כתוב **"וישב העם**

לאכול, ע"ז כי כתוב **"ויקמו לצחק"** (ולפי רש"י, "לצחק" - גילוי עריות וע"ז), ושפיכות דמים כי הרגו את חור בן מרים שניסה לעצור אותם. ומה התיקון למצבם?
"ונתנו איש כפר נפשו". **"כפר"** עולה 300. המהווה תיקון לאות ש', העולה 300, שנפגע.

וממה בא הכפר?
 באמצעות מטבע מסוג **"שקל"** העולה 430 כנגד המילה **"נפש"** העולה 430.

ומה עשו אם השקלים?
 עשו את האדנים למשכן. וגם זה נגד החטא. כי הם חטאו **'בעגל'** העולה 105, ותיקונם **'אדנים'** העולה 105. ועשו 100 אדנים למשכן. וזה מהווה תיקון בחזרה מאות ג' לאות ש' ($300 = 100 \times 3$). וכתוב **"כבר לאדן"**, קרי משקל האדן כבר כסף. והכבר 3,000 שקל. ואולי זה זכר לתוצאה של החטא, **"ויפלו מן העם ביום ההוא כשלשת אלפי איש"**. האדנים היו היסוד של קרשי המשכן רמז שהם פגעו בשלושת (אות ג') היסודות שעליו עומד העולם, והם (משנה אבות פרק א' משנה ב'):
"שמעון הצדיק היה משיירי כנסת הגדולה. הוא היה אומר על שלושה דברים העולם עומד: על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים"
'תורה' - פגעו בעשרת הדברות ועברו בזה על התורה.
'עבודה' - הפכו עבודת הקברנות לעבודת אללים.
'גמילות חסדים' - לא יוכלו לגמול חסד למשה רבנו, שמסר נפשו עבורם, ולחכות עוד שניה אחרי שמשה **"בשש לבוא"**. כי בא שש' שעות על היום והתנפלו על אהרון ועשו אותו מעשה.

והאדנים היו מגולים, ולא כסה אותם יריעות המשכן. ומעודף השקלים (אלף ושבע מאות וחמשים שקלים) עשו ווים. וגם הם היו מגולים למעלה על הקרשים.
 (בני ישראל היו 603,500. 100 האדנים באו 300,000 שקל שנתנו 600,000. "כבר לאדן", 3,000 שקל לאדן. ואלף ושבע מאות וחמשים שקל שנתנו 3,500 העודף על 600,000 עשו ווים. וזה העודף על השקלים, קרי עודף מעל השקלים שעשו מהם האדנים).
 ואולי כאשר רואים אותם נזכרים ונזהרים לא לחזור על אותו החטא, וגם מבינים שגם מחטא חמור כל כך יש דרך חזרה (כי אחרי החטא בנו את המשכן ובולט לעין האדנים והווים שעשו מכסף הכפרה).

וכתוצאה מאותו מעשה אומר משה רבנו: **"כי יגרתני מפני האף והחמה"** (דברים פרק ט' פסוק כ'). לפי מדרש רבה, כאשר משה רבנו עלה למרום הוא ניצח המלכים בטענותיו לקבל התורה. אבל אחרי המעשה שעשו העם בהיעדרותו, הוא פחד ממלאכי המשחית. ואולי זה מה שהוא התכוון באומרו **"יגרתני מפני האף והחמה"**:
"יגרתני" - יראתני, **"מפני האף והחמה"** - ממלכי המשחית 'אף וחמה'. יראתני כי לא היה מה להגיד נגדם ולנצח נגד קטרוגם.
"יגרתני", אותיות: י', ג', ר', ת', י', אותיות המילה **'תרי"ג'** ועוד האות י'. קרי, בני ישראל עברו על הדברות (אות י' רמז לעשרת הדברות) הכולל **'תרי"ג'** מצוות - רק קבלו התורה וכבר הפרו אותה.

* * * * *

"איש כפר"

פרק ל' פסוק י"ב:

"כי תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם ונתנו איש כפר נפשו לה' בפקד אתם ולא יהיה בהם נגף בפקד אתם"

אור החיים: "אם תראה שיסתלק ראש בני ישראל בלא עת ולא יעלה בכלל כעלות גדים בעתו הטעם הוא לפקודיהם ע"ד אומרים חז"ל 'אשכול הכופר דודי לי'. ואמרו ז"ל איש שהכול בו הוא כופר נפשם של ישראל והוא אומר 'לפקודיהם' לשון חסרון ע"ד אומר 'ולא נפקד ממנו איש' כי לצד חסרון ישראל שהתחייבו לזה אני נוטל את ראשם לכופר נפשם שלא ימיתו כל ישראל"

"תשא את ראש בני ישראל"

ראש תיבות, אותיות: ת, א, ר, ב, י' עולה **613**

תרי"ג עולה **613**

הדרך לישא [מהמשמעות להעלות] ראש של יהודי זה בשמירת תרי"ג המצוות. ואז הוא עולה מעלה מעלה.

"איש כפר" עולה **611** ועוד 2 מילים עולה **613**

תרי"ג עולה **613**

"איש" - אשר כולו תורה ומצוות, צדיק הדור. הוא הופך לכופר הדור כאשר הדור מתחייב.

"איש כפר" עולה **611**

תורה עולה **611**

איש אשר כולו תורה - צדיק הדור. הוא הופך לכופר הדור כאשר הדור מתחייב. ועוד, התורה מטהרת את האדם ומכפרת עליו (ואולי לפי שהתורה נמשלה למים. ומקווה מים מטהר).

ועוד:

במישור הרעיוני:

"תשא את ראש בני ישראל" - 'תרים' את ראש בני ישראל למעלה מעל כל העמים על פני הארץ. ואיך? בשמירת תרי"ג המצוות. כי לימוד התורה ושמירת הברית ותרי"ג מצוותיה, מכפרת ומגינה על בני ישראל, ולפי:

(1) **"איש כפר"** עולה **611** ועוד 2 מילים עולה **613**

תרי"ג עולה **613**

(2) **"איש כפר נפשו לה'"**

ראש וסוף תיבות, אותיות: א'+ש', כ'+ר', נ'+ו', ל'+ה' עולה **612**

ברית עולה **612**

(3) "בפקד אתם ולא יהיה בהם נגף"

באתב"ש :

שודק תאי פכת מצמץ שצי טרו

616 עולה סוף תיבות, אותיות : ק', י', ת', צ', י', ו'

616 עולה התורה

(4) "אתם ולא יהיה בהם נגף בפקד"

באתב"ש :

תאי פכת מצמץ שצי טרו שודק

616 עולה סוף תיבות, אותיות : י', ת', צ', י', ו', ק'

616 עולה התורה

(5) "ולא יהיה בהם נגף בפקד אתם"

באתב"ש :

פכת מצמץ שצי טרו שודק תאי

616 עולה סוף תיבות, אותיות : ת', צ', י', ו', ק', י'

616 עולה התורה

* * * * *

”על מצח אהרן”

פרק כ”ח פסוק ל”ח :
”והיה על מצח אהרן ונשא אהרן את עון הקדשים אשר יקדישו בני ישראל לכל מתנת
קדשיהם והיה על מצחו תמיד לרצון להם לפני ה’”
היה ”על מצח אהרן” תמיד בשעת העבודה :
”ציץ נזר הקדש זהב”
עולה 870
ולפי,
”והיה על מצחו תמיד לרצון להם”
באתב”ש : פצמץ זך יהסף אימק כגהפט כצי עולה 870
וכתוב עליו ”קדש לה”

במישור הרעיוני :
”על מצח” באתב”ש : זך יהס עולה 102 למנין המילה ’עשרה’ (באתב”ש, ’זבגץ’).
רומז על המספר 10, על י’ דברות.
וגם עולה למנין המילה ’שיח’ (באתב”ש, ’במס’), רומז על תורה.
(תהלים קי”ט, צ”ז- ”מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי”)
והמילים :
”על מצח אהרן” באתב”ש : זך יהס תצגט
עולה 604 ועוד 9 אותיות עולה 613 למנין ’תרי”ג’
קרי (י’ דברות) תרי”ג מצוות.
לרמוז :
תעשה את תרי”ג המצוות כמו שכתוב ”על מצח אהרן” הכהן ”קדש לה” (לקיים רצון ה’),
ואז הם יהיו לרצון לפני ה’.

כתוב על הציץ אשר על ’מצח’ הכהן הגדול, ”קדש לה”.
”מצח” עולה 138 למנין המילה ”לקח”
”מצחו” באתב”ש : יהסף עולה 155 למנין המילים ”לקח טוב”.
(משלי ד’, ב’-”כי לקח טוב נתתי לכם”)
”מצח” באתב”ש : יהס עולה 75 למנין המילה ’כהן’.
לרמוז :
(מלאכי ב’, ז’) ”כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך ה’ צ-ב-א-ו-ת
הוא”
אבן עזרא : ”כי שליח ה’ הוא בנו לבין ישראל”
”ותורה יבקשו מפיהו”
”ותורה” :
”יבקשו” באתב”ש : משדבף עולה 426 למנין המילים ”קדש לה” (באתב”ש : דקב כ-מ-צ-
פ-ץ)
”מפיהו”
רש”י : ”כי כבר דבר זה מסור להם, יורו משפטיך ליעקב’ (דברים ל”ג, י”).
והם כמלאכי השרת.

* * * * *

כפר נפש

לפי המדרש בני ישראל קדמו ונתנו מחצית השקל כנגד עשרת אלפים ככר כסף ששקל המן הרשע לאבדם. ורמזים לקשר בין מחצית השקל כפר נפשם ופורים :

- (1) "ראש בני ישראל לפקדיהם ונתנו איש כפר נפשו לה' בפקד אתם"
סוף תיבות, אותיות : ש', י', ל', ס', ו', ש', ר', ו', ה', ד', ס', עולה 941
מרדכי ואסתר עולה 941

- (2) "לפקדיהם ונתנו איש כפר נפשו לה' בפקד אתם ולא יהיה בהם נגף בפקד"
ראש וסוף תיבות, אותיות : ל'+ס', ו'+ו', א'+ש', כ'+ר', נ'+ו', ל'+ה', ב'+ד',
א'+ס', ו'+א', י'+ה', ב'+ס', נ'+ף, ב'+ד', עולה 941
מרדכי ואסתר עולה 941

- (3) "ישראל לפקדיהם ונתנו איש כפר נפשו לה' בפקד אתם ולא יהיה בהם נגף בפקד"
סוף תיבות, אותיות :
ל', ס', ו', ש', ר', ו', ה', ד', ס', א', ה', ס', ו', ד', עולה 761
אסתר המלכה עולה 761

- (4) "איש" עולה 311 ועוד 3 אותיות עולה 314
מרדכי היהודי עולה 314

- (5) "לה' בפקד אתם ולא יהיה בהם"
סוף תיבות, אותיות : ה', ד', ס', א', ה', ס', עולה 95
המן עולה 95

- (6) "לפקדיהם ונתנו איש כפר"
באתב"ש :
כודקמצי פטאטף תמב לוג
סוף תיבות, אותיות : י', ו', ב', ג', עולה 95
המן עולה 95

- (7) "לה' בפקד אתם ולא יהיה בהם נגף בפקד אתם"
סוף תיבות, אותיות : ה', ד', ס', א', ה', ס', ו', ד', ס', עולה 219
י"ד אדר עולה 219

(8) "בהם נגף בפקד אתם"

ראש וסוף תיבות, אותיות: ב'+ס', נ'+ף', ב'+ד', א'+ס', עולה 219
י"ד אדר עולה 219

(9) "בני ישראל לפקדיהם ונתנו איש כפר נפשו לה' בפקד אתם ולא יהיה בהם נגף"

באתב"ש:
שטם מבגתך כודקמצי פטאטף תמב לוג טובף כ- שודק תאי פכת מצמץ
שצי טרו
סוף תיבות, אותיות:
ס', ד', י', פ', ב', ג', פ', צ', ק', י', ת', צ', י', ו', עולה 941
מרדכי ואסתר עולה 941

(10) "ונתנו איש כפר נפשו"

באתב"ש:
פטאטף תמב לוג טובף עולה 757 ועוד 4 מילים עולה 761
אסתר המלכה עולה 761

(11) "נגף" באתב"ש: טרו עולה 215 ועוד 3 אותיות ועוד המילה עולה 219

י"ד אדר עולה 219

רש"י: "שהמנין שולט בו עין הרע"

(1) "לא יהיה בהם נגף בפקד"

סוף תיבות, אותיות: א', ה', ס', פ', ד', עולה 130
עין עולה 130

(2) "נגף" ראש וסוף תיבות, אותיות: נ'+ף', עולה 130

עין עולה 130

(3) "ראש בני ישראל"

באתב"ש:
גתב שטם מבגתך
ראש וסוף תיבות, אותיות: ג'+ב', ש'+ס', מ'+ד', עולה 405
עין הרע עולה 405

"ראש"

באתב"ש:
גתב עולה 405
עין הרע עולה 405

* * * * *

זיכרון לדורות

"עגל" באתב"ש: 'זרכ', אותיות המילה 'זכר'.
לרמוז: שלחטא העגל יש זיכרון לכל הדורות. ולפי,

גמרא סנהדרין ק"ב, א':
"אמר ר' יצחק, אין לך כל פורענות ופורענות שבאה לעולם שאין בה אחד מעשרים וארבעה בהכרע ליטרא של עגל הראשון, שנאמר (שמות ל"ב, ל"ד) "וביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתם".

ומשמעות הדברים: אין פורענות באה על ישראל שאין בה קצת מפרעון עוון העגל.

לפי חז"ל מחצית השקל תרומה לכפר על נפשות בני ישראל מחטא העגל.
ורמז:

(1) **"ונתנו איש כפר נפשו לה' בפקד אתם ולא יהיה"**
ראש תיבות, אותיות:

ו', א', כ', נ', ל', ב', א', ו', י', עולה 126
חטא העגל עולה 126

(2) **"ולא יהיה בהם נגף"**

סוף תיבות, אותיות: א', ה', ס', פ', עולה 126
חטא העגל עולה 126

(3) **"יהיה בהם נגף בפקד אתם"**

ראש וסוף תיבות, אותיות:
י', ה', ב', ס', נ', פ', ב', ד', א', ס', עולה 234
עון העגל עולה 234

(4) **"בהם נגף בפקד אתם"**

באתב"ש:
שצי טרו שודק תאי
סוף תיבות, אותיות: י', ו', ק', י', עולה 126
חטא העגל עולה 126

* * * * *

"כל מנין מזכיר עון"

ספורנו: "...ובכן כל מנין הוא מזכיר עון"

- (1) "תשא את ראש בני"
ראש תיבות, אותיות: ת', א', ר', ב', עולה 603
כל מנין מזכיר עון עולה 603
- (2) "לפקדיהם ונתנו איש כפר"
ראש וסוף תיבות, אותיות: ל'+ם', ו'+ו', א'+ש', כ'+ר', עולה 603
כל מנין מזכיר עון עולה 603
- (3) בני ישראל
כל מנין מזכיר עון עולה 603
בגלל חשיבותם רק בני ישראל מושפעים מהמנין.
- (4) "תשא"
באתב"ש:
אבת עולה 403
'מזכיר עון' עולה 403
- (5) "תשא את ראש"
באתב"ש:
אבת תא גתב
סוף תיבות, אותיות: ת', א', ב', עולה 403
'מזכיר עון' עולה 403
- (6) "בהם נגף"
באתב"ש:
שצי טרו עולה 615
"כל מנין הוא מזכיר עון" עולה 615

* * * * *

"מחצית השקל"

נצטוו לתת מחצית השקל כפר נפש למנוע נגף.
שקל עולה 430, וזה עשרים גרה. מחצית השקל עולה 215, וזה עשרה גרה.

(1) "ישראל לפקדיהם ונתנו איש כפר נפשו לה' בפקד אתם ולא יהיה בהם נגף"
ראש תיבות, אותיות:

י', ל', ו', א', כ', נ', ל', ב', א', ו', י', ב', נ' עולה 218
י' גרה עולה 218
(מחצית השקל)

(2) "לפקדיהם ונתנו" עולה 781 ועוד 2 מילים עולה 783
עשרה גרה עולה 783
(מחצית השקל)

(3) "כפר נפשו לה' בפקד"
סוף תיבות, אותיות: ר', ו', ה', ד', עולה 215
(מחצית השקל)

(4) "בני ישראל לפקדיהם"
באתב"ש:
שטם מבגתך כודקמצי
ראש וסוף תיבות, אותיות: ש'+ס', מ'+ד', כ'+י', עולה 430
שקל עולה 430
נפש עולה 430
הכופר בא מהשקל שרומז על הנפש.

(5) "איש כפר"
באתב"ש:
תמב לוג
ראש תיבות, אותיות: ת', ל', עולה 430
שקל עולה 430
נפש עולה 430
הכופר בא מהשקל שרומז על הנפש.

(6) "נגף"
באתב"ש:
טרו עולה 215
מחצית השקל למנוע נגף.

(7) "נגף"

באתב"ש :

טרו עולה 215 ועוד 3 אותיות עולה **218**

י' גרה עולה **218**

מחצית השקל למנוע נגף.

* * * * *

שקלים

כותב הרב אברהם יצחק ברוך גערליצקי :

"אור פניך עלינו אדון נשא, ושקל אשא בבית נכון"

בס' 'מעשה רוקח' (על משניות) מהגה"ק מוה"ר אלעזר מרגליות זצ"ל (נדפס בשנת תקע"ו) ריש מס' שקלים כתב וז"ל : טעם לקריאת שם המסכת מסכת שקלים, וגם לכאורה קשה על רבינו הקדוש שבכל המסכתא לא הזכיר מחצית שקל רק 'שקל' או 'שקלים', [הגם שכתב הרע"ב (בפ"א משנה ו') 'ושקל האמור היינו מחצית השקל' ועיין בתוי"ט (שם) מה שכתב בשם הרמב"ן בזה]. ולענ"ד נראה שרמזו בזה שלעתיד בביאת משיח צדקינו באמת יתן כל אחד **שקל שלם**, והטעם, שמצאתי טעם נכון על שצויה התורה מחצית השקל, מפני דשקל הוא באותיות א"ת ב"ש **"בדכ"** בגימטריא כ"ו כמנין שם הוי"ה, ובגלותינו בעווננו אין השם שלם, לכן צויה התורה שיתן כל אחד מחצית השקל לכפר עליהם שגרמו בעוונם שאין השם שלם, ולכך לעתיד שיהיה השם שלם יתנו כל אחד באמת שקל שלם, ודבר זה מרמז בתורה באומרו מחצית השקל **בשקל הקודש**, דלכאורה "בשקל הקודש" הוא מיותר? ועיין בפירש"י. לכן נלע"ד שהתורה מרמז שלעתיד יתנו שקל הקודש, ובתורה תיבת 'הקדש' חסר ו', וכשתחשוב שתי תיבות אלו 'שקל הקדש' תמצא מכוון 'בביאת משיח בן דוד', ודבר זה רמזו רבינו הקדוש, ולכך שינה לשון התורה, וגם קריאת המסכת "שקלים" שבו יש שקל שלם, וכן ביוצר מוסף של פרשת שקלים אומרים "ושקל אשא בבית נכון ונישא" עכ"ל.

בעתיד יתנו שקל שלם.

ורמז :

(1) **"תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם ונתנו איש כפר נפשו לה' בפקד"**

באתב"ש :

אבת תא גתב שטם מבגתך כודקמצי פטאטף תמב לוג טובף כמ' שודק

828 סוף תיבות, אותיות : **ת', א', ב', ס', ד', י', פ', ב', ג', פ', צ', ק',** עולה

828 **עשרים גרה** עולה

(2) **"בפקד אתם"**

באתב"ש :

שודק תאי עולה 821 ועוד 7 אותיות עולה 828

עשרים גרה עולה 828

(3) **"בני ישראל לפקדיהם"**

באתב"ש :

שטם מבגתך כודקמצי

ראש וסוף תיבות, אותיות : **ש'+ס', מ'+ד', כ'+י',** עולה 430

שקל עולה 430

* * * * *

מטבע של אש

לפי חז"ל משה רבנו התקשה במחצית השקל עד שהקב"ה הראה לו מטבע של אש.

(1) "בני ישראל לפקדיהם ונתנו איש כפר נפשו לה' בפקד"

ראש וסוף תיבות, אותיות :

ב'+י', י'+ל', ל'+ס', ו'+ו', א'+ש', כ'+ר', נ'+ו', ל'+ה', ב'+ד' עולה 752

מטבע של אש עולה 752

(2) "תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם ונתנו איש כפר נפשו לה' בפקד"

ראש תיבות, אותיות : ת', א', ר', ב', י', ל', ו', א', כ', נ', ל', ב' עולה 752

מטבע של אש עולה 752

* * * * *

השקל כפרה

ירושלמי (שקלים פ"ב, ה"ג):

"רבי יודה ורבי נחמיה חד אמר לפי שחטאו במחצית היום יתנו מחצית השקל, וחד אמר לפי שחטאו בשש שעות יתנו מחצית השקל דעבד שיתא גרמסין (שם מטבע שהיתה בימי משה). רבי יהושע בי ר' נחמיה בשם רבן יוחנן בן זכאי לפי שעברו על עשרת הדיברות יהא נותן כל אחד ואחד עשרה גרה"

לפי חז"ל מחצית השקל תרומה לכפר על חטא העגל. ורמז:

(1) **"בהם נגף בפקד אתם"**

באתב"ש:

שצי טרו שודק תאי

סוף תיבות, אותיות: י', ו', ק', י', עולה **126**

חטא העגל עולה **126**

(2) **"ולא יהיה בהם נגף"**

סוף תיבות, אותיות: א', ה', ס', ק', עולה **126**

חטא העגל עולה **126**

(3) **"ונתנו איש כפר נפשו לה' בפקד אתם ולא יהיה"**

ראש תיבות, אותיות: ו', א', כ', נ', ל', ב', א', ו', י' עולה **126**

חטא העגל עולה **126**

ועוד:

ומתרומת מחצית השקל עשו את האדנים למשכן. ורמז:

(1) **"אתם ולא יהיה בהם"**

ראש וסוף תיבות, אותיות: א'+ס', ו'+א', י'+ה', ב'+ס' עולה **105**

אדנים עולה **105**

(2) **"אתם ולא"** עולה 478 ועוד 2 מילים עולה **480**

אדני המשכן עולה **480**

* * * * *

"האדנים"

פרק ל' פסוק י"ג:
"זה יתנו כל העבר על הפקדים מחצית השקל בשקל הקדש עשרים גרה השקל מחצית השקל תרומה לה"
מתרומת השקלים עשו אדנים למשכן.

ורמזים:

- (1) **"זה יתנו"** עולה 478 ועוד 2 מילים עולה **480**
אדני המשכן עולה **480**
- (2) **"יתנו כל העבר על"**
ראש תיבות, אותיות: **י', כ', ה', ע'** עולה **105**
אדנים עולה **105**
- (3) **"השקל מחצית השקל תרומה לה"**
ראש תיבות, אותיות: **ה', מ', ה', ת', ל'** עולה **480**
אדני המשכן עולה **480**
- (4) **"זה יתנו"** כל עולה 528 ועוד 3 מילים עולה **531**
כפרה על חטא העגל עולה **531**
- (5) **"השקל בשקל הקדש עשרים גרה"**
סוף תיבות, אותיות: **ל', ל', ש', ס', ה'** עולה **405**
עין הרע עולה **405**
- (6) **"השקל תרומה"**
ראש תיבות, אותיות: **ה', ת',** עולה **405**
עין הרע עולה **405**
- (7) **"זה יתנו כל העבר"**
באתב"ש:
עץ מאטף לך צזשג עולה 740 ועוד 12 אותיות עולה **752**
מטבע של אש עולה **752**

(8) "השקל בשקל"

באתב"ש :

צבדך שבדך

ראש וסוף תיבות, אותיות : צ'+ד', ש'+ד' עולה 430

נפש עולה 430

(9) "מחצית השקל תרומה"

באתב"ש :

יסהמא צבדך אגפיץ עולה 416 ועוד 14 אותיות עולה 430

נפש עולה 430

(10) "השקל בשקל הקדש"

באתב"ש :

צבדך שבדך צדקב

ראש תיבות, אותיות : צ', ש', צ', עולה 480

אדני המשכן עולה 480

(11) "עשרים גרה השקל מחצית השקל תרומה"

באתב"ש :

זבגמי רגץ צבדך יסהמא צבדך אגפיץ עולה 887 ועוד 26 אותיות עולה 913

המנין שולט בו עין הרע עולה 913

* * * * *

מחצית השקל - "לכפר על נפשתיכם"

פרק ל' פסוק י"ג:

" זה יתנו כל העבר על הפקדים מחצית השקל בשקל הקדש עשרים גרה השקל מחצית השקל תרומה לה' "

נותנים מחצית השקל שזה י' גרה, עבור החטאה הגדולה:

יוד גרה עולה 228

עגל מסכה עולה 228

עגל באתב"ש: זרך עולה 227 ועוד המילה עולה 228

והתרומה הזאת היא "לכפר על נפשתיכם":

"תרומה" באתב"ש: **אגפיץ** עולה 184

"לכפר על נפשתיכם" באתב"ש: **כלוג זך טובאמלי** עולה 184

"מחצית השקל בשקל הקדש"

ראש תיבות, אותיות: מ', ה', ב', ה' עולה 52 ועוד 4 אותיות עולה 56

כפר נפש באתב"ש: להג טהב עולה 56

הכישלון מול יצר הרע גרם לזה:

היצר באתב"ש: **צמהג** עולה 138

מסכה באתב"ש: **יחלץ** עולה 138

וגם בנתינת 'עשרה גרה' (שזה מחצית השקל) יש רמז ליצר הרע, כי:

עשרה עולה 575

יצר הרע עולה 575

ובאופן סמלי המילה 'עשרה' מזכיר שעברו על י' הדברות, ולפי:

גמרא ירושלמי שקלים פ"ב, ה"ב:

"ור' נחמיה בשם ר' יוחנן בן זכאי, לפי שעברו על עשרה הדברים יהיה כל אחד ואחד

נותן עשרה גרה"

* * * * *

"כל העבר על הפקדים"

פרק ל' פסוק י"ג:

"זה יתנו כל העבר על הפקדים מחצית השקל בשקל הקדש עשרים גרה השקל מחצית השקל תרומה לה"
רש"י: "שהמנין שולט בו עין הרע"

לפי חז"ל כדי לפקוד את בני ישראל פקדו אותם דרך השקלים שהם נתנו, כי במניין (של בני אדם) שולט עין הרע (וכמו שכתוב: "ולא יהיה בהם נגף בפקד אתם"). ורמזים לזה מהפסוק:

(1) **"זה יתנו כל העבר על הפקדים מחצית השקל בשקל הקדש עשרים גרה השקל"**

ראש תיבות, אותיות:

ז', י', כ', ה', ע', ה', מ', ה', ב', ה', ע', ג', ה', עולה 247

247 עולה "ולא יהיה בהם נגף"

(2) **"כל העבר על הפקדים מחצית"**

עולה 1214 "שהמנין שולט בו עין הרע"

(3) **"כל העבר על הפקדים"**

ראש וסוף תיבות, אותיות:

כ'+ל', ה'+ר', ע'+ל', ה'+ס', עולה 400

עין רע עולה 400

(4) **"השקל בשקל הקדש עשרים"**

סוף תיבות, אותיות: ל', ל', ש', ס', עולה 400

עין רע עולה 400

(5) **"השקל בשקל הקדש עשרים גרה"**

סוף תיבות, אותיות: ל', ל', ש', ס', ה', עולה 405

עין הרע עולה 405

(6) **"בשקל הקדש עשרים גרה השקל"**

סוף תיבות, אותיות: ל', ש', ס', ה', ל', עולה 405

עין הרע עולה 405

(7) **"העבר"**

באתב"ש:

צזשג עולה 400

עין רע עולה 400

(8) "מחצית השקל בשקל"

באתב"ש :

יסהמא צבדך שבדך

ראש תיבות, אותיות : י', צ', ש', עולה 400

עין רע עולה 400

(9) "גרה השקל"

באתב"ש :

רגץ צבדך

ראש וסוף תיבות אותיות : ר'+צ', ד'+ג', עולה 400

עין רע עולה 400

(10) "יתנו כל העבר על הפקדים"

באתב"ש :

מאטף לך צזשג זך צודקמי

סוף תיבות, אותיות : פ', ד', ג', ד', י', עולה 133

נגף עולה 133

יתנו מחצית השקל למנוע הנגף.

לפי המדרש בני ישראל קדמו ונתנו מחצית השקל כנגד עשרת אלפים ככר כסף ששקל המן הרשע לאבדם. רמזים לקשר בין מחצית השקל ככפרת נפשם ולפורים :

(1) "העבר על הפקדים מחצית השקל בשקל"

באתב"ש :

צזשג זך צודקמי יסהמא צבדך שבדך

ראש וסוף תיבות, אותיות :

צ'+ג', ז'+ד', צ'+י', י'+א', צ'+ד', ש'+ד', עולה 661

אסתר עולה 661

(2) "מחצית השקל בשקל הקדש עשרים גרה השקל מחצית השקל תרומה"

באתב"ש :

יסהמא צבדך שבדך צדקב זבגמי רגץ צבדך יסהמא צבדך אגפיץ

סוף תיבות, אותיות : א', ד', ד', ב', י', צ', ד', א', ד', צ', עולה 274

מרדכי עולה 274

(3) "גרה השקל מחצית השקל"

באתב"ש :

רגץ צבדך יסהמא צבדך עולה 641 ועוד 16 אותיות ועוד 4 מילים עולה 661

אסתר עולה 661

ועוד רמזים לקשר בין תרומת השקלים לפורים :
פרק ל' פסוק י"ד:

" כל העבר על הפקדים מבן עשרים שנה ומעלה יתן תרומת ה' "

(1) **"על הפקדים מבן עשרים שנה ומעלה"**

ראש וסוף תיבות, אותיות :

ע' + ל', ה' + ס', מ' + נ', ע' + ס', ש' + ה', ו' + ה', עולה 661

אסתר עולה 661

(2) **"מבן עשרים שנה"**

סוף תיבות, אותיות : נ', ס', ה', עולה 95

המן עולה 95

(3) **"תרומת"**

באתב"ש :

אגפא עולה 95

המן עולה 95

(4) **"הפקדים מבן עשרים שנה ומעלה יתן תרומת"**

באתב"ש :

אתבשצודקמי ישט זבגמי בטץ פיזכץ מאט אגפא

סוף תיבות, אותיות : י', ט', י', צ', צ', ט', א', עולה 219

י"ד אדר עולה 219

(5) **"ומעלה יתן"**

באתב"ש :

פיזכץ מאט

ראש וסוף תיבות, אותיות : פ' + צ', מ' + ט', עולה 219

י"ד אדר עולה 219

ועוד :

רש"י: "למדך כאן שאין פחות מבין עשרים יוצא לצבא ונמנה בכלל אנשים"
כאן רש"י מפרש כלפי יציאה למלחמה ממש. ונראה לי, במישור הרעיוני, שזה גם נכון
ליוצא למלחמת היצר (למלחמה של מעלה) בלימוד 'תורה' ושמירת 'תרי"ג' המצוות.
כי מדין 'תורה' ושמירת 'תרי"ג' המצוות, אין האדם נתון לדין בבית דין של מעלה אם
הוא פחות מעשרים שנה.

(1) "ומעלה יתן" עולה 611

תורה עולה 611

(2) "ומעלה יתן" עולה 611 ועוד 2 מילים עולה 613

תרי"ג עולה 613

* * * * *

"זה יתנו"

פרק ל' פסוק י"ג:

"זה יתנו כל העבר על הפקדים מחצית השקל"...

פרק ל' פסוק י"ד:

"כל העבר על הפקודים מבן עשרים שנה ומעלה יתן תרומת ה'"

בפסוק י"ג כתוב **"יתנו"** (רבים). בפסוק י"ד כתוב **"יתן"** (יחיד).
אולי אפשר לפרש לפי רש"י. רש"י אומר שהיו שלוש תרומות. תרומת האדנים (כולם שווים ונותנים אותו הדבר, מחצית השקל). תרומה הכתובה בפרשת הפקודים שממנה קנו קרבנות צבור למזבח אחרי שהוקם המשכן (כולם שווים ונותנים אותו הדבר, מחצית השקל). ותרומה שלישית, היא תרומת המשכן שבזה לא היו שווים.

אולי **"יתנו"** רמז לתרומות שבהם היו שווה כל איש ישראל, כולם יתנו אותו דבר. ו **"יתן"** רמז לתרומה שכל אחד ואחד מרים למשכן ובזה לא היה יד כל אחד שווה.

* * * * *

דל ועשיר

פרק ל' פסוק ט"ו:

"העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט ממחצית השקל"...

פרוש המילה דל זה עני, אביון, מי שאין ידו משגת.
נשאלת השאלה, למה המילה דל ולא עני שזה ההפך מעשיר?

אולי אפשר לתרץ במישור הרוחני. מי שיש לא הרבה עוונות (העשיר) ירצה לתת יותר לכפר על נפשו. ומי שאין לא הרבה עוונות (הדל) יחשוב שצריך לתת פחות לכפר על נפשו. ואומרת לנו הכתוב כולם יתנו אותו הדבר כי התרומה הזאת שמכפרת על בני ישראל מיועדת לקניית קרבנות צבור. ובקרבנות צבור יד כל אחד שווה. (צבור, צ- צדיקים, ב- בנונים, ר- רשעים).

* * * * *

מחצית השקל

פרק ל' פסוקים י"ב-ט"ו:

"כי תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם ונתנו איש כפר נפשו לה' בפקד אתם ולא יהיה בהם נגף בפקד אתם. זה יתנו כל העבר על הפקדים מחצית השקל בשקל הקדש עשרים גרה השקל מחצית השקל תרומה לה'. כל העבר על הפקדים מבין עשרים שנה למעלה יתן תרומת ה'. העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט ממחצית השקל לתת את תרומת ה' לכפר על נפשותיכם"

רש"י (ל', ט"ו): "לפי שנרמז להם כאן ג' תרומות שנכתב כאן תרומה גמל פעמים. אחת תרומת האדנים שמנאן כשהתחילו בנדבת המשכן ונתנו כל אחד ואחד מחצית השקל ועלה למאת הככר שנאמר (שמות ל"ח) וכסף פקודי העדה מאת ככר ומהם נעשו האדנים שנאמר ויהי מאת ככר הכסף וגו'. והשנית אף היא על ידי מנין שמנאן משהוקם המשכן, הוא המנין האמור בתחילת חומש הפקודים (במדבר א') הא' לחדש השני בשנה השנית ונתנו כל אחד מחצית השקל והן לקנות מהן קרבנות צבור של כל שנה ושנה והשוו בהם עניים ועשירים ועל אותה תרומה שנאמר לכפר על נפשותיכם שהקרבנות לכפרה הם באים. והשלישית היא תרומת המשכן כמו שנאמר (שמות ל"ה) כל מרים תרומת כסף ונחשת לא היתה יד כולם שווה בה איש איש מה שנדבו לבו"

לפי רש"י רמזו כאן ג' תרומות:

- 1) מחצית השקל לעשיית האדנים
- 2) מחצית השקל לקניית קרבנות צבור
- 3) תרומה למלכת המשכן

לפני שמנו את בני ישראל, כל איש מבין עשרים שנה ומעלה תרם מחצית השקל, להקדים תרופה למכה, שלא ישלוח בהם עין הרע. ובזה יש אזהרה "העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט ממחצית השקל", כי אם ירבה העשיר או ימעיט הדל, הספירה לא תהיה נכונה, ולפי:

חזקוני (ל', ט"ו): "שאם ירבה העשיר והדל ימעיט לא יהיה החשבון נודע על ידי השקלים ועוד לא יהיו שוין בכפרה"

גם בתרומה לקרבנות יש אזהרה "העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט ממחצית השקל". כי בקרבנות הצבור כולם שווים. כי הם באים "לכפר על נפשותיכם". **'שקל'** עולה 430 למנין המילה **'נפש'**. כי כל מטרת התרומה, נתינת שקלים, זה לכפר על נפשותיכם.

לפי הפשט הדל זה מי שיש לו בצמצום ממון ונכסים. והעשיר זה מי שיש לו ברווח ממון ונכסים.

ונשאלת השאלה:

למה צריך להזהיר את הדל שלא ימעיט ממחצית השקל? הלא אם לא ייתן לפחות מחצית השקל לא יקיים את המצווה. ואם אין לו הלא הוא אנוס.

וזה לא דומה לעשיר. כי אם ירבה העשיר, לפחות נתן מחצית השקל ועשה את המצווה, למרות שעבר על "לא ירבה".
(הרמב"ן כותב שהעשיר עובר על לאו אבל הוא לא מצא שחז"ל מנו את הלאו הזה).

ונראה להגיד במישור הרעיוני:
העשיר והדל לאו דווקא רק בממון או בנכסים.
אלא עשיר זה מי שחושב את עצמו עשיר בעוונות והדל זה מי שחושב את עצמו דל בעוונות.
כי יש אנשים שתמיד חושבים על עצמן שהן לא בסדר, חושבים על עצמם שהם עשירים (מלאים) עוונות.
ויש אנשים שתמיד חושבים על עצמם שהם צדיקים ודלים בעוונות.
הנטייה של מי שחושב עצמו לעשיר בעוונות זה לתת עוד ועוד צדקה, תרומה לכפר על נפשו (כי הוא מחזיק את עצמו בגדר פושע).
והנטייה של מי שחושב עצמו לדל בעוונות זה לתת פחות צדקה (כי הוא מחזיק את עצמו בגדר צדיק).
וניתן להגיד שכאן במישור הרעיוני יש מוסר לעשיר ולדל:
"העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט ממחצית השקל"
רומז על דרך מוסר. במובן שאמרו חז"ל:
מסכת קדושין (מ', ב'): "ת"ר לעולם יראה אדם עצמו כאילו חציו חייב וחציו זכאי.
עשה מצוה אחת אשריו שהכריע עצמו לכף זכות.
עבר עברה אחת אוי לו שהכריע עצמו לכף חובה"

צריך אדם להחזיק את עצמו לא כרשע ולא כצדיק אלא כבינוני.
לא לתת שקל מלא, ולא לא לתת שום דבר.
אלא לחשוב את עצמו שהוא במאזן שוויון (בין מצוות ועברות), הרמוז בנתינת בדיוק 'מחצית השקל'.

שקל עשרים גרה. מחצית השקל עשרה גרה.
בנתינת מחצית שקל יש רמז למספר עשר, לאות י'.
וזה מזכיר לאדם:
כובד אחריותו להצלת העולם הנברא בעשרה מאמרות,
וישים על לבו י' הדברות, התורה, והמצוות.

מחצית השקל בא "לכפר על נפשתיכם".
והאות י' מקרין על אבני דרך בחיים שבהם יש כפרה לנפש, והם:
כאשר יבוא עליו ייסורים יכופר עוונותיו.
כאשר ייתן צדקה יכופר עוונותיו
כאשר יישא אישה יכופר עוונותיו (חתן ביום חתונתו כביראה חדשה).
כאשר ייענה את נפשו ביום י' תשרי, ביום הכפורים, יכופר עוונותיו.
כאשר יצא נשמתו מגופו יכופר עוונותיו.

* * * * *

כפר נפש

כתוב :

פרק ל' פסוק ט"ו :

"העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט ממחצית השקל לתת את תרומת ה' לכפר על נפשיכם"

לא נותנים לא יותר ולא פחות ממחצית השקל כפר נפש.
"כל העובר על הפקודים מבן עשרים שנה ומעלה" נותנים מחצית השקל כפר נפש.

ומעניין :

נומריית המילה 'שקל' שווה למילה 'נפש', ולפי :

נפש עולה 430

שקל עולה 430

ומזה רואים שגם במישור הרמז יש קשר בין 'שקל' לבין 'נפש'.
אבל נותנים רק "מחצית השקל", ולא שקל שלם, אז מבחינה נומרית נראה שאין קשר בין מה שנותנים לבין הנפש.

אלא באתב"ש המילה "מחצית" שווה למילה "השקל", ולפי :

"השקל" באתב"ש : צבדך עולה 116

"מחצית" באתב"ש : יסהמא עולה 116

ובגלל שהמילה 'השקל' שווה נומרית למילה 'הנפש'.
גם "מחצית" רומז על הנפש.

* * * * *

עקידת יצחק

יש קשר בין עקידת יצחק לחטא העגל.
לקוח ממאמר של הרב יצחק לוי (תולדות השראת השכינה", בית המדרש הווירטואלי, ישיבת הר עציון):
"יש בתרגום לשיר השירים א', י"ג, המבין כי בזכות העקדה נתכפר עוון העגל:
"בההיא זמנא אמר ה' למשה אזל חות ארום חבילו עמד, פסק מני ואשיצונו, בכך תב משה ובעא רחמין מן קדם ה', וזכר ה' להון עקדת יצחק דכפתיה אבוי בטור מוריה על מדבחא, ותב ה' מן רוגזיה ואשרי שכינתיה ביניהון כמלקדמין". קרבנו של אברהם בעקדה, שבא מתוך נכונות נפשית מוחלטת להקריב את יצחק, אפשר לכפר על חטא העגל"

ואולי הזכרת המטבע מסוג 'גרה' רמז ליצחק (עקדת יצחק), כי:
"לפקדיהם ונתנו איש כפר נפשו לה' בפקד אתם ולא יהיה בהם נגף"
ראש תיבות, אותיות:

ל', ו', א', כ', נ', ל', ב', א', ו', י', ב', נ'	עולה	208
גרה	עולה	208
יצחק	עולה	208

ועוד:

(1) "ונתנו איש כפר" עולה 1123 ועוד 3 מילים עולה 1126
"זכר ה' להון עקדת יצחק" עולה 1126

(2) "את ראש בני ישראל לפקדיהם ונתנו"
ראש וסוף תיבות, אותיות:
א'+ת', ר'+ש', ב'+י', י'+ל', ל'+ס', ו'+ו'
זכר ה' עקדת יצחק עולה 1035

(3) "כפר נפשו לה'" עולה 792
עקידת יצחק עולה 792

(4) "ולא יהיה בהם נגף"
ראש וסוף תיבות, אותיות: ו'+א', י'+ה', ב'+ס', נ'+ף'
העקדה עולה 194

(5) "בהם נגף בפקד"
באתב"ש:
שצי טרו שודק עולה 1025 ועוד 10 אותיות עולה 1035
זכר ה' עקדת יצחק עולה 1035

(6) "נפשו לה' בפקד אתם"

באתב"ש :

טובף כמ-ץ שודק תאי

ראש וסוף תיבות, אותיות :

ט'+ף', כ'+ץ', ש'+ק', ת'+י', עולה **1009**

זכר עקדת יצחק עולה **1009**

(7) "בהם נגף בפקד אתם"

באתב"ש :

שצי טרו שודק תאי

ראש תיבות אותיות : **ש', ט', ש', ת'** עולה **1009**

זכר עקדת יצחק עולה **1009**

* * * * *

“ונתת שמה מים”

פרק ל' פסוק י"ח:

"ועשית כיור נחשת וכנו נחשת לרחצה ונתת אתו בין אהל מועד ובין המזבח ונתת שמה מים"

מהרם: "לומר לך כל כיור שאין כל כך גדול לרחוץ ממנו ארבעה בני אדם אינו כיור" (גמרא מסכת זבחים י"ט, ב')

רמזים שכל כיור שלא מחזיק מים לרחיצת ארבעה בני אדם אינו כיור.

1) "שמה מים", ראש וסוף תיבות, אותיות: ש' + ה', מ+ם', עולה 385
 ארבעה בני אדם
 עולה 385

(2) "כיור נחשת וכנו נחשת לרחצה ונתת אתו בין אהל מועד"
באתב"ש :

למפג טסבא פלטף טסבא כגסהץ פטאא תאף שמט תצך יפזק
385 סוף תיבות, אותיות: ג', א', פ', א', צ', א', פ', ט', ד', ק', עולה
385 ארבעה בני אדם עולה

(3) "אהל מועד ובין המזבח ונתת שמה"
ראש וסוף תיבות, אותיות:

855 עולה א' + ל', מ' + ד', ו' + ו', ה' + ח', ו' + ת', ש' + ה',
855 עולה לרחוץ ממנו ארבעה בני אדם

(4) "אהל מועד ובין המזבח ונתת שמה"
באתב"ש :

תצד יפזק פשמט ציעשס פטאא ביץ

עולה 1859 ועוד 23 אותיות ועוד 6 מילים

עולה 1888

כיור שאין כל כך גדול לרחוץ ממנו ארבעה בני אדם אינו כיור

עולה 1888

(5) "לרחצה ונתת אתו בין אהל"
באתב"ש :

כגסהץ פטאא תאף שמט תצץ עולה 1609 ועוד 5 מילים עולה **1614**
כיור שאין כל כך גדול לרחוץ ממנו ד' בני אדם אינו כיור עולה **1614**

קיבולת הכיור במים צריך להיות מספיק לרחוץ ידיים ורגלים של ארבעה בני אדם.

* * * * *

רחיצה במים לפני עבודה

פרק ל' פסוקים י"ח-כ"א:

"ועשית כיוור נחשת וכנו נחשת לרחצה ונתת אתו בין אהל מועד ובין המזבח ונתת שמה מים.

ורחצו אהרן ובניו ממנו את ידיהם ואת רגליהם.

בבאם אל אהל מועד ירחצו מים ולא ימתו או בגשתם אל המזבח לשרת להקטיר אשה לה'.

ורחצו ידיהם ורגליהם ולא ימתו והיתה להם חק עולם לו ולזרעו לדורתם"

לפני שהכהנים נגשים לעבודה בקודש הם צריכים רחיצת ידיים ורגלים במים מהכיוור. הרחיצה היא עניין של טהרה וגם עניין של ניקיון.

ותקנו חז"ל רחיצת ידיים במים לתפילה.

במישור הרעיוני:

ידוע שהתורה נמשלה למים.

וניקח מזה מוסר:

לפני שנגשים לעבודה, קרי לתפלה (שמונה עשרה), לרחוץ ידיים במים, קרי להגיד דברי תורה.

(אמנם רק אחרי שמברכים ברכת התורה. ונציין שיש אוסרים ללמוד תורה לפני התפילה. כנראה חששו שמה יתבטל מהתפילה או יעבור זמנה. אבל כאן המוסר להגיד קצת דברי תורה ולא בעיון רב, ולפי הנהוג היום)

ורמז:

"את ידיהם" עולה 470

נפשם עולה 470

נפשם עולה 470 ועוד 4 אותיות עולה 474

בתורה באתב"ש: שאפגץ עולה 474

כמו שרחיצה במים מטהר **'את הידים'** כך העוסקים **'בתורה'** מטהר את **'נפשם'**.

וזה סדר היום כפי שקבעו חז"ל:

אומרים קרבנות, וקצת דברי תורה של משניות מסדר זבחים, וגמרא ברייתא דרבי ישמעאל (לצאת מצוות לימוד תורה), ולפי:

קידושין ל' ע"א, ע"ז י"א ע"ב:

"לעולם ישלש אדם שנותיו, שליש במקרא, שליש במשנה, ושלש בתלמוד"

ואחר כך מתחילים להגיד פסוקי דזמרה, תהלים, ואחר כך שמע, ורק אז נגשים לעבודה, קרי לתפלת שמונה עשרה. התפלה שלנו באה אחרי שכבר רחצנו את ידינו במים, אחרי שאמרנו דברי תורה (וטהרנו קצת את נפשנו).

* * * * *

”ורחצו”

פרק ל' פסוק י"ט:

”ורחצו אהרן ובניו ממנו את ידיהם ואת רגליהם”

רש"י: ”בבת אחת היה מקדש ידיו ורגליו”

עולה 1631 ”אהרן ובניו ממנו את ידיהם ואת רגליהם”

עולה 1631 הם קדשו ידיהם ורגליהם בבת אחת

* * * * *

”ורחצו ידיהם ורגליהם”

כתוב :

פרק ל' פסוק י"ט :

”ורחצו אהרן ובניו ממנו את ידיהם ואת רגליהם”

פרק ל' פסוק כ"א :

”ורחצו ידיהם ורגליהם ולא ימתו והיתה להם חק עולם לו ולזרעו לדרתם”

ונשאלת השאלה :

למה כתוב פעמיים לרחוץ ידיהם ורגליהם?

וכותב :

אור החיים : ”אפילו עלה מבית הטבילה שנטהר מטומאה חמורה חוקה חקק ה' ולזה הוצרך לומר פעם ב' ולא תמותו הא אם לא רחצו הגם שעלה מטבילה הרי הם במיתה ולא מועיל טבילתם”

לפי אור החיים נאמר פעמיים לרחוץ ידיים ורגליים לכלול מי שכבר טבל ורוצה להיכנס לאוהל מועד או להקריב במזבח שבחוץ צריך גם לרחוץ ידיים ורגלים. (הטבילה לא מועילה במקום רחיצת ידיים ורגלים)

ורמזים :

(1) ”ידיהם ורגליהם ולא ימתו והיתה להם חק”

ראש וסוף תיבות, אותיות :

י'+ס', ו'+ס', ו'+א', י'+ו', ו'+ה', ל'+ס', ח'+ק' עולה 308
גם אחר טבילה עולה 308

(2) ”ידיהם ורגליהם ולא ימתו והיתה להם חק עולם”

באתב"ש :

מקמצי פגרכמצי פכת מיאף פצמאץ כצי סד זפכי

ראש תיבות, אותיות : מ', פ', מ', פ', כ', ס', ז' עולה 407
אפילו אחרי הטבילה עולה 407

(3) ”ידיהם” באתב"ש : מקמצי עולה 280

אחרי הטבילה עולה 280

(4) ”ולא ימתו והיתה להם חק עולם לו ולזרעו לדרתם”

באתב"ש :

פכת מיאף פצמאץ כצי סד זפכי כף פכעגזף כקגאי

ראש תיבות, אותיות : פ', מ', פ', כ', ס', ז', כ', פ', כ' עולה 407
אפילו אחרי הטבילה עולה 407

(5) "ולא ימתו והיתה להם חק"

באתב"ש :

פכת מיאף פצמאץ כצי סד

ראש תיבות, אותיות: פ', מ', פ', כ', ס' עולה 280

אחרי הטבילה עולה 280

(6) 'ורחצו ידיהם ורגליהם ולא'

באתב"ש :

פגסהף מקמצי פגרכמצי פכת

ראש תיבות, אותיות: פ', מ', פ', פ' עולה 280

אחרי הטבילה עולה 280

ועוד :

בעל הטורים : "ד' במסורה, שכור שאינו מחזיק כדי שירחצו ממנו ד' כהנים כאחד אינו כ"ור"

ורמזים :

"לרחצה" עולה 178 ועוד 5 אותיות עולה 183

לד' כהנים ביחד עולה 183

וגם :

"כ"ור נחשת וכנו נחשת לרחצה ונתת אתו בין"

באתב"ש :

למפג טסבא פלטף טסבא כגסהץ פטאא תאף שמט

סוף תיבות, אותיות: ג', א', פ', א', צ', א', פ', ט' עולה 265

ממנו ד' כהנים עולה 265

וגם :

"נחשת וכנו נחשת לרחצה ונתת"

באתב"ש :

טסבא פלטף טסבא כגסהץ פטאא עולה 612

ירחצו ממנו ד' כהנים כאחד עולה 612

* * * * *

"קח לך סמים"

פרק ל' פסוק ל"ד:

"ויאמר ה' אל משה קח לך סמים נטף ושחלת וחלבנה סמים ולבנה זכה בד בבד יהיה"

י"א סממני הקטורת מנויים כאן (ראה רש"י).

במישור הרעיוני:

"קח לך סמים" –

"סמים" עולה 150 ועוד 4 אותיות ועוד המילה עולה 155

לקח טוב עולה 155

תיקח **"לקח טוב"**, התורה הנקראת **'סם החיים'**.

ולפי:

(1) **"קח לך סמים נטף ושחלת וחלבנה סמים ולבנה זכה בד בבד יהיה"**

סוף תיבות, אותיות:

ח', ד', ס', ק', ת', ה', ס', ה', ה', ד', ד', ה' עולה 616

התורה עולה 616

(2) **"משה קח לך סמים נטף ושחלת וחלבנה סמים ולבנה זכה בד בבד"**

סוף תיבות, אותיות:

ה', ח', ד', ס', ק', ת', ה', ס', ה', ה', ד', ד' עולה 616

התורה עולה 616

(3) **"קח לך סמים נטף ושחלת וחלבנה סמים ולבנה זכה בד בבד"**

סוף תיבות, אותיות:

ח', ד', ס', ק', ת', ה', ס', ה', ה', ד', ד' עולה 611

תורה עולה 611

(4) **"אל משה קח לך סמים נטף ושחלת וחלבנה"**

באתב"ש:

תן יבץ דס כל חימי טנו פבסכא פסכשטץ

ראש תיבות, אותיות: ת', י', ד', כ', ח', ט', פ', פ' עולה 611

תורה עולה 611

ועוד :

פרק ל' פסוק ל"ה :

"ועשית אתה קטרת רקח מעשה רוקח ממלח טהור קדש"

"אתה קטרת רקח"

באתב"ש :

תאץ דנגא גדס עולה 616

התורה עולה 616

* * * * *

הקטרת

הקטרת עוצרת מגפה.

פרק ל' פסוק ל"ד:

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה קַח לָךְ סַמִּים נָטֹף וּשְׁחַלֵּת וּחִלְבֵּנָה סַמִּים וּלְבֵנָה זָכָה בַד בַּבַּד יִהְיֶה"

ורמזים:

(1) **"וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה קַח לָךְ סַמִּים נָטֹף וּשְׁחַלֵּת וּחִלְבֵּנָה סַמִּים וּלְבֵנָה זָכָה בַד בַּבַּד יִהְיֶה"**

ראש תיבות, אותיות:

ו', י', א', מ', ק', ל', ס', נ', ו', ו', ס', ו', ז', ב', ב', י' עולה 396

המגפה באתב"ש: צירוף עולה 396

(2) **"וּחִלְבֵּנָה סַמִּים וּלְבֵנָה זָכָה בַד בַּבַּד"** עולה 390 ועוד 6 מילים עולה 396

המגפה באתב"ש: צירוף עולה 396

(3) **"נָטֹף וּשְׁחַלֵּת וּחִלְבֵּנָה סַמִּים וּלְבֵנָה"**

ראש תיבות, אותיות: נ', ו', ו', ס', ו' עולה 128

מגפה עולה 128

(4) **"קַח לָךְ סַמִּים"** עולה 308 ועוד 3 מילים עולה 311

מגפה באתב"ש: ירוץ עולה 306 ועוד 4 אותיות ועוד המלה עולה 311

(5) **"סַמִּים וּלְבֵנָה זָכָה בַד בַּבַּד"** עולה 289 ועוד 17 אותיות עולה 306

מגפה באתב"ש: ירוץ עולה 306

(6) **"וּלְבֵנָה זָכָה"** עולה 125 ועוד 8 אותיות עולה 133

המגפה עולה 133

(7) **"ה' אֶל מֹשֶׁה קַח לָךְ סַמִּים נָטֹף"**

באתב"ש:

מ-ץ תך יבץ דס כל חימי טנו

סוף תיבות, אותיות: צ', ד', צ', ס', ל', י', ו' עולה 306

מגפה באתב"ש: ירוץ עולה 306

(8) **"סַמִּים נָטֹף"**

באתב"ש:

חימי טנו עולה 133

המגפה עולה 133

פרק ל' פסוק ל"ו:

"ושחקת ממנה הדק ונתתה ממנה לפני העדת באהל מועד אשר אועד לך שמה קדש קדשים תהיה לכם"

(1) **"ממנה הדק ונתתה ממנה לפני העדת באהל"**
ראש תיבות, אותיות: מ', ה', ו', מ', ל', ה', ב' עולה 128
מגפה עולה 128

(2) **"הדק ונתתה ממנה לפני העדת באהל מועד"**
ראש תיבות, אותיות: ה', ו', מ', ל', ה', ב' מ' עולה 128
מגפה עולה 128

(3) **"ממנה לפני העדת באהל מועד אשר אועד לך שמה קדש קדשים"**
ראש תיבות, אותיות:
מ', ל', ה', ב', מ', א', א', ל', ש', ק', ק' עולה 649
קורונה עולה 649

ועוד:

רמזים למגפת הקורונה:

(1) **'משה קח לך סמים נטף ושחלת וחלבנה סמים ולבנה זכה בד'**
ראש תיבות, אותיות:
מ', ק', ל', ס', נ', ו', ו', ס', ז', ב' עולה 367
קורונה עולה 367

(2) **"ועשית אתה קטרת רקח מעשה רוקח ממלח טהור קדש"**
באתב"ש:
פזבמא תאץ דנגא גדס יזבץ גפדס ייכס נצפג דקב
סוף תיבות, אותיות: א', צ', א', ס', צ', ס', ג', ב' עולה 367
קורונה עולה 367

וגם קטרת עוצרת מגפה:

עוצרת מגפה עולה 894

מגפת הקורונה עולה 895

* * * * *

נגף, מגפה

מגפה עולה 128

הנגע עולה 128

נגע יכול להיות רק ליחיד ("נגע הצרעת"). אבל כאשר הוא פוקד ציבור זה מגפה.
וכמו שכתוב "עוד נגע אחד אביא על מצרים". מכת בכורות נקרא נגע והיו לה ממדים
של מגפה שפגע בכל בית במצרים.

ועוד :

נגף
עולה 133

מגפה עולה 128 ועוד 4 אותיות ועוד המילה עולה 133

* * * * *

”לחת אבן”

כתוב :

שמות פרק ל”א פסוק י”ח :

”ויתן אל משה ככלתו לדבר אתו שני לחת העדת לחת אבן...”

ונשאלת השאלה :

מה אפשר ללמוד מידעה של סוג החומר שממנה עשויה הלוחות?

ונקח מזה מוסר, ולפי המדרש :

ויקרא רבה פרשה ל”ה : ”כך אמר הקב”ה התורה אבן ויצר הרע אבן, האבן תשמור את האבן. התורה אבן, ואתנה לך את לוחות האבן”

ופירושו :

”אבן” – כינוי ליצר הרע וגם לתורה.

”לחת אבן” – ענין התורה כי עליהם התורה.

להגיד :

התורה שכתובה על ”לחת אבן” היא ’תבלין’ נגד ’יצר הרע’ :

דברי תורה עולה 827

תבלין נגד יצר הרע באתב”ש : **אשכמט טרק מהג צגז** עולה 827

ולפי :

קדושין ל’ ב’ : ”בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין”

ורמז :

”**לחת אבן**” עולה 491 ועוד 2 מילים עולה 493

תבלין עולה 492 ועוד המילה עולה 493

וגם :

שמות פרק ל”ד פסוק א’ : ”פסל לך שני לחת אבני כראשנים וכתבתי על הלחת את הדברים

אשר היו על הלחת הראשנים...”

”**על הלחת**” עולה 543

”**תורה תבלין**” באתב”ש : **אפגא אשכמט** עולה 544

הלוחות, קרי התורה, שנמצא בתוך ארון, בתוך ארון הקדש היא אבן :

ארון הקדש עולה 666

תורה אבן עולה 664 ועוד 2 מילים עולה 666

תבלין ”על פי הדברים האלה”, קרי על מה שכתוב על לוחות האבן שבארון הקדש, י’ הדברות, התורה. שמי ששומר את הדברים האלה הם נעשים לו תבלין נגד היצר (שהוא

אבן) :

תבלין עולה 492

”**על פי הדברים האלה**” עולה 492

ארון באתב”ש : **תגפט** עולה 492

* * * * *

"כי בשש"

פרק ל"ב פסוק א':

"וירא העם כי בשש משה לרדת מן ההר ויקהל העם על אהרן"

תנחומא: "נכנסו ארבעים אלף שעלו עם ישראל ושני חרטומי מצרים עמהם ושמותם יונס ויומברוס"

רמזים שארבעים אלף אנשי "העם", הערב רב (שעלו עם ישראל), ושני חרטומי מצרים התקהלו על אהרן:

(1) **"ויקהל"** עולה 151

מ' אלף עולה 151

(2) **"על אהרן"**

ראש וסוף תיבות, אותיות: **ע' + ל', א' + ו',** עולה 151

מ' אלף עולה 151

(3) **"העם על אהרן"** עולה 471 ועוד 3 מילים עולה 474

ערב רב עולה 474

(4) **"העם על אהרן ויאמרו אליו"**

סוף תיבות, אותיות: **ס', ל', ו', ו', ו',** עולה 132

יונס עולה 132

(5) **"על אהרן ויאמרו אליו קום"**

סוף תיבות, אותיות: **ל', ו', ו', ו', ס',** עולה 132

יונס עולה 132

(6) **"ההר ויקהל העם"** עולה 476 ועוד 3 מילים עולה 479

הערב רב עולה 479

(7) **"וירא העם כי בשש משה לרדת מן ההר ויקהל העם על אהרן ויאמרו אליו**

קום"

סוף תיבות, אותיות:

א', ס', י', ש', ה', ת', ו', ר', ל', ס', ל', ו', ו', ו', ס', עולה 1208

מ' אלף שעלו עם ישראל עולה 1208

(8) "וירא העם כי בשש משה לרדת מן ההר ויקהל העם על אהרן ויאמרו אליו קום"

ראש תיבות, אותיות :

ו', ה', כ', ב', מ', ל', מ', ה', ו', ה', ע', א', ו', א', ק', עולה 337
נכנסו מ' אלף 337 עולה

(9) "מן ההר ויקהל העם על אהרן ויאמרו אליו"

עולה 1232 ועוד 29 אותיות ועוד 8 מילים עולה 1269
ארבעים אלף אנשי ערב רב 1269 עולה

(10) "מארץ מצרים לא ידענו מה היה לו"

עולה 983 ועוד 23 אותיות ועוד 7 מילים עולה 1013
שני חרטומי מצרים 1013 עולה

(11) "מן ההר ויקהל העם על אהרן ויאמרו"

באתב"ש :

יט צצג פמדצך צזי זך תצגט פמתיגף

סוף תיבות, אותיות : ט', ג', ד', י', ד', ט', פ', עולה 151
מ' אלף 151 עולה

(12) "ויאמרו"

באתב"ש :

פמתיגף עולה 613 ועוד 6 אותיות ועוד המילה עולה 620
נכנסו ארבעים אלף 620 עולה

(13) "בשש משה לרדת מן ההר ויקהל העם על אהרן ויאמרו אליו"

באתב"ש :

שבב יבץ כגקא יט צצג פמדצך צזי זך תצגט פמתיגף תכמף

סוף תיבות, אותיות : ב', צ', א', ט', ג', ד', י', ד', ט', פ', עולה 324
יומברוס 324 עולה

* * * * *

”כי בשש”

פרק ל”ב פסוק א’:

”וירא העם כי בשש משה לרדת מן ההר”

כאשר משה רבנו ביקש להיכנס לארץ כתוב במדרש :

ילקוט שמעוני (ואתחנן סימן תתכ”א) : **”...ואני עון אחד נמצא בי ואין אתה מוחל לי. אמר לו הרי ששה עונות נמצא בך. שלח נא ביד תשלח, ומאז באתי אל פרעה, לא ה’ שלחני, אם בריאה יברא ה’, שמעו נא המורים, והנה קמתם תחת אבותיכם...”**

ואולי רמז מהפסוק כאן לעתיד- שמשה רבנו לא ייכנס לארץ בגלל עונות בידו.

”ב”שש” – בגלל שש (עונות)

”משה לרדת” – משה רבנו ירד מגדולתו ולא יוביל את בני ישראל לתוך הארץ.

(וראה ואתחנן רבה ב’, ח’ - **”אמר רבי ראובן אמר משה לפני הקב”ה למה את עושה לי כך אתה התחלת לבא אצלי מנין (שמות ב’) וירא מלאך ה’ אליו בלבת אש מתוך הסנה, אמר לו, משגדלת אותי אתה מורידני מגדולתי”**)

* * * * *

"לא ידענו מה היה לו"

פרק ל"ב פסוק א':

"כי זה משה האיש אשר העלנו מארץ מצרים לא ידענו מה היה לו"
כאשר משה רבנו עלה למרום ולא לקח עמו לא אוכל ולא שתייה ולא חזר אחר יום או ימים, ונשאר בהר 40 יום ו40 לילה, העם לא ידעו "מה היה לו", שחשבו שאולי הוא הפך למלאך ונשאר שם, ורמזים:

(1) **"מה היה לו"**

ראש וסוף תיבות, אותיות: מ'+ה', ה'+ה', ל'+ו' עולה 91
מלאך עולה 91

(2) **"משה האיש אשר העלנו מארץ"**

ראש תיבות, אותיות: מ', ה', א', ה', מ' עולה 91
מלאך עולה 91

(3) **"האיש אשר העלנו מארץ מצרים"**

ראש תיבות, אותיות: ה', א', ה', מ', מ' עולה 91
מלאך עולה 91

* * * * *

"כי בשש משה לרדת"

פרק ל"ב פסוק א':

"וירא העם כי בשש משה לרדת מן ההר ויקהל העם על אהרן ויאמרו אליו"

כאשר משה רבנו עלה להר לקבל הלוחות הוא אמר:

שמות פרק כ"ד פסוק י"ד:

"ואל הזקנים אמר שבו לנו בזה עד אשר נשוב אליכם והנה אהרן וחור עמכם מי בעל דברים יגש אלהם"

ומי היה חור?

שמות פרק ל"ה פסוק ל':

"וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רְאוּ קֵרָא ה' בֶּשֶׁם בְּצַלָּאֵל בֶּן אוֹרִי בֶן חוֹר לְמִטָּה יְהוּדָה"

רש"י: "חור בנה של מרים היה"

ולפי:

דברי הימים א' פרק ב' פסוק י"ט:

"וַיִּקַּח לוֹ כֶּלֶב אֶת אֶפְרַת וּתְלַד לוֹ אֶת חוֹר"

ואמרו חז"ל, 'אפרת זה מרים'.

(ראה תרגום יונתן בן עוזיאל על דברי הימים שתרגם 'אפרת', מרים.

וגם שמות רבה א', י"ז - "על שום מה נקרא שמה של מרים אפרת? מפני שפרו ורבו ישראל על ידה")

אחרי שאיחר משה רבנו לרדת מן ההר כתוב: "ויקהל העם על אהרן". למה לא נזכר

כאן חור? לפי חז"ל העם הרגו את חור כאשר הוא ניסה לעמוד נגדם. ולפי:

ויקרא רבה (י', ג'):

"רבי ברכיה בשם רבי אבא בר כהנא פתר קריא באהרן,

בשעה שעשו ישראל אותו מעשה, בתחלה הלכו אצל חור אמרו לו (שמות לב) קום עשה

לנו אלהים, כיון שלא שמע להן עמדו עליו והרגוהו, הדא הוא דכתיב (ירמיה ב') גם

בכנפיך נמצאו דם וגוי, וזהו דמו של חור"

ורמזים:

(1) **"בשש משה לרדת מן ההר ויקהל העם על אהרן"**

באתב"ש

שבב יבץ כגקא יט צצג פמדצץ צזי זך תצגט

ראש וסוף תיבות, אותיות:

ש'+ב', י'+ץ, כ'+א', י'+ט, צ'+ג, פ'+ד, צ'+י, ז'+ך, ת'+ט' עולה 1171

הרגו את חור בן מרים עולה 1171

(2) **"משה לרדת מן ההר ויקהל העם על אהרן ויאמרו אליו"**

באתב"ש:

יבץ כגקא יט צצג פמדצץ צזי זך תצגט פמתיגף תכמף

ראש וסוף תיבות, אותיות:

י'+ץ, כ'+א', י'+ט, צ'+ג, פ'+ד, צ'+י, ז'+ך, ת'+ט, פ'+ף, ת'+ף, עולה 1509

1509 עולה "והנה אהרן וחור עמכם מי בעל דברים יגש אלהם" עולה 1509

(3) "העם כי בשש משה לרדת מן ההר ויקהל העם על אהרן"
באתב"ש :

צזי לס שבב יבץ כגקא יט צצג פמדצץ צזי זך תצגט
סוף תיבות, אותיות :

י, ס, ב, צ, א, ט, ג, ד, י, ט' עולה 214
חור עולה 214

(4) "משה לרדת מן ההר"

ראש וסוף תיבות, אותיות : מ'+ה', ל'+ת', מ'+ן, ה'+ר' עולה 770
הרגו חור בן מרים עולה 770

* * * * *

"רד"

פרק ל"ב פסוק ז':
"וידבר ה' אל משה לך רד כי שחת עמך אשר העלית מארץ מצרים..."

כתוב **"לך"** וגם **"רד"**. ואלוי יש כאן רמז וניתן להגיד:
"רד", אותיות: **ר', ד'**
ר' – רחמים
ד' – דין

המעשה שעשו העם הפך מידת הרחמים (רמז באות **"ר"** אות ראשונה במילת **"רד"**) למידת
הדין (רמז באות **"ד"** אות אחרונה במילת **"רד"**). והעם בסכנה גדולה.

* * * * *

"עמך אשר העלית"

פרק ל"ב פסוק ז':

"וידבר ה' אל משה לך רד כי שחת עמך אשר העלית מארץ מצרים"

"עמך"— הערב רב. וכתוב שהערב רב נקראו עמך של משה כי הוא רצה לעלות אותם (ראה כי תשא רבה מ"ב, ו'). והם אלו שנקהלו על אהרן, וקלקלו ("שחת"), הרגו את חור, ורצו ע"ז, ולפי:

תנחומא י"ט: "נכנסו ארבעים אלף שעלו עם ישראל ושני חרטומי מצרים עמהם ושמותם יונס ויומברוס... ונקהלו כולם על אהרן... מיד עמד חור וגער בהם, עמדו עליו והרגוהו..."

תנחומא כ': "ולא עגל בלבד עשו אלא גלוי עריות ושפיכות דמים..."

ורמזים:

"ה' אל משה לך רד כי שחת"

סוף תיבות, אותיות: ה', ל', ה', ד', י', ת' עולה 474
ערב רב עולה 474

וגם:

"כי שחת עמך אשר העלית מארץ מצרים"

ראש תיבות, אותיות: כ', ש', ע', א', ה', מ', עולה 476
ערב רב עולה 474 ועוד 2 מילים עולה 476

וגם החטא רומז עליהם:

עגל אותיות: ע', ג', ל'

ע'— ערב רב

ג'— גרמו

ל'— לזה (או לי)

* * * * *

חטאה הגדולה

עגל באתב"ש: זרך אותיות המילה 'זכר'.

וגם:

"עגל מסכה" עולה 228 למנין המילה 'זכר' (כולל המילה)

לרמוז:

לחטא העגל יש 'זכר', לא נשכח לגמרי.

ולפי:

סנהדרין ק"ב, א': "אמר ר' יצחק אין לך כל פורענות ופורענות שבאה לעולם שאין בה אחד מעשרים וארבעה בהכרע ליטרא של עגל הראשון שנאמר (שמות ל"ב, ל"ד) 'וביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתם'"

(וכל הפסוק, "ועתה לך נחה את העם אל אשר דברתי לך הנה מלאכי ילך לפניך וביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתם")

ורמז:

"פקדי ופקדתי עליהם" עולה 949 ועוד 3 מילים עולה 952

"אחד מעשרים וארבע" עולה 952

וגם:

"אל אשר דברתי לך הנה מלאכי ילך לפניך וביום פקדי"

באתב"ש:

תך תבג קשגאם כל צטץ יכתלם מכל כוטמל פשמפי ודקם

ראש וסוף תיבות, אותיות:

ת'+ד', ת'+ג', ק'+ס', כ'+ל', צ'+ץ', י'+ם', מ'+ל', כ'+ל', פ'+י', ו'+ם',

עולה 1499

"אחד מעשרים וארבע בהכרע ליטרא" עולה 1499

"בהכרע ליטרא" זה משקל קטן שמטע את המוזוניים לצד אחד. להגיד, שקצת מחטא העגל נפרע בכל פורענות שבאה.

וגם:

שמעתי סברה לסיבה שכאשר באה פורענות יש בה קצת מחטא העגל?

כי כל פעם שנכשלים במוקש לא זוכרים שהשטן, היצר הרע, מאחורי המכשול.

ואם היינו זוכרים היינו בורחים. במונחים מסוימים אפשר להגיד שבגלל כישלון בדבר

'זכר' נכשלים. וזה דומה קצת למה שקרה אז בחטאה הגדולה. כי כאשר נכשלים לא

זוכרים איך נכשלנו בהטיית השטן בחטאה הגדולה.

חטא העגל עולה 126 למנין המלה 'מסכה' (כולל המילה).

כאשר נכשלים, כאילו יש 'מסכה' על המודעות שלנו למציאות.

ויש בזה דמיון למה שקרה בחטאה הגדולה.

ואמרו במדרש שיש 9000 מזיקין בכל בית רבע של חללו של עולם. ועל פניהם פורמה

(מסכה). וכאשר האדם נכשל בעבירה, הפורמה יורדת והמזיק מסתכל באדם והוא נפגע.

יותר טוב שהמסכה תהיה על המזיק ולא על המודעות שלנו.

ובמישור הרעיוני :

כדי לנצח :

מלחמת היצר עולה 823

צריך כמין 'מסוה' רוחנית על הפנים, להגן על הפנימיות, על הנשמה :

"ויתן על פניו מסוה" עולה 823

כדי שלא תנזק מהיצר צריך, הפרדה, הגנה, מעולם של היצר, מעולם הגשמי.
(וקצת רמז לזה: "על פניו מסוה" עולה 357. 'גשמי' עולה 353 ועוד 4 אותיות עולה 357)

כי מסוה על הפנימיות, תגביר תחושת :

ענוה באתב"ש : **זטפץ** עולה 186

להיות מופרד :

"קדוש" עולה 186

"מסוה" באתב"ש : **יחפץ**

לרמוז :

כאשר יש "מסוה" על הפנימיות שלנו, קרי הגנה מהיצר, יותר קל לקיים מה שה' רוצה
שנקיים, לקיים רצון ה'.

ועוזר :

"מסוה על פניו" עולה 357

להינצל מקטרוג :

המקטרוג עולה 357

ולהגן על :

נשמה באתב"ש : **טביץ** עולה 111 למנין **"מסוה"**.

כי הגנה ממוקשי עולם הגשמי :

"מסוה" עולה 111

תעזור לקיים :

"סור מרע" באתב"ש : **חפג יגז** עולה 111

ולהתכונן למשפט :

'הנה בא יום הדין' עולה 188 למנין **"מסוה"** (באתב"ש : יחפץ).

כדי לזכות בדין.

ועוד :

יצר הרע שבתוכנו מסרסר בינינו לבין עבירה. מנסה להכשיל אותנו בעבירה.

(וכתוב בקבלה, ספר פרדס רימונים כ"ו, א', שיש מלאך הממונה על מלאכי חבלה שהוא סרסור
העבירה)

ובגלל שמוקש סרסור וודאי הוא (שהיצר בוודאי ישים לנו מוקש), צריך מגן נגד, 'מסוה' :

מ'—מוקש

ס'—סרסור

ו'—וודאי

ה'—הוא

כדי שלא נכשל.

וזה :

"מסוה" אותיות המילה 'והסס'

כלומר תורה, שזה מין 'סס', קרי 'סס החיים'.

(תורה' באתב"ש: אפגץ ועוד המילה עולה 175 למנין 'סס החיים' כולל המילים)

המסוה הכי טובה נגד היצר זה 'סס תורה'.

ורמז :

"מסוה" באתב"ש, יחפץ עולה 188 ועווד 4 אותיות עולה 192 למנין המילים 'סס תורה'

(באתב"ש, חי אפגץ).

* * * * *

יקוו המים פרשת כי תשא

"וזאת התרומה"

כאשר משה רבנו שהה בהר סיני לקבל הלוחות העם חטא "חטאה גדולה". לפי המדרש בגלל שמשה רבנו התאחר לרדת מההר "כי בשש לבוא", הערב רב נכנסו אצל אהרן ואיימו עליו לעשות להם מנהיג (ראה מדרש ילקוט שמעוני). ה' אמר למשה רבנו:

פרק ל"ב פסוק ז':

"וידבר ה' אל משה לך רד כי שחת עמך אשר העלית מארץ מצרים"

"אל משה לך רד כי שחת עמך" באתב"ש: **תך יבץ כל גק לס בסא זיל**
ראש תיבות, אותיות: **ת', י', כ', ג', ל', ב', ז'** עולה 472 ועוד 7 אותיות עולה 479
הערב רב עולה 479

הערב רב היו המציתים שגרמו לחטא, שקלקלו והפרו את הדברות ששמעו בחורב. **"סרו מהר מן"** עולה 601 ועוד 8 אותיות ועוד 3 מילים עולה 612 למנין המילה **"דברות"**.

משה רבנו התפלל עליהם ותפלתו התקבלה. ואז נאמר לו על בניית המשכן. התרומה הראשונה למשכן שכתובה בפרשת תרומה היא: **"זהב וכסף ונחשת"**:
פרק כ"ה פסוק ג':

"וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב וכסף ונחשת"
ובדברים האלו נראה שיש סימנים למה שקרה, ואזהרה לתיקון הנדרש. סימן לקלקלתם:

זהב כסף נחשת באתב"ש: **עצש לחו טסבא** עולה 576
עושר עולה 576

העושר שהיה להם תרם לקלקלתם.
(קהלת פרק ה' פסוק י"ב: "עשר שמור לבעליו לרעתו")

וגם:

זהב כסף נחשת עולה 932
שאור שבעיסה באתב"ש: **בתפג בשזמחג** עולה 932
השאור שבעיסה רמז ליצר הרע שהכשיל אותם.

וסימן אזהרה:

זהב כסף נחשת באתב"ש: **עצש לחו טסבא** עולה 576
"סור מרע" עולה 576
"דברים ושובו" עולה 576

(**"סור מרע ועשה טוב"**, **"קחו עמכם דברים ושובו"**, תעשו תשובה)

נכנעו ליצר הרע:

היצר באתב"ש: **צמהג** עולה 135
מסכה באתב"ש: **יחלץ** עולה 135

ובגלל שנכשלו ביצר היה צורך בכפרה :

היצר עולה 305

כפרה עולה 305

השטן קטרג והוביל אותם לחטא :

עגל מסכה באתב"ש : **רזך יחלץ** עולה 365

השטן עולה 364 ועוד המילה עולה 365

* * * * *

"סרו"

פרק ל"ב פסוק ח':

"סרו מהר מן הדרך אשר צויתם"

"סרו" עולה 266

חורבן עולה 266

וגם:

"סרו מהר מן הדרך"

באתב"ש: **חגף יצג יט צקגל** עולה 436 ועוד 12 אותיות ועוד 4 מילים עולה **452**

חורבן

עולה **452**

באתב"ש: **ספגשט**

ועוד:

"סרו" עולה 266 ועוד 3 אותיות עולה **269**

התורה באתב"ש: צאפגץ עולה 264 ועוד 5 אותיות עולה **269**

לרמוז:

"סרו" יביא 'חורבן'. כאשר עוזבים את "הדרך אשר צויתם", את **התורה**, יגיע **חורבן**.

* * * * *

"והנחתי לך"

פרק ל"ג פסוק י"ד:
"ויאמר פני ילכו והנחתי לך"

(1) "ויאמר פני ילכו" ראש תיבות, אותיות: ו', פ', י' עולה 96
מלאך עולה 91 ועוד 4 אותיות ועוד המילה עולה 96

(2) "ויאמר פני ילכו"
ראש תיבות, אותיות: ו', פ', י' עולה 96
המלאך עולה 96

(3) "פני ילכו והנחתי"
ראש תיבות, אותיות: פ', י', ו' עולה 96
המלאך עולה 96

(4) "ילכו והנחתי" באתב"ש: מכלף פצטסאם עולה 450 ועוד 10 אותיות עולה 460
מלאך באתב"ש: יכתל עולה 460

(5) "ילכו והנחתי לך" באתב"ש: מכלף פצטסאם כל עולה 500
מלאכי באתב"ש: יכתלם עולה 500

ועוד:
פרק ל"ג פסוק ט"ו:
"ויאמר אליו אם אין פניך הלכים אל תעחנו מזה"
"אם אין פניך הלכים"
עולה 367 ועוד 14 אותיות ועוד 4 מילים עולה 385
שכינה עולה 385

ועוד:
(1) "ויאמר פני ילכו והנחתי"
סוף תיבות, אותיות: ר', י', ו', י' עולה 226
רוגז עולה 226

(2) "ויאמר פני ילכו"
סוף תיבות, אותיות: ר', י', ו' עולה 216
רוגז עולה 216

(3) 'ויאמר פני ילכו והנחתי לך'

באתב"ש :

פמתיג וטם מכלף פצטסאם כל

ראש תיבות, אותיות : פ', ו', מ', פ', כ' עולה 226

רוגזי עולה 226

* * * * *

הלוחות "כתבים באצבע"

כתוב על כתיבת האותיות על הלוחות :

שמות ל"א, י"ח :

"ויתן למשה ככלתו לדבר אתו בהר סיני שני לחת העדת לחת אבן כתבים באצבע

אלקים"

שמות ל"ב, ט"ו :

"ויפן וירד משה מן ההר ושני לחת העדת בידו לחת כתבים משני עבריהם מזה ומזה הם כתבים"

אור החיים (שמות ל"ב, י"ח): "...והודיע הכתוב אופן במה נכתבו ואמר 'כתבים באצבע אלקים' פירש כי היה ה' מצייר צורת האות באצבע כביכול פירש בחי' אור א' מאורי ית' בדמות אצבע כנגד הלוח כשיעור שטח אברי האותיות כדי שלא יהיה חרות אלא את אשר יצייר כנגדו ולצד עוצם תוקף אורו יתברך לא היה אור של הלוחות יכול עמוד בכל המקום אשר יכוין כנגדו אצבע אלקים והיה נאכל או מצמצם לצדדין והיה כל אשר יצטייר כנגדו חלול ולזה נכתבו משני עבריהם..."

לפי חז"ל התורה דברה בלשון בני אדם בשימוש המילה "באצבע".
ומפרש אור החיים שמעשה כתיבת הלוחות הייתה באמצעות אור א' מאורי ה' יתברך.

ואולי רמז לזה מהמלה "באצבע".

"באצבע", אותיות : ב', א', צ', ב', ע'

ב' – בדמות

א' – אור

צ' – צייר

ב' – שני

ע' – עבריהם

או

ב' – בדמות

א' – אצבע אור

צ' – צייר

ב' – שני

ע' – עבריהם

* * * * *

"כאשר קרב אל המחנה"

פרק ל"ב פסוק י"ט:

"...ויחר אף משה וישלך מידו את הלחת וישבר אתם תחת ההר"

כתבו חז"ל שכאשר משה רבנו "קרב אל המחנה" האותיות פרחו מעל הלוחות. לא רק חרה אפו של משה רבנו אלה כאילו "ויחר" חוזר גם על הלוחות (קרי, על האותיות מעל הלוחות).

ורמז:

לחת באתב"ש: **כסא** עולה 81 למנין המילה 'אף'.
(המלה לוחות כתוב כאן חסר בתורה)

וגם:

(1) "המחנה וירא את העגל ומחלת ויחר אף"

באתב"ש:

ציסטץ פמגת תא צזרץ פיסכא פמסג תו

ראש תיבות, אותיות: צ', פ', ת', צ', פ', ת', פ', ת' עולה 1220
"לחת אבן כתובים באצבע אל-ה-ים" עולה 1220

(2) "אל המחנה וירא את העגל ומחלת ויחר"

באתב"ש:

תך ציסטץ פמגת תא צזרץ פיסכא פמסג

ראש תיבות, אותיות: ת', צ', פ', ת', צ', פ', ת', פ' עולה 1220
"לחת אבן כתובים באצבע אל-ה-ים" עולה 1220

(3) "וירא את העגל ומחלת ויחר אף משה וישלך"

באתב"ש:

פמגת תא צזרץ פיסכא פמסג תו יבץ פמבכל

ראש תיבות, אותיות: פ', ת', צ', פ', ת', צ', פ', ת', י' עולה 1220
"לחת אבן כתובים באצבע אל-ה-ים" עולה 1220

ואולי רמז בזה (לחת, כסא) קשר שבין הלוחות לכסא הכבוד.

שגם הלוחות וגם כסא הכבוד היו מסנפירינון (ספיר), ולפי:

בלוחות שניים כתוב:

שמות פרק ל"ד פסוק א': "ויאמר ה' אל משה פסל לך שני לחת אבנים כראשנים..."

רש"י: "הראהו מחצב סנפירינון מתוך אהלו ואמר לו הפסולת יהיה שלך ומשם נתאשר משה הרבה"

אחד לוחות הראשונות ואחד לוחות האחרונות של ספיר היו (סנפירינון), שנאמר "פסל לך שני לחת אבנים".

ועל כסא בכבוד כתוב (משנת רבי אליעזר פרק י"ד):

"כסא הכבוד נקרא קדוש, שנאמר 'מלך אל-ה-ים על גוים אל-ה-ים ישב על כסא קדשו. איזה הוא, זה הרקיע התשיעי. לפי שהחיות ברקיע השביעי, שני סלו לרכב

בערבות. וכת' ודמות על ראשי החיה רקיע כעין הקרח הנורא, הרי זה רקיע שמיני, מראהו לבן. וכת' ואראה והנה על הרקיע אשר על ראש הכרובים כאבן ספיר, הרי זה רקיע תשיעי, דומה לספירינון, וזה הוא כסא הכבוד"
"ר' מאיר אומר, מה נשתנה התכלת מכל מיני צבעונין, שאמרה התורה פתיל תכלת. אלא שהתכלת דומה לים, והים דומה לרקיע, והרקיע דומה לכסא הכבוד. ומניין שהרקיע דומה לכסא הכבוד, שנאמר 'ויראו את אלהי ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר', כספירינון הזה"

ועוד :

כתוב כאן "מידו" (קרי מיד אחד) וקוראים 'מידיו' (קרי משתי ידיו).
אולי רמז שהלוחות נשאו את עצמם בנס כי הם היו כבדים מאוד. וכאשר האותיות פרחו מעל הלוחות, הלוחות הפכו להיות שתי לוחות אבנים, וכבדים מדי בשביל שיישאו אותם ביד אחד, והיה צריך לאחוז בהם בשתי ידיו.
ולפי :

"מידו את הלחת וישבר אתם תחת"

באתב"ש :

ימקף תא צכסא פמבשג תאי אסא עולה 1700
אותיות פרחו מעל הלחת עולה 1700

* * * * *

מה עשו לך

פרק ל"ב פסוק כ"א :
"ויאמר משה אל אהרן מה עשה לך העם הזה כי הבאת עליו חטאה גדלה"
ויקהל רבה (מ"ח, ג): "מה ראה להזכיר כאן חור אלא בשעה שביקשו ישראל לעבוד עבודה זרה נתן נפשו על הקב"ה ולא הניחן עמדו עליו והרגוהו"
פירוש מהרז"ו: "ומביא עוד מפסוק 'מה עשה לך העם הזה' לאחר עשו ולא לך היינו האחר שהיה עמו זה חור"

(1) **"מה עשה לך העם הזה"** עולה 602 ועוד 13 אותיות עולה 615
"לאחר עשו" עולה 615

(2) **"עשה לך העם הזה כי הבאת"**
ראש וסוף תיבות, אותיות :
ע'+ה', ל'+ד', ה'+ס', ה'+ה', כ'+י', ה'+ת' עולה 615
"לאחר עשו" עולה 615

(3) **"העם הזה כי הבאת עליו"** עולה 686 ועוד 16 אותיות עולה 702
לאחר עשו ולא לך עולה 702

(4) **"ויאמר משה אל אהרן מה עשה לך העם הזה כי"**
עולה 1521 ועוד 21 אותיות עולה 1550
"נתן את נפשו על הקב"ה" עולה 1549

(5) **"מה עשה לך העם"**
ראש וסוף תיבות, אותיות : **מ'+ה', ע'+ה', ל'+ד', ה'+ס'** עולה 215
חור עולה 214

(6) **"ויאמר משה אל אהרן מה עשה לך העם"**
ראש וסוף תיבות, אותיות :
ו'+ר', מ'+ה', א'+ל', א'+נ', מ'+ה', ע'+ה', ל'+ד', ה'+ס' עולה 548
עמד חור והרגו עולה 548

(7) **"עשה לך העם"** עולה 540 ועוד 8 אותיות עולה 548
"עמד חור והרגו" עולה 548

משער לשער

פרק ל"ב פסוק כ"ז :

"עברו ושובו משער לשער במחנה..."

יונתן בן עוזיאל : "...עברו ותובו מתרע סנהדרין לתרע בי דינא במשריתא..."
פירוש יונתן : "דורש המלות משער לשער זו שער סנהדרין, ומלות עברו שינמקו בתפלה,
ושובו שיעשו תשובה וק"ל"

השער כאן זה שער סנהדרין. ורמז :

"משער לשער" באתב"ש : **יבזג כבזג** עולה 54 למנין המילה 'דין'.
ועוד 8 אותיות עולה 62 למנין המילה 'דין' .

מי יושב ודין? הסנהדרין.

* * * * *

"מחני נא מספרך"

פרק ל"ב פסוק ל"ב:

"ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת"

חז"ל אמרו (ראה בעל הטורים):

'אמירתו של צדיק אפילו על תנאי מתקיימת'
ואכן שמו של משה רבינו לא נמצא בפרשת תצוה.

במישור הרעיוני:

חז"ל אמרו שיש לשם של כל יהודי מקור בתורה.

וכתוב (על התורה):

משלי פרק ג' פסוק י"ח: "עץ חיים היא למחזיקים בה"

כאילו תנאי לקיום (חיים) של יהודי ששמו יהיה בתורה (בגלוי או בסתר).

משה רבנו היה מוכן להקריב את עצמו עבור בני ישראל (להמחק מהספר, מהתורה).

והרמז:

"מחני" עולה 108 למנין המילה **'גיהנם'**.

והמוסר שנלמד מזה:

יחיד צריך להיות מוכן לעבור גיהנום כדי להציל את הרבים.

ועוד:

אולי גם רמז בבקשתו: "מחני נא מספרך"

ביקש עבורם סליחה על המעשה שעשו:

"מחני" באתב"ש: יסטם עולה **119**

סליחה עולה **113** ועוד **5** אותיות ועוד המילה עולה **119**

וגם:

"מחני נא", אותיות: **'מחנינא' – מ' חנינא** (חנינא – כתיבה בארמית של המילה חנינה).

אולי רמז שגם ביקש עבורם במשך מ' יום חנינה שתבוא מהתורה ("מ' חנינא מספרך").

חנינה זה מעבר לסליחה ומחילה. חנינה – שימחק רושם החטא ("מחני נא"), ולא יהיה

זכר למעשה חטא העגל.

ורמז:

"מחני" עולה 108 למנין המילה **'העגל'**.

(שהחנינה הרמוז במילים "מחני נא" מכוון נגד חטא העגל)

למרות ששבר את הלוחות, רק התורה תחזיר אותם בתשובה ותשמור עליהם.

בני ישראל חטאו חטאה גדולה, וזקוקים לתורה, כי התורה תחזיר אותם בתשובה ותגן

עליהם, ויזכו למחילה ואולי גם לחנינה.

ואחרי מ' יום נאמר למשה רבינו על לוחות שניים :

שמות פרק ל"ד פסוק א' :

"פסל לך שני לחת אבנים כראשנים"

ורמזים :

(1) **"פסל לך שני לחת אבנים"** עולה 1121

"אין מחני נא מספרך אשר" עולה 1121

(2) **"פסל לך"** עולה 220

"אין מחני נא" עולה 220

(3) **"מספרך אשר"** עולה 901

"שני לחת אבנים" עולה 901

(4) **"אם תשא חטאתם ואם אין מחני"** באתב"ש : **תי אבת סנתאי פתי תמט יסטם**

ראש תיבות, אותיות : **ת', א', ס', פ', ת', י'** עולה 951

"לך שני לחת אבנים" עולה 951

(5) **"תשא חטאתם ואם אין"** באתב"ש : **אבת סנתאי פתי תמט**

ראש תיבות, אותיות : **ת', א', ס', פ', ת'** עולה 541

"לחת אבנים" עולה 541

(6) **"ועתה אם תשא חטאתם"** באתב"ש : **פזאץ תי אבת סנתאי**

ראש תיבות, אותיות : **פ', ת', א', ס'** עולה 541

"לחת אבנים" עולה 541

התורה נשארת בידי בני ישראל. אבל אמרו חז"ל :

סהדרין כ"ב, א' :

" אמר רבי יצחק : אין לך כל פורענות ופורענות שבאה לעולם שאין בה אחד מעשרים

וארבעה בהכרע ליטרא של עגל הראשון. שנאמר : 'וביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתי' "

וגם :

ירושלמי מסכת תעמית פרק ד' הלכה ה' :

"רבי יודן בשם רבי יסא : אין כל דור ודור שאין בו אונקי אחת מחטיו של עגל"

סליחה ומחילה יש, חנינה אין.

"פסל לך" עולה 220

מחילה באתב"ש : יסמכץ עולה 220

כוח התורה יגן על בני ישראל במשך כל הדורות, ולפי :
מכות פרק ג' משנה ט"ז :
"רבי חנניא בן עקשיא אומר רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצות"
"לזכות" – לנקות אותם (לעשות אותם זך ונקי מעברות).
ונגיד :
יותר ממה שבני ישראל שמרו את התורה, התורה שמרה על בני ישראל.

* * * * *

קללת חכם

פרק ל"ב פסוק ל"ב-ל"ג:

"ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת.

ויאמר... "

דעת זקנים מבעלי התוספות: "ומ"מ הוא נמחק מכל פרשת ואתה תצוה, שאין משה נזכר בה, לפי שקללת חכם אפילו על תנאי היא באה"

1. " אשר " עולה 501

תצוה עולה 501

2. " אשר כתבת ויאמר " עולה 1340

קללת חכם אפילו על תנאי היא באה עולה 1340

* * * * *

"אמחנו מספרי"

פרק ל"ב פסוק ל"ג- ל"ד :

"ויאמר ה' אל משה מי אשר חטה לי אמחנו מספרי. ועתה לך נחה את העם..."

דעת זקנים מבעלי התוספות : "ומ"מ הוא נמחק מכל פרשת ואתה תצוה, שאין משה נזכר בה, לפי שקללת חכם אפילו על תנאי היא באה"

"אמחנו מספרי ועתה "	עולה 501
<u>תצוה</u>	עולה 501

אולי רמז שהשם של משה רבנו לא מופיע בפרשת תצוה.

* * * * *

הכנעני האמרי

פרק ל"ג פסוק ב' :

"ושלחתי לפניך מלאך וגרשתי את הכנעני האמרי והחתי והפרזי החוי והיבوسی"

פרק ל"ד פסוק י"א :

"שמר לך את אשר אנכי מצוך היום הנני גרש מפניך את האמרי והכנעני והחתי והפרזי והחוי והיבوسی"

ונשאלת השאלה :

למה יש שנוי בפסוקים בסדר ששת העמים?
בפסוק ב' כתוב: "הכנעני האמרי" (הקדים הכנעני לאמרי)
בפסוק י"א כתוב: "האמרי והכנעני" (הקדים האמרי לכנעני)

ונראה להגיד :

אולי כתב להם את שתי האפשרויות לגירוש ששת העמים.
אם מאמינים לדברי ה' שיכניס אותם לארץ ויגרש מפניהם את ששת העמים אז, למרות החטא שחטאו, הסדר יהיה לפי פסוק ב'. אבל אם חס וחלילה יהיה כשל באמונה ובטחון נוסף חמור (הלא בפסוק י"א כתוב "שמר לך") כמו חטא המרגלים :
ואולי רמז :

"שמר לך את אשר אנכי מצוך היום"

באתב"ש :

ביג כל תא תבג תטלם יהפל צמפי עולה 1695 ועוד 22 אותיות עולה 1717
"וימתו האנשים מוצאי דבת הארץ"
עולה 1717

(במדבר י"ד, ל"ז)

הסדר יהיה כמו פסוק י"א.

בגלל שהוציאו דבת הארץ רעה, קרי 'אמרו' לשון הרע על הארץ הטובה, גירוש ששת העמים לפי הסדר בפסוק י"א, קרי האמרי ראשון.
(וכתוב במדבר י"ג, ל"א- "והאנשים אשר עלו עמו אמרו לא נוכל לעלות אל העם...").
וזה אולי מידה כנגד מידה כי 'אמרו' לשון הרע על הארץ. 'אמרו' עולה 247 ועוד 4 אותיות עולה 251 למנין המילה 'אמרי')

ביציאתם ממצרים בני ישראל היו צריכים להיכנס מהר לארץ כנען. ואז הם היו מגיעים אל הכנענים ראשון. ואחרון שנכבש היה יבוס עיר היבوسی (לפי הסדר הכתוב בפסוק ב')

אבל אחרי חטא המרגלים הם נשארו במדבר 40 שנה ונכנסו לארץ כנען אחרי שכבשו האמרי, קרי סיחון מלך האמרי ועוג מלך הבשן, שני מלכי האמרי (כפי הסדר בפסוק י"א). ואחרון שנכבש היה יבוס עיר היבوسی (בימי דוד המלך).
ורמזים :

"האמרי והכנעני"

באתב"ש :

צתיגם פצלטזטם עולה 808 ועוד 12 אותיות עולה 820
הוציאו דבת הארץ
עולה 820

וגם :

"אנכי מצוך היום הנני גרש מפניך את האמרי והכנעני"
סוף תיבות, אותיות: י', ד', ס', י', ש', ד', ת', י', י' עולה 820
הוציאו דבת הארץ עולה 820

וגם :

"היום הנני גרש מפניך את האמרי והכנעני והחתי והפרזי והחוי והיבوسی"
באתב"ש :
צמפי צטטם רגב יוטמל תא צתיגם פצלטזטם פצסאם פצוגעם פצספם פצמשפחם
סוף תיבות, אותיות :
י', ס', ב', ל', א', ס', ס', ס', ס', ס', ס', ס' עולה 323
מרגלים עולה 323

וגם :

"והכנעני והחתי והפרזי"
באתב"ש :
פצלטזטם פצסאם פצוגעם עולה 825
"ווציאו דבת הארץ" עולה 825
(במדבר י"ג, ל"ב- "ווציאו דבת הארץ אשר תרו אתה אל בני ישראל לאמר...")

אחרי שהוציאו דבת הארץ, סדר הגירוש של ששת העמים האמרי לפני הכנעני.

* * * * *

"עדים"

פרק ל"ג פסוק ו':

"ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב"

בחז"ל יש כמה דעות מה פרוש המילה 'עדים'.

רמב"ן: "כלומר שחגר להם הקב"ה בשעת מתן תורה כלי זיין להינצל מכל פגע ומלאך המוות"
לפי הרמב"ן (ובראשית רבה) המילה 'עדים' זה כלי זיין שנתן להם ה' במתן תורה להינצל ממלאך המוות. והיה כתוב עליו שמות ה'. ואחרי שחטאו נתלום כי הם חזרו בנושאי הזה למצבם שהיה להם לפני שאמרו נעשה ונשמע.

דעת זקנים מבעלי התוספות:

"אבל הורד עדיך הם הכתרים שנתנו להם בשע' שאמרו נעשה ונשמע ופרקו אותם מלאכי חבלה בשעה שעבדו לעגל וכדמסיק במסכת שבת וזה שנאמר ויתנצלו בני ישראל שנטלום מלאכי חבלה ולא כתיב וינצלו"

לפי הגמרא מסכת שבת (פ"ח) כאשר בני ישראל אמרו נעשה ונשמע באו 60 ריבוא מלאכים טובים ונתנו לכל איש מישראל ב' כתרים (וזה עדים). והמשיך הגמרא בדברי רבי סימאי שאמר שכאשר חטאו באו 120 ריבוא מלאכי חבלה והורידו עדים, קרי לקחו ב' הכתרים שקבלו.

לפי המפרשים פרוש המילה 'עדים' זה כלי זיין או ב' כתרים.
ואולי רמזים לזה:

(1) **"ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב"**

ראש תיבות אותיות: ו', ב', י', א', ע', מ', ח' עולה **137**

כלי זיין עולה **137**

(2) **"ישראל את עדים מהר חורב"**,

סוף תיבות, אותיות: ל', ת', ס', ר', ב', עולה **672**

ב' כתרים עולה **672**

* * * * *

”הרחק מן המחנה”

פרק ל"ג פסוק ז':
”ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה הרחק מן המחנה...”
רש"י: ”אלפים אמה”

”מן המחנה” עולה 198 ועוד 7 אותיות ועוד 2 מילים עולה 207
אלפים אמה עולה 207

* * * * *

"כל מבקש ה' יצא"

פרק ל"ג פסוק ז':

"ומשה לקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה הרחק מן המחנה וקרא לו אהל מועד
והיה כל מבקש ה' יצא אל אהל מועד אשר מחוץ למחנה"
בעל הטורים: "מכאן שצריך אדם לגלות כדי שילמוד תורה"
משנה אבות ד', י"ד: "רבי נהוראי אומר הוי גולה למקום תורה ואל תאמר שהיא תבוא
אחריו..."
ורמזים:

(1) "האהל ונטה לו מחוץ למחנה הרחק מהמחנה"

עולה 885 ועוד 7 מילים עולה 892

"הוי גולה למקום תורה" עולה 892

(2) "המחנה וקרא לו אהל מועד והיה כל מבקש ה' "

באתב"ש:

ציסטץ פדגת כף תצך יפזק פצמץ לך ישדב מ-ץ

סוף תיבות, אותיות: צ', ת', ו', ד', ק', צ', ד', ב', צ' עולה 892

"הוי גולה למקום תורה" עולה 892

(3) "אהל מועד והיה כל מבקש ה' "

באתב"ש:

תצך יפזק פצמץ לך ישדב מ-ץ

ראש וסוף תיבות, אותיות:

ת'+ד', י'+ק', פ'+צ', ל'+ד', י'+ב', מ'+צ' עולה 892

"הוי גולה למקום תורה" עולה 892

ועוד:

רש"י: "אפילו מלאכי השרת כשהיו שואלים מקום שכינה חבריהם אומרים להם הרי
הוא באהלו של משה"
כאן רש"י מאיר עיננו שהמילים "כל מבקש ה'" כולל גם מלאכי השרת.

ורמזים:

(1) "והיה כל מבקש ה' יצא אל אהל מועד אשר מחוץ"

עולה 1477 ועוד 33 אותיות ועוד 10 מילים עולה 1520

אפילו מלאכי השרת שואלים עולה 1520

(2) "ומשה לקח את האהל ונטה" עולה 1001

מלאכי שרת עולה 1001

(3) "וקרא לו אהל מועד והיה כל מבקש ה' יצא אל אהל מועד"

באתב"ש :

פדגת כף תצך יפזק פצמץ לך ישדב מ-ץ מהת תך תצך יפזק

ראש תיבות, אותיות : פ', כ', ת', י', פ', ל', י', מ', מ', ת', ת', י' עולה 1520

אפילו מלאכי השרת שואלים עולה 1520

* * * * *

"וקם כל העם"

כאשר משה רבנו יצא לאהל מועד כתוב:

פרק ל"ג פסוק ח':

"והיה כצאת משה אל האהל יקומו כל העם ונצבו איש פתח אהלו והביטו אחרי משה עד באו האהלה"

וכאשר משה רבנו הגיע לאהל מועד כתוב:

פרק ל"ג פסוק ט':

"והיה כבא משה האהלה ירד עמוד הענן ועמד פתח האהל ודבר עם משה"

פרק ל"ג פסוק י':

"וראה כל העם את עמוד הענן עמד פתח האהל וקם כל העם והשתחוו איש פתח אהלו"

ונשאלת השאלה:

אם כל העם כבר קמו כאשר משה רבנו יצא לאהל מועד (פסוק ח') "ויקומו כל העם", למה כתוב עוד הפעם (פסוק י') "וקם כל העם"? הלא הענן ירד כאשר משה רבנו הגיע לאהל מועד (פסוק ט') וכל העם כבר היו ניצבים פתח אהליהם.

ומתרגם:

יונתן בן עוזיאל (ל"ג, ח'): "והוה כד הוה נפיק משה מן משריתא ואזיל למשכנא קיימין כל רשיעי עמא ומתעתדין גבר בתרע משכניה ומסתכלין בעינא אישא אחורי משה עד זמן מייעליה למשכנא"

לפי תרגום יונתן בן עוזיאל "יקומו כל העם" בפסוק ח' זה לאו דווקא 'כל העם', אלא כל הרשעים בעם. והם שמו עיניהם במשה לגנאי. (לפי חז"ל 'העם' כנוי לעם בני ישראל, או לערב רב, או לרשעים בבני ישראל)

וכאשר הגיע לאהל מועד וירד הענן אז "וקם כל העם".

(אמנם, רש"י פירש שהם הביטו לשבח. שעמדו לכבודו. ובפירוש יונתן על התרגום ציין שזה פלוגתא בגמרא. מסכת קידושין דף ל"ג, עמוד ב': 'רבי אמי ורבי יצחק נפחא, חד אמר לגנאי וחד אמר לשבח'. וראה כי תשא רבה מ"ה, ד', וגם תנחומא כי תשא סימן כ"ז)

ויכול להיות שהענן לאו דווקא ירד כל פעם מיד עם הגעתו של משה רבנו לאהל. כי כתוב "כבא משה האהלה ירד הענן" כתוב "כבא" ולא 'בבא' (כמו הלשונות במכת בכורות 'בחצות', 'כחצות'). לא בהכרח ברגע שהגיע האהלה תמיד ירד הענן אלא אולי לפעמים קרוב אחרי שהגיע. ואולי קם העם כאשר יצא מהמחנה, ובהגיעו לאהל ישבו, וכאשר ירד הענן, קמו עוד הפעם.

ורמזים לפי תרגום יונתן בן עוזיאל :

(1) "והיה כצאת משה אל האהל יקומו כל העם ונצבו איש פתח אהלו והביטו"
ראש וסוף תיבות, אותיות :

כ'+ת', מ'+ה', א'+ל', ה'+ל', י'+ו', כ'+ל', ה'+ס', ו'+ו', א'+ש', פ'+ח',
א'+ו', ו'+ו'

עולה 1062

עולה 1062

"ומסתכלין בעינא בישא"

(2) "ונצבו איש פתח אהלו והביטו אחרי משה"

עולה 1597 ועוד 28 אותיות ועוד 7 מילים עולה 1632

עולה 1632 "ומסתכלין בעינא בישא אחורי משה"

(3) "כצאת משה אל האהל" עולה 928

עולה 928 הסתכלו בעין רעה

(4) "והביטו אחרי משה עד"

עולה 676 ועוד 15 אותיות ועוד 4 מילים עולה 695

עולה 695 רשעי העם

* * * * *

"והביטו אחרי משה"

פרק ל"ג פסוק ח':

"והיה כצאת משה אל האהל יקומו כל העם ונצבו איש פתח אהלו והביטו אחרי משה עד באו האהלה"

בגמרא (בבלי מסכת קדושין ל"ג, ב', ירושלמי בכורים פ"ג, ה"ג) יש מחלוקת (בין רב עמי לבין רב יצחק) עם האנשים שהביטו אחורי משה רבנו עשו את זה לשבח (רש"י) או לגנאי (יונתן בן עוזיאל). יונתן בן עוזיאל דרש שאלו שהביטו אחורי משה רבנו, הביטו "בעינא בישא" (עין הרע), והם היו "רשיעי עמא" (הרשעים בעם).
ורמז:

"פתח אהלו והביטו אחרי משה עד באו האהלה"

באתב"ש:

ואס תצכף פצשמנף תסגם יבץ זק שתף צתצכץ

סוף תיבות, אותיות: ס',ף,ף,ס',ץ,ק',ף,ץ' עולה 620
רשעים עולה 620

ונראה שזה כלל בעיקר הערב רב (וגם רשעים אחרים מבני ישראל):

"העם ונצבו איש פתח אהלו והביטו אחרי משה עד באו האהלה"

ראש וסוף תיבות, אותיות:

ה'+ס',ו'+ו',א'+ש',פ'+ח',א'+ו',ו'+א',י'+מ',ה'+ע'+ד',
ב'+ו',ה'+ה' עולה 613

ערב רב באתב"ש: זגש גש עולה 613

וגם:

"ונצבו" באתב"ש: פטהשף עולה 474

ערב רב עולה 474

וגם:

"משה עד באו האהלה" עולה 474

ערב רב עולה 474

והם עמדו:

"ונצבו איש פתח אהלו והביטו"

ראש תיבות, אותיות: ו',א',פ',א',ו' עולה 94

אחרי משה רבנו:

לגנאי עולה 95

הביטו אחרי:

"משה עד באו האהלה" באתב"ש: יבץ זק שתף צתצכץ

ראש תיבות, אותיות: י',ז',ש',צ' עולה 407

"בעינא בישא":

בעין הרע עולה 407

* * * * *

יקוו המים פרשת כי תשא

"והנחתי לך"

פרק ל"ג פסוק י"ד:
"ויאמר פני ילכו והנחתי לך"

(6) "ויאמר פני ילכו" ראש תיבות, אותיות: ו', פ', י' עולה 96
מלאך עולה 91 ועוד 4 אותיות ועוד המילה עולה 96

(7) "ויאמר פני ילכו"
ראש תיבות, אותיות: ו', פ', י' עולה 96
המלאך עולה 96

(8) "פני ילכו והנחתי"
ראש תיבות, אותיות: פ', י', ו' עולה 96
המלאך עולה 96

(9) "ילכו והנחתי" באתב"ש: מכלף פצטסאם עולה 450 ועוד 10 אותיות עולה 460
מלאך באתב"ש: יכתל עולה 460

(10) "ילכו והנחתי לך" באתב"ש: מכלף פצטסאם כל עולה 500
מלאכי באתב"ש: יכתלם עולה 500

ועוד:
פרק ל"ג פסוק ט"ו:
"ויאמר אליו אם אין פניך הלכים אל תעחנו מזה"
"אם אין פניך הלכים"
עולה 367 ועוד 14 אותיות ועוד 4 מילים עולה 385
שכינה עולה 385

ועוד:
(4) "ויאמר פני ילכו והנחתי"
סוף תיבות, אותיות: ר', י', ו', י' עולה 226
רוגז עולה 226

(5) "ויאמר פני ילכו"
סוף תיבות, אותיות: ר', י', ו' עולה 216
רוגז עולה 216

6) 'ויאמר פני ילכו והנחתי לך'

באתב"ש :

פמתיג וטם מכלף פצטסאם כל

ראש תיבות, אותיות : פ', ו', מ', פ', כ' עולה 226

רוגזי עולה 226

* * * * *

”ונפלינו”

פרק ל”ג פסוק ט”ז :

”ובמה יודע אפוא כי מצאתי חן בעיניך אני ועמך הלוא בלכתך עמנו ונפלינו אני ועמך מכל העם אשר על פני האדמה”

גמאה ברכות (ז', א') :

” אמר ר' יוחנן משום ר' יוסי ביקש משה מלפני הקב”ה שלא תשרה שכינה אלא על ישראל ונתן לו, שנאמר ונפלינו אני ועמך ”

”חן בעיניך אני ועמך הלוא בלכתך עמנו ונפלינו אני ועמך מכל העם”

ראש וסוף תיבות, אותיות :

ח'+ן', ב'+ך', א'+י', ו'+ך', ה'+א', ב'+ך', ע'+ו', ו'+ו', א'+י',

ו'+ך', מ'+ל', ה'+ם' עולה 385

שכינה עולה 385

וגם :

”הלוא בלכתך עמנו ונפלינו אני ועמך מכל העם על פני האדמה”

באתב”ש :

צכפת שכלאל זיטף פטוכמטף תטם פזיל ילך צזי זך וטם צתקיץ עולה 2836

”שלא תשרה שכינה אלא על ישראל ונתן לו” עולה 2836

וגם :

”ובמה יודע אפוא כי מצאתי חן בעיניך אני ועמך הלוא בלכתך עמנו ונפלינו אני ועמך

עולה 2773

מכל העם על פני”

עולה 2773

שתשרה שכינה על ישראל ונתן לו

וגם :

”בלכתך” באתב”ש : שכלאל עולה 381 ועוד 5 אותיות עולה 386

עולב 386

שכינה עולה 385 ועוד המילה

ועוד :

רמב"ן : "שתהיה חלקנו במופלא"
ובפירוש דעת תורה, 'במופלא', בשכינה.

"ונפלינו" עולה 232

"ונפלינו" באתב"ש : **פטוכמטף** עולה 244

ביחד (232+244) עולה 476 ועוד 2 מילים (ונפלינו, פטוכמטף) עולה 478

בשכינה באתב"ש : **שבלמטץ** עולה 471 ועוד 6 אותיות ועוד המילה עולה 478

וגם :

נפלינו באתב"ש : **טוכמטף** עולה 164 ועוד 6 אותיות ועוד המילה עולה 171

שכינה באתב"ש : **בלמטץ** עולה 171

* * * * *

"פסל לך שני לחת"

פרק ל"ד פסוק א':

" ויאמר ה' אל משה פסל לך שני לחת אבנים כראשנים..."
רש"י: "הראהו מחצב סנפירינון מתוך אהלו ואמר לו: הפסולת יהיה שלך,
משם נתעשר משה הרבה"

1. **" אבנים כראשנים "** עולה 724
מחצב אבני הסנפירינון עולה 724

2. **" אל משה פסל לך שני לחת אבנים כראשנים "** עולה 2118 ועוד 28
אותיות ועוד 8 מילים עולה 2154
נתעשר למשה ממחצב אבני סנפירינון עולה 2154

3. **" ויאמר ה' אל משה פסל לך שני לחת אבנים כראשנים "** עולה 2371
התעשר למשה הרבה ממחצב אבני הסנפירינון עולה 2371

* * * * *

”שני לחת אבנים - סנפירינון”

פרק ל"ד פסוק א':
”וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה פֶּסֶל לָךְ שְׁנֵי לַחַת אֲבָנִים כְּרָאשֵׁינִים וְכַתְּבָתִּי עַל הַלַּחַת אֶת הַדְּבָרִים
אֲשֶׁר הָיוּ עַל הַלַּחַת הָרָאשֵׁינִים אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ”
רש"י: ”הראהו מחצב סנפירינון מתוך אהלו ואמר לו הפסולת יהיה שלך ומשם נתעשר
משה הרבה”

כי תשא רבה (מ"ו, ב'):
”אמר הקב"ה דין הוא שיטול אותן הפסולת משה. למה, אלא ישראל שלא עסקו
במצות נתתי כל טוב מצרים שנאמר (שמות י"ג) וה' נתן את חן העם והתעשרו. ומשה
שעסק בעצמותיו של יוסף יהא עני, אתן לו את הפסולת שיעשיר”
כאן דורש המדרש המילה ”פסל”, פסולת. שמה רבנו נתעשר מפסולת האבנים שעשה,
שהיו עשויים מחומר יקר הנקרא סנפירינון (רש"י). וזה תמורה בשביל שעסק בלקיחת
עצמות יוסף ביציאה ממצרים (ולא עסק בלקיחת כלי זהב ממצרים).
ורמז:

”עצמות” באתב"ש: זה הפא עולה 103
”אבנים” עולה 103
(בגלל שעסק בעצמות יוסף זכה לפסולת אבנים של הלוחות)

ועוד רמזים:

(1) ”פסל לך שני לחת אבנים כראשנים” עולה 1742 ועוד 6 מילים עולה 1748
”ויקח משה את עצמות יוסף עמו”
עולה 1748
(שמות י"ג, ט"ו)

(2) ”לך שני לחת אבנים כראשנים וכתבתי על הלחת את הדברים אשר”
ראש תיבות, אותיות:
ל', ש', ל', א', כ', ו', ע', ה', א', ה', א' עולה 469
”ויקח משה”
עולה 469

(3) ”אל משה פסל לך שני לחת אבנים כראשנים וכתבתי על הלחת את”
באתב"ש:
תך יבץ וחד כל בטם כסא תשטמי לגתבטמי פלאשאם זך צכסא תא
ראש וסוף תיבות, אותיות:
ת'+ד', י'+ץ, ו'+ד', כ'+ל', ב'+ם, כ'+א', ת'+י', ל'+י', פ'+ם,
ז'+ד', צ'+א', ת'+א'
עולה 1748
”ויקח משה את עצמות יוסף עמו” עולה 1748

(4) "ויאמר ה' אל משה פסל לך שני לחת אבנים כראשנים וכתבתי על הלחת את הדברים אשר היו"

באתב"ש :

פמתיג מ-ץ תך יבץ וחד כל בטם כסא תשטמי לגתבטמי פלאשאם זך
צכסא תא צקשגמי תבג צמף

סוף תיבות, אותיות :

ג', צ', ד', צ', ד', ל', ס', א', י', י', ס', ד', א', א', י', ג', פ' עולה 469
"ויקח משה"
עולה 469

רמזים שהלוחות היו סנפירינן :

(1) "היו על הלחת"

ראש וסוף תיבות, אותיות : ה'+ו', ע'+ל', ה'+ת' עולה 516

"סנפירינן"
עולה 516

(2) "על הלחת" באתב"ש : זך צכסא עולה 198 ועוד 6 אותיות עולה 204

סנפירינן באתב"ש : חטומגמטפט
עולה 204

* * * * *

"פסל לך שני לחת אבנים כראשנים"

פרק ל"ד פסוק א':

**"וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה פֶּסֶל לְךָ שְׁנֵי לַחַת אֲבָנִים כְּרֹאשֵׁנִים וְכַתְּבָתִּי עַל הַלַּחַת אֶת הַדְּבָרִים
אֲשֶׁר הָיוּ עַל הַלַּחַת הָרֹאשֵׁנִים אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ"**

**וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה פֶּסֶל לְךָ שְׁנֵי לַחַת אֲבָנִים כְּרֹאשֵׁנִים וְכַתְּבָתִּי עַל הַלַּחַת אֶת הַדְּבָרִים
אֲשֶׁר הָיוּ"**

ראש תיבות, אותיות: ו', י', א', מ', פ', ל', ש', ל', א', כ', ו', ע', ה', א', ה', א', ה'
עולה 611 למנין המילה 'תורה'.

פרק ל"ד פסוק ז':

"נצר חסד לאלפים"

"נצר חסד לאלפים" עולה 603 למנין 'בני ישראל'.

שמות פרק כ' פסוק ה':

"וַעֲשֵׂה חֶסֶד לְאֵלִפִּים לְאַהֲבֵי וּלְשֹׁמְרֵי מִצְוֹתַי

מִי הֵם שׁוֹמְרֵי מִצְוֹתָיו הֲלֹא בְנֵי יִשְׂרָאֵל.

* * * * *

"ועלית בבקר"

פרק ל"ד פסוק ב':

" והיה נכון לבקר ועלית בבקר אל הר סיני ונצבת לי שם על ראש ההר "
רש"י (ל"ג, י"א, על "ושב אל המחנה"): "ובראש חודש אלול נאמר לו, ועלית בבקר אל הר סיני"

" נכון לבקר ועלית " עולה 974
בראשון לחודש אלול עולה 974

* * * * *

ויראו מגשת אליו

פרק ל"ד פסוק י':

"וראה כל העם אשר אתה בקרבם את מעשה ה' כי נורא הוא אשר אני עשה עמך"
אבן עזרא: "...על כן אעשה עמך נפלאות שיתמהו כל רואיך וידעו כי נתתי הוד עליך שלא עשיתי כן מיום שבראתי שמים וארץ וזהו דבר קרינות פניו"

רשב"ם: "שנגד אעשה לך הפלאה וראה כל העם את הגדולה שאני עושה עמך כי נורא כדכתיב 'ויראו מגשת אליו' וכתוב 'ויראו בני ישראל פני משה כי קרן וגו' "

וכתוב:

פרק ל"ד פסוקים כ"ט – ל':

"ומשה לא ידע כי קרן עור פניו בדברו אתו"
"והנה קרן עור פניו ויראו מגשת אליו"

רמזים:

(1) **"אשר אני עשה עמך"** עולה 1067 ועוד 4 מילים עולה **1071**
"והנה קרן עור פניו ויראו" עולה **1071**

(2) **"העם אשר אתה בקרבם את מעשה"**
סוף תיבות אותיות: **ה', ו', ת', ה', ר', ה', ו', ת', ה'** עולה **656**
"כי קרן עור" עולה **656**

(3) **"העם אשר אתה בקרבם את מעשה ה' כי נורא"**
ראש וסוף תיבות אותיות: **ה'+ס', א'+ר', א'+ה', ב'+ו', א'+ת', מ'+ה', י'+ה', כ'+י', נ'+א'** עולה **802**
כי קרן עור פניו עולה **802**

(4) **"נורא הוא"**

באתב"ש:

טפגת צפת עולה 1062 ועוד 7 אותיות ועוד 2 מילים עולה **1071**
והנה קרן עור פניו ויראו עולה **1071**

* * * * *

"חדש האביב"

פרק ל"ד פסוק י"ח:

"...למעד חדש האביב כי בחדש האביב יצאת ממצרים"

"האביב" - המילה "אביב" עולה 15.

אולי יש כאן רמז שביום ה-15 ("האביב") לחדש יצאו ממצרים.

* * * * *

"על פי הדברים"

פרק ל"ד פסוק כ"ז:

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה כְּתֹב לְךָ אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כִּי עַל פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כָּרַתִּי אֶתְּךָ בְּרִית וְאֶת יִשְׂרָאֵל"

בעל הטורים: "וסמך ויהי שם עם ה' ארבעים יום לומר שבשביל דברים שבע"פ שהם שם מ' יום.

כי על פי הדברים האלה כרתי אתך בריתי אלו דברים שבעל פה...

פי הדברים האלה כרתי אתך בריתי ס"ת בגימטריה התלמוד"

לפי בעל הטורים המילים "על פי הדברים האלה" רמז לתורה שבעל פה (תלמוד, גמרא, משנה, מדרש, אגדה).

ועוד רמזים לתורה שבעל פה מהפסוק:

(1) **"לך את הדברים האלה כי על פי הדברים האלה כרתי אתך בריתי"**
ראש תיבות, אותיות:

ל', א', ה', ה', כ', ע', פ', ה', ה', כ', א', ב' עולה 244

גמרא עולה 244

(2) **"כי על פי הדברים"** עולה 481 ועוד 4 מילים עולה 485
התלמוד עולה 485

(3) **"פי הדברים האלה כרתי אתך בריתי"**
סוף תיבות, אותיות: י', ס', ה', י', ד', ת' עולה 485
התלמוד עולה 485

(4) **"פי הדברים האלה"** עולה 392 ועוד 3 מילים עולה 395
משנה עולה 395

(5) **"את הדברים האלה כי על"**
סוף תיבות, אותיות: ת', ס', ה', י', ל' עולה 485
התלמוד עולה 485

(6) **"האלה כי על פי הדברים האלה כרתי אתך"**
באתב"ש:
צתכץ לס זך וס צקשגמי צתכץ לגאם תאל
ראש וסוף תיבות, אותיות:
צ'+צ', ל'+ס', ז'+ד', ו'+ס', צ'+י', צ'+ץ', ל'+ס', ת'+ל' עולה 1103
התורה שבעל פה עולה 1103

(7) "על פי"

באתב"ש :

זך וס

ראש תיבות, אותיות : ז', ו' עולה 13

אגדה עולה 13

(8) "הדברים"

באתב"ש :

צקשגמי עולה 543 ועוד המילה עולה 544

מדרש עולה 544

ועוד :

מאז קבלת התורה עד לחורבן בית המקדש היה אסור לכתוב דברים שבעל פה (תורה שבעל פה), ולפי :

גמרא מסכת גטין ס' :

"דרש רבי יהודה בר נחמני מתורגמניה דרבי שמעון בן לקיש, כתיב : (שמות ל"ד) "כתב לך את הדברים האלה", וכתיב : (שמות ל"ד) "כי על פי הדברים האלה", הא כיצד? דברים שבכתב אי אתה רשאי לאומרן על פה, דברים שבעל פה אי אתה רשאי לאומרן בכתב. דבי רבי ישמעאל תנא : אלה - אלה אתה כותב, ואי אתה כותב הלכות. א"ר יוחנן : לא כרת הקב"ה ברית עם ישראל אלא בשביל דברים שבעל פה, שנאמר : (שמות ל"ד) "כי על פי הדברים האלה כרתי אתך ברית ואת ישראל".

אבל במשך הגלות והצרות התירו חז"ל לכתוב משנה, גמרא, ומדרש כדי שלא תשכח תורה מישראל, ולפי :

תהלים קי"ט, קכ"ו : "עת לעשות לה' הפרו תורתך"

וההיתר הזה לפי מאמר חז"ל : "מוטב תיעקר תורה (מצווה אחת), ואל תשתכח תורה (כולה) מישראל"

ואולי רמוז מהפסוק :

פרק ל"ד פסוק כ"ז :

"ויאמר ה' אל משה כתב לך את הדברים האלה כי על פי הדברים האלה כרתי אתך ברית ואת ישראל"

שבמידת הצורך יכתבו תורה שבעל פה, ורמזים :

(1) "אל משה כתב לך את הדברים האלה כי על פי הדברים האלה כרתי אתך

ברית"

ראש וסוף תיבות, אותיות :

א'+ל', מ'+ה', כ'+ב', ל'+ך, א'+ת, ה'+ס, ה'+ה, כ'+י, ע'+ל, פ'+י,

ה'+ס, ה'+ה, כ'+י, א'+ך, ב'+ת עולה 1332

"עת לעשות לה' " עולה 1332

(2) "אל משה כתב" עולה 798

תורה בעל פה עולה 798

(3) "ויאמר ה' אל משה כתב"

עולה 1081 ועוד 17 אותיות עולה **1098**
תורה שבעל פה עולה 1098

(4) "ויאמר ה' אל משה כתב"

עולה 1081 ועוד 17 אותיות ועוד 5 מילים עולה **1103**
התורה שבעל פה עולה 1103

(5) "כתב לך את הדברים האלה כי על פי הדברים" באתב"ש :

לאש כל תא צקשגמי צתכץ לס זך וס צקשגמי
 עולה 2611 ועוד 29 אותיות ועוד 9 מילים עולה **2649**
"עת לעשות לה' הפרו תורתך" עולה 2649

(6) "משה כתב לך" באתב"ש :

יבץ לאש כל ראש וסוף תיבות, אותיות : י'+ץ', ל'+ש', כ'+ל' עולה 480
תלמוד עולה 480

(7) "ה' אל משה כתב" באתב"ש :

מ-ץ תך יבץ לאש ראש תיבות, אותיות : מ', ת', י', ל' עולה 480
תלמוד עולה 480

(8) "ויאמר ה' אל משה כתב לך את הדברים" באתב"ש :

פמתיג מ-ץ תך יבץ לאש כל תא צקשגמי סוף תיבות, אותיות : ג', צ', ד', צ', ש', ל', א', י' עולה 544
מדרש עולה 544

* * * * *

”קרן עור פניו”

פרק ל”ד פסוק כ”ט:
”ומשה לא ידע כי קרן עור פניו”

יש אומרים שהפנים הם חלון לנשמה, קרי על פני אדם רואים השפעת נשמתו. לדוגמה, אדם שמח מחייך תמיד.
וכתוב:

משלי פרק כ”ז פסוק כ’: ”נר ה’ נשמת אדם”
המילה נר קשור לנשמה של האדם.

וגם כתוב:
מדרש רבה (פרשת תצוה ל”ו, ג’): ”אמר הקב”ה יהא נרי בידך, ונרך בידיו”
”נרי בידך ונרך בידיו” - אם תשמור את נרי אני שומר את נרך
ומשמעות הדברים שאם אדם שומר התורה (נרי), ה’ ישמור את נשמתך (נרך).

ועוד, כתבו חז”ל (אור החיים בשם ר’ יהודה בר נחמן) שמשה רבנו קיבל קרני ההוד מכתובת התורה. מהדיו שנשאר בקולמוס אחרי כתיבת המילה ‘ענו’ (שכתוב חסר, בלי האות יוד). שנשאר קמעה בקולמוס והוא העבירו על ראשו.

ורמז לדבר:
”לא ידע כי קרן עור פניו בדברו”
עולה 1131 ועוד 22 אותיות ועוד 7 מילים עולה 1160
מהדיו שנשאר בקולמוס עולה 1160

ואולי יש רמז מתוך אותיות המילים ”כי קרן עור פניו” שקרני ההוד של משה רבנו באו מ’נרי’ – מהתורה (מכתבת התורה). ועור פניו של משה רבנו (קרני ההוד) הראה לכולם טהרת נשמתו ומעלתו (נשמתו - נרו).

"קרן עור פניו"

ראשי תיבות, אותיות: **ק', ע', פ',** עולה **250** למנין המילה **'נר'**
סופי תיבות, אותיות: **ן', ר', ו'** אותיות המילה **'נרו'**

"קרן עור", סופי תיבות, אותיות: **ן', ר',** המילה **'נר'.**

"כי קרן עור", סופי תיבות, אותיות: **י', ן', ר',** אותיות המילה **'נרי'**

"כי קרן עור פניו" ראשי תיבות אותיות: **כ', ק', ע', פ',** עולה **270** למנין המילה **'נרד'**

"ידע כי קרן"

ראשי וסופי תיבות אותיות: **י'+ע', כ'+י', ק'+ן',** עולה **260** למנין המילה **'נרי'**

* * * * *

"כי קרן עור פניו"

פרק ל"ד פסוק כ"ט:

"ויהי ברדת משה מהר סיני ושני לחת העדת ביד משה ברדתו מן ההר ומשה לא ידע כי קרן עור פניו בדברו אתו"

"כי קרן עור פניו", זה קרני הוד שזכה בהם משה רבנו. וזה עדות לכול שמשה רבנו נבחר, ושהוא דבר עם ה', ושהוא הוריד התורה מהר סיני, ולפי:

דעת זקנים מבעלי התוספות:

"...האיר הקב"ה אותו מזיו שכינתו להראות להן שלא היה מנהיג ראוי כמוהו"

רשב"ם (ל"ד, י'): "שנגד כל עמך אעשה לך ההפלאה וראה כל העם את הגדולה שאני עושה עמך כי נורא כדכתיב 'וייראו מגשת אליו' וכתיב 'וראו בני ישראל את פני משה כי קרן וגו' "

חזקוני: "אילולי קרני ההוד היה פתחון פה לאומות לומר לא נתנו לוחות אחרות, ולא היו מעמינים שנתנם הקב"ה. דבר אחר, לפי שרצו להעמיד להם מנהיג במקום משה, הראה להם הקב"ה שהוא מלא מזיו שכינתו על פיו ואין להעמיד אחר במקומו"

ורמזים:

(1) **"כי קרן"** עולה 380

קרני ההוד עולה 380

(2) **"מהר סיני"** עולה 375

קרני הוד עולה 375

(3) **"ביד משה ברדתו"**

סוף תיבות, אותיות: ד', ה', ו' עולה 15

הוד עולה 15

(4) **"ומשה לא ידע כי"** עולה 496

"קרנים מידו לו" עולה 496

ראב"ע: "כטעם זוהר, וכן קרנים מידו בו (חבקוק ג', ד')"

(5) **"סיני ושני"** עולה 496

"קרנים מידו לו" עולה 496

ראב"ע: "כטעם זוהר, וכן קרנים מידו בו (חבקוק ג', ד')"

(6) "עור פניו בדברו אתו"

סוף תיבות, אותיות: ר', ו', ו', ו' עולה 218

זוהר עולה 218

ראב"ע: "כטעם זוהר, וכן קרנים מידו בו (חבקוק ג', ד')"

ועוד:

אור החיים (ל"ד, כ"ט):

"ובמדרש ר' יהודה בר נחמן אמר שכשכתב משה התורה נשתייר בקולמס קמעה

והעבירו על ראשו ומשם נעשו קרני הוד"

מפרש אור החיים שבגלל ענוותו של משה רבנו, הוא כתב בתורה המילה "ענו" ביחס לעצמו, חסר, בלי האות יוד, ונשאר טיפה דיו בקולמוס והעביר את הדיו על ראשו (פניו). ובגלל ענוותו זכה לקרני ההוד.

ורמזים:

(1) "ביד" עולה 16 ועוד 3 אותיות ועוד המילה עולה 20

עולה 20

דיו

(2) "ידע כי קרן עור פניו"

ראש וסוף תיבות, אותיות:

י'+ע', כ'+י', ק'+ן, ע'+ר', פ'+ו' עולה 616

התורה עולה 616

מהדיו של כתיבת 'התורה' קרן עור פניו.

(3) "קרן"

באתב"ש:

דגט עולה 16 ועוד 3 אותיות ועוד המילה עולה 20

עולה 20

דיו

ועוד:

רש"י: "ומהיכן זכה משה לקרני ההוד, רבותינו אמרו מן המערה..."
לפי רבותינו כאשר הקב"ה עבר על משה רבנו במערה משה רבנו זכה לקני ההוד.

ורמזים:

(1) "פניו בדברו" עולה 360

מהמערה עולה 360

(2) "לחת העדת ביד משה ברדתו מן ההר ומשה לא ידע כי קרן עור"

ראש תיבות, אותיות :

ל', ה', ב', מ', ב', מ', ה', ו', ל', י', כ', ק', ע' עולה 360
מהמעה עולה 360

(3) "בדברו אתו"

ראש וסוף תיבות, אותיות : ב'+ו', א'+ו' עולה 15
הוד עולה 15

(4) "כי קרן עור פניו"

באתב"ש :

לם דגט זפג וטמף עולה 311 ועוד 4 מילים עולה 315
מעה עולה 315

(5) "בדברו"

באתב"ש :

שקשגף

ראש וסוף תיבות, אותיות : ש'+ף' עולה 380
קרני ההוד עולה 380

* * * * *

"קרן עור פניו"

פרק ל"ד פסוק כ"ט:

"ומשה לא ידע כי קרן עור פניו בדברו אתו"

"כי קרן עור פניו" עולה 656

מהתורה עולה 656

לפי חז"ל, קרן עור פניו מנגיעה בדיו שנשאר בקולמוס אחרי שכתב את התורה.

* * * * *

"וייראו מגשת אליו"

פרק ל"ד פסוק ל':

"וירא אהרן וכל בני ישראל את משה והנה קרן עור פניו וייראו מגשת אליו"

כי תשא רבה (מ"א, ב'): "ר' יוחנן אומר, ג' דברים נתנו מתנה, הגשמים, המאורות, והתורה... ור' עזריה בשם רבי שמעון אומר אף השלום..."
(המדרש מובא בכמה מקומות, לדוגמה בראשית רבה ו', ה', ויותר באריכות, וכולל עוד שישה דברים שניתנה במתנה והם: הישועה, ארץ ישראל, הנקמה באדום, הרחמים, הפרשת הים הגדול)

והכוונה שהדברים האלו ניתנה מתנה חנם בלי השתדלות.

ונראה שכאן קיצר המדרש ורק הביא ד' דברים, הרשומים ראשון במדרש, כי באלו המתנות משה רבנו שלט והשתמש בהם ראשון, וכאילו קשורים לנושא 'ויתן אל משה'. ונסביר, משה רבנו:

- העמיד גלגל חמה במלחמת עמלק, ובמלחמת סיחון
(כתוב אצל משה רבנו דברים ב', כ"ה - "אחל תת פחדך ויראתך", וכתוב אצל יהושע י, י"ב - "ביום תת ה' את האמורי". ולמדו חז"ל שכמו אצל יהושע, 'שמש בגבעון דום', כך אצל משה רבנו עמד החמה במלחמת סיחון)

- פתח בשלום לסיחון
(דברים ב', כ"ו - "ואשלח מלאכים ממדבר קדמות אל סיחון מלך חשבון דברי שלום לאמר")

- השתתף בעצירת המטר במכת ברד
(שמות ט', כ"ג - "וימטר ה' ברד על ארץ מצרים", שמות ט', ל"ג - "ויפרש כפיו אל ה' ויחדלון הקלות והברד ומטר לא נתך ארצה")

- הוריד התורה מהר סיני

- (שמות ל"ב, ט"ו - "ויפץ וירד משה מן ההר ושני לחת העדת בידו")

"וייראו מגשת אליו", יראו מקרני ההוד שהעידו על גדלו וחשיבותו של משה רבנו, וברמז אולי גם על עוד חלק מגדולתו - שזכה לשלוט במתנות אלקים. והרמז:

"מגשת", אותיות: מ', ג', ש, ת'

מ' - מאורות

ג' - גשמים

ש' - שלום

ת' - תורה

* * * * *

"אשר דבר ה'"

פרק ל"ד פסוק ל"ב:
"ואחרי כן נגשו כל בני ישראל ויצום את כל אשר דבר ה' אתו בהר סיני"

"אשר דבר ה' אתו בהר"
סוף תיבות, אותיות: ר', ר', ה', ו', ר' עולה 611 למנין המילה 'תורה'.

* * * * *

קרן עור פניו

בסוף פרשת כי תשא כתוב שכאשר משה רבנו ירד מהר סיני, קרן עור פניו. וככה כתוב:
פרק ל"ד פסוק ל"ג:

"ויכל משה מדבר אתם ויתן על פניו מסוה"

פסוק ל"ד:

"ובבא משה לפני ה' לדבר אתו יסיר את המסוה עד צאתו..."

פסוק ל"ה:

"וראו בני ישראל את פני משה כי קרן עור פני משה והשיב משה את המסוה על פניו..."

ונשאלת השאלות:

(1) למה בפסוק ל"ג כתוב **"על פניו מסוה"**, ובפסוק ל"ה כתוב **"את המסוה על פניו"**?
(כאן יש שני סדר, בפסוק ל"ג המילה "מסוה" אחרי המילים "על פניו", ובפסוק ל"ה המילה "מסוה" לפני המילים "על פניו").

(2) למה בפסוק ל"ד אין שום התייחסות לפניו, רק כתוב **"יסיר את המסוה"**?

(3) למה כתוב **"את המסוה"**? האם המילה **"את"** בא לרבות משה?

ננסה לענות לשאלות בהתאם לפרושי חז"ל.

מקור הקרינה

יש אומרים (ראה רש"י ל"ד, כ"ט):

שקרן עור פניו של משה רבנו מן המפגש עם ה' (במערה) האמור בפרשת כי תשא **"אני אעביר כל טובי על פניך"** (פרק ל"ג, פסוק י"ט), **"ויעבר ה' על פניו"** (פרק ל"ד, פסוק ו').

ויש אומרים (ראה אור החיים ל"ד, כ"ט):

"ובמדרש ר' יהודה בר נחמן אמר שכשכתב משה התורה נשתייר בקולמס קמעה והעבירו על ראשו ומשם נעשו קרני הוד"

שנשאר טיפה דיו בקולמוס והעביר את הדיו על ראשו (פניו).

סיבת הקרינה

דעת זקנים מבעלי התוספות:

"...האיר הקב"ה אותו מזיו שכינתו להראות להן שלא היה מנהיג ראוי כמוהו"

אור החיים:

"...ואף זה מן הענוה ובשכר זה זכה לקרני הוד כי הפליא ברצונו יתברך גם ה' הפליא חסדו לו בשנתו מכל אדם והוא מה שרמז רבי יהודה באומרו נשתייר בקולמס קמעה והוא אות יו"ד שהיה צריך לכתוב ולא כתב לרוב ענותו וממנה זכה."
מפרש אור החיים (לפי סיבה השניה למקור הקרינה) שבגלל ענותו של משה רבנו, הוא כתב בתורה המילה **"ענו"** ביחס לעצמו, חסר, בלי האות יוד. ובגלל ענותו זכה לקרני הוד.

משך הקרינה

יש שתי דעות בחז"ל לגבי משך הקרינה:

- (1) פניו של משה המשיך להקרין בלי הפסק אחרי שהוא ירד מהר סיני עד יום מותו (שיטת הגאון המצוטט באבן עזרא).
- (2) פניו של משה הקרין כאשר הוא ירד מהר סיני עד לאחר שהוא דבר עם בני ישראל והעביר להם דברי התורה. אז פסק הקרינה. משה רבנו שם מסוה עד שהוא חזר לאוהל מועד ואז הסיר המסוה. פניו קרנו שוב עד גמר דבורו עם בני ישראל ושוב הפסיקה הקרינה (אבן עזרא).

סיבת המסוה

- וככה מסבירים, בהתאם לשתי הדעות, למה משה רבנו שם מסוה על פניו:
לפי הדעה הראשונה:
- (1) **"לכבוד קרני ההוד שלא יזונו הכל מהם"** (רש"י).
 - "כדי שלא יראו תמיד קידוש קירון פניו ויהיה דומה להם שהוא חול"** (חזקוני).
 - (2) **"בעבור שהוא שופט ישראל, ומרוב הפחד מזוהר פניו, שמא ישכח אדם טענתו"** (ראב"ע הקצר).
- שלא יפחיד בעלי ריב הבאים להישפט לפניו. שהם יוכלו לטעון טענותיהם בלי הפרעה.
- (3) **"משה היה עניו גדול וביישן והי' מתבייש על שמסתכלין בקירון עור פניו..."** (כלי יקר).

לפי הדעה השנייה:
"זוהי יהיה גרעון למשה שיראו פניו בלי אור" (ראב"ע הארוך)
זה לא כבוד למשה רבנו שבני ישראל יראו פניו כששבו למצבם הטבעי.

לפי הדעות האלו אנו רואים שמטרת המסוה היתה או לכסות את קרני ההוד היוצא מפניו (דעה ראשונה) או לכסות את פניו (דעה שנייה). בכל מקרה (גם אם המשיך הקרינה או הפסיק) הוא שם את המסוה כאשר עדין קרן עור פניו.

הסברים

עכשיו ננסה להסביר את השאלות ששאלנו.
פעם הראשונה שקרן עור פניו של משה רבנו מתואר בפסוק ל"ג. שם כתוב **"על פניו מסוה"**, המילה **"מסוה"** בא אחרי המילים **"על פניו"**. אבל לא כתוב למה שם המסוה. וזה היתה אחרי שירד מההר וגמר לדבר עם בני ישראל ("ויכל משה מדבר אתם"). ואולי סדר המילים זה הרמז שהסיבה למסוה זה נובע מ **"על פניו"** הכתוב במפגש (אצל המערה), או מהדיו שהוא העביר **"על פניו"**. זאת אומרת, הענין **"על פניו"** היתה הגורם לצורך המסוה, ולפיכך המילה **"מסוה"** בא אחרי המילים **"על פניו"**. נראה שכאן עיקר הרמז למקור הקרינה.

אבל יתכן שיש גם רמז לסיבות שבגללם משה רבנו שם את המסוה:
לפי הדעה הראשונה (האומר שהקרינה לא הפסיקה) הוא שם המסוה בגלל קרני ההוד **"על פניו"**. ואולי זה רמז לא רק על כסוי קרני ההוד היוצא מעור פניו אלא גם על כסוי **פניו** שלא יפחיד בעלי ריב הבאים להישפט לפניו. וגם על כסוי **פניו** שלא יסתכלו עליו כי היה עניו.

לפי הדעה השנייה (האומר שהפסיק הקרינה) הוא שם את המסוה לכסות **פניו** ממש שלא יראו פניו בלי קרינה. ובגלל שהמילה **"מסוה"** צמוד למילה **"פניו"** ומיד אחריו, זה רומז שהמסוה בא מטעם פניו (זאת אומרת, כדי שלא יראו פניו הוא הסיבה למסוה). וככה זה היה בכל פעם שחזר לאוהל מועד והקרין מחדש, אחרי שגמר לדבר עם בני ישראל הוא שם את המסוה לכסות פניו.

כאשר משה רבנו יצא מאוהל מועד (המתואר בפסוק ל"ה), כתוב **"והשיב משה את המסוה על פניו"**. כאן המילה **"מסוה"** מופרד מהמילה **"פניו"**, ולפניו (כאן לא צריכים עוד רמז לגורם (מקור) הקרינה, שבעקבותיו בא המסוה, ולפי זה אין צורך שהמילה **"מסוה"** יבוא אחרי המילים **"על פניו"**). כאן כן כתוב הסיבה למה שם המסוה **"וראו בני ישראל את פני משה כי קרן עור פני משה"**.

לפי הדעה הראשונה (שהקרינה לא פסקה):

ניתן להגיד ששני סדר המילים (המילה **"מסוה"** לפני המילים **"על פניו"**), בא להראות שהוא שם המסוה למנוע הסתכלות בקרני ההוד ולא בהכרח הסתכלות בפניו (כי לפי זה אין צורך שהמילה **"מסוה"** יהיה צמוד למילה **"פניו"**). וככה זה היה כל פעם שיצא מאוהל מועד וגמר לדבר עם בני ישראל.

לפי הדעה השנייה (האומר שהפסיק הקרינה):

אפשר להגיד ש **"וראו בני ישראל את פני משה כי קרן עור פני משה"** מצביע שאחרי שיצא מאוהל מועד התחדשה הקרינה על פניו. ואולי כאן הכסוי בא לרבות שתי סיבות בקשר לקרני ההוד, נוכחותם והיעדרותם: סיבה ראשונה (נוכחותם): במקרים שמשה רבנו קיבל צווי רק לעצמו (כמו **"פסל לך"**) הוא לא היה צריך להעביר צווי לבני ישראל. ובמקרים כאלו כאשר הוא יצא מאוהל מועד ועדיין קרן פניו (לקצת זמן) הוא היה צריך מיד לשים מסוה בצאתו מאוהל מועד למנוע הסתכלות סתם, הסתכלות חולין בקרני ההוד כאשר הם עדין היו על פניו. סיבה שנייה (היעדרותם): שלא יראו פניו אחר שהקרינה הפסיקה (שלא יראו העדר קרני ההוד).

ואולי בגלל זה כתוב **"את"** המסוה לרבות שתי סיבות (כאילו יש כאן שני מסוויים, מסוה לכל סיבה). ועוד השנוי בסדר המילים (המילה **"מסוה"** לפני המילים **"על פניו"**), אולי רומז שעכשיו מטרת הכסוי בגלל בני ישראל שראו קרן עור פניו. שהם לא ייהנו מנוכחות קרני ההוד וגם לא ירגישו בהיעדרות קרני ההוד. ולא כל כך בגלל **"פניו"** (שאם כן היו מצפים לראות המילה **"מסוה"** צמוד למילה **"פנים"** ואחרי המילים **"על פניו"**), אלא בגלל מה ש **"על פניו"**, קרי הקרינה (ואז המילה **"מסוה"** מופרד מהמילה **"פניו"** ולפני המילים **"על פניו"**).

כאשר משה רבנו בא לאוהל מועד כתוב (פסוק ל"ד) **"יסיר את המסוה"**. כאן אין המילה **"פניו"**. כי מטרת ההסרה זה לדבר עם ה' פנים אל פנים (וכמו שאומר הכלי יקר **"לא הביישן לומד"**, או לפי החזקוני וספורנו, **"והיו עיניך רואות את מורד"**, ישעיה ל', כ'). כאן אין צורך במילים **"על פניו"** ואין צורך במיקום המילה **"מסוה"** ביחס למילים **"על פניו"**. כי אין צורך בעוד רמז לגורם הקרינה (המילה **"מסוה"** אחרי המילים **"על פניו"**) וגם אין צורך בעוד

רמז למה שם את המסוה (המילה **"מסוה"** לפני המילים **"על פניו"**) יש רק צורך בהודעה שהסיר את המסוה. ואולי כתוב **"את המסוה"** לרבות. לרמז שהסרת המסוה כאילו הסיר מסוה הבא לכסות כמה דברים (קרן עור פניו, פניו, ביישנותו) כפי שהסברנו.

* * * * *

"יסיר את המסוה"

פרק ל"ד פסוק ל"ד :
"ובבא משה לפני ה' לדבר אתו יסיר את המסוה עד צאתו ויצא אל בני ישראל את אשר יצוה"

במישור הרעיוני :
כאשר מקבלים תורה או מעברים לתורה צריך להיות בלי דבר המפריד בין המדבר לשומע כדי שיהיה דבריו ברורים ושלא יהיה שיבוש חס וחלילה בדברים.

והרמז :
"אתו יסיר את המסוה"
סוף תיבות, אותיות : ו', ר', ת', ה', אותיות המילה 'תורה'.
משה רבנו דבר עם ה' ואחר כך עם בני ישראל בלי שיהיה המסוה על פניו.
ורק אחרי שגמר לדבר השיב את המסוה על פניו.

* * * * *

"ויתן על פניו מסוה"

פרק ל"ד פסוקים ל"ג–ל"ה :

"ויכל משה מדבר אתם ויתן על פניו מסוה"

"ובבא משה לפני ה' לדבר אתו יסיר את המסוה"

"וראו בני ישראל את פני משה כי קרן עור פני משה והשיב משה את המסוה על פניו עד באו לדבר אתו"

לפי דעה בחז"ל עור פניו של משה רבנו קרן מהדיו שנשאר בקולמוס אחרי שהוא כתב המילה 'ענו' (חסר, בלי האות יוד). והוא שם מסוה על פניו כדי שבני ישראל לא יזונו מקרני ההוד (רש"י). ורמז לדבריהם :

(1) **"ויתן על פניו" עולה 712 ועוד 3 מילים עולה 715**
לא יזונו עיניהם מקרני ההוד עולה 715

(2) **"ויתן על פניו"**
באתב"ש :

פמאט זך וטמף עולה 292 ועוד 3 מילים עולה 295
לא יזונו עיניהם עולה 295

(3) **"ישראל את פני משה כי קרן עור פני משה והשיב משה את המסוה על פניו עד באו"**
ראש תיבות אותיות :

י', א', פ', מ', כ', ק', ע', פ', מ', ו', מ', א', ה', ע', פ', ע', ב', עולה 715
לא יזונו עיניהם מקרני ההוד עולה 715

(4) **"בני ישראל את פני משה כי קרן עור"**
סוף תיבות אותיות : **י', ל', ת', י', ה', י', ו', ר', עולה 715**
לא יזונו עיניהם מקרני ההוד עולה 715

(5) **"המסוה על פניו עד"**
באתב"ש :

ציחפץ זך וטמף זק
ראש תיבות אותיות : **צ', ז', ו', ז', עולה 110**
לא יזונו עולה 110

(6) **"את המסוה על"**
באתב"ש :

תא ציחפץ זך עולה 706 ועוד 9 אותיות עולה 715
לא יזונו עיניהם מקרני ההוד עולה 715

ועוד :

כאשר משה רבנו דיבר עם ה' (קבלת תורה) הוא הסיר את המסוה מפניו. כי ה' דיבר עם משה פנים אל פנים בלי חציצה. ומסביר הכלי יקר שהמסוה היה בגד של בושה. "כי משה רבנו עניו גדול וביישן והיה מתבייש על שמסתכלין בקירון עור פניו". והוא הוצרך להסיר המסוה מפניו כי 'לא הבישן למד'. ורמז לדבר :

פרק ל"ד פסוק ל"ד :

"ובבא משה לפני ה' לדבר אתו יסיר את המסוה עד צאתו"

(1) "לפני ה' לדבר אתו יסיר"

ראשי וסופי תיבות אותיות : ל'+י', י'+ה', ל'+ר', א'+ו', י'+ר' עולה 502
כי לא הבישן למד עולה 502

(2) "ה' לדבר אתו יסיר" עולה 928 ועוד 4 מילים עולה 932
הסיר הבגד של בושה עולה 932

(3) "לדבר אתו יסיר את המסוה עד"

ראש וסוף תיבות אותיות : ל'+ר', א'+ו', י'+ר', א'+ת', ה'+ה', ע'+ד', עולה 932
הסיר הבגד של בושה עולה 932

(4) "את המסוה עד צאתו"

באתב"ש :
תא ציחפץ זק התאף
ראש תיבות אותיות : ת', צ', ז', ה', עולה 502
כי לא הבישן למד עולה 502

(5) "אתו יסיר את המסוה", סופי תיבות, אותיות :

ו', ר', ת', ה', אותיות המילה 'תורה'
הסיר המסוה לקבל תורה פנים אל פנים.

* * * * *

"מסוה"

פרק ל"ד פסוק ל"ה :

"וראו בני ישראל את פני משה כי קרן עור פני משה והשיב משה את המסוה על פניו"

(1) "משה כי קרן" באתב"ש : יבץ לס דגט עולה 188
"מסוה" באתב"ש : יחפץ עולה 188

(2) "משה כי קרן עור" באתב"ש : יבץ לס דגט זפג עולה 278
"המסוה" באתב"ש : ציחפץ עולה 278

המסוה עומד מול קרני ההוד כדי למנוע ראיית קרני ההוד. ואולי יש גם רמז בשימוש המילה 'מסוה' לסיבת המניעה.

ואסביר, יש אומרים ששם את המסוה בגלל :

- שקרני ההוד מפחיד את הבאים להישפט (ראב"ע הקצר)
- שבין דבורים סר קרני ההוד מפניו או נחלשו ולא רצה שבני ישראל יראו אותו ככה (ראה אבן עזרא).
- שמשה רבנו היה עניו מכל אדם וביישן גדול והיה מתבייש שמסתכלים בקרני עור פניו (כלי יקר).
- שלא יהיה להם הנאה מהסתכלות בקרני ההוד (רש"י).

אותיות המילה "מסוה" רומז לכל הדברים האלו :
מ'— מפחיד (הבאים להישפט)

ס'— סר (לא יראו שסר קרני ההוד)

ו'— ששה דברי ענוה באדם
(ספר אורחות הצדיקים—יש ששה הדברים שבה הענוה נכרת באדם . ראה דף מס 446 דברי תורה פרשת בהעלתך תשס"ב, אוניברסיטה בר אילן)

ה'— הנאה (למנוע להם הנאה מקרני ההוד. ושלא יסתכלו כל הזמן ויעשו אותו חול, ראה חזקוני)

* * * * *

קרני ההוד

פרק ל"ד פסוק ל"ה :

"וראו בני ישראל את פני משה כי קרן עור פני משה והשיב משה את המסוה על פניו עד באו לדבר אתו"

תמחומא ל"ז : "מנין זכה משה לקרני ההוד? ...ויש אומרים שבשעה שהיה הקדוש ברוך הוא מלמדו תורה מניצוצות שיצאו מפי השכינה נטל קרני ההוד..."

ורמזים :

"משה כי קרן עור פני משה והשיב משה את המסוה"

סוף תיבות, אותיות :

ה', י', ו', ר', י', ה', ב', ה', ת', ה' עולה 692
מניצוצות עולה 692

וגם :

"את המסוה על פניו עד באו לדבר"

ראש וסוף תיבות, אותיות :

א'+ת', ה'+ה', ע'+ל', פ'+ו', ע'+ד', ב'+ו', ל'+ר' עולה 909
מניצוצות הדבור עולה 909

ויש אומרים מהמערה (תנחומא ל"ו), כאשר עברה עליו השכינה וכסתה אותו שלא יראה :

"כי קרן" עולה 380 ועוד 5 אותיות עולה 385
שכינה עולה 385

וגם :

"פני משה כי קרן עור פניו"

ראש תיבות, אותיות : פ', מ', כ', ק', ע', פ' עולה 390

השכינה עולה 390

וגם :

"פני משה כי קרן עור פני משה"

באתב"ש :

וטם יבץ לס דגט זפג וטם יבץ

ראש וסוף תיבות, אותיות :

ו'+ם', י'+ץ', ל'+ם', ד'+ט', ז'+ג', ו'+ם', י'+ץ' עולה 385
שכינה עולה 385

ויש אומרים :

תמחומא ל"ו : נשתיר בקלמוס קמעא והעבירו על ראשו וממנו נעשו לו קרני ההוד"
ממקצת דיו שנשאר בקולמוס אחרי שכתב את התורה.
ורמז :

"וראו בני ישראל את פני משה כי קרן עור פני משה"

ראש תיבות, אותיות :

ו', ב', י', א', פ', מ', כ', ק', ע', פ', מ' עולה 449

"בקלמוס קמעא" עולה 449

* * * * *

נקמה במדין

יא באתר חידוש (בשם לקוטי לוי יצחק) :
"לתת נקמת ה' במדין" (במדבר ל"א, ג'). ואילו בפסוק הקודם נאמר "נקמת בני ישראל".
הקב"ה מדקדק בכבודן של ישראל יותר מבכבודו, ולכן אמר שהמלחמה היא "נקמת
בני ישראל", ואילו משה מדקדק יותר בכבודו של מקום, ומבחינתו אין כאן אלא
"נקמת ה'".

ולמה משה תלה הנקמה בה' :
מטות רבה ב' (על המילים "לתת נקמת ה' במדין") : "אמר הקדוש ברוך הוא להם, אינו אלא
דיקו שלכם שגרמו לי להזיק אותן. אמר משה : ריבון העולמים! אם היינו ערלים, או
עובדי עבודת כוכבים, או כופרי מצות, לא היו שונאים אותנו ואינן רודפין אחרינו, אלא
בשביל תורה ומצות שנתת לנו, הלכך הנקמה שלך, לתת נקמת ה' במדין"
ורמז :

"נקמת ה'" עולה 616 למנין המילה 'התורה'.
שבגלל שאנחנו שומרים את התורה שנתת לנו, הם שונאים אותנו, ולכן הנקמה של ה'.

האם יש הבדל בין נקמה מאת "המדינים" לבין נקמה "במדין"?
והביא באתר חידוש (בשם ספר המאמרים תרנ"ט) :
"מדין" הוא מלשון מדון ומריבה, פירוד לבבות ושנאת חינו, שאחד שונא את השני לא
מפני שפגע בו, אלא מפני שישותו אינה סובלת את מציאותו של השני. רק משה, שהיה
סמל הביטול והענווה, היה מסוגל לבטל את הַשְׂנוּת והגאוה של קליפת מדין.

ואוסיף ואגיד, רק הקב"ה יודע מה שבלב האדם - למה הוא שונא.
ואולי לפי זה כתוב "נקמת ה' במדין", נקמה נגד השונאים את עמו ישראל שנאת חינו
(הרמז במילה "מדין").
וגם :

"נקם נקמת בני ישראל מאת המדינים" — זה נקמה גשמית נגד אנשי מדין, להכרית
אותם במידה כנגד מידה על שגרמו 24 אלף מישאל למות במגפה.
"נקמת ה' במדין" — זה גם נקמה רוחנית. רומז גם על נקמה נגד הפילוסופיה של מדין,
של הפקרות וקלקול המידות. ואולי גם נגד השר שלהם (לכול אומה יש מלאך, שר בשמים.
כמו שהיה במצרים ובאלוהיהם עשה שפטים), ולפי הכתוב :
דברים רבה (א', כ"ב) : "שאין הקב"ה פורע מאומה עד שפורע משרו תחלה"

וגם נגד כשופים והפעלת רוח הטומאה שהפעילו במלחמה נגד ישראל.
ואסביר :

משה רבנו שלח את פינחס ככהן משוח מלחמה לנקום במדין (הלא הוא התחיל במצווה
תחילה, ואמרו חז"ל 'המתחיל במצווה אומרים לו גמור'), והוא לקח עמו כלי הקודש, ולפי :
פרק ל"א פסוק ו' :

**"וישלח אתם משה אלף למטה לצבא אתם ואת פינחס בן אלעזר הכהן לצבא וכלי
הקדש וחצצרות התרועה בידו"**
והתוצאה :

פרק ל"א פסוק ח' :

"ואת מלכי מדין הרגו על חלליהם את אוי ואת רקם ואת צור ואת חור ואת אוי חמשת

מלכי מדין ואת בלעם בן בעור הרגו בחרב"

רש"י (על המילים "כלי הקדש"): "זה הארון והציץ שהיה בלעם עמהם ומפריח מלכי מדין בכשפים והוא עצמו פורח עמהם. הראה להם הציץ שהשם חקוק בו והם נופלים, לכך נאמר 'על חלליהם' במלכי מדין, שנופלים על החללים מן האויר, וכן בבלעם כתוב על חלליהם בספר יהושע (י"ג, כ"ב)"

המלחמה "במדין" לא רק מלחמה גשמית עם כלי מלחמה, עם חרב, אלא גם מלחמה רוחנית עם כלי הקודש, עם הציץ שבו חקוק שם ה'.

ונסים עם רעיון של הרבי מליובאוויטש (על המילים "לתת נקמת ה' במדין"): "שהעומד כנגד ישראל כאילו עומד כנגד הקב"ה" (רש"י). בוא וראה כמה גדולה חיבתם של ישראל לפני המקום, שהרי מדובר בנקמתם של מי שמתו בעוון בנות מדין ובעוון עבודה זרה, ועל יהודים אלה אומרת התורה שהעומד נגדם כעומד נגד הקב"ה"

* * * * *

פרשת ויקהל

פרק ל"ה פסוק א':

"ויקהל משה את כל עדת בני ישראל"

רש"י: "למחרת יום הכפורים"

(1) **"ויקהל משה את"** עולה 897 ועוד 10 אותיות ועוד 3 מילים עולה **910**

עולה **910**

תשרי

"ויקהל משה את" - בחודש תשרי.

(2) **"ויקהל משה את כל"**, ראשי תיבות, אותיות: ו', מ', א', כ', עולה **67**

עולה **67**

יום 11

יום 11 לחודש.

רמז:

"למחרת יום הכפורים" – יום 11 תשרי.

ועוד:

(1) **"את כל עדת"**

ראשי וסופי תיבות, אותיות: א'+ת', כ'+ל', ע'+ת', עולה **921**

עולה **921**

"א תשרי"

(2) **"משה את כל עדת בני"**

באתב"ש:

יבץ תא לך זקא שטם עולה **1010**

אחד עשרה לשביעי עולה **1010**

(3) בנביאים משתמשים במילים 'ירח האיתנים' לחודש תשרי.

הטעם - כי רוב החגים שהם הימים האיתנים של כל ימות השנה חלים בחודש זה. ולפי המדרש נולדו איתני העולם בחודש זה אברהם, יצחק, ויעקב (קונטרס

'לקט דינים ומנהגים ימים הנוראים' ערוך ע"י הרב אברהם פרינס זצ"ל).

"ויקהל משה את"

באתב"ש:

פמדצץ יבץ תא עולה 737 ועוד 10 אותיות עולה **747**

עולה **747**

"א בירח האיתנים"

(4) "משה את כל עדת בני"

באתב"ש :

יבץ תא לך זקא שטם

747 ראשי תיבות, אותיות: י', ת', ל', ז', ש', עולה

747 י"א בירח האיתנים עולה

* * * * *

"לא תבערו אש"

פרק ל"ה פסוק א':

"ויקהל משה את כל עדת בני ישראל"

'הקהל' לבטל הפירוד (חב"ד עלון דבר מלכות).

ורמז:

"ויקהל" באתב"ש: פמדצך עולה 234

פירוד באתב"ש: ומגפק עולה 229 ועוד 5 אותיות עולה 234

ופתח והזהיר אותם על השבת.

וסיים ואמר:

פרק ל"ה פסוק ג':

"לא תבערו אש בכל משבתיכם ביום השבת"

ודרשו חז"ל:

"לא תבערו אש" – עניין כעס

ולפי:

תיקוני הזהר (תיקון מ"ח פ"ה, תרגום)

'זכאי הוא מי ששומר דירה לשבת שהיא הלב, שלא מקרב שם עצבות של הטחול וכעס המרה שהיא אש הגהנום, שעליה נאמר "לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת" וכן הוא ודאי שכל מי שכועס כאילו מדליק אש הגהנום'

וגם:

הראשית חכמה (שער הקדושה פרק ז') הוסיף:

"ובודאי כי האזהרה הזו, לעולם אינה צריכה אותה שלא לכעוס אפילו בחול, שלא להדליק אש של גהנום. אלא שביום שבת, הפגם הוא לאין תכלית כי מאחר שאש של גהנום נתבטל מכל וכל, וזה מדליקו מחדש עונו גדול מאו" ורמזים:

(1) **"אש בכל משבתיכם ביום"**

ראש תיבות, אותיות: א', ב', מ', ב' עולה 45

כעס באתב"ש: לזח עולה 45

(2) **"אש בכל"** עולה 353

לא להגיע לידי כעס עולה 353

ומזה ניקח מוסר ואזהרה:

בכל שבוע בשבת יש מן 'הקהל' של הציבור בבתי כנסיות.

שלא יהיה 'אש' הכעס והויכוח בהקהל ("בכל משבתיכם") ובמיוחד בשבת:

"ויקהל" עולה 151

כעס עולה 150 ועוד המילה עולה 151

כי האש גורם לפירוד ההפך מהקהל, ולפי:

"אש" עולה 301

פירוד עולה 300 ועוד המילה עולה 301

"לא תבערו אש"—כאשר נקהלים ביחד בשבת לא לכעוס, לא להחזיק בויכוח ולריב, ולא להגיע למחלוקת.
ורמזים

(1) **"אש בכל משבתיכם ביום השבת"**
ראש תיבות, אותיות: א', ב', מ', ב', ה' עולה 50
ויכוח עולה 50

(2) **"לא תבערו אש בכל"**
ראש תיבות, אותיות: ל', ת', א', ב' עולה 433
הריב באתב"ש: צגמש עולה 433

(3) **"אש בכל" באתב"ש: תב שלך עולה 752 ועוד 2 מילים עולה 754**
לא להתווכח ולריב
עולה 754

וגם:
לא לשנוא, קרי לא לתעב שום אדם, במיוחד בשבת כי זה יביא לידי כעס, ולפי:
"לא תבערו אש" באתב"ש: כת אשזגף תב
ראש וסוף תיבות, אותיות: כ'+ת', א'+ף', ת'+ב' עולה 903
לא תתעב עולה 903

"לא תבערו אש בכל" באתב"ש: כת אשזגף תב שלך
סוף תיבות, אותיות: ת', פ', ב', ד' עולה 502
לתעב עולה 502

ואם נקיים **"לא תבערו אש"**, נזכה 'לשבת שלום':
"לא תבערו אש בכל" עולה 1062 ועוד 12 אותיות ועוד 4 מילים עולה 1078
שבת שלום עולה 1078

* * * * *

המשכן

בבניית המשכן היו שלושה שלבים
ציווי תרומה למשכן (שמות פרק כ"ה)
הבאת התרומה למשכן (שמות פרק ל"ה)
עשיית המשכן (שמות פרק ל"ו)

הסדר בהבאת תרומת המשכן בפרשת ויקהל שונה מהסדר בציווי התרומה בפרשת תרומה.

בהבאה יש הפסק בין תיאור הבאת הזהב ותיאור הבאת הכסף והנחשת.

בציווי התרומה כתוב:

"זהב וכסף ונחשת"

ובהבאת התרומה כתוב:

זהב, ומיד אחרי זה החומרים ליריעות, ורק אחרי זה ממשיך לתאר בהבאת הכסף והנחשת ועצי שטים.

ונראה להגיד:

עיקר מבנה המשכן זה הכיסוי שעליו (גג המבנה), וזה היריעה הראשונה (התחתונה) הנקראת 'משכן'. עשיית המשכן זה הדבר הראשון שעשו. ובתיאור הבאת התרומה למלאכת עבודת המשכן מנעו ראשון החומרים הדרושים לעשיית יריעות המשכן. (קרי, 10 יריעות של כסוי התחתונה של המשכן הקרוי 'משכן').

* * * * *

מלאכת המשכן ושבט

פרק ל"ה פסוק א':

"ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אלהם אלה הדברים אשר צוה ה' לעשת אתם"

רש"י: "הקדים להם אזהרת שבת לציווי מלאכת המשכן לומר שאינו דוחה את השבת"

ומביא אור החיים הקדוש שכתוב בגמרא שדרשו את המילים "אלה הדברים" לל"ט מלאכות (שבת):

אור החיים: "ובמסכת שבת (צ"ו, ב') דרש רבי ט"ל מלאכות, ממנין 'אלה' ל"ו, 'דברים' ב', 'הדברים' ג', הרי ט"ל" ורמז:

"ישראל ויאמר אלהם אלה הדברים אשר"

ראש וסוף תיבות, אותיות:

י'+ל', ו'+ר', א'+ס', א'+ה', ה'+ס', א'+ר' עולה 539
ל"ט אב מלאכות עולה 539

הזהיר אותם על מלאכת המשכן:

"שאינו דוחה את השבת" עולה 1498

קרי, אינו דוחה "אלה הדברים" (דרש על ל"ט מלאכות שבת):

"אלהם אלה הדברים אשר צוה"

באתב"ש:

תכצי תכץ צקשגמי תבג הפץ

ראש וסוף תיבות, אותיות:

ת'+י', ת'+ץ, צ'+י', ת'+ג', ה'+ץ עולה 1498

וגם:

"ישראל ויאמר אלהם אלה הדברים אשר" עולה 1672 ועוד 26 אותיות עולה 1698

מלאכת המשכן אינו דוחה שבת עולה 1698

וגם:

"אלה הדברים אשר צוה ה' לעשת אתם"

באתב"ש:

תכץ צקשגמי תבג הפץ מ-ץ כזבא תאי

עולה 2400 עולה 2374 ועוד 26 אותיות

הזהיר להם על מלאכת המשכן שאינו דוחה שבת עולה 2400

פרק ל"ו פסוק ז':

"והמלאכה היתה דים"

רמב"ן (פסוק ו'): "...הממון יקרא מלאכה..."

ורמז:

"והמלאכה" עולה 107 ועוד 7 אותיות עולה 114

ממון באתב"ש: ייפט עולה 109 ועוד 4 אותיות ועוד המילה עולה 114

* * * * *

שכר טוב

מדרש רבה (נ, ה'): "עשיתם לפני ארון. שהתורה ניתנת בתוכו, אתן לכם שכר טוב שאין בו הפסק שנאמר (תהלים ל"א) 'מה רב טובך אשר צפנת ליראיך' "

(1) **"מה רב טובך אשר צפנת"**, סופי תיבות, אותיות: ה', ב', ד', ר', ת' עולה 627
"לכם שכר טוב" עולה 627

(2) **"טובך אשר צפנת"** עולה 1158
שכר טוב שלא מפסיק עולה 1158

(3) **"צפנת"** עולה 620, למניין המילה **'כתר'**

"אשר צפנת ליראיך", סופי תיבות, אותיות: ר', ת', כ',
עולה 620 למניין המילה **'כתר'**.

"טובך אשר צפנת", סופי תיבות, אותיות: ד', ר', ת', אותיות המילה **'כרת'**
וגם עולה 620 למניין המילה **'כתר'**

יש כאן רמז למילה **'כתר'** וגם למילה **'כרת'**.

בעשרת הדברות יש **'כתר-כרת'** אותיות (1240).
(מובא בסיכום שיעורי הרב יצחק גינזבורג שליט"א מיצהר מתוך הספר שערי יוסף של המקובל האלוקי הרב יוסף שני שליט"א)

המילה **'כרת'** פרושה ניתוק וגם כריתות (כריתת ברית).
ואולי זה הרמז כאן:
מי שכורת ברית עם ה', קרי שומר הברית – עשרת הדברות (לומד תורה ומקיים אותה) רוכש לעצמו **'כתר'** תורה. צפון לו (זה ב' **'כתר-כרת'**):
"מה רב טובך אשר צפנת ליראיך".

* * * * *

יום שבת

פרק ל"ה פסוק ב':
"ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון לה' כל העשה
בו מלאכה יומת"
רש"י: "הקדים להם אזהרת שבת לצווי מלאכת המשכן, לומר שאינו דוחה את
השבת"

עולה 1687 "וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת"
עולה 1687 יום שבת דוחה מלאכת המשכן

ועוד:
פרק ל"ה פסוק ג':
"לא תבערו אש בכל משבתיכם ביום השבת"
"לא תבערו אש בכל", סוף תיבות, אותיות: א', ו', ש', ל', המילה **אלוש**.
אולי רמז למצוות שבת שקבלו בני ישראל באלוש כאשר ירד להם מן בפעם הראשונה.

* * * * *

"קחו מאתכם תרומה"

פרק ל"ה פסוק ה':
"קחו מאתכם תרומה לה'..."

במישור הרעיוני:
המשכן כפרה על החטאה הגדולה. ותרומת המשכן גם כפרה.
וכתוב: "קחו מאתכם תרומה". ורמוז במילה "תרומה":
"תרומה", אותיות המילה 'תרו' ואותיות המילה 'מה'.
'תרו' – תרמו, תתנו
'מ'ה' – מחצית השקל
'מה' – "מה ה' אלוקיך דורש מעמך"
ולפי:
מיכה פרק כ' פסוק ו':
"ועתה ישראל מה ה' אלוקיך דורש מעמך כי אם ליראה את ה' לשמור מצוותיו ולדבקה בו"

התרומה שכל אדם צריך לתת מכוחו והונו זה, צדקה הרמוז במחצית השקל כפר נפש, ולשמור מצוותיו, וליראה את שמו.

ועוד:
'מה' עולה 45. 'התרומה' עולה 656
כאשר מרימים, נותנים 'מה' מ'התרומה' (45-656) נשאר 611.
וגם:
כאשר מרימים, נותנים 'מה' מ'תרומה' נשאר 'תרו' העולה 606
וזה מספר המצוות שקבלו בני ישראל נוסף על 7 מצוות בני נח.
לרמוז:
אחרי שנותנים צדקה (מחצית השקל), ומקיימים 'מה ה' אלוקיך דורש מעמך', כאילו קיימנו את התורה (וכפי הנאמר בסוף קהלת, יראת ה' ושמירת מצוותיו זה כל האדם').

* * * * *

”כל חכם לב”

פרק ל”ה פסוק י”:

”וכל חכם לב בכם יבאו ויעשו את כל אשר צוה ה’”

1. ”וכל חכם לב” עולה 156 ועוד 3 מילים עולה 159
”בצלאל” עולה 153 ועוד 5 אותיות ועוד המילה עולה 159

אולי רמז שהחכם לב, זה בצלאל.

2. ”וכל” עולה 56
”אהליאב” עולה 49 ועוד 6 אותיות ועוד המילה עולה 56

אולי רמז ש”וכל” זה אהליאב (נוסף לבצלאל).

* * * * *

"אשה חכמת לב"

פרק ל"ה פסוק כ"ה:
" **וכל אשה חכמת לב בידיה טוו ויביאו מטוה את התכלת ואת הארגמן**
את תולעת השני ואת השש "
רש"י: "היא היתה אומנות יתירה, שמעל גבי העזים טווין אותם"

" **ויביאו מטוה** " עולה 95 ועוד 2 מילים עולה 97
גבי העז עולה 97

אולי רמז לדברי חז"ל, שטוו את הצמר על גבי העזים, כדי לשמור את הצמר בטהרה.

* * * * *

תרומת המשכן

סדר הדברים בציווי לתרומת המשכן ובגדי כהונה :

שמות פרק כ"ה פסוקים ג'-ז' :

"וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב וכסף ונחשת. ותכלת וארגמן ותלעת שני ושש ועזים. וערת מאדמים וערת תחשים ועצי שטים. שמן למאר בשמים לשמן המשחה ולקטרת הסמים. אבני שהם ואבני מלאים לאפד ולחשן"

סדר הדברים כאשר בני ישראל הביאו תרומתם :

שמות פרק ל"ה פסוקים כ"ב-כ"ח :

"ויבאו האנשים על הנשים כל נדיב לב הביאו חח ונזם וטבעת וכומז כל כלי זהב וכל איש אשר הניף תנופת זהב לה'. וכל אשר נמצא אתו תכלת וארגמן ותולעת שני ושש ועזים וערת אילם מאדמים וערת תחשים הביאו. כל מרים תרומת כסף ונחשת הביאו את תרומת ה' וכל אשר נמצא אתו עצי שטים לכל מלאכת העבדה הביאו. וכל אשה חכמת לב בידיה טוו..... והנשאים הביאו את אבני שהם ואת אבני המלאים לאפד ולחשן. ואת הבשם ואת השמן..."

ונשים לב שיש שינוי בסדר הדברים בין הציווי לבין התרומה.

ונשאלת השאלות :

- בציווי תרומת הזהב הכסף והנחושת נכתבו אחד אחרי השני. ולמה בתרומה הכסף והנחושת הופרדה מתרומת הזהב, ובא אחרי תרומת תכלת וארגמן ותולעת שני שתרמו האנשים?
- בציווי תרומת תכלת וארגמן ותולעת שני נכתב פעם אחת. ולמה בתרומה נחלק תרומתם לשניים? כאשר תרומת הכסף והנחושת מפסיקה בין תרומת תכלת וארגמן ותולעת שני של האנשים, לבין תרומת תכלת וארגמן ותולעת שני של הנשים.
- בציווי תרומת אבני שהם ואבני המילואים נכתב אחרי הבושם והשמן. ולמה בתרומה נכתב שהביאו הנשיאים את אבני שהם ואבני המילואים לפני תרומת הבושם והשמן?
- בציווי הבושם נכתב אחרי שמן. ולמה בתרומה נכתב שהביאו אותו לפני שמן?
- למה בזהב כתוב שהניפו ("הניף תנופה") ובכסף ובנחושת כתוב שהרימו ("מרים כל"), וביתר הדברים (עצי שטים, ותכלת, וארגמן, ותולעת שני, ועורות) כתוב רק הביאו?

ונראה להגיד לפי הרמב"ן שסדר התרומה לפי נדירות (כמות) הדברים הנמצא אצלם. ראשון מזכיר את הזהב שהניפו סה"כ 29 ככר (ככר 3,000 שקל) 7301 שקל זהב. שהם כלי זהב, הכולל תכשיטים, וכלים, וזהב גולמי. הזהב יותר נדיר ופחות בשפע אצלם, וראשון בחשבות.

הרמב"ן כותב שהניפו את הזהב להראות לכולם חשיבות תרומתם (תראו מה אני תורם). וגם אולי נגיד בגלל שהזהב בא לכפר על העוון שעשו עם הזהב כתוב כאן בשעת התרומה 'הנפה' אצל הזהב. כי אולי היה דרוש יותר מעשה בידיים כדי לעלות את הזהב, שבו כשלו בחטא (כאשר הביאו בידיים), מהחול אל הקודש, למלאכת המשכן. (בדומה להנפת אהרן ובניו כאשר קדשו אותם. אמנם בפרשת פקודי כתוב תנופה גם לגבי הנחושת, "נחשת התנופה")

אחרי זה הזכיר שהביאו האנשים ("כל איש") תכלת, וארגמן, ותולעת שני, ושש, ועורות. כי דברים אלו היו נדירים אצל 'האנשים', ולפי: רמב"ן: " כי לא נמצאו מאלה רק במקצתם"

ועכשיו הזכיר תרומת הכסף והנחושת ועצי שטים (שהיה יותר אצלם). הרמב"ן כותב שלא הזכירו הכסף והנחושת עם הזהב, כי הזכירו אצל הזהב גם תרומת הנשים.

רמב"ן פרק ל"ה פסוק כ"ד:
"אבל לא הזכיר זה למעלה עם כלי הזהב בעבור שהזכיר שם הנשים ואין להם כסף ונחשת רק זהב בתכשיטין"
לפי שיטת הרמב"ן לא נזכר הכסף עם הזהב כי אצל הזהב מדובר בנשים ואנשים שתמכו תכשיטי זהב, אבל לנשים לא הייתה תכשיטים מכסף או מנחושת.

בתרומת הכסף הייתה שני מרכיבים:
אבן עזרא (הקצר ל"ה, כ"ד, "על המילים "תרומת כסף"): "חיוב ונדבה"
הכסף של 'חובה' בא ממחצית השקל שנתנו הגברים מ20 שנה ומעלה לכופר נפש, כמו שכתוב:

שמות פרק ל"ח פסוק כ"ו:
"בקע לגלגלת מחצית השקל בשקל הקדש לכל העבר על הפקדים מבין עשרים שנה ומעלה לשש מאות אלף ושלוש אלפים וחמש מאות וחמשים" (ראה רש"י ל"ח, כ"ו).
ונוסף על מחצית השקל כל מי שרצה הביא כסף נדבה.
אצל הנחושת יש רק חלק הנדבה.

כתוב שהרימו 100 ככר 1,755 שקל כסף (זה המרכיב החיוב של הכסף, ולא כתוב סכום מרכיב הנדבה של הכסף), ורק 70 ככר 2,400 שקל נחושת (וזה נדבה, שמות ל"ח, כ"ד).
ונראה מזה שהביאו יותר כסף מנחושת (כי כבר במרכיב החובה יש יותר כסף מנחושת. ואם נוסיף עוד מרכיב הנדבה זה עוד יותר).
וזה לכאורה סותר הרעיון שהביאו את הדבר היותר נדיר (וחשוב) ראשון.
ונביא כמה תירוצים.

תרוץ ראשון:
אולי נתן להגיד שחלק הנדבה של הכסף (שלא כתוב מה היא) הייתה פחות מחלק הנדבה של הנחושת (וזה נראה הגיוני כי כסף יותר נדיר מנחושת).
ולמרות שסה"כ תרומת הכסף, חלק החיוב וחלק הנדבה, יותר מהנחושת, חלק הנדבה של הכסף לבד היה פחות מחלק הנדבה של הנחושת. ורק בצירוף חלק החובה של הכסף עם חלק הנדבה של הכסף סכום תרומת הכסף הייתה יותר מתרומת הנחושת. ונראה להגיד מטעם, 'גדול המצווה ועושה ממי שלא מצווה ועושה', שחלק 'החיוב' של הכסף מקומו לפני הנדבה של הנחושת. וגם חלק הנדבה של הכסף מקומו לפני חלק הנדבה של הנחושת כי הוא פחות.

ולפי זה נתן להבין למה הכסף רשום ראשון למרות שסה"כ כסף אולי יותר.

תרוץ שני:
אם נדייק בכתוב "כל מרים תרומת כסף ונחשת"
כתוב "תרומת", ומזה נראה להגיד שמדובר כאן רק במרכיב של הנדבה של הכסף ולא במרכיב החובה (הרעיון הזה לא לפי פרוש האבן עזרא).
וסכום נדבת הכסף לא כתוב בתורה. אבל נראה שבגלל שכסף יותר נדיר מנחושת גם

הסכום הזה היה פחות מנדבת הנחושת.

תרוץ שלישי :

יש שפרשו שמשקל 'ככר' הנחושת היה גדול מככר הכסף.
(ראה פירוש חומש תורת חיים של מוסד הרב קוק שמות ל"ח, כ"ט אות קטן 5 :
"ככר האמור בכסף וזהב תרגם 'בדירה' ובנחושת 'קנטאר' שהיא משקולת יותר גדולה.
כי אין ספק שנדבו יותר נחושת מכסף וזהב")
ולפי זה אי אפשר להשוות בין ככרי הכסף לבין ככרי הנחושת.
וברור שהנחושת יותר נפוץ אצלם.

אצל הכסף והנחושת כתוב לשון הרמה (שמראה על מעבר מלמטה למעלה, ממקום 'דל' למקום
'עשיר') לרמז שבעיקר העניים (הדלים) הם אלו שהביאו כסף ונחושת (כי בדרך כלל לעניים
אין זהב) ורמז :

"מרים כל" ראש וסוף תיבות, אותיות : מ'+ס', כ'+ל' עולה 130

עני עולה 130

מי שמרים כסף ונחושת, זה בעיקר העניים.
בכל זאת נקרא תרומתם "תרומת ה'", כי עני ועשיר זהים בחשיבות תרומתם.

ובעצי שטים כתוב :

פרק ל"ה פסוק כ"ד :

"וכל אשר נמצא אתו עצי שטים לכל מלאכת העבדה הביאו"
רק כאן כתוב "לכל מלאכת העבדה". ונראה שלמרות שהיו עצי שטים אצל הרבה
אנשים (שהוציאו אותם ממצרים או שכרתו אותם מיער שהיה על יד הר סיני), רק חלק מהעצים
היו טובים לעבודת המשכן. כי רק עצים שלא התליעו ושהיו גדולים מספיק היו טובים
לעבודת המשכן.

ועכשיו חזר להזכיר תרומת תכלת, וארגמן, ותולעת שני של הנשים.
כי זה היה מצוי יותר אצלם מאצל האנשים (ויותר מהכסף והנחושת).
והם גם הביאו אותם טווי, מוכן לשימוש.

ולמרות שאבני השהם ואבני המילואים היו מאוד נדירים (יותר מהזב), כנראה רק
נמצאים אצל הנשיאים, ולפי :

אבן עזרא (ל"ה, כ"ז) : "כי בצאתם ממצרים ונצלו. כל איש שאל כפי מעלתו"
הם רק הוזכרו בסוף בגלל הנשיאים, שנתרשלו ושחיכו עד הסוף, ולא הביאו תרומתם
מיד (רש"י ל"ה, כ"ז). ונזכרו לפני השמן והבשם כי אבני השהם ואבני המילואים יותר
נדירים מהשמן ומהבשם. והבשם לפני השמן כי הבשם יותר נדיר מהשמן (למרות שהיה
פלא שנשאר אצלם שמן כתית אחרי כמה חדשים).

* * * * *

תרומת המשכן

ויקהל רבה (מ"ח, ו') : "...אמר משה לפני הקב"ה כתבת (שמות כ"א) כי יגנוב איש שור או שה וטבח או מכרו חמשה בקר ישלם תחת השור הרי הביאו ה' חח ונזם טבעת עגיל וכומז"

לפי המדרש בני ישראל תרמו כאן 5 דברים למלאכת המשכן. וכמו במלחמת מדין תרמו 5 דברים לכפר על עצמם (חח ונזם טבעת עגיל וכומז) גם כאן תרמו 5 דברים שיכפר עליהם. אבל כאן רק כתוב 4 דברים ועוד המילים "כל כלי זהב". והסבירו חז"ל (פירוש מהרז"ו וחדושי הרד"ל על המדרש) שהמילים "כל כלי זהב" כוללים 'עגיל' כמו שתרמו במלחמת מדין למרות שלא כתוב בפרוש כאן.

ורמז :

"כל כלי" עולה 110 ועוד 5 אותיות עולה 115 ועוד 2 מילים עולה **117**
עגיל עולה 113 ועוד 4 אותיות עולה **117**
"כל כלי" כולל עגיל.

ועוד :

"כל כלי זהב" באתב"ש : **לך לכם עץ** ראש תיבות, אותיות : **ל', ל', ע'** עולה **130**
כפרה באתב"ש : **לוגץ** עולה 129 ועוד המילה עולה **130**

במלחמת מדין 'כפרה' על ידי 5 דברים שתרמו.
משה רבנו ביקש שגם כאן על ידי 5 דברים שתרמו למלאכת המשכן יהיה להם כפרה.
ורק עם "כל כלי זהב", קרי הפריט החמישי, עגיל, יש חמישה דברים.

ואולי קצת רמזים :

עגיל עולה **113**
עגיל באתב"ש : **זרמך** עולה **267**
ביחד עולה **380** (113+267)
"הביאו חמישה" עולה 377 ועוד 2 מילים עולה **379**

עגיל באתב"ש : **זרמך** עולה **267**
ה' דברים עולה 261 ועוד 6 אותיות עולה **267**
לרמוז : רק עם עגיל יש השלמה ל-5 דברים שתרמו.

* * * * *

נדבת הנשיאים

פרק ל"ה פסוק כ"ז:

"והנשאים הביאו את אבני השהם ואת אבני המלאים לאפוד ולחשן"

אבני השהם (2 אבנים) היו משובצים באפוד למעלה על כתפות כהן הגדול (אחת על כל כתף). על אבני השהם היה כתוב שמות של בני ישראל (6 על כל אבן, שמות כ"ח, י'). אבני המלאים (12 אבנים) היו אבנים טובות (שמות כ"ח, י"ז-כ') שהיו בחושן המשפט על לב כהן הגדול. ועל כל אבן שבחושן היה שם של אחד מהשבטים ועוד אותיות לפי שמוסבר בחז"ל.

והנה הדעות בחז"ל מהיכן באו אבני השהם ואבני המלאים.

1) ירדו לעולם עם ירידת הגשם בנס המבול

מהר"ם (שמות ל"ו, ל"ו): "ויכלא ב', ואידך בפרשת נח 'ויכלא הגשם מהשמים' (בראשית ח', ב'). ופירשו: לומדים את זה מגזרה שווה בין המילה 'ויכלא' כאן (ל"ו, ו') - 'ויכלא העם מהביא' לבין המילה 'ויכלא' במבול ('ויכלא הגשם מהשמים'). שירד להם אבנים טובות בנס המבול.

2) ירדו לעולם עם המן (יונתן בן עוזיאל, בעל הטורים)

לומדים זה מגזרה שווה בין המילים כאן 'בבקר בבקר' (ל"ו, ג') - 'והם הביאו אליו עוד נדבה בבקר בבקר', לבין המילים בפרשת המן 'בבקר בבקר' (שמות מ"ז, כ"א) - 'וילקטו אתו בבקר בבקר' (כפי אכלו'). שירד אבנים טובות עם ירידת המן.

3) בני ישראל קבלו אותם כאשר יצאו ממצרים 'ויתנצלו את מצרים' (אבן עזרא,

חזקוני)

ומעניין - לא מצאתי דעה שבני ישראל קבלו אבני השהם או אבני המלאים מביזת הים.

רש"י: "א"ר נתן מה ראו הנשיאים להתנדב בחנוכת המזבח תחילה ובמלאכת המשכן לא התנדבו בתחלה. אלא כן אמרו נשיאים יתנדבו צבור מה שמתנדבין ומה שמחסרין אנו משלימין אותו כיון שהשלימו צבור את הכל שנאמר והמלאכה היתה דים אמרו נשיאים מה עלינו לעשות הביאו את אבני השהם וגו' כך התנדבו בחנוכת המזבח תחלה ולפי שנתעצלו מתחלה נחסרה אות משמם 'והנשאים' כתיב"

לפי רש"י הצבור התנדבו הכול (והותר) חוץ מאבני השהם ואבני המלאים (והבושם והשמן). ונשאלת השאלה למה הצבור לא התנדבו אבני השהם ואבני המלאים? ובמיוחד שירד להם עם המן או בנס המבול.

ונראה לי להגיד שלא היה ברשותם אבנים כאלו.

ונסביר (בהתאם לדעות בחז"ל):

האבנים ירדו עם המבול -

כנראה האבנים הגיעו לידי המצרים בתקופת יוסף. כמו שכתוב:

"וילקט את כל הכסף הנמצא בארץ מצרים ובארץ כנען בשבר שהם שברים".

ראב"ע: "כי בצאתם ממצרים ונצלום, כל איש שאל כפי מעלתו..."

לפי זה יוצא שהצבור לא בקשו אבנים מהסוג הזה מהמצרים, רק הנשיאים בקשו, כפי מעלתם, אבנים טובות כאלו.

האבנים ירדו עם המן –

יונתן בן עוזיאל: "וענני שמיא אזלין לפישון ודליין מתמן ית אבני בורלית חילה וית אבני אשלמותא"

ולפי יונתן בן עוזיאל המילה "הנשאם" תרגומו 'העננים'. שעננים הביאו את אבני השהם מנהר הפישון והוריד אותם על בני ישראל עם המן. (וכמו שכתוב בראשית ב', י"א - י"ב: "שם האחד פישון הוא הסבב את כל ארץ החוילה אשר שם הזהב. וזהב הארץ ההוא טוב שם הבדולח ואבן השהם")

ונראה לי להגיד שהלימוד כאן מהמילה "הנשאם" קושר בין הפשט של המילה "הנשאם" (נשיאים) לבין התרגום של המילה "הנשאם" (העננים). קרי, העננים הורידו את האבנים עם ירידת המן רק לנשיאים.

ואחרי זה מצאתי הדבר הזה כתוב בפירוש יונתן: "רצה לומר שהלכו העננים לפישון ולקחו משם אבני שהם הנמצאים בחול הים והשליכו אותם סמוך למחנה ישראל ונשיאי ישראל הלכו ולקטו והביאום למשכן"

ואם בכל זאת נרצה לומר שהיו ברשות הצבור אבנים טובות (מהמן או מביזת הים) נראה להגיד שלא היו ברשותם אבנים שמתאמים לאבני השהם או לאבני המלאים לאפוד ולחושן. לא היה ברשותם אבנים באיכות ובגודל המתאים לשימוש באפוד או בחושן. ונדייק מהפסוק "והנשאם הביאו את אבני השהם ואת אבני המלאים לאפוד ולחושן", קרי הנשיאים הביאו אבני שהם ואבני מלאים המתאמים לבגדי הכהונה (קרי "לאפוד ולחושן").

וכתוב שהנשיאים גם הביאו:

פרק ל"ה פסוק כ"ח:

"ואת הבשם ואת השמן למאור ולשמן המשחה ולקטרת הסמים"

על השמן (ואולי גם על הבושם) אין לשאול למה הצבור לא הביאום. כי כתב האבן עזרא: "והנה נס גדול שנמצא שמן למאור ביד הנשיאים אחר חדשים רבים שיצאו ממצרים"

בושם זה מהדברים שאין לאדם הרבה. וגם זה מהדברים היקרים ובעלי הערך בעולם הקדום. שמן זה מהדברים שמשתמשים בו כל הזמן והוא הולך ונחסר.

ולפי מעלתו של הבושם, וחסרונו של השמן, כנראה היה לצבור רק מעט מהם ועכשיו (אחרי כמה חדשים) לא נשארו בידם מספיק לתרומת המשכן.

אז מהיכן היו הדברים האלו לנשיאים?
יונתן בן עוזיאל (ל"ה, כ"ח): "ותייבין ענני שמיא ואזלין לגן עדן ונסבין מתמן ית בושמא
בחיר אוית משחא דזיתא לאנהרותא וית אפרסמא דכיא למשח רבותא ולקטורת
בוסמיא"
מתרגם יונתן בן עוזיאל שהעננים הביאו 'מגן עדן' את הבושם ואת השמן - למאור
המנורה, ולשמן המשחה, ולקטורת הסמים. והורידו אותם למחנה ישראל.
ולפי זה, אבני השוהם, אבני המלאים, הבושם והשמן הם נדבת ה' - ששלח את העננים
להביא אותם למשכן.

* * * * *

"והנשאם הביאו"

פרק ל"ה פסוקים כ"ז- כ"ח :

"והנשאם הביאו את אבני השהם ואת אבני המלאים לאפוד ולחשן"
"ואת הבשם ואת השמן למאור ולשמן המשחה ולקטרת הסמים"

יש רמז במילה "והנשאם" לתרומתם, ולפי :

"והנשאם" אותיות : ו', ה', נ', ש, א', ס'

א'+ס' – אבני מלאים

א'+ש' – אבני שהם

ש'+ס'+נ' – שמן (גם האות נ' רמז למילה 'נר', שהביאו שמן למאור של נרות המנורה)
וגם :

"והנשאם" עולה 402

"הבשם" באתב"ש : צשבי עולה 402

הרמז לפי הדעה שהמילה "הבשם" כולל גם "הסמים", שהביאו הבשם לשמן המשחה ולקטרת הסמים. (אמנם, יש עוד דעה שהמילה "הבשם" לא כולל "הסמים". שהביאו "הבשם" לשמן המשחה, ולקטרת הביאו "הסמים").

* * * * *

”בצלאל”

פרק ל”ה פסוק ל’:

”וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רְאוּ קְרָא ה’ בִּשְׁם בְּצַלְאֵל בֶּן אוּרִי בֶן חוּר לַמַּטֵּה יְהוּדָה”
רמב”ן (שמות ל”א, ב’): ”והנה הוא פלא שימצא בהם אדם חכם גדול בכסף ובזהב ובחרושת עץ וחושב ורוקם ואורג כי אף בלומדים לפני חכמים לא ימצא בקי בכל האומניות כולם”

”קרא ה’ בשם”, ראש תיבות, אותיות: **ק’, י’, ב’,** אותיות המילה **’בקי’**.
רמז שבצלאל היה בקי בכל האומנות למלאכת המשכן.

* * * * *

חכמה תבונה דעת

פרק ל"ה פסוק ל"א:
"וימלא אתו רוח אלקים בחכמה ובתבונה ובדעת ובכל מלאכה"

זוהר פרשת בחורותי, דף קיד ע"א

"ונתתי משכני בתוכם וגו'. ונתתי משכני, זו השכינה, משכני, משכון שלי שהיא נתמשכנה בעונות ישראל, ונתתי משכני, משכוני ודאי, משל לאדם שהיה אוהב לאיש אחר, א"ל ודאי בשביל אהבה הגדולה שיש לי אליך רצוני לדור עמך, אמר במה אדע שתדור אצלי, לקח כל חמדת ביתו והביאה אליו, אמר הרי משכון אצלך שלא אפרד מעמך לעולם, כך הקב"ה בקש לדור בין ישראל, מה עשה, נטל חמדה שלו והורידה לישראל, אמר להם, ישראל הרי משכון שלי אצלכם, בשביל שלא אפרד מכם לעולם"

לפי הזוהר נטל הקב"ה חמדה שלו והורידה לישראל (וזו השכינה).
ושכנה במשכן שעשה בצלאל. ולפי המשל במדרש "לקח כל 'חמדת' ביתו והביאה אליו".
ובצלאל עשה את המשכן באמצעות ארבע תכונות שמילא אותו ה':
חכמה, תבונה, דעת, מלאכה. ובאילו התכונות עשה בית לחמדה של הקב"ה.
ורמז:
חכמה, תבונה, דעת, מלאכה, ראש תיבות, אותיות: ח', ת', ד', מ', אותיות המילה 'חמדת'.

* * * * *

בצלאל

בציווי למלאכת המשכן כתוב:

שמות פרק ל"א פסוקים א'-ג':

" וידבר ה' אל משה לאמר. ראה קראתי בשם בצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה. ואמלא אתו רוח אלוקים בחכמה ובתבונה ובדעת ובכל מלאכה "

בעשיית המשכן כתוב:

שמות פרק ל"ה פסוקים ל' –ל"א:

" ויאמר משה אל בני ישראל ראו קרה ה' בשם בצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה. וימלא אתו רוח אלוקים בחכמה ובתבונה ובדעת ובכל מלאכה "

משה רבנו השתמש באותה לשון "ראוי" כפי שאמר לו ה' "ראה".

וכותב על זה המדרש:

שמות רבה (מ', ב'):

"ומה עשה הקב"ה הביא לו ספרו של אדם הראשון והראה לו כל הדורות שהן עתידין לעמוד מבראשית עד תחיית המתים. דוד ודור ומלכיו, דוד ודור ומנהיגיו, דוד ודור ונביאיו. אמר לו כל אחד ואחד התקנתיו מאותה שעה וכן בצלאל מאותה שעה התקנתיו"

רמב"ן (שמות ל"א, ב'):

" הראה אותו ספרו של אדם הראשון ואמר לו כל אחד התקנתיו מאותה שעה ואף בצלאל מאותה שעה התקנתי אותו שנאמר 'ראה קראתי בשם בצלאל' "

לפי זה בצלאל היה מיועד לתפקיד הזה מבראת העולם.

ורמזים:

1) **"אל בני ישראל ראו קרה ה' בשם" עולה 1510**

"הראה אותו ספרו של אדה"ר" עולה 1510

2) **"בצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה וימלא אתו רוח" עולה 1510**

"הראה אותו ספרו של אדה"ר" עולה 1510

3) **"בצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה ואמלא"**

עולה 880 ועוד 30 אותיות ועוד 8 מילים עולה 918

"הראה לו כל הדורות" עולה 918

4) **"ראה קראתי" עולה 917**

"הראה לו כל הדורות" עולה 918

(5) "ויאמר ראה קראתי בשם בצלאל בן אורי" עולה 1952
"בצלאל מאותה שעה התקנתיו" עולה 1951

(6) "ראו קרא ה' בשם בצלאל בן"

באתב"ש :

גתף דגת מ--ץ שבי שהכתך שף

ראש תיבות, אותיות : ג', ד', מ', ש', ש', ש' עולה 947

ספר אדם הראשון עולה 947

(7) "אל בני ישראל ראו קרה ה' בשם בצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה.

וימלא אתו רוח אלוקים בחכמה ובתבונה ובדעת"

באתב"ש :

תך שטם מבגתך גתף דגת מ--ץ שבי שהכתך שט תפגם שט ספג כינץ מצפקץ

פמיכת תאף גפס תכנפי שסליץ שאשפטץ פשקזא

ראש תיבות, אותיות :

ת', ש', מ', ג', ד', מ', ש', ש', ש', ת', ש', ס', כ', מ', פ', ת', ג', ת', ש', ש', פ',

עולה 4070

"כל הדורות שהן עתידין לעמוד מבראשית עד תחיית המתים" עולה 4070

(8) "ויאמר משה אל בני ישראל ראו קרה ה' בשם בצלאל בן אורי בן חור למטה"

באתב"ש :

פמתיג יבץ תך שטם מבגתך גתף דגת מ--ץ שבי שהכתך שט תפגם שט ספג

כינץ

סוף תיבות, אותיות :

ג', צ', ד', ס', ד', פ', ת', צ', י', ד', ט', ס', ט', ג', צ' עולה 924

"והראה לו כל הדורות" עולה 924

(9) "לאמר ראה קראתי בשם בצלאל בן אורי בן חור למטה"

באתב"ש :

כתיג גתץ דגתאם שבי שהכתך שט תפגם שט ספג כינץ

ראש וסוף תיבות, אותיות :

כ'+ג', ג'+צ', ד'+ס', ש'+י', ש'+ד', ש'+ט', ת'+ס', ש'+ט', ס'+ג', כ'+צ',

עולה 2021

כן בצלאל מאותה שעה התקנתיו עולה 2021

- (10) "משה לאמר ראה קראתי בשם בצלאל בן אורי"
באתב"ש :
יבץ כתיג גתץ דגתאם שבי שהכתך שט תפגם
ראש תיבות, אותיות : י', כ', ג', ד', ש', ש', ש', ת',
1337 עולה
1337 עולה "הביא לו ספרו של אדם הראשון"
- (11) "אל משה לאמר ראה קראתי בשם בצלאל בן"
באתב"ש :
תך יבץ כתיג גתץ דגתאם שבי שהכתך שט
ראש תיבות, אותיות : ת', י', כ', ג', ד', ש', ש', ש'
1337 עולה
1337 עולה "הביא לו ספרו של אדם הראשון"
- (12) "וידבר ה' אל משה לאמר. ראה קראתי בשם בצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה. ואמלא אתו רוח אלוקים בחכמה ובתבונה"
באתב"ש :
פמקשג מ--ץ תך יבץ כתיג גתץ דגתאם שבי שהכתך שט תפגם שט ספג כינץ מצפקץ פתיכת תאף גפס תכפדמי שסליץ פשאשפטץ
סוף תיבות, אותיות :
ג', צ', ד', צ', ג', צ', ס', י', ד', ט', ס', ט', ג', צ', צ', ת', פ', ס', י', צ', צ',
1337 עולה
1337 עולה "הביא לו ספרו של אדם הראשון"
- (13) "ה' בשם בצלאל בן"
באתב"ש :
מ--ץ שבי שהכתך שט
ראש תיבות, אותיות : מ', ש', ש', ש',
940 עולה
940 עולה "הביא לו ספרו של אדה"ר"
- (14) "בשם בצלאל בן אורי"
באתב"ש :
שבי שהכתך שט תפגם
עולה 1889 ועוד 14 אותיות ועוד 4 מילים עולה 1907
1907 עולה "הראה אותו ספרו של אדם הראשון"
- (15) "בן חור למטה יהודה ואמלא"
באתב"ש :
שט ספג כינץ מצפקץ פתיכת
עולה 1932 ועוד 19 אותיות
1951 עולה
1951 עולה "בצלאל מאותה שעה התקנתיו"

16) "ובדעת ובכל"

באתב"ש :

918 עולה פשקזא פשלך

918 עולה הראה לו כל הדורות

* * * * *

"וימלא אתו"

פרק ל"ה פסוק ל"ב:

" וימלא אתו רוח א-לקים בחכמה בתבונה ובדעת ובכל מלאכה "

ויקהל רבה (מ"ח, ד'): " וכל השבח הזה מנין משבט יהודה ומהיכן זכה לכל החכמה הזאת בזכות מרים שנאמר 'ויעש להם בתים' – ומה היו הבתים? בית הכהונה ובית המלכות."

בצלאל היה משבט יהודה, נינו של כלב בן יפונה, בעלה של מרים ("בצלאל בן אורי בו חור למטה יהודה", וחור בנה של מרים). ומרים זכתה לחכמה ולמלכות (למעשה כמיילדת במצרים שלא הרגה הבנים).

חכמה - מרים נטלה חכמה שהעמידה בצלאל.

מלכות – מרים זכתה במלכות שהעמידה דוד המלך. דוד המלך בא משבט יהודה והוא יצא ממנה – ממרים (ויקהל רבה מ"ח, ד', חדושי הרש"ש ו', וחדושי הרד"ל י"ב).

ואולי רמז לדברים:

(1) **"וימלא אתו רוח א-לקים בחכמה בתבונה ובדעת"**

סופי תיבות, אותיות: א', ו', ח', ס', ה', ה', ת', עולה 465

זכה לחכמה ממרים עולה 465

(2) **"אתו רוח א-לקים בחכמה בתבונה"**

באתב"ש:

תאף גפס תכצמי שסליץ שאשפטץ

סופי תיבות, אותיות: פ', ס', י', צ', צ', עולה 330

ממרים עולה 330

* * * * *

"ויכלא העם מהביא"

מתחיל עם "בני ישראל":

פרק ל"ו פסוק ג':

"ויקחו מלפני משה את התרומה אשר הביאו בני ישראל"

ומסיים עם "העם":

פרק ל"ו פסוק ה':

"מרבית העם להביא"

וגם:

פרק ל"ו פסוק ו':

"איש ואשה אל יעשו עוד מלאכה לתרומת הקדש ויכלא העם מהביא"

לפי הפשט:

עושי המלאכה באו אל משה רבנו ואמרו לו:

"מרבית העם להביא מדי העבדה למלאכה"

ואז משה רבנו הוציא קול "אל יעשו עוד מלאכה"

ונשאלת השאלה:

למה התחיל בתרומה של 'בני ישראל' ובסוף אמר "ויכלא העם מהביא"?

וגם:

ביקש "אל יעשה" וכתוב שהפסיקו "מהביא".

ידוע שבדרך כלל המילה "העם" כינוי לערב רב (או לפחות טובים מבני ישראל).

ומה החיסרון כאן? הלא מביאים תרומה לקדש.

אלא צריך להגיד:

בנושא תרומה, שזה גם עניין לתת מהלב ("כל נדיב לב"), שייך לדבר על בני ישראל.

כי הם תרמו בשפה וברצון בכל ליבם תרומה.

אבל הערב רב הם אלו שהרגו את חור וגרמו לחטא העגל.

המשכן כפרה על החטאה הגדולה. ואולי היה חשש שהערב רב יהיו להוטים מדי לחזור

על מה שעשו, להוטים לתקן, וימשיכו לעשות מלאכה לתרומת המשכן (שיכפר על חטאתם)

גם ביום השבת ולהביא את התרומה למשה רבנו. וזה למרות שכתוב אזהרה על מלאכה

בשבת לפני וצמודה לציווי על מלאכת המשכן, להגיד שמלאכת המשכן לא דוחה שבת

(רש"י). אבל הדבר הזה נאמר אל "כל עדת בני ישראל" ("ויקהל משה את כל עדת ישראל

ויאמר אלהם אלה הדברים אשר צוה ה' לעשת אתם"). "עדת ישראל" זה בדרך כלל הזקנים

ולא העם.

ובגמרא (שבת צ"ו, ב') כתבו שהעברת הקול להפסיק לעשות עוד מלאכה הייתה ביום

השבת.

ואם רק רצו למנוע מלעשות עוד עבודה למלאכת המשכן (כי המלאכה "היתה דים לכל

המלאכה לעשות אתה והותר"), היה אפשרי להעביר את הקול במחנה במוצאי שבת או ביום

ראשון מוקדם בבוקר, למה העבירו את הקול דווקא בשבת?

בגמרא (דברי רבי יוחנן שבת צ"ו, ב') כתבו שיש כאן אזהרה לא להוציא מרשות לרשות בשבת. ונראה שזה קשור לשינוי מהמילה "יעשה" למילה "מהביא". לא רק שהפסיקו לעשות מלאכה בשבת אלא גם לא הביאו ממחנה ישראל למחנה לויה (לפני משה רבנו). ולפי זה נראה שהיה צורך להעביר קול במחנה בשבת להזהיר את 'העם', להפסיק לעשות ולהביא עוד עבודה למלאכת המשכן בשבת.

* * * * *

"ויעבירו קול במחנה"

פרק ל"ו פסוק ו':

" ויצו משה ויעבירו קול במחנה לאמר איש ואשה אל יעשו עוד מלאכה לתרומת הקדש ויכלא העם מהביא "

1. חזקוני: "מכאן אמרו רבותינו, (גמרא שבת צ"ו, ב'), לאסור הוצאה בשבת מרשות מרשות"

הלימוד בגמרא מהמילה "ויעבירו", למדו איסור העברה בשבת מאיסור העברה ביום הכיפורים.

"משה ויעבירו קול במחנה לאמר איש ואשה אל יעשו עוד מלאכה לתרומת הקדש"
עולה 3862

בא הכתוב ואסר הוצאה מרשות לרשות ביום שבת קודש עולה 3862

2. **"איש ואשה אל יעשו עוד מלאכה לתרומת הקדש ויכלא העם מהביא"**
עולה 2941 ועוד 11 אותיות עולה 2952

שבת, אסר הוצאה מרשות לרשות עולה 2952

3. **" ויצו משה ויעבירו "** עולה למניין 757 ועוד 3 מילים עולה 760
ביום שבת עולה 760

4. **" ויעבירו קול "** עולה 440 ועוד 10 אותיות עולה 450
ביום שביעי עולה 450

אולי רמז שמשה צוה להעביר קול ביום השבת.
(ראה פירוש בעל הטורים שמוכח שהיה בשבת).

* * * * *

"ויעבירו קול במחנה"

פרק ל"ו פסוק ו':
**"ויצו משה ויעבירו קול במחנה לאמר איש ואשה אל יעשו עוד מלאכה לתרומת הקדש
ויכלא העם מהביא"**

אמרו חז"ל הקול הועבר במחנה למנוע מהעם איסור הוצאה בשבת.
ורמזים:

(1) **"ויעבירו"** עולה 304
שבת באתב"ש: **בשא** עולה 303 ועוד המילה עולה 304

(2) **"במחנה לאמר איש"** עולה 687 ועוד 12 אותיות ועוד 3 מילים עולה 702
שבת עולה 702

(3) **"ויעבירו קול במחנה לאמר"**
באתב"ש:
פמזשמגף דפך שישטץ כתיג
ראש תיבות, אותיות: **פ', ד', ש', כ'** עולה 404
לאסור הוצאה עולה 404

(4) **"קול"**
באתב"ש:
דפך עולה 104 ועוד 3 אותיות עולה 107
הוצאה עולה 107
(העבירו הקול במחנה לאסור הוצאה בשבת)

(5) **"יעשו עוד מלאכה לתרומת הקדש"**
באתב"ש:
מזבף זפק יכתלץ כאגפיה צדקב עולה 1177
לאסור הוצעה בשבת עולה 1177

(6) **"העם"**
באתב"ש:
צזי עולה 107
הוצאה עולה 107
(לאסור הוצאת על ידי העם בשבת)

* * * * *

"הנשים אשר נשאו לבן"

פרק ל"ו פסוק כ"ו:

"וכל הנשים אשר נשאו לבן אתנה בחכמה טוו את העזים"

כתוב מדרש (ויקהל רבה מ"ח, ד') שבג' דברים העולם נברא, בחכמה, ובתבונה, ובדעת. ודורשים את זה גם על בצלאל, 'בחכמה' שהיה חכם בתורה, 'בתבונה' שהיה מבין בהלכה, 'ובדעת' שהיה מלא דעת בתלמוד.

לפי זה 'חכמה' זה חכמת התורה. ואולי רמז גם לנשים:
"לבן אתנה בחכמה" עולה 613 למנין המילה 'בתורה', (וגם תרי"ג).

* * * * *

"ארבעה טורח אבן"

פרק ל"ט פסוק י':

"וימלאו בו ארבעה טורי אבן טור אדם פטדה וברקת הטור האחד"
בעל הטורים: "אודם וגו', ג' במסורה ב' דאפוד ואידך בגדן גן וגו' מסוכתך אודם וגו' מלמד שנזדמנו להם אבני אפוד מגן עדן"

"וימלאו בו ארבעה טורי אבן טור אדם פטדה וברקת הטור האחד"
ראש תיבות, אותיות: ו', ב', א', ט', א', ט', פ', ו', ה', ה' עולה 125
עדן עולה 124 ועוד המילה עולה 125

ועוד:

(1) **"אבן טור אדם"** עולה 313 ועוד 9 אותיות ועוד 3 מילים עולה 325
האבנים מגן עדן עולה 325

(2) **"פטדה"** עולה 98
מהגן עולה 98

(3) **"הטור"** עולה 220 ועוד 4 אותיות עולה 224
מהגן בעדן עולה 224

(4) **"טורי"**
באתב"ש:
נפגם עולה 173 ועוד 4 אותיות עולה 177
גן עדן עולה 177

"פטדה וברקת"
באתב"ש:
ונקץ פשגדא
ראש וסוף תיבות, אותיות: ו'+ץ', פ'+א' עולה 177
גן עדן עולה 177

(5) **"הטור"**
באתב"ש:
צנפג עולה 223 ועוד המילה עולה 224
מהגן בעדן עולה 224

(6) "טורי אבן טור"
באתב"ש:

נפגם תשט נפג

ראש וסוף תיבות, אותיות: נ' + ס', ת' + ט', נ' + ג', עולה 552
נזדמנו להם אבנים מגן עדן עולה 552

שמות פרק ל"ה פסוק כ"ז:

"והנשאם הביאו את אבני השהם ואת אבני המלאים לאפוד ולחשן"

(1) "אבני המלאים לאפוד" עולה 310 ועוד 15 אותיות עולה 325
האבנים מגן עדן עולה 325

(2) "אבני השהם ואת אבני המלאים לאפוד"

ראש וסוף תיבות, אותיות:

א' + י', ה' + ס', ו' + ת', א' + י', ה' + ס', ל' + ד', עולה 552
נזדמנו להם אבנים מגן עדן עולה 552

(3) "ואת אבני המלאים לאפוד ולחשן"

ראש וסוף תיבות, אותיות:

ו' + ת', א' + י', ה' + ס', ל' + ד', ו' + נ', עולה 552
נזדמנו להם אבנים מגן עדן עולה 552

(4) "השהם ואת אבני המלאים לאפוד ולחשן"

ראש וסוף תיבות, אותיות:

ה' + ס', ו' + ת', א' + י', ה' + ס', ל' + ד', ו' + נ', עולה 597
נזדמן להם אבני אפוד מגן עדן עולה 597

(5) "ולחשן"

באתב"ש:

פכסבט עולה 171 ועוד 5 אותיות ועוד המילה עולה 177
גן עדן עולה 177

(6) "והנשאם"

באתב"ש:

פצטבתי עולה 591 ועוד 6 אותיות עולה 597
נזדמן להם אבני אפוד מגן עדן עולה 597

* * * * *

'דעת' זה התלמוד

כתוב במדרש (ויקהל רבה מ"ח, ד') שבג' דברים העולים נברא בחכמה, ובתבונה, ובדעת. ודורשים את זה גם על בצלאל, 'בחכמה' שהיה חכם בתורה, 'בתבונה' שהיה מבין בהלכה, 'ובדעת' שהיה מלא דעת בתלמוד.

ובדעת עולה **482**

בתלמוד עולה **482**

* * * * *

הארן

פרק ל"ז פסוק א':

**" ויעש בצלאל את הארן עצי שטים אמתים וחצי ארכו ואמה וחצי רכבו
ואמה וחצי קמתו "**
רש"י: "לפי שנתן נפשו על המלאכה יותר משאר חכמים נקראת על שמו"

" ויעש בצלאל את הארן עצי שטים אמתים וחצי ארכו ואמה וחצי

רחבו ואמה וחצי קמתו " עולה 3651

כי הוא נתן נפשו על המלאכה יותר משאר חכמים נקראת על שמו עולה 3651

* * * * *

אָרֹן אוֹ מִשְׁכַּן רֹאשׁוֹן?

יש דיון בחז"ל (במדרשים) את מי עשו ראשון, הארון או המשכן?
והדיון הזה נובע משינוי שעשה בצלאל בעשיית המשכן וכליו (פרשת ויקהל) ממה שכתב
משה רבנו (בפרשת תרומה).

בפרשת תרומה הכתוב פותח בציווי לעשות ארון:
פרק כ"ה פסוק י'

"ועשו ארון עצי שטים אמתים וחצי ארכו ואמה וחצי רחבו ואמה וחצי קמתו"

לעומת זאת, בפרשת ויקהל בעשייה כתוב שעשו את המשכן ראשון:
פרק ל"ו פסוק ח'

**"ויעשו כל חכם לב בעשי המלאכה את המשכן עשר יריעת שש משזר ותכלת וארגמן
ותולעת שני..."**

ואחר כך עשו את הארון:
פרק ל"ז פסוק א'

"ויעש בצלאל את הארון עצי שטים..."

ובמדרש ובאגדה:

מסכת ברכות נ"ה, א'

"אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: בצלאל על שם חכמתו נקרא. בשעה שאמר
לו הקב"ה למשה: לך אמור לו לבצלאל עשה לי משכן ארון וכלים, הלך משה והפך,
ואמר לו: עשה ארון וכלים ומשכן. אמר לו [בצלאל למשה]: משה רבנו, מנהגו של עולם
- אדם בונה בית ואחר כך מכניס לתוכו כלים, ואתה אומר: עשה לי ארון וכלים ומשכן!
כלים שאני עושה - להיכן אכניסם? שמא כך אמר לך הקב"ה: עשה משכן ארון וכלים.
אמר לו: שמא בצל אל היית וידעת"

למרות שמה רבנו כתב בפרשת תרומה על ציווי עשיית הארון ראשון, בצלאל אמר
למשה רבנו שיעשה את המשכן ראשון כדי שיהיה בית לארון. אמר לו משה רבנו,
בצלאל, שהיית בצל א-ל, שידעת שכך אמר לי הקב"ה. ואפוא אמר:
בפרשת כי תשא כתוב:

פרק ל"א פסוקים ו'-ז'

**"...ועשו את כל אשר צויתך. את אהל מועד ואת הארון לעדת ואת הכפרת אשר עליו
ואת כל כלי האהל"**

כאן הסדר אהל מועד, קרי משכן, לפני הארון.
לפי המדרש הזה בצלאל ביקש לעשות את המשכן ראשון.

אבל יש מדרש שסותר את זה.

תנחומה פרשת ויקהל סעיף ו'

"בשעה שאמר הקב"ה למשה לעשות המשכן אמר לו בצלאל מה מבקש מן המשכן
הזה? אמר לו לשכן בו וללמד תורה לישראל. אמר לו בצלאל והיכן תהא התורה נתונה?
אמר לו משה משאנו עושין את המשכן נעשה את הארון. אמר לו, לא כן, נעשה את
הארון תחילה ואחר כך נעשה משכן"
לפי המדרש הזה בצלאל ביקש לעשות את הארון ראשון.
(וראה גם וקהל רבה ג', ב' שגם מביא דרשה זו)

וגם:

ויקהל רבה ג', א':

"אתה מוצא בשעה שאמר הקב"ה למשה שיעשה את המשכן אמר בצלאל ובמה אפתח תחילה? פתח בארון שנאמר ועשו ארון"

לפי מסקנת חז"ל עשו את המשכן ראשון (ראה פירוש הרש"ש על ויקהל רבה ג', א'). ואחרי זה עשה בצלאל את הארון.

(והסדר הזה תואם הכתוב בפרשת ויקהל בעשיית המשכן וכליו. שפתח הפרשה בעשיית המשכן במילים "ויעשו כל חכם לב בעשי המלאכה" ולא כתוב שמו של בצלאל. ואחרי זה כתוב על עשיית הארון "ויעש בצלאל את הארון", ולא כתוב כל חכם לב)

ובמדרש:

תנחומא ויקהל ז':

"ויעש בצלאל את הארון, אין אתה מוצא באחד מכל כלי המשכן שעשה שם בצלאל כלום אלא בארון, וכל המלאכות האחרות, כל הכלים האחרות באמירתו ובעצתו..." לפי זה בצלאל לא עשה את המשכן אלא רק פיקח על עשייתו. אבל את הארון עשה בצלאל בעצמו.

(ובגלל שלפי המדרש הזה בצלאל לא עשה שום דבר חוץ מהארון, אולי ניתן להגיד שהתחילו במשכן ובארון ביחד. כל חכמי הלב התחילו לעשות המשכן, בפיקוח בצלאל, ובצלאל עצמו התחיל לעשות הארון)

ויש שאמרו שסדר העשייה לא כל כך מהותי (מעשי) כי ממילא אי אפשר להכניס את הארון למשכן עד שמקימים את המשכן. ובזמן הציווי והעשייה עדיין לא ניתנה ההוראה להקים את המשכן. וגם אם יקימו את המשכן מיד עם גמר עשייתו הארון יחכה בלי בית עד הקמתו. ובמיוחד שנגמרה מלאכת המשכן בכ"ה כסלו והמשכן הוקם רק בא' ניסן.

ולפי זה נראה להגיד שסדר העשייה הוא יותר עניין רוחני (עיוני).

בדומה לדיון בחז"ל, מה קדם למה. האם העולם קדם לאור או האור לעולם?

ויקהל רבה ג', א': "ר' יהודה אומר האור ברא תחילה ואח"כ העולם... ור' נחמיה אומר העולם נברא תחילה..."

התורה אור והארון מקום התורה. ואמרו חז"ל שהתורה קדמה לעולם.

ושהקב"ה "הסתכל באורייתא וברא עלמא".

וכתוב "פתח דבריד יאיר", ודרשו במדרש על זה (ויקהל רבה ג', א') שזו הסיבה שבצלאל פתח בארון (רצה לעשות את הארון ראשון).

ובמישור הרעיוני:

בגלל שהמסקנה היא שעשו את המשכן ראשון, רואים מזה שהכנה לעיקר, חשובה כעיקר.

ונביא כמה דוגמאות לזה:

בבריאת העולם, ברא הקב"ה את עולמו בששת ימים. ברא (כמעט) הכול לפני שברא את האדם ביום השישי, למרות שהאדם הוא עיקר הבריאה. הכין הכול לאדם.

גם בחיי היהודי. מכינים התשתית הלימודית במשך 13 שנה כדי להגיע ליום החיוב במצוות בגיל 13 מוכנים לקיים התורה.

גם בתלמוד תורה. הכנת ישיבות, בתי מדרשות ובתי כנסיות, מקום לימוד התורה והתפלה, מכינים מראש שיהיה מקום ללימוד התורה. וכמו שכתוב אצל יעקב אבינו: בראשית פרק מ"ו פסוק כ"ח:
"ואת יהודה שלח לפניו אל יוסף להורת לפניו גשנה"
רש"י: "ומדרש אגדה, לתקן לו בית תלמוד שמשם תצא הוראה"

וגם כל העולם הזה, הכנה (ותיקון) לעולם הבא.
כמו שכתוב:

אבות פרק ד' משנה ט"ז:
"רבי יעקב אומר העולם הזה דומה לפרוזדור בפני העולם הבא התקן עצמך בפרוזדור כדי שתכנס לטרקלין"

* * * * *

פרשת פקודי

פקודי המשכן

פרק ל"ח פסוק כ"א:
"אלה פקודי המשכן משכן העדת אשרפקד על פי משה עבדת הלויים ביד איתמר בן אהרן הכהן"

1. מדרש רבה (נ"א, א'): "שנו רבותינו: אין ממנין שררה על הצבור בממון פחות משנים והרי אתה מוצא שהיה משה גזבר לעצמו, וכאן אתה אומר אין ממנין פחות מב', אלא, אע"פ שהיה משה גזבר לעצמו, קורא לאחרים ומחשב על ידיהם."

"אשרפקד על פי משה עבדת הלויים ביד איתמר בן אהרן הכהן"
עולה 2842
מכאן שאין ממנין שררה על הצבור בממון פחות משנים עולה 2842

2. מדרש רבה (נ"א, ו'): "...אמר להם, בואו ואני עושה לפניכם חשבון. אמר להם, "אלה פקודי המשכן", כך וכך יצא על המשכן. עד שהוא יושב ומחשב, שכח באלף ושבע מאות וה' וע' שקל, מה שעשה וויס לעמודים. התחיל יושב ומתמיה, אמר, עכשיו ישראל מוצאין ידיהם לאמר משה נטלן. מה עשה, האיר הקב"ה עיניו וראה אותם עשויים וויס לעמודים..."

"המשכן משכן העדת אשרפקד על פי משה" עולה 2524 ועוד 8 מילים
עולה 2532
הוא שכח אלף שבע מאות ושבעים וחמש שקלים עולה 2532

* * * * *

"המשכן משכן העדות"

פרק ל"ח פסוק כ"א:

"אלה פקודי המשכן משכן העדות..."

פקודי רבה נ"א, ג':

"מהו משכן שני פעמים? א"ר שמואל בר מרתא שנתמשכן שני פעמים על ידיהם זהו שאנשי כנסת הגדולה אומרים (נחמיה א') 'חבול חבלנו לך ולא שמרנו את המצות ואת החוקים ואת המשטים'. מהו 'חבול חבלנו לך'? שנתמשכן ב' פעמים ואין חבול אלא משכן שנאמר (דברים כ"ד) 'לא יחבל רחים ורכב'..."

המדרש דורש את כפל הלשון "המשכן משכן" לרמז שביט המקדש נתמשכן (נחרב) פעמים (בית ראשון ובית שני) בגלל עוונות ("חבול חבלנו לך").

ורמזים:

"חבול חבלנו לך" עולה 192
"המשכן משכן" באתב"ש **ציבלט יבלט** עולה 192

"חבול" עולה 46 ועוד 4 אותיות ועוד המילה עולה 51
"משכן" באתב"ש: **יבלט** עולה 51

"חבול חבלנו" עולה 142
"המשכן" באתב"ש: **ציבלט** עולה 141 ועוד המילה עולה 142

"לא יחבל רחים ורכב" סוף תיבות, אותיות: א', ל', ס', ב' עולה 73
פעמים באתב"ש: **וזימי** עולה 73
(רמז שנחבל פעמיים)

"לא יחבל רחים ורכב" ראש תיבות, אותיות: ל', י', ר', ו' עולה 246
פעמים עולה 240 ועוד 5 אותיות ועוד המילה עולה 246

"רחים ורכב" עולה 486 ועוד 8 אותיות עולה 494
מקדשים עולה 494
(רמז לפעמים חורבן, לחורבן בתי המקדש)

* * * * *

"אשר פקד"

פרק ל"ח פסוק כ"א:
"אלה פקודי המשכן משכן העדת אשר פקד על פי משה עבדת הלויים ביד איתמר בן אהרן הכהן"
פתח הפרשה בחישוב תרומת הממון (הזהב, הכסף, והנחושת) למשכן.
"ואלה פקודי":
"המשכן" באתב"ש: ציבלט עולה 141 עולה למנין המילה 'הממון'.

המשכן עדות שנסלח לבני ישראל. ונתן פתחון פה לבעלי תשובה (וראה מסכת ע"ז ד', ב'), שגם לחטאים גדולים יש דרך תשובה:
"העדת אשר פקד" באתב"ש: צקא תבג ודק עולה 713 למנין המילה 'תשובה'.

"המשכן משכן העדת אשר פקד" באתב"ש: ציבלט יבלט צקא תבג ודק
ראש וסוף תיבות, אותיות:
צ'+ט', י'+ט', צ'+א', ת'+ג', ו'+ק' עולה 718
התשובה עולה 718

* * * * *

“עשה וויס לעמודים”

פרק ל"ח פסוק כ"ח:

“ואת האלף ושבע המאות וחמישה ושבעים עשה וויס לעמודים וציפה ראשיהם וחשק אתם”

בתרומת המשכן, 603,350 איש מבני ישראל תרמו כל אחד מחצית השקל כסף, וזה סה"כ 301,775 שקלים. מהסכום הזה הוציאו 300,000 שקל (שזה 100 ככר, הככר 3,000 שקל) על עשית 100 אדנים ("ככר לעדן") שהיו מתחת ל-50 קרשי המשכן ("שתי עדנים תחת הקרש האחד"). והיו 48 קרשים סביב המשכן ו-21 קרשים עבור הפרוכת). ונשאר 1775 שקלים (שזה סכום פחות מככר) שהוציאו על 60 עמודי חצר המשכן.

אור החיים:

“...לפי שמצינו שצוה ה' בתרומת הכסף מחצית השקל ובכל מלאכת המשכן לא מצינו שצוה ה' מעשה כסף זולת האדנים והווין וחשוקיהם וביאר באדנים שצריך ככר לאדן והווין לא הודיע ה' שיעורן ושיעור חשוקיהן לזה התחכם בצלאל וחלק הנשאר מהאדנים ועשאן ווין שהגם שלא צוה ה' שיעורן ממה שנתן שיעור לאדנים השכילו כי הווין וחשוקיהם יהיו מהנשאר ולז"א ואת האלף וגו' עשה ווין פ' שחלק הסך לווין...”

בא אור החיים ואומר לנו שה-1775 שקל חלקו בשווה בין עמודי החצר, עבור שלושה דברים. וויס לעמודים, כסוי ראשיהם של העמודים וחישוק לעמודים (חגורות של כסף סביב העמוד). לפי זה יוצא שכל אחד מ-60 העמודים שבחצר המשכן קיבל 29.58333 (1775/60) שקל כסף, שזה 29 ועוד 7/12 שקל.

על הפסוק הזה מובא במדרש תנחומא (פרשת פקודי, סעיף ז'):

“אמר משה יודע אני שבני ישראל רוגנים הם, הרני עושה להם חשבון מכל מלאכת המשכן. התחיל לעשות חשבון עמהם, אלה פקודי המשכן, והוא נותן להם חשבון על כל דבר ודבר, לזהב ולכסף ולנחשת... עם שהוא עושה חשבון והולך על כל דבר ודבר שעשויין כסדר בתוך המשכן, שכח אלף ושבע מאות וחמישה ושבעים שקל שעשה מהן ווין לעמודין ולא היו נראין. התחיל עומד תמה ואומר עכשיו ימצאו ידיהם של ישראל עלי לומר, שאני נטלתי אותם. והוא חוזר לבוא על כל מלאכה ומלאכה. מיד האיר הקב"ה את עיניו ותלה עיניו וראה שהיו עשויין וויס לעמודים. התחיל להשיב להם בקול רם, ואת האלף ושבע המאות וחמישה ושבעים עשה וויס לעמודים, באותה שעה נתפייסו ישראל.”

למרות שהמדרש במקומו עומד ניתן לשאול:

איך משה רבנו שכח מה עשו עם ה-1775 שקלים? הלא הכסף הלך רק על האדנים ועל העמודים.

ועוד, כתוב במדרש שהסיבה ששכח, בגלל “ולא היו נראין”, קרי הווים. גם זה קצת קשה. גם אם נגיד שהווים לא היו נראים, הלא הכסוי כסף של ראשי העמודים וחישוקיהם נראים מבפנים וגם אולי מבחוץ. וגם סכום כסף כל כך גדול קשה לשכוח.

ואולי ניתן להסביר את העניין בהתאם לפרוש המובא בזקנים מבעלי התוספות על המילים “משכן העדות” המופעים בפסוק הראשון של הפרשה:

"...שהיה עדות למשה כי בשעה שחשדוהו שגנב שקלים ממלאכת המשכן אמר להם משה רוצה אני שיהא המשכן עדות וחזרו ומנו ומצאו שהושמו בוין לעמודים ודריש ליה מ"והמלאכה היתה דים" קח ראשי תיבות ויעלו ט"ו ווין כלומר ט"ו יותר ומיד נתן משה ט"ו שבחות להקב"ה והן בישתבח שיר ושבחה וכנגדן ט"ו ברוך בברוך שאמר וכנגדן ט"ו ווין באמת ויצב וכו' "

לפי פרוש זקנים מבעלי התוספות עשו ט"ו ווים יותר ממה שהיו צריכים לעמודים. וכנראה צריכים להגיד שה1775 שקל היתה יותר מדי כסף עבור 60 ווים, ועבור 60 כסוי ראשי העמודים, ועבור 60 חישוקים לעמודים (כי כתוב בפרשת ויקהל "והמלאכה היתה דים לכל המלאכה לעשות אתה והותר", שמה שהביאו היה מספיק לעשות את המלאכה ברווח ולא בצמצום). ועשו מן הכסף הנשאר עוד 15 ווים לרזרבה. ולפי שנתנו חשבון על כל פריט ופריט כמו שמובא במפרשים (ולא רק סה"כ הכסף לעמודים כמו בכתוב, 1775 שקל), אז כאשר בני ישראל הכפילו סכום הכסף עבור וו בודד 60 העמודים, וסכום הכסף לכסוי ראש עמוד בודד 60 עמודים, וסכום הכסף לחישוק עמוד בודד 60 עמודים, היה חסר כסף, כי עשו עוד 15 ווים שלא היו על העמודים. על ה15 הווים האלו לא דיווחו, והם מהווים 20% (15/75) מסה"כ הכסף המיועד לוויים.

שיטת חלוקת הכסף לעמודים, קרי לוויים, לכסויים, ולחישוקים לא כתוב בכתב וגם לא במפרשים.

לפי דעתי יתכן שגם החילוק לגורמים (קרי לוויים, ולכסוי ראשיהם, ולחישוקים) רמוז בפסוק. כי כתוב "האלף", "ושבע המאות", שניהם באות "ה" הידיעה. ויכול להיות של מה1000 שקל עשו ווים, ומה700 שקל עשו כסוי, ומה75 שקל עשו חישוק. לפי זה יוצא שכל עמוד קיבל עבור וו בודד 16.6666 שקל, עבור כסוי לעמוד 11.6666 שקל, ועבור חשוק לעמוד 1.25 שקל.

(כל עמוד קיבל סה"כ $16^{2/3} + 11^{2/3} + 1^{1/4} = 29^{7/12}$).

אם נמשיך עם הרעיון הזה נקבל שבגלל שעשו במקום 60 ווים 75 ווים, צריך לחלק 1000 שקל ב75 (במקום 60) ונקבל שהוציאו רק $13^{1/3}$ שקל עבור וו בודד. ואז חסר בדיווח 200 שקל ($13^{1/3} * 15$). ואולי רמז לזה ממה שכתוב "עשה ווים לעמודים", המילה "לעמודים" עולה 200.

(במישור הרמז, "עשה ווים לעמודים", עשה עוד ווים לפי חשבון המילה "לעמודים", כאילו עשה עוד ווים השווים 200. ולפי $13^{1/3}$ שקל לוו, עשו 15 ווים יותר מה60 שהיו צריכים לכל העמודים. ואולי עוד רמז מאותיות המילה "עשה", אותיות: ע', ש', ה'. אות "ש" שעשו ששים, 60 ווים הנראים על העמודים. אותיות ע', ה' עולה 75, עשו סה"כ 75 ווים, קרי עוד 15 ווים. כדי לשים לב שלפי הרעיון הזה אחוז הכסף שחשדו בני ישראל שחסר זה 11.27% (200/1775) שזה פחות משתות, פחות מ1/6).

ובגלל ש15 הווים האלו לא היו על העמודים ממש, ולא היו נראים, אז קל מאוד להבין איך אפשר לשכוח אותם ולהגיע לתמיה ולבוא בטענות על מה עשו עם הכסף שלפי חשבון חסר.

* * * * *

האפד

פרק ל"ט פסוקים ב'ג':

"ויעש את האפד זהב תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר. וירקעו את פחי הזהב וקצץ פתילים לעשות בתוך התכלת ובתוך הארגמן ובתוך תולעת השני ובתוך השש מעשה חשב"

רש"י (פרשת תרומה פרק כ"ה פסוק ו'):

"חמשת מינים הללו שזורין, בכל חוט וחוט היו מרדדין את הזהב כמין טסין דקין, וקצצין מהם וטווין אותן חוט של זהב עם שש חוטים של תכלת, וחוט של זהב עם שש חוטים של ארגמן, וכן בתולעת שני, וכן בשש, שכל המינין חוטן כפול ששה, וחוט זהב עם כל אחד ואחד, ואחר כך שזר את כלם כאחד, נמצא חוטן כפול כ"ח. וכן מפורש במס' יומא ולמד מן המקרא הזה: וירקעו את פחי הזהב וקצץ פתילים לעשות, את פתילי הזהב בתוך התכלת ובתוך הארגמן וגו'."

בשני הפסוקים הללו מתארים עשיית האפוד. בשני הפסוקים הללו יש 28 מילים ואולי יש כאן רמז לחוטי האפוד שנעשו מחוט שיש בו 28 חוטים. חוט אחד של זהב עם ששה חוטים של תכלת, וחוט אחד של זהב עם ששה חוטים של ארגמן, וחוט אחד של זהב עם ששה חוטים של תולעת השני, וחוט אחד של זהב עם ששה חוטים של שש משזר.

$$28 = 7 \times 4 \text{ סה"כ חוטים}$$

* * * * *

שולי המעיל

פרק ל"ט פסוקים כ"ה :
"**...ויתנו את הפעמונים בתוך הרמנים על שולי המעיל סביב...**"
פרק ל"ט פסוקים כ"ו
"**...פעמן ורמן פעמן ורמן על שולי המעיל סביב...**"
פרשת תצוה : פרק כ"ח פסוקים ל"ד :
"**...פעמן זהב ורמן פעמן זהב ורמן על שולי המעיל סביב...**"

פרשת תצוה : פרק ל"ג פסוקים ל"ד :
"**...ועשית על שוליו רמני תכלת וארגמן ותולעת שני על שוליו סביב...**"

(1) "**על שולי המעיל סביב**" סוף תיבות אותיות : ל, י, ל, ב עולה למנין 72

(2) "**על שוליו**" סוף תיבות אותיות : ל, ו עולה למנין 36

ספר מלכת המשכן (הצאת "מלכת המשכן", תל אביב, 1968) :
"**...ל"ו פעמונים ול"ו רימונים - פעמון זהב ורימון פעמון זהב ורימון - היו מחוברים לכל כנף של המעיל, היינו שבעים ושתיים פעמונים ושבעים ושתיים רימונים מפנים ומאחור**"

לפי חז"ל היו על המעיל 72 פעמונים ורימונים, 36 על כנף הקדמי של המעיל, ו36 על כנף האחורי של המעיל.

* * * * *

ותכל העבודה

פרק ל"ט פסוק ל"ב:

"ותכל כל עבדת משכן אהל מועד..."

פרוש מהרז"י על מדרש רבה (נ"ב, ב'): "...מצאתי בפסיקתה פר' ו' בס"ה וז"ל בכ"ה בכסלו
נגמרה מלאכת המשכן ועשה מקופל עד אחד בניסן שהקימו משה"

1. **"ותכל"** עולה 456 ועוד 4 אותיות עולה 460

ב כ"ה לחודש בחנכה עולה 460

2. **"ותכל"** עולה 456

סיום כל עבודה ביום כ"ה דכסלו עולה 456

3. **"ותכל כל"** עולה 506

גמר העבודה כ"ה לכסלו עולה 506

* * * * *

הקמת המשכן

פרק ל"ט פסוק ל"ג:

"וַיִּבְנִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶל מֹשֶׁה אֶת הָאֹהֶל וְאֶת כָּל כֵּלֵי קִרְיָתוֹ קִרְשָׁיו בְּרִיחוֹ וְעַמֻּדָיו וְאֹדְנָיו"

רש"י: "שלא היו יכולין להקימו. ולפי שלא עשה משה שום מלאכה במשכן הניח לו הקב"ה להקמתו. שלא היה יכול שום אדם מחמת כובד הקרשים שאין כח באדם לזקפן ומשה העמידו" כאן מסביר לנו רש"י:

- שום אדם אינו יכול להקימו, וגם החכם ביותר (כמו בצלאל), בגלל כובדו
- שום אדם יכול להקימו, כי הקמתו שמורה למשה רבנו

לפי דעת רבי שמואל בר נחמן במדרש (תנחומא פקודי י"א) מלאכת המשכן נגמרה (ביום כ"ה) בכסלו. ולפי דעת רבי חנינא באחד באדר. אבל המשכן לא הוקם עד לחודש ניסן. השהייה של חודש, או של 3 חדשים עד להקמתו.

ילקוט שמעוני פקודי (ל"ט, תיז):

"שלשה חדשים עשו אותו קפלו אותו והיו מתלוצצים עליו ואומרים הרי נעשה המשכן לא היה אומר שמשרה שכינתו אצלנו והקדוש ברוך הוא נתכוון שיעמיד המשכן בחודש שנתבשר אברהם אבינו ביצחק..."

ונשאלת השאלה:

מה הקשר ליצחק אבינו והקמת המשכן?

ונראה לי להגיד:

יש קשר בין עקידת יצחק לחטא העגל.

לקוח ממאמר של הרב יצחק לוי (תולדות השראת השכינה), בית המדרש הווירטואלי, ישיבת הר עציון:

"...יש בתרגום לשיר השירים א', י"ג, המבין כי בזכות העקדה נתכפר עוון העגל: "בההיא זמנא אמר ה' למשה אזל חות ארום חבילו עמד, פסק מני ואשיצינון, בכך תב משה ובעא רחמין מן קדם ה', וזכר ה' להון עקדת יצחק דכפתיה אבוי בטור מוריה על מדבחא, ותב ה' מן רוגזיה ואשרי שכינתיה ביניהון כמלקדמין". קרבנו של אברהם בעקדה, שבא מתוך נכונות נפשית מוחלטת להקריב את יצחק, אפשר לכפר על חטא העגל"

מטרת המשכן להראות שה' סלח לבני ישראל על חטא העגל. והוא משרה שכינתו אצלם. גם ליצחק אבינו היה חלק בכפרה על חטא העגל. כי עקדת יצחק מן כפרה על עוון העגל (כמו המשכן).

ונשאלת השאלה:

למה לא יוכלו להקים את המשכן?

אם מבחינת כובד (משקל) הכלים - הלא למרות שאדם בודד לא היה יכול להקים אותו, הלא היו 22,000 לויים שיוכלו לעזור בהקמתו.

אם מבחינת חיבור נכון של הכלים כדי להקים משכן שלם - הלא בצלאל ועוד חכמים (שעבדו אתו) עשו את כל הכלים. והם ידעו איך מחברים כל החלקים ביחד להיות מבנה שלם.

וכך כתוב במדרש :

תנחומא פקודי י"א: "כיון שגמרו מלאכת המשכן היו יושבין ומצפין אימתי תבא שכינה ותשרה בו. והיו מצערין הכל מפני שלא שרתה שכינה עליו. מה עשו, הלכו להם אצל חכמי לב, אמרו להן, ומה אתם יושבין, העמידו אתם את המשכן ותשרה שכינה בנותינו. היו מבקשין להעמידו, ולא יודעים ולא יכולין להעמידו. וכשהן חושבין להעמידו, הוא נופל. מיד הלכו להם אצל בצלאל ואהליאב אמרו להם, באו והעמידו המשכן שאתם עשיתם אותו. שמא על ידכם ראוי לעמד. מיד התחילו להעמידו ולא יכלו התחילו מסיחין ומרננין ואומרים, ראו מה עשה לנו בן עמרם שהוציא את ממונו במשכן הזה והכניס אותנו לכל הטורח הזה ואמר לנו כי הקדוש ברוך הוא יורד מן העליונים ושורה בתוך יריעות עזים... ולפי שהיה משה מצר, העלים הקדוש ברוך הוא ולא היו יכולין להעמידו... "

ונראה להגיד :

הסיבה שלא יוכלו להקים המשכן זה לא רק מחמת כובדו של הכלים. ולא מחמת חוסר ידע טכני איך לחבר הכלים ביחד לעשות מבנה. אלא בגלל שלא שרתה עליהם רוח הקודש כדי שידעו סדר הקמתו, ולתת זכות למשה רבנו בהקמתו. ולפי :

ילקוט שמעוני פקודי (ל"ט, טז):

"כמה חכמים היו שם ולא יכולין להקים את המשכן... כל אחד ואחד נטל מלאכתו והלך אצל משה ואמר הרי קרסים הרי קרשים הרי בריחים ושרתה רוח הקדש על משה והקים את המשכן"

(השאלה מה מקימים ראשון, הגג או הבסיס, כסוי המשכן או האדנים והקרשים. בונים את המשכן מלמטה למעלה או מלמעלה למטה?)

ואולי אפשר לראות רמז לבלבול זה אצלם (קרי, מה היא סדר הקמתו) לפי הסדר שהם הגישו המשכן וכליו למשה רבנו (כמו שכתוב למעלה).

בדרך כלל מביאים כלים להקים מבנה לפי סדר צורך שימושם להקים את המבנה (לדוגמה, לא מביאים את הגג לפני היסודות של המבנה).

אבל כאן הסדר שהביאו המשכן למשה רבנו זה :

לא לפי סדר ציווי המלאכה (שמות כ"ו, א') שצוו לעשות הכסויים, משכן אהל מכסה, ואחר כך את הכלים, הקרשים והאדנים.

ולא לפי סדר העשייה (שמות ל"ו, ח') שעשו את הכסויים לפני שעשו את הכלים.

ולא לפי סדר ההקמה על ידי משה רבנו (שמות מ', י"ח) שהקים הכסוי הראשון הקרוי משכן לפני שהקים האדנים והקרשים ואחר כך את הכסוי הקרוי אהל והכיסוי הקרוי מכסה של עורות.

אלא הם הביאו למשה רבנו ראשון הכסוי הקרוי משכן, ואחריו הכסוי הקרוי אהל, ואחר כך הכלים (הקרשים, האדנים, העמודים)

גם משה רבנו בעצמו לא ידע ולא היה יכול להקימו. אלא המשכן הוקם מאליו בדרך נס.

תנחומא פקודי ל"ב:

" איני יודע להעמידו. אמר לו עסק בידך ואתה מראה להעמידו והוא עומד מאליו ואני כותב עליך שאתה הקמתו שנאמר 'ויהי בחדש הראשון בשנה השנית באחד בחדש הוקם המשכן', ומי העמידו משה שנאמר, 'ויקם משה את המשכן' "

אלא בגלל שמצר היה משה רבנו על שלא השתתף במלאכת המשכן, אמר לו הקב"ה
"לא יוכלו אותן חכמים להעמידו, בשבילך, כדי שידעו כל ישראל שאם על ידך אינו
עומד, שוב אינו עומד לעולם (תנחומא ל"ב)"

* * * * *

משכן, אהל, מכסה

פרק ל"ט פסוק ל"ג:

"וַיָּבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶל מֹשֶׁה אֶת הָאֵהָל וְאֶת כָּל כֵּלֵי קִרְיָתוֹ קִרְיָתוֹ בְּרִיחוֹ וְעַמֻּדָיו וְאֹדְנָיו"

גמר מלאכת המשכן ביום כ"ה כסלו, והקמת המשכן בראש חודש ניסן. לפני הקמתו הביאו את כלי המשכן למשה רבנו. כי ניסן ישראל וכל חכמי לב להקימו ולא יכלו. ואמר הקב"ה למשה עסוק אתה בהקמתו והוא עומד מאליו שנאמר 'הוקם המשכן' (כלי יקר פרשת פקודי). משה רבנו, שלא השתתף במלאכת המשכן, (והיה מיצר על כך) זכה להקימו.

לפי חז"ל (רמב"ן שמות מ', ל"ז) משה רבנו התחיל בהקמת המשכן בכ"ג באדר. ואומרים (תנחומא שמות פרק ל"ט, סימן י"א) שהוא הקים את המשכן במשך שבוע ימים. או שלש פעמים (דעת רבי חנינא), או כל יום הקים את המשכן וכל יום פירק את המשכן (דעת רבי חייא בר יוסף). וביום השמיני (ראש חודש ניסן) הקים את המשכן ולא פירק את המשכן.

לקרשי המשכן היו 3 כיסויים (סוגי יריעות), והם:

הכיסוי הראשון נקרא 'משכן' ועשוי מ-10 יריעות (4 אמות רוחב על 28 אמות אורך כל יריעה, מחוטי שש משזר, ותכלת, וארגמן, ותלעת שני). על 10 היריעות כותב הספורנו (שמות מ', י"ח), "הן היו עיקר בנין המשכן". 5 יריעות חיברו ביחד (למחברת, בכיוון הרוחב) ועוד 5 יריעות חיברו ביחד (למחברת). שתי המחברות חיברו ביחד אחת אל אחת (לקבל כיסוי משכן של 40 אמות) באמצעות 50 קרסים של זהב שהכניסו לתוך 50 לולאות של תכלת ששמו בקצות המחברות.

הכיסוי השני נקרא 'אהל' ועשוי מ-11 יריעות (4 אמות רוחב ו-30 אמות אורך כל יריעה, משער עזים). 5 יריעות חיברו ביחד (למחברת) ועוד 6 יריעות חיברו ביחד (למחברת). שתי המחברות חיברו ביחד אחת אל אחת (לקבל כיסוי אהל של 44 אמות) באמצעות 50 קרסים של נחושת שהכניסו לתוך 50 לולאות של תכלת ששמו בקצות המחברות.

הכיסוי השלישי נקרא 'מכסה' ועשוי מעורות אילם מאדמים ומעורות תחשים.

צריך לציין של כל מה שהביאו למשה רבנו היה בו צורך להקמת המשכן. בפסוק (ל"ג) כתוב שהביאו למשה רבנו את הקרסים. ונשאלת השאלה, איזה קרסים הביאו לו? הלא כתוב שכאשר בצלאל עשה את כיסוי שקוראים 'משכן' הוא חיבר את המחברות אחת אל אחת באמצעות הקרסים:

פרק ל"ו פסוק י"ג:

"וַיַּעַשׂ חֲמִשִּׁים קִרְסֵי זָהָב וַיַּחֲבֵר אֶת הִירֵיעֹת אֶחָת אֶל אֶחָת בַּקִּרְסִים וַיְהִי הַמִּשְ�כָּן אֶחָד" ואם כן, לא היה למשה רבנו לעשות שום פעולה עם הקרסים של זהב בהקמת המשכן.

לפי זה אנו מוכרחים להגיד שהקרסים שהביאו למשה רבנו היו הקרסים של נחושת לחבר המחברות של הכיסוי שקוראים 'אהל'. (ואולי יש רמז לזה מסמיכות של מילים בפסוק. הלא כתוב "וַיָּבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶל מֹשֶׁה אֶת הָאֵהָל

ואת כל כליו קרסיו". המילה "קרסיו" חוזר על המילה "אהל" היותר קרובה אליה מהמילה "משכן".
לרמזו שהביאו לו הקרסים של האהל לחוד, לא מחוברים ביריעות ההל)

ואם מתבוננים בפסוק על עשיית האהל מגלים שכתוב:

פרק ל"ו פסוק י"ח:

"ויעש קרסי נחשת חמשים לחבר את האהל להיות אחד"

בעשיית יריעות 'המשכן' כתוב לגבי המחברות, **"ויחבר"**, ובעשיית יריעות 'האהל' כתוב לגבי המחברות **"לחבר"** - קרי בצלאל עשה את קרסי האהל לשימוש עתידי ("לחבר"). ולמרות שלא כתוב בפרוש, משה רבנו הוא זה שחיבר את מחברות כיסוי האהל עם הקרסים של נחושת בשעה שהקים את המשכן (ולא בצלאל בשעת עשיית יריעות האהל). וכך כותב הנציב:

העמק דבר (שמות ל"ו, י"ג): "וביריעות עזים להלן י"ח כתיב לחבר את האהל. משמע שלא עשה בצלאל לזה שבהקמת במשכן יחברו המקימים... וידוע שמשה לבדו הקים המשכן"

ונשאלת השאלה:

למה משה רבנו זכה לחבר את האהל ובצלאל חיבר את המשכן?
לפי חז"ל יש בכל אחד מכלי המשכן רמז לדברים שבעולם. לדוגמה, אמרו שהקרסים נראים כמו כוכבים למי שעומד בתוך המשכן.
ואמרו חז"ל ש 10 יריעות המשכן רמז ללוחות הברית שכתוב עליו 10 הדברות. 5 דברות ו 5 דברות ("מזה ומזה הם כתובים"). 5 יריעות המשכן מחוברות ביחד למחברת, ו 5 יריעות המשכן מחוברות ביחד למחברת, כנגד 5 הדברות בין אדם למקום, וכנגד 5 הדברות לבין אדם לאדם.

ועל 11 יריעות האהל כתוב:

יונתן בן עוזיאל (שמות ל"ז, ט"ז): "ולפיך ית חמש יריעין לחוד כל קביל חמשא ספרי אורייתא וית שית יריעין לחוד כל קביל שתא סדרי מתנייתא"

לפי תרגום יונתן בן עוזיאל האהל מסמל התורה שבכתב והתורה שבעל פה. 5 יריעות ביחד רמז 5 חומשי תורה (תורה שבכתב). 6 יריעות ביחד רמז 6 סדרי משנה (תורה שבעל פה).

ואולי בגלל זה דווקא משה רבנו הוא זה שזכה לחבר מחברות יריעות האהל. כי משה רבנו הוא זה שהוריד התורה שבכתב והתורה שבעל פה למטה (מהשמים לבני ישראל). והוא זה שחיבר בין התורה שבכתב והתורה שבעל פה כאשר לימד את בני ישראל התורה.

ואולי הוא לא זכה בחיבור של מחברות יריעות המשכן - כי 10 יריעות המשכן רומז על לוחות הברית, ומשה רבנו שבר את הלוחות הראשונים.
(אמנם בהסכמה. שבירת הלוחות נגרמה על יד חטא שעשו הערב רב. ומשה רבנו הסכים לצרף אותם לבני ישראל ביציאת מצרים).
וגם, משה רבנו כבר זכה במלאכת הלוחות עצמם - בעשיית לוחות שניים, כמו שכתוב (שמות ל"ד, א') "פסל לך שני לוחות אבנים כראשונים".

ועוד נראה להגיד (בסיס הרעיון לקוח ממאמר של הרב דוד דב לבנון):
השכינה שורה במקום שאין בו מחלוקת. ומעשה 'החיבור' זה מעשה המאחד והפך

המחלוקת.

בצלאל נקרא פרנס כי היה מנהיג צבור, וידע את אומנות 'החיבור' צרוף אותיות, כיצד מצרפים את כלל ישראל כאחד למשימה הגדולה של הקמת המשכן, ובכוח האחדות במלאכה שרתה שכינה במעשה ידיהם.

וכותב הרב: "הכוח המחבר את כלל ישראל טמון במשה שהוא נשמת כלל ישראל" לפי זה יוצא שבצלאל (בעשייתו את כלי המשכן) חיבר את מעשה בני ישראל בעשיית כלי המשכן. ומשה רבנו (בהקמתו את המשכן) חיבר את כלי המשכן להיות משכן (עומד) אחד. ובזה הייתה אחדות גם בכלים (שכולם תרמו, וגם בתוך הכלים בתרומות שמהם הם עשויים) וגם אחדות במבנה (חיבור הכלים ביחד). ובמקום אחדות אין שום מחלוקת.

ניתן להוסיף:

אולי בצלאל זכה לחבר יריעות הכיסוי הנקרא 'משכן' כי הוא זה שאיחד את תרומות בני ישראל במלאכת המשכן.

משה רבנו זכה לחבר יריעות הכיסוי הנקרא 'אהל' כי הוא זה שאיחד את בני ישראל בקבלת ולימוד התורה. (ועוד, אחד מ-10 שמות של משה רבנו זה 'חבר' – כי הוא חיבר בין בני ישראל לאביהם שבשמים).

כי האהל נפרש על יריעות המשכן אחרי שמשה רבנו הקים את מבנה המשכן, כמו שכתוב (שמות מ', י"ח - י"ט): "ויקם משה את המשכן ויתן את אדניו וישם את קרשיו ויתן את בריחיו ויקם את עמודיו. ויפרש את האהל על המשכן".

ורק למשה רבנו היה הכוח לחבר את כלל ישראל.

ופרישת האהל על המבנה של המשכן אחרי הקמתו מהוה סוג של חיבור של יריעות המשכן עם כלי המשכן שמתחתיו להיות אחד.

ובהעדר פירוד (מחלוקת) השכינה שורה במשכן.

ובמעשים האלו יש רמז לחיבור של עם ישראל, עם תורת ישראל, עם אלוקי ישראל.

* * * * *

ויביאו המשכן למשה

פרק ל"ט פסוק ל"ג:

" ויביאו את המשכן אל משה..."

פרוש מהרז"ו על מדרש רבה (נ"ב, ב'): "מצאתי בפסיקתה פר' ו' בס"ה וז"ל בכ"ה בכסלו נגמרה מלאכת המשכן ועשה מקופל עד אחד בניסן שהקימו משה"

1. **"את המשכן אל משה"** 1192 ועוד 4 מילים עולה 1196
יום העשרים וחמישה לכסלו עולה 1196

2. **"ויביאו"** עולה 35

אולי יש כאן רמז לדברי חז"ל שהמשכן נגמר בכ"ה לכסלו שנה ראשונה

שנה ראשונה: א'

חודש: ט' (חודש כסלו)

יום: כ"ה

סה"כ: א + ט + כ"ה = 35

* * * * *

הקמת המשכן

פרק מ' פסוק ב':

" ביום החדש הראשון באחד לחדש תקים את משכן אהל מועד "
אבן עזרא: "מחלקת הוא, י"א כי יום שמיני למלואים היה יום ראש חדש ניסן"
רמב"ן: "על דעת רבותינו שהוא יום שמיני למלואים"

1. " הראשון באחד " עולה 577
שמיני למילואים עולה 577

2. " ביום החדש הראשון באחד " עולה 952
נאמר לו ביום שמיני למלואים עולה 952

* * * * *

"ונתתה את מזבח הזהב לקטרת"

בציווי להקים המשכן בראש חודש ניסן כתוב:

פרק מ' פסוקים ד-ה:

"והבאת את השולחן וערכת את ערכו והבאת את המנרה והעלית את נרתיה.

ונתתה את מזבח הזהב לקטרת לפני ארון העדת..."

ואחרי שהוקם בראש חודש ניסן, משה רבנו הקטיר על מזבח הזהב קטרת:

פרק מ' פסוק כ"ז:

"ויקטר עליו קטרת סמים כאשר צוה ה' את משה"

על השולחן צוה למשה רבנו לערוך לחם הפנים. ועל המנורה צוה למשה רבנו לעלות נרותיה.

אבל במזבח הזהב לא צוה בפרוש להקטיר הקטרת. וכתוב שמשה רבנו כן הקטיר הקטרת.

וכותב על זה:

רמב"ן: "משה הקטיר עליו כל שבעת ימי המלואים. ואע"פ שלא אמר בצואת ותקטיר עליו קטרת סמים הבין זה משאר העבודות כלן שהרי צוה אותו בכאן שישדר הלחם ויעלה הנרות..."

לפי דעת הרמב"ן משה רבנו הבין מדעתו שגם צריך להקטיר הקטרת למרות שלא נצטוו על זה בפרוש.

ונשאלת השאלה:

למה אצל מזבח הזהב לא צוה להקטיר הקטרת?

ונראה לי שהשאלה צריך להיות הפוכה.

למה אצל השולחן והמנורה צוה לערוך לחם הפנים ולעלות נרותיה?

ואסביר:

יש דעות בחז"ל לגבי מה עשה משה רבנו במשך שבעת ימי המלאים (לפני ראש חדש ניסן). יש אומרים שבכל יום הוא הקים את המשכן ופירק את המשכן. הקים את המשכן בבוקר ועמד כל הלילה, ולמחרת פירק את המשכן בבוקר והקים את המשכן מיד עוד הפעם בבוקר.

ויש אומרים שפירק והקים את המשכן כמה פעמים באותו יום.

דבר אחד רואים מכל הדעות האלו הוא שהמשכן לא עמד במשך שבעת ימי המלאים כל הזמן.

אלא היה זמן, לא קצר, שהמשכן מפורק.

גם יש דעות בחז"ל לגבי מה היה עבודת משה רבנו בשבעת ימי המלאים.

יש אומרים שכל יום הוא הקריב הקרבנות, וגם ערך הלחם, וגם העלה הנרות, וגם הקטיר הקטרת.

ויש אומרים שרק הקריב הקרבנות.

ויש אומרים (אור החיים) שרק הקים ופירק את המשכן ולא הקריב ולא עשה שום עבודה בכלים כי הוא לא הכניס את הכלים למשכן עד יום השמיני.

ונראה לי להגיד :

עד עכשיו בכל הצווים על עבודת המשכן נאמר שאהרן הכהן ובניו הכהנים הם אלו שיעבדו ולא משה רבנו. והיה מקום לחשוב שביום השמיני שיוקם המשכן, שבו יחנכו את המשכן וכליו, ויתחילו הנשיאים להקריב את קרבנותיהם, זה יהיה אהרן הכהן ובניו הכהנים שיתעסקו בכל העבודות במשכן. וכמו שהם יהיו אלו המכניסים את הכלים אחרי כל נסיעה למקומם במשכן, כך הם יעשו גם בפעם הראשונה ביום השמיני.

לפי זה נראה לי שהיה צורך בציווי מיוחד למשה רבנו לצוות עליו שהוא יזכה להקים המשכן ביום השמיני לדורות, והוא יזכה בהבאת הכלים למשכן, והוא יזכה לחנוך הכלים בעבודה, קרי להתחיל ולקיים נושא 'תמיד' בכל הכלים. כי אחרי יום השמיני משה רבנו לא פירק עוד את המשכן.

ונראה שלגבי מזבח הקטרת היה די בציווי אחד, רק להביא את המזבח למשכן, ולא היה צורך להגיד להקטיר את הקטרת, כי כבר כתוב :
"והקטיר עליו אהרן קטרת סמים בבקר בבקר בהיטיבו את הנרת יקטירנה",
"ובהעלת אהרן את הנרת בין הערבים יקטירנה..."
קרי, מקטירים את הקטרת בזמן העלת הנרות.

(ואולי עוד טעם לצוות, בעתיד השולחן עורכים ביום השבת וכאן ערך את השולחן ביום חול. את הנרות מדליקים בין הערביים וכאן הדליק אותם בבוקר. אבל הקטרת מקטירים בבוקר ובין הערבים, וזה מה שעשה משה רבנו, אז אולי בשולחן לא היה צורך בציווי מיוחד)

ולפיכך נראה להגיד שכאשר צוה על העלת הנרות ועל הבאת מזבח הקטרת למקומה, וגם כתוב בה "לקטרת" ("ונתתה את מזבח הזהב לקטרת"), מובן שהקטרת מקטירים באותו זמן, והמתחיל במצוה אומרים לו גמור.
(קרי, מי שהתחיל במצווה והביא את מזבח הקטרת לאוהל מועד הוא ימשיך ויקטיר עליו הקטרת, כי הבאתו "לקטרת").

* * * * *

מזבח הזהב

בצווי הקמת המשכן כתוב :

פרק מ' פסוק ה' :

"ונתתה את מזבח הזהב לקטרת לפני ארון העדת..."

כאשר משה רבנו הקים המשכן כתוב :

פרק מ' פסוק כ"ו :

"וישם את מזבח הזהב באהל מועד לפני הפרכת"

בפועל משה רבנו שם את מזבח הזהב מחוץ לפרכת באהל מועד (ולא בקודש הקדשים שבו נמצא הארון). ואמנם **"לפני הפרכת"** זה עדין **"לפני ארון העדת"** כמו שצווה. אבל נשאלת השאלה :

למה יש שינוי בתיאור מקום הנחת מזבח הזהב?

ואולי ניתן לתרץ בהתאם לדברי יונתן בן עוזיאל על פסוק ה' :

"ותתן ית מדבחה דדהבא לקטורת בוסמיא קדם ארונא דסהדותא מטול חכימאא דעסיקין באורייתא ורחיהון נדיף הי כקטורת בוסמיא..."

ומסביר יונתן בן עוזיאל בדרש שמזבח הזהב נתון לפני ארון העדת בגלל חכמים שעוסקים בתורה וריחם מתפשט כמו קטורת סמים.

ואולי זה מסביר למה כתוב בצווי **"לפני ארון העדת"** לקשר בין ריח הקטורת לארון שבו נמצא **"העדת"**, קרי עשרת הדברות המרמזים על כל **'התורה'**. אבל בפועל מקום הנחת מזבח הזהב בהיכל המשכן, **"לפני הפרכת"** (שזה גם לפני ארון העדת).

* * * * *

בזכות יצחק אבינו

פרק מ' פסוק י"ז:

"ויהי בחדש הראשון בשנה השנית באחד לחדש הוקם המשכן"

תנחומא פקודי י"א: "...למה לא עמד מיד? אלא מפני שחשב הקדוש ברוך הוא לערב שמחת המשכן בשמחת היום שנולד יצחק אבינו לפי שבאחד בניסן נולד יצחק..."

לפי המדרש כאן יצחק אבינו נולד בא' בניסן, אבל מקובל אצל חז"ל (גמרא ראש השנה י', ב') שיצחק אבינו נולד בט"ו בניסן, בפסח. ופרשו מפרשי המדרש שהכוונה כאן לחודש שנולד בו יצחק אבינו (ולאו דווקא ליום שנולד). ודרך אגב, יש דעה בחז"ל שכל האבות נולדו בניסן, ויש אומרים שאברהם ויעקב נולדו בתשרי) ואולי רמז לדברי המדרש:

א' ניסן באתב"ש: **ת' טמחט** עולה 466
יום לדתו של יצחק באתב"ש: **מפי כקאף סך מהסד** עולה 462 ועוד 4 מילים עולה 466

מלאכת המשכן נגמרה או בכ"ה כסלו (דעת רבי שמואל בר נחמן במדרש תנחומא י"א), או באחד באדר (דעת רבי חנינא במדרש תנחומא י"א). אבל לפי הכול לא הוקם המשכן עד לראש חודש ניסן (כמו שצווה בתורה). והעץ יוסף (מפרש המדרש) הביא בשם הילקוט, "לא שרתה שכינה במשכן משה אלא בזכות יצחק".

ורמז:

"בשנה השנית באחד"

ראש וסוף תיבות, אותיות: **ב' + ה', ה' + ת', ב' + ד'** עולה 418

ישחק עולה 418

(השם 'ישחק' מופיע בתהלים, וגם בספר עמוס פרק ז', וזה יצחק, ומשמעו בתהלים צחוק של שמחה)

ועוד:

פרק מ' פסוק ל"ד:

"ויכס הענן את אהל מועד וכבוד ה' מלא את המשכן"

בזכות יצחק אבינו השכינה שרתה במשכן.

ורמזים:

"ויכס הענן את אהל מועד וכבוד ה' מלא"

ראש תיבות, אותיות: **ו', ה', א', א', מ', ו', י', מ'** עולה 109

יצחק באתב"ש: **מהסד** עולה 109

וגם:

"הענן את אהל מועד וכבוד ה' מלא את המשכן"

ראש תיבות, אותיות: **ה', א', א', מ', ו', י', מ', ה'** עולה 109

יצחק באתב"ש: **מהסד** עולה 109

ונשאלת השאלה :
מה הקשר בין יצחק אבינו לזה?
והביא העץ יוסף שיום לידתו של יצחק היא שמחה לעולם.

ונראה לי להוסיף עוד טעם משלי.
יש כאן עניין של קרבנות וכפרה.
עיקר העבודה במשכן היא הקרבנות. והקרבנות מכפרים על בני ישראל.
יצחק אבינו היה מוכן למסור את נפשו כקרבן עולה (הוא נקרא עולה תמימה),
והמשכן מעיד לכולם שנסלח לבני ישראל על החטא הגדול (עניין של כפרה)

בראש השנה אנו תוקעים בשופר (רמז לאילו של יצחק, לאיל הנשחט במקומו) להזכיר העקדה
ולמשוך רחמים על עצמנו. ולמרות שיצחק אבינו לא נשחט, ביקש אברהם אבינו שיהיה
אפרו של יצחק צבור על גבי המזבח ויעמוד לכפרה לזרעו.
וגם :

כתוב על עינו של יצחק אבינו :

בראשית פרק כ"ז פסוק א' :

"ויהי כי זקן יצחק ותכהין עינו מראת"

בראשית רבה ס"ה, י' : "...דבר אחר : 'מראת' מכוח אותה הראיה"

'שבשעה שעקד אברהם אבינו את יצחק בנו על גבי המזבח תלה עינו במרום והביט
בשכינה'

יצחק אבינו זכה לראות את השכינה, ובני ישראל זכו להקים המשכן מקום שהקב"ה
משרה את שכינתו.

וגם :

לפי חז"ל יצחק אבינו מסמל מידת הדין, ומשכן העדות את מידת הרחמים והסליחה
(עדות שנסלח לישראל על החטא הגדול).
ואמרו חז"ל שרצה הקב"ה לברוא את העולם במידת הדין וראה שהעולם לא יוכל
להתקיים במידת הדין ושיתף עם מידת הדין את מידת הרחמים.
ונראה שהקמת המשכן ביום לידתו של יצחק אבינו מזכיר דבר זה. מזכיר את השמחה
לעולם ששיתף מידת הרחמים עם מידת הדין.

ואולי בגלל הטעמים האלו, שהיום (או החודש) שנולד בו יצחק אבינו, הוא שמחה לעולם,
וגם יום הקמת המשכן שמחה לעולם, יחד הם שמחה גדולה לעולם.

ועוד :

אמרו חז"ל (גמרא מועד קטן ט', א') 'אין מערבין שמחה בשמחה', וכאן הקב"ה ערבב
שמחת יום הקמת המשכן עם שמחת יום לידתו של יצחק אבינו.

ונראה להגיד שכאן מעורבת שמחה בשמחה כי שתי השמחות קשורות אחת
לשנייה, בעניין של קרבנות, כפרה ושכינה. והם מוסיפים חיזוק לשמחת אותו היום.
ועוד שלא כתוב בתורה על מצוות שמחה ביום לידתו של יצחק אבינו (למרות שהיום הזה
שמחה לעולם).

אבל (בדרך כלל) אנחנו לא מערבים ביחד שתי שמחות שחייבים לשמוח בהם כי אין קשר ביניהם (לדוגמה, שמחת המועד ושמחת נישואין). ואם יערבבם ביחד אז קיום שמחה אחת יבוא על חשבון קיום שמחה השנייה ויגרע ממנה.

ובמישור הרעיוני :

קהלת פרק ז' פסוק י"ד : "ביום טוב היה בטוב"

"ביום טוב" – יום (חודש) לידתו של יצחק אבינו זה יום טוב, ושמחה לעולם "היה בטוב" – על ברכתו הטובה שנתן לנו הקב"ה, הקמת המשכן, והשראת שכינתו בישראל, יום שכולו שמחה גדולה. עדות לעולם שנשלח לישראל.

ואולי רמזים :

עולה 114	"ביום טוב היה בטוב"
114 עולה	יצחק באתב"ש : מהסד עולה 109 ועוד 4 אותיות ועוד המילה עולה
עולה 114	סליחה עולה 113 ועוד המילה
עולה 114	ילבינו עולה 108 ועוד 6 אותיות
עולה 114	מחטאים עולה 108 ועוד 6 אותיות
עולה 114	"וינחם"

(ילבינו עניין של כפרה, כמו ישעיהו א', י"ח- "אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו". וגם "וינחם ה' על הרעה")

והקשר הנומרי בין המילים מזכיר עניין של מידת הדין (יצחק) ומידת הרחמים (סליחה, וינחם, ילבינו).

אחרי שה' סלח לישראל (וי' תשרי) הוא אמר למשה רבנו לעשות המשכן. אבל רק אחרי שהוקם המשכן, בחודש שנולד יצחק אבינו, הייתה עדות לכל העולם שנשלח לישראל.

"עדות" באתב"ש : זקפא עולה 188

"הוקם" באתב"ש : צפדי עולה 184 ועוד 4 אותיות עולה 188

(שמות מ', י"ז- "ויהי בחדש הראשון בשנה השנית באחד לחדש הוקם המשכן")

* * * * *

ארון העדת

פרק מ' פסוקים כ' - כ"א:

"וויקח ויתן את העדת אל הארן וישם את הבדים על הארן ויתן את הפרכת על הארן מלמעלה. ויבא את הארן אל המשכן..."

לפי הכתוב משה רבנו הרכיב את הארון מחוץ למשכן ורק אחרי שהכול היה מורכב ביחד הביא את הארון אל תוך המשכן. וסדר הרכבתו, העדת, הבדים, והכפרת. **'העדת'** – לוחות הברית, עשרת הדברות, המהווים כל תרי"ג מצוות של התורה. **'הבדים'** – הקשר בין העולם החיצוני ובין ארון הקודש. אסור לנגוע בארון ואסור להסיר הבדים מהארון. כאשר הלויים נוסעים את הארון הם עושים זאת באמצעות הבדים ולא נוגעים בארון עצמו. **'הכפרת'** – כשמו כן הוא, מכפר על בני ישראל (ועוד).

אולי אפשר ללמוד מזה מוסר השכל. ידוע מדברי חז"ל שיש דמיון בין המשכן וכליו לבין העולם וגם לבין גוף האדם (האדם מהווה עולם קטן). הארון עצמו דומה למוח (או לב) של אדם.

אחת ממטרות האדם בעולם הזה היא לעלות בקדושה (ולהכניס קדושה לגשמיות). כאשר האדם משפר מידותיו ועולה בקדושה תמיד יש חשש שדברים חיצוניים יפריעו לו ויסיטו אותו ממשימתו ואף יקלקלו את מה שהוא כבר השיג.

כדי לעלות בקדושה, ולהגיע כביכול 'לקודש הקדשים' ולהישאר שמה, האדם מוכרח, לפני זה, לבנות את עצמו בצורה הנכונה אם המרכיבים הנכונים לשמור על מדרגתו הקדושה.

ראשון - הוא צריך להכניס למוחו וללבו 'תורה'. כי אמר ריש לקיש 'אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות'. אבל כאשר נכנס תורה אין מקום לרוח שטות. וזה כמו לשים **'העדות'** בתוך הארון.

שנית - הוא מוכרח לבדד הקדושה שהוא השיג מעולם החיצוני. כאשר האדם מתחיל להסתובב בעולם (בעבודה וכדומה), למרות שהוא צריך להיות מעורב עם הבריות הוא מוכרח להישאר מוגן מהשפעות שליליות (טומאות). וישים אמצעים בין קדושתו שהשיג כבר לבין העולם החיצוני, להגן על קדושתו, ושלא יסירם לעולם. וכמו שכתוב (אבות פרק ג' משנה י"ז): **"רבי עקיבא אומר, שחוק וקלות ראש מרגילין את האדם לערוה. מסורת סיג לתורה, מעשרות סיג לעשר, נדרים סיג לפרישות, סיד לחכמה שתיקה"**. וגם (אבות פרק א' משנה א'): **"עשו סיג לתורה"**. וזה כמו לשים את **'הבדים'** על הארון.

שלישית - תמיד עם כפרה על ראשו.
כי אין צדיק בארץ שלא יחטא. תמיד צריך שיברון לב, חרטה, תשובה, וצדקה כלפי מעלה כדי לעלות בקדושה ולשמור על הישגיו.
וזה כמו לשים 'הכפרת' על הארון מלמעלה.

* * * * *

"וישם את מזבח הזהב"

פרק מ' פסוק כ"ו:

"וישם את מזבח הזהב באהל מועד לפני הפרכת"

רש"י (שמות ל', ו'): "שמא תאמר משוך מכנגד הארון לצפון או לדרום, ת"ל לפני הכפרת, מכוון כנגד הארון מבחוץ"

מזבח הקטורת עמד בחצי רחבו של ההיכל (בערך), מכוון כנגד הארון. ועמד בחצי אורך ההיכל. 10 אמות מחוץ להפרכת, ו20 אמות מהמזרח. ורמזים לזה:

(1) **"הזהב באהל מועד"** עולה 177 ועוד 3 מילים עולה **180**
בחצי ההיכל עולה **180**

(2) **"באהל מועד"**

באתב"ש:

שתצך יפזק עולה 1007 ועוד 8 אותיות ועוד 2 מילים עולה **1017**
עשר אמות עולה **1017**

* * * * *

"ויכס הענן"

פרק מ' פסוק ל"ד :

"ויכס הענן את אהל מועד וכבוד ה' מלא את המשכן"

פרק מ' פסוק ל"ה :

"ולא יכל משה לבוא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן וכבוד ה' מלא את המשכן"

זוהר פרשת בחוקותי, דף קיד ע"א

"ונתתי משכני בתוכם וגו'. ונתתי משכני, זו השכינה, משכני, משכון שלי שהיא נתמשכנה בעונות ישראל, ונתתי משכני, משכוני ודאי, משל לאדם שהיה אוהב לאיש אחר, א"ל ודאי בשביל אהבה הגדולה שיש לי אליך רצוני לדור עמך, אמר במה אדע שתדור אצלי, לקח כל חמדת ביתו והביאה אליו, אמר הרי משכון אצלך שלא אפרד מעמך לעולם, כך הקב"ה בקש לדור בין ישראל, מה עשה, נטל חמדה שלו והורידה לישראל, אמר להם, ישראל הרי משכון שלי אצלכם, בשביל שלא אפרד מכם לעולם"

לפי הזוהר נטל הקב"ה חמדה שלו והורידה לישראל (וזה השכינה), ושכנה במשכן. לפי המשל במדרש "לקח כל חמדת ביתו והביאה אליו", "נטל חמדה שלו והורידה לישראל".

רמזים מפסוק ל"ד :

(1) **"אהל מועד וכבוד ה'"**

ראש תיבות, אותיות : א', מ', ו', י', עולה 57

חמדה עולה 57

(2) **"וכבוד ה' מלא את"**

ראש תיבות, אותיות : ו', י', מ', א', עולה 57

חמדה עולה 57

(3) **"אהל מועד וכבוד ה'"**

באתב"ש

תצד יפזק פלשפק מ—ץ

ראש תיבות, אותיות : א', מ', ו', י', עולה 57

חמדה עולה 57

(4) **"וכבוד ה' מלא את"**

באתב"ש

פלשפק מ—ץ יכת תא

ראש תיבות, אותיות : ו', י', מ', א', עולה 57

חמדה עולה 57

רמזים מפסוק ל"ה :

- (1) "משה לבוא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן וכבוד ה'"
ראש וסוף תיבות, אותיות :
מ'+ה', ל'+א', א'+ל', מ'+ד', כ'+י', ש'+ן', ע'+ו', ה'+ן', ו'+ד',
י'+ה' עולה 718
"נטל חמדה שלו והורידה" עולה 718

- (2) "משה לבוא אל אהל מועד כי שכן עליו" עולה 1087
"לקח כל חמדת ביתו והביאה" עולה 1087

- (3) "אהל מועד כי שכן עליו הענן וכבוד ה'"
ראש תיבות, אותיות : א', מ', כ', ש', ע', ה', ו', י', עולה 452
חמדת עולה 452

- (4) "ולא יכל משה לבוא אל אהל מועד כי"
עולה 694 ועוד 24 אותיות עולה 718
נטל חמדה שלו והורידה עולה 718

- (5) "משה לבוא" עולה 384 ועוד 7 אותיות ועוד 2 מילים עולה 393
"חמדה שלו" עולה 393

- (6) "כי שכן עליו הענן וכבוד ה' מלא את"
ראש תיבות, אותיות : כ', ש', ע', ה', ו', י', מ', א' עולה 452
חמדת עולה 452

- (7) "משה לבוא אל אהל מועד כי"
באתב"ש :
יבץ כשפת תך תצך יפזק לס
ראש תיבות, אותיות : י', כ', ת', ת', י', ל', עולה 870
"חמדת ביתו" עולה 870

* * * * *

"וכבוד ה' מלא את המשכן"

פרק מ' פסוק ל"ד :

"ויכס הענן את אהל מועד וכבוד ה' מלא את המשכן"

פרק מ' פסוק ל"ה :

"ולא יכל משה לבוא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן וכבוד ה' מלא את המשכן"

לכאורה יש כאן כפילות כתובים. בפסוק ל"ד וגם בפסוק ל"ה כתוב **"וכבוד ה' מלא את המשכן"**.

כלי יקר : "נראה להגיד שכבוד ה' אינו הענן אלא האש והאור דהיינו כבוד ה' היה נראה מתוך הענן כי זולת הענן לא היה אפשרי להסתכל בו כי באור השמש לא יוכל להסתכל וקל וחומר באור זוהר שכינתו יתברך על כן היה האור הקדוש ההוא תמיד נראה מתוך הענן וכשהוקם המשכן נבדלו זה מזה כי האור האלוקי היה נכנס לתוך המשכן כי שם מקום קדושתו יתברך והענן נשאר מבחוץ... ולכל אמר כאן ולא יכל משה לבוא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן וכבוד ה' מלא את המשכן כי אלו היה כבוד ה' מעורב עם הענן היה יכול לבוא תוך הענן אבל עכשיו שנבדלו זה מזה שהענן היה מבחוץ וכבוד ה' היה בלא ענן תוך אהל מועד על כן היה מן הנמנע למשה לבוא תוך אהל מועד משמע אבל עד האהל מועד סמוך לו ממש היה יכול לבוא אף על פי ששכן עליו הענן"

ונראה להגיד (בהתאם לדברי הכלי יקר) :

בפסוק ל"ד כתוב **"ויכס הענן את"**. ובפסוק ל"ה כתוב **"שכן הענן על"**.

המילה **"ויכס"** ממשמעו שכיסה את המשכן (כולה או חלקה). והמילה **"שכן"** ששכן על המשכן (נוכח שמה, קבע מקומה שמה). לכאורה אין סתירה בין **"ויכס"** לבין **"שכן"**, כי גם ענן המכסה יכול להיות ענן שכן. ואז הבנת הפסוקים נראה ככה :

מדרש תנחומא פקודי י"א : "כיון שהוקם המשכן, מיד ירדה שכינתו לתוכו"

מיד עם גמר הקמת המשכן ירדה השכינה לתוך אהל מועד, ולפי

(פסוק ל"ד) : **"ויכס הענן את אהל מועד וכבוד ה' מלא את המשכן"**.

ברגע זה **"ויכס הענן את"** כל האוהל מבחוץ וכבוד ה' בפנים בתוך האוהל. כאן יש הפרדה מהענן לבין הכבוד (כלי יקר). הענן בחוץ והכבוד בפנים, ולא מכוסה בפנים על ידי הענן.

"ולא יכול משה לבא אל האהל" כי המצב נשאר כך **"כי שכן עליו הענן"**, הענן 'קבע' מקומו מבחוץ (ולא זו משם) **"וכבוד ה' מלא את המשכן"** מבפנים (ולא מכוסה בפנים על ידי הענן).

ואולי נתן לדייק עוד :

בגמר הקמת המשכן ירדה השכינה לתוך אהל מועד (תנחומא פקודי י"א).

ברגע זה **"ויכס הענן את"** כל האוהל וכבוד ה' בפנים בתוך האוהל גם מכוסה על ידי

הענן (ואולי בגלל שהכבוד ירד בתוך ענן שלא יראו את הכבוד).

אבל נראה שמיד **"שכן הענן על"** המשכן ממעלה (קבע את מקומו 'על' המשכן ולא כיסה את כל המשכן). **"וכבוד ה' מלא את המשכן"** (עדיין מלא את כל המשכן, ולא רק בקודש הקדשים). כי עכשיו הכבוד בפנים מכוסה כלפי חוץ רק על ידי מבנה המשכן עצמו. נוצר מצב של הפרדה בין מקום כיסוי הענן לבין מקום הכבוד. ואז הכבוד לא מכוסה מכל הכיוונים על ידי הענן. מבחוץ הכבוד מכוסה על ידי מבנה המשכן עצמו אבל מבפנים לא מכוסה. ועכשיו אי אפשר למשה רבנו להיכנס לתוך אהל מועד כי הכבוד בפנים לא מכוסה.

ולפי זה נגיד:

בפסוק ל"ד מתואר המצב הרגעי מיד כאשר ירד הענן על המשכן:

"ויכס הענן את אהל מועד וכבוד ה' מלא את המשכן"

כאן לא צריך לנמק למה משה רבנו לא יכול להיכנס לאהל מועד. כי הענן מכסה את כל המשכן מכל צד ומשה רבנו לא יכול להיכנס בתוך הענן עד שנותנים לו רשות ויכולת (כמו בעלייתו להר סיני, שכתוב שנכנס לתוך הענן אחרי שקרא לו ואחרי שעשה לו כמין שביל בתוך הענן).

בפסוק ל"ה מתואר המצב התמידי אחרי שכבר ירד הענן ושכן (ונשאר וקבע מקומה) על

המשכן: **"כי שכן עליו הענן וכבוד ה' מלא את המשכן"**

כאן צריך לנמק למה משה רבנו לא יכול להיכנס לאהל מועד. כי למרות שהוא לא צריך להיכנס בתוך הענן כדי להיכנס דרך פתח המשכן (כי הענן "שכן על" המשכן ואולי לא כיסה את המשכן מכל צד, ולא את הפתח), בכל זאת **"וכבוד ה' מלא את המשכן"** (ולא רק בתוך קודש הקדשים).

וכאשר קרא למשה רבנו להיכנס לתוך אהל מועד (לדבר אליו), הענן והכבוד נכנסו לתוך קודש הקדשים, והכבוד היה מכוסה על ידי הענן (ועל ידי המשכן).

וכאשר בני ישראל נסעו הענן והכבוד בתוכה עלו מעל המשכן ונסתלקו משם עד שבני ישראל חנו והקימו את המשכן, ואז חזרו לתוך המשכן.

* * * * *

”שכן עליו הענן”

פרק מ' פסוק ל"ה:

”ולא יכל משה לבוא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן וכבוד ה' מלא את המשכן”

כתב אור החיים - בגלל שכבוד השכינה מלא את המשכן והענן שכן על המשכן מבחוץ (”שכן עליו”) משה רבנו לא יכול להיכנס כי אין ענן המכסה בפנים.

נוכחות הענן מעיד שהשכינה בתוך המשכן וגם הענן מסך על הקודש.

ובמישור הרעיוני:

המשכן מקום התורה (בתוך הארץ יש הלוחות), ולפי:

(1) **”אהל מועד כי שכן עליו הענן וכבוד ה'”**

ראש וסוף תיבות, אותיות:

א'+ל', מ'+ד', כ'+י', ש'+ן, ע'+ו', ה'+ן, ו'+ד', י'+ה' עולה 611
תורה עולה 611

(2) **”אהל מועד כי שכן”**

באתב"ש:

תצד יפזק לס בלט

ראש וסוף תיבות, אותיות: ת'+ד', י'+ק', ל'+ס', ב'+ט' עולה 611
תורה עולה 611

(3) **”על המשכן יומם”** עולה 611

”תורה” עולה 611

לימוד תורה חובה ביום ובלילה (ולפי: הושע א', ח'- ”והגית בו יומם ולילה”)

וכותב הרמב"ם (הלכות תלמוד תורה ו', י"ג):

”אף על פי שמצוה ללמוד ביום ובלילה אין אדם למד רוב חכמתו אלא בלילה”

ולפי חז"ל, יום ולילה זמן לימוד תורה שבעל פה:

(1) **”המשכן יומם ואש תהיה לילה”**

סוף תיבות, אותיות: ה', ס', ש', ה', ה' עולה 400

המשנה עולה 400

(2) **”ענן ה' על המשכן יומם ואש תהיה לילה”**

סוף תיבות, אותיות: ה', ל', ה', ס', ש', ה', ה' עולה 485

התלמוד עולה 485

(3) "יומם ואש תהיה לילה בו לעיני" עולה 1076 ועוד 22 אותיות עולה 1098
תורה שבעל פה עולה 1098

(4) "עליו הענן וכבוד ה' מלא את המשכן"
ראש תיבות, אותיות: ע', ה', ו', י', מ', א', ה' עולה 137
קבלה עולה 137

(5) " כי שכן עליו הענן וכבוד ה' "
באתב"ש:
לם בלט זכמף צזטט פלשפק מ-ץ
ראש תיבות, אותיות: ל', ב', ז', צ', פ', מ' עולה 249
הגמרא עולה 249

(6) "ענן ה' על המשכן יומם ואש תהיה לילה בו"
באתב"ש:
זטט מעקץ זך ציבלט מפיי פתב אצמץ כמכץ שף
סוף תיבות, אותיות: ט', צ', ד', ט', י', ב', צ', צ', ה', עולה 400
המשנה עולה 400

(7) "כי ענן ה' על המשכן יומם ואש תהיה לילה בו לעיני"
באתב"ש:
לם זטט מ-ץ זך ציבלט מפיי פתב אצמץ כמכץ שף כזמטם
סוף תיבות, אותיות: ס', ט', צ', ד', ט', י', ב', צ', צ', ה', עולה 480
תלמוד עולה 480

(8) "הענן וכבוד ה' מלא את המשכן"
באתב"ש:
צזטט פלשפק מ-ץ יכת תא ציבלט
ראש תיבות, אותיות: צ', פ', מ', י', ת', צ' עולה 710
נסתר עולה 710

(9) "את המשכן"
באתב"ש:
תא ציבלט עולה 542 ועוד 2 מילים עולה 544
מדרש עולה 544

(10) "המשכן"

באתב"ש :

ציבלט עולה 141 ועוד המילה עולה **142**

הקבלה עולה **142**

אבל בלילה (עד חצות הלילה) לא ילמד תורה שבכתב (ולפי הקבלה לא ילמד תורה שבכתב כל הלילה). וסומכים זה על המדרש :

ילקוט שמעוני תהלים רמז תרע"ג :

"ומנין היה משה יודע מתי יום ומתי לילה, שהוא מחשב ארבעים יום וארבעים לילה א"ר אבדימי בשעה שהקב"ה מלמדו מקרא, היה יודע שהוא יום, וכשהיה מלמדו משנה היה יודע שהוא לילה"

ואולי רמז כאן, שביום ("יוםם") כאשר יש ענן על המשכן, כאילו חלק מהתורה יותר מכוסה מעינינו, ויותר קשה להגיע לעומקה של תורה שבעל פה. כי עיקר למוד לילה זה לימוד תורה שבעל פה. ובלילה אדם לומד רוב חכמתו. וביום כשיש ענן על המשכן אי אפשר להגיע אל המשכן, ובדומה, כביכול יותר קשה להגיע לפנימיות של התורה, לסוד שבא, לתורת החן, לחלק הנסתר של תורה שבעל פה. וכאילו הדברים יותר מכוסים, ושיותר קשה להגיע אליהם ביום, הם :

(1) "משה לבוא אל אהל מועד"

סוף תיבות, אותיות : ה', א', ל', ל', ד' עולה **70**

סוד עולה **70**

(2) "לבוא אל" עולה **70**

סוד עולה **70**

(3) "אל אהל מועד" עולה **187**

בעל פה עולה **187**

(4) "כי שכן" עולה **400**

המשנה עולה **400**

(5) "כי שכן עליו הענן"

ראש תיבות, אותיות : כ', ש', ע', ה' עולה **395**

משנה עולה **395**

(6) "ולא יכל משה לבוא" עולה **481** ועוד **4** מילים עולה **485**

התלמוד עולה **485**

(7) "לבוא אל אהל מועד"

ראש וסוף תיבות, אותיות: ל'+א', א'+ל', א'+ל', מ'+ד' עולה 137
קבלה עולה 137

(8) "כי ענן ה'"

באתב"ש:

לם זטט מ-ץ עולה 395
משנה עולה 395

(9) "אל אהל מועד כי שכן עליו הענן וכבוד ה' מלא"

באתב"ש:

תך תצך יפזק לם בלט זכמף צזטט פלשפק מ-ץ יכת

ראש תיבות, אותיות: ת', ת', י', ל', ב', ז', צ', פ', מ', י' עולה 1069
תורת החן עולה 1069

ועוד:

פרק מ' פסוק ל"ח:

"כי ענן ה' על המשכן יומם ואש תהיה לילה בו לעיני כל בית ישראל בכל מסעיהם"
כתוב כאן "לעיני בית ישראל", ולא 'לעיני בני ישראל'. ללמדך שבליילה, בבתי מדרשות
של ישראל ("בית ישראלי"), תאיר עינינו התורה ("ואש תהיה", התורה אש, ולפי "אש דת למו",
וכמו האש שמאיר את הלילה, תאיר עינינו).
"כי ענן ה' על המשכן יומם" – למרות שביום קצת מכוסה תורה מעינינו ("עליו הענן"),
"ואש תהיה לילה בו" – בלילה בוער לבם של ישראל באש לימוד התורה שבעל פה,
"לעיני כל בית ישראל" – ואז, 'תאיר עינינו בתורתך' (בתורה שבעל פה, בסתרי תורה),
"בכל מסעיהם" – בכל נתיבי ודרכי התורה שהולכים בה (שנוסעים בה), בכל לימודינו.

ורמזים:

(1) "בו לעיני" עולה 178 ועוד 7 אותיות ועוד 2 מילים עולה 187
בעל פה עולה 187

(2) "לילה בו לעיני כל בית ישראל"

באתב"ש:

כמכץ שף כזמטס לך שמא מבגתך

ראש תיבות, אותיות: כ', ש', כ', ל', ש', מ' עולה 710
נסתר עולה 710

(3) "ואש תהיה"

באתב"ש:

פתב אצמץ עולה 703 ועוד 7 אותיות עולה 710
נסתר עולה 710

(4) "ישראל בכל מסעיהם"

באתב"ש :

מבגתך שלך יחזמצי

400 עולה ראש וסוף תיבות, אותיות : מ'+ד', ש'+ד', י'+י'

400 עולה **המשנה**

(5) "ואש"

באתב"ש :

485 **פתב** עולה 482 ועוד 3 אותיות עולה

485 עולה **התלמוד**

(6) "כי"

באתב"ש :

70 **לם** עולה

70 **סוד** עולה

* * * * *

"ובהעלות הענן"

כתוב:

פרק מ' פסוק ל"ו:

"ובהעלות הענן מעל המשכן יסעו בני ישראל בכל מסעיהם"

אחרי יציאת מצרים, כאשר בני ישראל היו במדבר, כל הנסיעות שלהם היו על ידי ענן. הענן הוביל אותם מתחנה לתחנה במדבר. הם נסעו וחנו לפי הענן.

במישור הרעיוני:

מהיום שהיהודי בא לעולם הזה עד היום שהוא מסתלק מן העולם הזה, היהודי במסע (ימסע החיים). וניקח מוסר מנסיעות בני ישראל במדבר. כל נסיעתם היה על ידי ענן.

'בהעלות הענן' באתב"ש: **שצזכפא צזטט** עולה 613 למנין **'תרי"ג'**.

לרמוז:

היהודי רק יכול לנסוע, כלומר להתקדם מחיל אל חיל בעולם הזה, רק על ידי תרי"ג מצות.

כי העולם הזה דומה קצת למדבר (ובמיוחד, לפי חב"ד, הגלות הארוכה שבה אנו נמצאים דומה למדבר). מקום מסוכן ומלא מכשולים (דברים ח', ט"ו) - "המוליכך במדבר הגדל הזה נחש שרף ועקרב וצמאון אשר אין מים". במדבר יש 'נחש', בעולם הזה יש 'צר הרע'. ובלי כלי לכוון אותו האדם ילך לאיבוד במדבר של העולם הזה. וכמו שהענן כיוון את בני ישראל במדבר, כך היהודי צריך גם 'הענן' לכוון אותו.

'הענן' עולה 175 למנין המילה **'תורה'** (באתב"ש: 'אפגץ' כולל המילה).

"יסעו בני ישראל בכל מסעיהם" עולה 1026 למנין המילה **'תורתך'**.

בכל מסעות של היהודי 'הענן', כלומר תורה, צריכה להוביל את חיו.

וכתוב:

קהלת פרק ז' פסוק כ': "כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא"

ולפיכך, במשך נסיעתו:

במדבר באתב"ש: **שיקשג** עולה למנין 713

של העולם הזה, (כדי לשרוד) היהודי צריך:

'תשובה' עולה 713

והתורה משפיעה עלינו ומסיעה אותנו לטוב וגורמת שהיהודי:

'יחזור בתשובה' באתב"ש: **מסעפג שאבפשץ** עולה 1026 למנין המילה **'תורתך'**.

(כי במדבר הגדול והנורא יש 'צמאון' אין מים, רק כאשר אין 'תורה' שנמשלה למים)

וכתוב (במדבר פרק י' פסוק כ"ב):

"ובהעלתו יסעו" - רק בהעלות הענן בני ישראל יסעו.

לרמוז:

רק כאשר הענן עולה, כלומר כאשר בני ישראל מובלים על יד הענן, שהם מעלים את

התורה על סדר היום שלהם, אז הם במעמד של בעלי תשובה:

"ובהעלתו יסעו" באתב"ש: **פשצזכאף מחזף** עולה 713

ובזכות מצוות התורה הם:

'זוכים לנסוע מחיל לחיל בעולם' עולה 613 למנין המילה **'תרי"ג'**.

* * * * *

ענן על המשכן

פרק מ' פסוק ל"ח:

" כי ענן ה' על המשכן יומם ואש תהיה לילה בו לעיני כל בית ישראל בכל מסעיהם "
במישור הרמז אולי יש כאן *אזהרה* וגם *הבטחה*.

פרק מ' פסוק כ"ב:

"ויתן את השלחן באהל מועד על ירך המשכן צפנה מחוץ לפרכת"
רש"י: "(יומא לג) בחצי הצפוני של רוחב הבית "

המשכן 30 על 10 אמות. אורך המשכן 30 אמות (צד הצפוני וצד הדרומי), ורוחב המשכן 10 אמות (צד המזרחי וצד המערבי). אורך קודש הקדשים 10 אמות (ונמצא במזרח) ואורך אהל מועד (ההיכל) 20 אמות.
לפי חז"ל השלחן עמד 2.5 אמות מהצפון (ברוחב המשכן), ו15 אמות מהמזרח (בחצי אורך הצפוני), ו5 אמות מחוץ לפרכת, שזה בחצי אורך הצפוני. ורמז לזה:

"על ירך המשכן צפנה"

באתב"ש:

זך מגל ציבלט הוטץ עולה 351

בחצי הצפוני עולה 351

* * * * *

"פקודי המשכן"

האזהרה:

שמות פרק ל"ח פסוק כ"א:

"אלה פקודי המשכן אשר העדת אשר פקד על פי משה..."

מדרש רבה (נ"א, ג'):

"מהו משכן שני פעמים? א"ר שמואל בר מרתא, שנתמשכן שני פעמים על ידיהם"

המשכן: "משכון". אם שומעים המצוות והתורה, המשכן (או המקדש) עומד ומעיד לכל באי עולם כי ה' סולח לנו, ושורה שכינתו בתוכנו. ואם לא שומעים לתורה ולמצוות, תחרב המשכן (או המקדש), ולוקחים את המשכון.

"כי ענן ה' על המשכן יומם"

"ענן ה'": "ענן", מהמובן "ענני". זאת אומרת, תשובת ה' "על המשכון", בנוגע למשכון, "יומם", בכל רגע ורגע. כאילו ה' עונה לנו בכל רגע ומזהיר אותנו בקשר למשכון (אם לא שומעים תורתו).

"ואש תהיה לילה בו": אם לא שומעים המצוות "אש תהיה". "אש" מבחינת חורבן, "תהיה" רמז לחובן בית שני ("תהיה" עולה 420, מספר השנים שעמד בית שני), ואחרי ש"אש תהיה" - "לילה בו".

"אור" מסמלת גאולה, "חושך" מסמלת גלות, "לילה" מסמלת גלות ארוכה. "לילה בו": יהיה גלות ארוכה.

"לעיני כל בית ישראל בכל מסעיהם"

בני ישראל ירגישו בהעדר המקדש ומשמעותה, ויהיה לפני עיניהם (החסר), ויעשו זכר למקדש בכל בית (שיראו בעיניהם).

"בכל מסעיהם": בכל מקומות גלותם.

ההבטחה:

"כי ענן ה' על המשכן יומם"

"יומם": כאשר יש "יום" (מצב של גאולה, וישראל על אדמתו, ובית המקדש במקומו, ושומרים תורתו), אז "ענן ה' על המשכון", שה' עונה לנו בקראנו אליו, ועונה לשאלותינו באמצעות האורים ותומים במקדש.

ועוד:

עדות זה לכל באי עולם, שה' מחל לישראל, ומשרה שכינתו בתוכנו. כמו שכתוב:

שמות פרק כ"ה: "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם"

ואם, חס וחלילה, תבוא מצב שהמקדש תחרב, לא להתייאש, כי :
"**ואש תהיה לילה בו לעיני כל בית ישראל בכל מסעיהם**".
"**אש**" : מבחינת תורה, ("אש דת למו"). גם במצב "**לילה בו**", בגלות הארוכה,
יהיה לנו התורה, (שבזכותו ניצולים מגיהנם).
"**לילה בו לעיני כל בית ישראל**" : שנלמד תורה במיוחד בלילות, (שזה זמן הפנוי
מעבודה).
"**כל בית ישראל**" : שמקום הלימוד, וחכמת התורה, בבתי מדרשות ובבתי כנסיות
של ישראל, (ולא של גויים). כמו שאמרו חז"ל : "אם אומרים לך יש חכמה
בגויים תאמין, יש תורה בגויים על תאמין". שהתורה רק ולתמיד לבני ישראל.
"**בכל מסעיהם**" : וילוו אותם בכל מקום שנמצאים, וגם בגלותם.

* * * * *

בזכות מרים, אהרן, ומשה

חז"ל מסבירים לנו שבני ישראל זכו בבאר, ובמן, ובענני הכבוד,
בזכות מרים, משה, ואהרן.
בזכות מרים : זכו בבאר
בזכות משה : זכו במן
בזכות אהרן : זכו בענני הכבוד

האם זה היה מידה כנגד מידה? :
אצל מרים כתוב:

שמות פרק ב' בפסוק ד': "ותתצב אחתו מרחק לדעה מה יעשה לו"
מרים עמדה על יד המים, לדעת מה יהיה עם משה בתיבה (בתוך המים).
שמות פרק א' פסוק י"ח: "ותחיין את הילדים"
רש"י: "מספקות להם מים ומזון"
ואולי כתוצאה מזה בני ישראל זכו לבאר.

אצל משה רבנו כתוב:

פרק ל"ד פסוק כ"ח:

"ויהי שם עם ה' ארבעים יום וארבעים לילה"

משה רבנו עשה את הכל עבור בני ישראל. לא רק הוריד להם התורה,
הוא גם לא אכל 120 יום (עלה שלושה פעמים למעלה).
ואולי בגלל זה זכו במן, אוכל רוחני שלא משאיר פסולת בגוף, והגוף
נשאר נקי ללמוד תורה.

אצל אהרן הכהן כתוב:

משנה אבות פרק א' משנה י"ב:

"הלל ושמאי קבלו מהם הלל אומר: הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום

ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה."

אהרן הכהן היה מקרב אנשים, ואוהב שלום. ענני הכבוד הגינו על בני ישראל במדבר
(משרב ואויבים), ונתנו לבני ישראל שלום מהפרעות, ופנאי להתעסק בתורה.

* * * * *